

SCHOLA PAUPERTATIS

Manuducens ad puram observantiam Regulæ
Fratrum Minorum, juxta Declarationes,
editas à Nicolao I.I. Clemente V.,
& Innocentio XI.,

A C

*Sacrarum Congregationum Decreta, & Sacra Rota
Decisiones.*

PRO PRAXI APTATA

A PATRE

F. AUGUSTINO MATTHÆUCCI

LUCENSE,

Ord. Min. de Obser. S. Theol. Lectore Jubilato,
& S. Rituum Congregationis Consultore.

O P U S

Religiosis, tum Superioribus, tum Subditis necessarium; ac
Advocatis, & Procuratoribus pro praxi in foro tenenda,
in Controversiis, quæ, tam circa Legata Fratribus
Minor. facta, quam super Eleemosynis pro Causis
Beatificationum, & Canonizationum oblati,
ac in casu decoctionis Syndici Apollolici
excitantur, valde opportunum.

ROMÆ, ex Typographia Rocchi Bernabò. 1716.

SUPERIORUM LICENTIA.

Reverendissimo Patri

P. F. LAURENTIO
DE S. LAURENTIO

S. Th. Lectori Jubilato, ex-Guardiano
Sacri Montis Syon, S. Congr. Indicis
Consultori, Supremæ, & Universalis
Inquisitionis Qualificatori, Discreto
Ordinis perpetuo, & in Cismontana
Observ. Familia Vice-Commisario
Generali.

CHOLA *Pau-*
pertatis, R E-
VERENDISSIME
PATER, *nomi-*
ni Tuo, & vo-
luntate, & jure nuncupata,
Tuum expectabat patrociniū,
ut in lucem, aliàs quovis titu-
a 2 lo

lo indiga, valentissimo cumula-
ta presidio interrita prodiret.
Neque enim alterius fuerat
aptius authoritati committen-
da, quàm Tuae. Qua post præ-
stita Sedi Apostolica obsequia,
& Ordini officia in Terra-
Sancta regimine, ad curam
euectus Cismontana nostra Fa-
milia communi omnium non
interrupta sollicitudine inten-
tus solatio, non tàm nihil un-
quam prætermittis appositè a-
gendum, quàm studiũ adhibeas
apprimè idoneum, nè discipli-
na Regularis relaxetur, nè
puritas ipsa Regula corrupte-
larum caligine corrumpatur.
Quibus transgressioneshorta-
men.

*mentis non urges, consiliis non
arces? Quæ Subditorum putre-
scentia (si quæ sint) cadauera
monitis charitatis ad fervo-
rem observantia non revocas!
Omnes ad consueta Religionis
exercitia opere accendis, & lin-
gua. Pastoralem virgam adeò
suaviter tractas, ut nihil su-
persit felicitati Familiae deside-
randum. Eximia cum humi-
litate prudentia, fervens cum
discretionè zelus, continuus
cum devotione labor, spectabi-
lis cum disciplina modestia,
sancta cum amore justitia, dif-
fusa cum providentia chari-
tas, moderata cum rigore man-
suetudo, Tuum principatum*

*commendant : summisque elo-
giis Magisterium concelebrat ,
quòd teneas in regimine moni-
tum Augustini in Regul. ad
Ser. Dei : ibi : Ipse , qui vobis
præest , non se existimet pote-
state dominante , sed charitate
serviente felicem : ubi Subditos
alloquitur , ut Prælatos eru-
diat. Aliâque ejusdem Regulâ
ibid. plus à vobis amari appe-
tat (Superior) quàm timeri , ani-
mos Subditorum Tibi suavi
violen tia constringis .*

*Hisce tantis , tùm virtu-
tis , tùm comitatis testimoniis
exstimulatus , in spem certis-
simam erectus postulata asse-
quendi , Te præsentis lucubra-
tiun-*

tiuncula Patronum , Vindicemque advocavi . Mibique tutela auguror beneficium , cùm documenta recenseat , & monita referat Tuo potissimùm consona genio , Zeloquè maximè accepta . Tua itaque faveat humanitas desiderio : foveat vigilias , benedicat vigilantibus : regat opus , erigat operantem . Vive , Deo propitio , Religioni apprimè utilis , Subditis adeò beneficus , aternùm felix . Hoc cupit , hoc suspirat , & ex corde precatur .

P. V. Rmæ

*Obsequentissimus
Fr. Augustinus Matthæucci .*

LECTORI.

E præsentis Opellæ editionis te occasio fugiat, superest, ut de causa scribendi monearis: advertasque

Opus mihi commissum, ut Professoribus Regulæ S. Francisci lucubrationcula pararetur, quæ eos tutò sic manuduceret, ut à verò unquàm abscederent. Mandatis adversabar, nihil, parumvè profuturum, cùm hujus scriptionis genus plures planè me ipsa longè peritiores, magisque industrii, & Regulæ zelatores jam priùs elegerint. At inutilitèr semper conatus ex eo, quòd non pauca in libris, aliàs doctis, & publico juri donatis,

tis ; desiderentur , vel Auctoris obducta , vel subsecutis temporibus proscrip- ta : propter quòd factum est , ut aliquorum the- orica , infirma evaserit ; inductaque per alios practica , dispensativis privi- legiis innixa , puritatem Seraphicæ paupertatis obumbret , & relaxet .

Hi fuerunt ad aggrediendum laborem stimuli , & ad morem Consulentibus gerendum aculei . Coegit ulteriùs , quòd hucusque jejunii fuerint Scriptores de pecuniis ad Causas Beatificationum , & Canonizationum tractandas desti- natis ; altumque silentium serva- verint de praxi tenenda , infortunio occurrente , quòd Syndicus Apo- stolicus foro , vel bonis cedat : *vul- gò fallisce* . Profectò hæc , non tam scitu necessaria arbitraberis , quàm peropti-

peroptimè pronunciaveris idonea,
ne in me illud usurpetur satyrici :

Tenet insanabilis multos

Scribendi cacchoetes ;

Teque Judice, putabitur ab Opere
elongari censura, quòd ab aliis jam
affabrè concinnata , repastinet ,
crambemque , ut vox sonat , re-
coquat .

In quo , & à laxitate declina-
vi , & à rigore temperavi . Siqui-
dem obvium est , & nimiam in-
dulgentiam , nimiamque in opi-
nionibus, quas nonnulli Scriptores
amplexantur , severitatem , offen-
diculum salutis animarum æquè in-
terponere , & ad gehennam ædifi-
care, dicente S. Bonaventura *lib. 1.*
compend. theol. verit. cap. 52. Ca-
venda est conscientia nimis larga,
& nimis stricta : nam prima gene-
rat

rat præsumptionem, secunda desperationem: item: prima sæpè dicit malum, bonum: secunda è contra, bonum, malum: item; prima sæpè saluat damnandum, secunda è contra damnat salvandum. Regiam proindè viam tenui, & ab extremis temperans, atque à vitio deflectens mediocritatem selegi.

Ubi jura loquuntur, illis adhæsi: quatenùs verò fileant, in extremam rigiditatem non propendi; at non exindè in fomentum abusuum adversus Regulæ observantiam manus dedi laxitati; sed potius aures præbui Canonì admonenti, *cap. Ex parte de transact.* ibi: *In his, super quibus jus non invenitur expressum, procedas, æquitate servatâ, semper in humaniorem partem declinando, secundum*

*dùm quod personas , causas , loca ;
& tempora videris postulare .*

Abfit, me quisquam existimet
ad vanam auram popularem, mun-
danamque laudationem aucupan-
dam, & ambitione inductum hanc
Scholam evulgare voluisse ; enim-
verò piaculum esset, adeò salutaria
studio-jactantiæ elaborasse . Longè
fanè alia mihi mens, aliudque consi-
lium fuit, honestiorque hujus Liber-
culi propositus finis , nimirum , ut
ejus in lucem publicam emissionem,
non modò Religiosorum Minori-
tici cœtus saluti consulerem, hone-
stamque voluntatem meam in eo-
rundem obsequium notam singulis
facerem ; verum etiam , ut hisce
qualibuscumque vigiliis alios ma-
joris eruditionis, & doctrinæ viros
ad opus reformandum, augendum-
que

que (cùm facilè sit inventis adde-
re) excitarem . Quod ubi assequar,
non vulgari perfundar gaudio , &
gratias ex corde referam .

Hæc , amice Lector , in pri-
ma post liminarem paginam mihi
præfari visum est ; teque , ut æqui,
bonique consulas , instantissimè
rogo ; cùm verò cœteri laudabilio-
ra , melioraque iis edixerint , quæ
hâc rudi Scholâ parantur , mente
versa , illisque feliciter fructu ad
supremi Numinis gloriam , tuum
insuper commodum , & utilitatem.
Quatenùs verò tui acumine inge-
nii censoris officium tentaveris , ex
Plinio scias : *Quod nulli sinè venia
placuit ingenium .*

*Verùm quibus parum , vel
quibus nimium est opus , mihi igno-
scant ; quibus satis est , non mihi ,
sed*

sed Deo mecum gratias congratulantes agant. Ut dixit Augustinus de Civit. Dei lib. 22. cap. 30. num. 6. Eternùm vive: & Deum mihi propitium exora, quia egenus sum, & pauper.

Appro-

Approbatio Ordinis.

EX Commissione R^mi Patris nostri V. Commissarii Generalis, omni, qua potui, attentione, & consideratione perlegi Opus elaboratum per Adm. Rev. P. Fr. Augustinum Lucensem Lectorem Jubilatum, ac Sacrorum Rituum Consultorem, cui titulus est, *Schola Paupertatis*, &c. cumque in eo nihil Orthodoxæ Fidei, ac bonis moribus dissonum invenerim, propterea dignum censeo, ut prælo mandetur. Dat. Romæ ex Ara-Cœli die 19. Septembris 1713.

*Fr. Philippus Antonius de Roma
Lector Jubilatus, ex-Diffinitor,
ac Provinciæ actualiter Custos.*

Appro.

Approbatio Ordinis.

EX Commissione Rm̃i Patris nostri V. Commissarii Generalis ; ea , qua potui , diligentia , & attentione perlegi Opus , cujus titulus est , *Schola Paupertatis* , &c. Authore Adm. Rev. P. Augustino Matthæucci Lucense , Ord. Min. de Obser. Lectore Jubilato , & S. Rituum Congregationis Consultore : cumque in eo nihil invenerim Orthodoxæ Fidei , & bonis moribus dissonum ; imò ad Seraphicæ perfectionis profectum valdè utile , ideò publica luce permaximè dignum censeo , salvo , &c. Datum Romæ ex Ara-Cœli die 19. Septembris 1713.

Fr. Pacificus Romanus ex-Diffinitor , & Lector Jubilatus .

Facultas Ordinis.

FR. LAURENTIUS

A S. LAURENTIO

*Ord. Min. Reg. Observ. S. P. N. Francisci Lect.
Jubil. S. Congr. Indicis Consultor, Supremæ,
& Universalis Inquisitionis Qualificator, ex-
Guardianus Ierosolimitanus, Discretus per-
petuus, & in hac Cismontana Obser. Familia
V. Commissarius Generalis, & Servus.*

Dilecto nobis in Christo Rev.
P. Fr. Augustino Matthæucci
Lucensi hujus nostræ Observ.
Provinciæ Romanæ Lectori Jubilato,
& Sacrorum Rituum Congregationis
Consultori, salutem in Domino sempi-
ternam.

Cum Opus à Te compositum,
cui titulus -- *Schola Paupertatis ma-
nuducens, &c.* & à duobus PP. Theo-
logis de Commissione nostra revisum,
& approbatum, existimetur legenti-
bus utile, & impressione dignum,
Nos votis tuis, & aliorum utilitati

b

pro-

prospicientes , vigore præsentium , facultatem Tibi concedimus , quatenus , servatis servandis , illud Typis mandare possis , & valeas . Vale , nostri tuis in orationibus , & sacrificiis memor . Datum Romæ ex Ara-Coeli die 24. Maii 1716.

*Fr. Laurentius à S. Laurentio
V. Commissarius Generalis .*

Loco † Sigilli .

*De mandato P. S. Rmæ .
Fr. Bartholomæus de Vulfinio
Secretarius Generalis .*

Reg.

Im.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Rmo Patri Magistro
Sacri Palatii Apostolici.

N. Card. Caracciolus Pro-Vic.

APPROBATIO

REVERENDISSIMI PATRIS

DEODATI A ROMA

*Lectoris emeriti, & V. Commissa-
rii Generalis Reformatorum
S. Francisci, &c.*

Reverendiss. Patris Magistri
Sacri Palatii Apostolici jussu
Opus, cui titulus *Schola Pau-
pertatis, &c.* à Rev. Adm. P. Augustino
Lucense Ordinis Minor. de Observantia
Lectore Jubilato, & S. C. Rituum Con-
sultore compositum accuratè perlegi,
nihilque in eo, quod non modò, aut
Orthodoxæ Fidei, aut probis moribus
adversetur, inveni: sed neque, quod

Constitutionibus , & Declarationibus
Apostolicis nostræ Seraphicæ Regulæ
observantiam dirigentibus non sit om-
ninò consonum . Quapropter prælo di-
gnissimum ad multorum utilitatem , &
omnium, ad quos spectat, commodum
censeo . Romæ in Conventu S. Fran-
cisci Transtyberim die 19. Novembris
1713.

*Fr. Deodatus à Roma V. Commis-
sarius Generalis Reformatior.*

IMPRIMATUR,

Fr. Gregorius Selleri Sac. Apostol.
Palatii Magist. Ord. Prædicat.

IN.

INDEX

TITULORUM,

E T

CONSILIORUM

Cum annexis, & Connexis.

T I T U L U S I.

Paupertas Fratrum Minorum .

CONSIL. I. *Paupertas Religiosa quid importet?* pag. i

Quæsitum I. *Quid veniat appellatione peculii?* 7. 8

Quæsitum II. *An peculium possit Religioso privato concedi?* 9

CONSIL. II. *Quid sit paupertas Fratrum Minorum?* 18

CONSIL. III. *An paupertas Fratrum Minor. excludat dominium rerum etiam, quæ usu consumuntur?* 27

CONSIL. IV. *An liceat Fr. Minoribus*
b 3 habe-

<i>habere possessiones ?</i>	39
Quæsitum I. <i>Quid , s; Fratribus re-</i> <i>linquatur ager , vel domus ?</i>	45
Quæsitum II. <i>An valeat legatum per</i> <i>Infirmaria ?</i>	48
CONSIL. V. <i>An Fr. Minores possint</i> <i>institui heredes ?</i>	55
Quæsitum I. <i>An possint institui here-</i> <i>des hac lege , ut bona hereditaria</i> <i>per Executores à Testatore nomina-</i> <i>tos vendantur , & pretium erogetur</i> <i>in reaptatione Ecclesiæ , Conventus,</i> <i>& ornamentis sacris ?</i>	59
Quæsitum II. <i>An ipsarum Ecclesiæ sint</i> <i>capaces, ut heredes instituantur ?</i>	64.
Quæsitum III. <i>Ad quem spectarent</i> <i>bona titulo hereditatis Fratribus ,</i> <i>vel eorum Ecclesiis relicta ?</i>	66
CONSIL. VI. <i>An liceat Fr. Minoribus</i> <i>contractus civiles, seu civiliter obli-</i> <i>gatorios celebrare ?</i>	68
Quæsitum I. <i>An Fr. Minoribus liceat</i> <i>emere ?</i>	70
Quæsitum II. <i>An iisdem Fratr. liceat</i> <i>vendere ?</i>	73
Quæ-	

- Quæsitum III. *An iisdem Fratr. liceat donare , & dona recipere ?* 80
- Quæsitum IV. *An Fratr. Minoribus liceat res aliquas commutare ?* 86
- Quæsitum V. *An liceat Fratr. mutuum contrahere ?* 91
- Quæsitum VI. *An possint Fratres regere scholas puerorum , & sacularium , sive in Conventu , sive extra ?* 93
- CONSIL. VII. *An liceat Fr. Minoribus facere provisiones tritici , vini , & olei ?* 95
- CONSIL. VIII. *An Fr. Minores teneantur ad usus arctos , & pauperes ?* 107

T I T U L U S II.

Eleemosynæ pecuniariæ .

- CONSIL. I. *Quid in Regula Sancti Francisci veniat appellatione pecuniæ ?* 123
- CONSIL. II. *Quot sint præcepta in Regula Fr. Minorum ?* 136
- b 4 S.I. Præ-

S. I. <i>Præcepta formalia?</i>	139
S. II. <i>Præcepta inhibitoria?</i>	142
S. III. <i>Præcepta habentia vim præcepti?</i>	ibi
S. IV. <i>Præcepta equipollentia?</i>	143
Quæsitum I. <i>An Fratres teneantur jejunare Feriis sextis, quæ sunt ab Epiphania usque ad cõmunem Quadragesimam?</i>	154
Quæsitum II. <i>An Clerici expressè Professi ante 21. annum completum teneantur ad jejunia Regulæ?</i>	156
Quæsitum III. <i>An Fratres in jejuniis Regulæ debeant abstinere ab ovis, & lacticiiniis?</i>	158
Quæsitum IV. <i>An Laici teneantur sub mortali recitare Officium, Orationum Dominicalium in Regula præscriptum?</i>	165
S. V. <i>Dispensatio in præceptis?</i>	175
CONSIL. III. <i>Quæ circa pecunias sint Fr. Minoribus secundum Regulam prohibita?</i>	183
Quæsitum I. <i>An liceat Fr. Min. recipere litteras cambiales, quibus cam-</i>	<i>pfor</i>

*psor correspondenti committat, ut
ei pecuniam numeret, qua in itinere
uti possit?* 195

*Quæsitum II. An Fratri Concionatori
liceat collectas pecuniarum commen-
dare?* 198

*Quæsitum III. Qua ratione se gerere
debeant Concionatores nostri Ordinis
circa pecunias, quæ in eleemosynas
Concionum à Fidelibus Civitatis, vel
Castri exhibentur?* 199

*Quæsitum IV. An Quæstores nostri
Ordinis Mendicantes res in specie,
panem, vinum, &c. possint à non ha-
bentibus illas consentire, ut aliis ad
eum effectum pecunias tradant, vel
consignent expendendas?* 203

*Quæsitum V. An Fratres possint reci-
pere eleemosynas pro Missis?* 205

*Quæsitum VI. An sit dabilis casus, in
quo Fratres possint per se ipsos pete-
re, recipere, contrectare, & expen-
dere pecunias?* 206

*Quæsitum VII. An Fratres privati
possint de licentia Superioris habere
pecu-*

<i>pecunias apud Syndicum Apostolicum ?</i>	208
<i>Quæsitum VIII. An Fr. Minor peccet desiderando pecunias ?</i>	210
<i>CONSIL. IV. An Fratribus liceat recurrere ad Amicos spirituales ?</i>	211
<i>S. I. De qualitate necessitatis ad legitimum recursum requisitæ ?</i>	217
<i>Quæsitum I. An necessitas debeat esse determinata ?</i>	230
<i>S. II. Quomodo Fratr. debeant se gerere cum Amicis spiritualibus, vel eorum Depositariis, & Substitutis ?</i>	231
<i>S. III. De personis, quæ possunt recurrere .</i>	235
<i>CONSIL. V. An Fr. Minores possint in itinere uti Bursario ?</i>	242
<i>Quæsitum I. Cujus sint bona Fratr. Apostatarum ?</i>	252
<i>Quæsitum II. Quâ formâ debeat Frater expropriari ?</i>	254

TITULUS III.

Legata quòad Fratres Minores .

<i>CONSIL. I. An Fratres Minores sint capa-</i>	
---	--

<i>capaces Legati annui ?</i>	257
§. I. <i>An Fratres sint capaces Legatorum bonorum mobilium , quæ unica vice adimplentur ?</i>	267
§. II. <i>An valeat Legatum annui redditus factum Sacristiæ , fabricæ Ecclesiæ , vel Conventus ?</i>	270
§. III. <i>An Fratres Minores sint capaces Legatorum cum onere Missarum ?</i>	275
§. IV. <i>An Fratres sint capaces Legati annui sine onere ?</i>	289
§. V. <i>An valeat Legatum concernens cultum divinum in Ecclesiis Fratrum ?</i>	293
§. VI. <i>An Fratres sint capaces Legatorum annuorum quoad victum , & vestitum ?</i>	296
§. VII. <i>Decretum S. Congr. ab Urbano VIII. specialitèr præpositæ negotiis Fratr. Minor. de Observantia ?</i>	312
§. VIII. <i>Decretum S. Congr. Fabricæ Principis Apostolorum de Urbe super Legatis relictis PP. Minor. de Obser. S. Francisci ?</i>	324
§. IX	

- §. IX. *Constitutio Clementis X. confirmantis decretum S. Congr. in causa Turritana Legatorum ?* 329
- §. X. *Epistola S. Congr. Rev. Fabricæ concernens capacitatem Fr. Minor. de Observ. circa Legata ?* 338
- §. XI. *Aromataria Fr. Minor.* 342
- CONSIL. II. *An Fratr. Minores possint se componere cum heredibus Testatorum super Legatis ?* 349
- CONSIL. III. *An Fratr. Minor. sint capaces Legatorum in persona Syndici Apostolici ?* 361

TITULUS IV.

Syndicus Apostolicus.

- CONSIL. I. *An usus Syndici Apostolici sit dispensatio in Regula Fratrum Minorum ?* 381
- CONSIL. II. *Quisnam Syndicos nominet ?* 416
- §. I. *Formula Litterarum patentum pro Syndico Apostolico Conventus ?* 433
- §. II. *Formula nominandi Syndicum Apo-*

Apostolicum pro Causis Beatificationum, vel Canonizationum ? 436

§. III. Formula quitantie, seu recepta à Syndico faciendæ, de receptis eleemosynis pro Fratribus ? 439

CONSIL. III. Quibusnam privilegiis Syndici Apostolici gaudeant ? 441

Quæsitum I. An Clerici in Syndicos nominati gaudeant privilegio fori ? 448

Quæsitum II. An Syndici Apostolici Hospitiorum Fratr. Min. gaudeant privilegiis, &c. 456

CONSIL. IV. An adversus Syndicum aliquo titulo ab officio Syndicatus cadentem detur actio judiciaria pro recuperandis eleemosynis pro necessitatibus Fratrum à Benefactoribus elargitis ? 461

Quæsitum I. An in concursu Creditorum sit in petitorio admittendus novus Syndicus adversus ex-Syndicum decoctum, vel ejus hæredes, quatenus ipse non satisfecerit ? 475

Quæsitum II. An Syndicus, quantum ad pecunias in concursu exactas debeat

*beat solitam de restituendo obligatio-
nem prestare , aut loco cautionis eas
in tot locis Montium investire? 476*
*Quæsitum III. Coram quo Iudice de-
beat Debitor conveniri, Ecclesiastico,
vel Laico ? 477*

TITULUS V.

Eleemosynæ pro Causis Beatificatio-
num , & Canonizationum , &c.

CONSIL. I. *An Fratribus Minoribus
liceat pro expensis faciendis in Cau-
sis Beatificationum, & Canonizatio-
num, ac Extensionis, aut Continuatio-
nis cultus Sanctorum sui Ordinis re-
currere ad Amicos spirituales? 480*

*Quæsitum . An dispositio testamenta-
ria , qua legatur summa , etiam no-
tabilis pecuniarum , ut dictæ causæ
tractentur , repugnet statui Fratrum
Minorum? 495*

CONSIL. II. *An pecunie oblatæ pro
Causis Beatificationum, & Canoniza-
tionum, aut Extensionis cultus possint
in-*

investiri in locis Montium? 497

Quæsitum I. *An dicta pecunia debeant deponi in ædibus Montis Pietatis?* 504

Quæsitum II. *An possint ex illis creari cambia, in quibus recipiens Debitorem se constituit pro summa recepta, & ulterius tenetur dare quinque pro quovis centenario, sive in nundinis plus, vel minus pretium currat?* 505

Quæsitum III. *Quid agendum de residuo pecuniæ si, Causis absolutis, aliquid supersit?* 508

CONSIL. III. *An adversus Syndicum, qui, vel bonis, vel foro cessit, detur actio judiciaria pro recuperandis pecuniis oblatiis pro Causis Beatificationum, Canonizationum, Extensionis, vel Continuationis cultus? Et quis debeat judicialiter petere?* 514

Quæsitum I. *An Syndicus succedens in officio Syndicatus debeat in concursu Creditorum admitti pro recuperandis iis, pro quibus ex-Syndicus*

cus est debitor Cause? 518

Quæsitum II. An Syndicus in exactione crediti præferendus sit cæteris Creditoribus, si bona decocti omnibus debitis solvendis non sufficiant? 520

Quæsitum III. An Syndicus de pecuniis in concursu exactis debeat solutam de restituendo obligationem præstare: aut loco cautionis eas in tot locis Montium investire? 528

Quæsitum IV. An Religiosi Postulatores possint cum Syndico judicialitèr potente, in Curiis assistere? 29. 532

Quæsitum V. An debita, quibus Syndicus gravatur pro una Causa possint compensari cum credito, quod habet adversus aliam Causam? 32. 534

Quæsitum VI. An ex bonis ex-Syndici debitoris debeat fieri Syndico victori reimbursatio expensarum, quæ factæ sunt in Causa pro asssecutione crediti? 35. 536

Formula Litterarum patentum pro Postulatore Cause Beatificationis, vel Canonizationis. 538

TITU-

TITULUS I.

Paupertas Fratrum Minorum

CONSILIUM I.

*Paupertas religiosa quid
importet ?*

S U M M A R I U M .

- 1 *Substantialia Religionum .*
- 2 *Paupertas Religiosa quid ?*
- 3 *Dominium duplex , jurisdictionis , & proprietatis .*
- 4 *Usus fructus , & usus juris quid ?*
- 5 *Tridentinum proprium Religiosis interdicat .*
- 6 *Religiosis privatis necessaria conferenda .*
- 7 *Quid veniat appellatione peculii ?*
- 8 *Religiosa paupertas peculium excludit .*

A

9 For-

2 TIT. I. CONS. I.

- 9 *Formula*, quibus peculia concedi solent.
 10 *Sententia Navarri circa Religiosorum peculia.*
 11 *Administratio bonorum Monasterii Religiosis non Officialibus non permittitur.*
 12 *Declarationes S. Congreg. Concilii circa peculia Religiosorum ad 17.*

I Quid Consilium præmittitur tamquam promissalis dicendorum notitia. Hinc sciendum, inter vota substantialia Religionis præter illa castitatis, & obedientiæ annumerari illud pariter paupertatis, juxta textum in cap. Cum ad Monasterium de stat. Monachor. ubi Innocentius III. inquit: Prohibemus quodque districte in virtute sanctæ Obedientiæ sub obtestatione divini judicii, ne quis Monachorum proprium aliquo modo possideat: Sed, si quis aliquid habet proprii, totum incontinenti resignet. Propter quod omnes Religionum Fundatores votum paupertatis suis Regulis inserverunt; ita D. Benedictus cap. 33. suæ Regulæ, ibi: Ne quisquam suum esse aliquid dicat. D. Basilii in regul. brevior. interrog. 35. & 36. D. Isidorus regul.

gul. Monast. cap. 19. ibi. Monachi nihil peculiare sibi facere audeant; nec in suis cellulis quidquam, quod ad victum, vel ad quamlibet rem aliam pertineat. D. Augustinus in regula ad Servos Dei n. 1. Sit vobis anima una, & cor unum in Deo: & non dicatis aliquid proprium; sed sint vobis omnia communia. In regula Clericis tradita, quæ tribuitur Augustino in append. tom. 1. Nemo quidem proprium sibi vindicet quidquam, sed fiat sicuti scriptum est in Actibus Apostolorum; habentes omnia communia. Et regula 2. ibi. Nemo sibi aliquod vindicet proprium, sive in vestimento, sive in quacumque re. Apostolicam enim vitam optamus vivere. Hinc constat, quâto studio, & zelo viri illi Monasticæ vitæ Institutores perfectionem amplectebantur; & quanto ardore ab hoc proprietatis vitio abhorrebant, ut non solum facto, sed nec verbo quidem auderet quis dicere aliquid proprium, agnoscens animos divinis obsequiis devinctos non decere patrimoniorum desideriis occupari.

2. Quare paupertas religiosa describitur ab Alvarez tom. 2. de vit. spiritual. lib. 5. p. 1. cap. 1. *Est abdicatio omnium rerum temporalium opere, & voluntate ob amorem*

Dei, & desiderium perfectionis. Hoc voluntate ob amorem Dei &c. ponitur, ut excludatur paupertas involuntaria hominum hujus sæculi, quam non spontè sustinent, sed, necessitate cogente, & conditione naturæ patiuntur; propterea enim pauperes, & mendici inter homines degunt, aliàs non victuri, si eis occasio daretur acquirendi bona, & coacervandi divitias. Illud verò *abdicatio omnium rerum temporalium* importat de conceptu paupertatis Religiosæ esse excludere dominium proprietatis, adco ut isto Religiosi priventur, nec sint illo capaces. Dicitur *rerum temporalium*, per quod intelligitur non posse esse dominos pecuniarum, & rerum, tam mobilium, quàm immobilium: cum quo tamen stat, quòd capaces, & habiles sint ad jura, tum exemptionum, tum electionum ad officia Religionis; quinimò jus retinent, ne ab ullo personaliter molestantur. Neque enim per solemne paupertatis votum talibus juribus cesserunt.

3. Duplex verò est dominium, unum jurisdictionis (*quod est potestas gubernandi subditos*) consistens potissimum in præcipiendo, prohibendo; permittendo, judican-

cando, præmiando, & puniendo; quod, & Prælati Regulares, quantum ad proprios subditos obtinent. Alterum proprietatis: & est facultas plenè, & liberè disponendi de re sua, dando, commutando, vendendo, donando, alienando, quin possit quis in ea ab ullo licitè impediri, & si impediatur, possit in iudicio contra eum agere: jure enim quisque rei suæ arbitèr est, & moderator, nisi ætas resistat. Unde pupilli sunt Domini suarum rerum, sed non, nisi in actu primo; nam lex prohibet, ut ipsi in actu secundo de illis disponant. Sic, estò pignus, & hypotheca jus in re dicat, attamen, quia creditor non potest de pignore disponere, dominus pignoris non est; sicut nec Tutor rerum pupillorum.

4. Nec modò dominium proprietatis à se religiosa paupertas excludit; sed *possessionem etiam, administrationem, usum fructus, & usum juris*. Hæc enim singula sunt termini juris. Possessio importat, ne quis in re, vel jure impediatur. Nam dominio facimus rem nostram: Possessione illam detinemus, & occupamus: Dominium est juris: Possessio facti.

Administratio est jus gubernandi, & administrandi res secundum conditio-

nes, & leges ad hoc præfixas, non tamen alienandi substantiam.

Uusus fructus est, quoquis potest pro se, & aliis juxta suum beneplacitum fructus rei accipere, & vendere, donare &c. salvâ tamen substantiâ rei fructuariâ.

Uusus juris est facultas utendi fructibus rei pro se tantum sine alia facultate illos alienandi, & possidendi. Quapropter usus fructus est pinguior usu juris. Tamen tam usus fructuarius, quam usuarius sunt Domini fructuum. Quinimò duo usufructuarii ejusdem rei esse non possunt. Benè verò duo usuarii, si fructus necessitatibus utriusque sufficiant.

Datur, etiam usus simplex facti, qui in solo facto consistit, sine quo humana vita conservari non potest, ut sunt cibi, vestes &c. de quo *consil.* 3.

5. Expressè proprium Religiosis interdictum legitur à Tridentino *sess.* 25. *cap.* 2. *de regul.* ibi. *Nemini Regularium, tam virorum, quam mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel retinere; sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorpor-*
ten

rentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructum, vel usum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum ad solos Officiales eorundem ad nutum Superiorum amovibiles pertineat. Mobilium vero usum ita Superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat: nihilque superflui in ea sit: nihil etiam, quod sit necessarium eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, is biennio activa, & passiva voce privatus sit: atque etiam juxta suæ Regulae, & Ordinis Constitutiones puniatur. Hic Tridentinum statuit administrationem bonorum Monasterii non esse à Superiore aliis committendam, quàm Officialibus Conventus, qui tamen ad nutum Superioris, aliis substitutis, removeri possint; hac enim forma res Conventus administrare voto paupertatis non repugnat; cùm res Conventus, & non tamquam proprias administrent, nec fructus possunt in alios usus insumere, sed in eos juxta necessitates Religiosorum, & Conventus, ipso Superiore locali mandante.

6. Itemque Superioribus imponitur, ut particularibus Religiosis ea indulgeant mobilia, quæ ipsis necessaria iudicantur, nec statui paupertatis contraria existunt, neque Religioso sunt superflua.

7. Quæritur - *Quid veniat appellatione peculii?*

R. Peculium dictum est, quasi *pusilla pecunia*, vel *pusillum patrimonium* ex Jureconsult. in *leg. depositis ff. de pecul.* Joannes de la Crux *lib. 1. de stat. Relig. cap. 3. num. 1. dub. 1.* tradit peculium nihil aliud esse, quàm habere aliquid deputatum, & sequestratum ab aliis ad utendum illo: vel, jure dominii possidendo, & defendendo illud ut proprium: vel, jure solius administrationis ad illud, hoc est, administrando, vel distribuendo secundum leges præfinitas: vel, jure usus fructus tantum, utendo illius fructibus in suam, vel aliorum utilitatem: vel ad usum solum juris, ad suos tantum usus.

8. Hinc oritur quæstio. *An paupertas religiosa reddat Regularem peculii incapacem?*

R. Dubium non est, si sensus sit de peculio propriè dicto, includente jus perfectum, & independens, quod est dominium propriè usurpatum, seu facultas libe-

liberè disponendi de re, vel fructibus pro suo arbitrio; cuius Religiosus incapax omninò à sua professione constituitur ex *num. 2.* Si verò quæsitum procedat de peculio latè dicto, quoad solam administrationem, possessionem, & usum facti dependentem à voluntate Prælati, qui concessum usum, & administrationem restringere, & penitùs revocare ad suum libitum potest, adhuc lis est sub iudice. Duo tamen certa sunt. Unum, quòd Officialibus Monasterii committi possit, imò debeat administratio bonorum Conventus, patet ex dictis *num. 5.* Alterum, quòd Frater Minor est ab hac dispositione exclusus, ut in sequentibus.

Quod difficultatem ingerit, est, *an peculium possit Religioso privato non Officiali concedi?*

9. Verùm prius refero formulas, quibus peculium solet practicari. Prima est, qua alicui Religioso ex bonis Monasterii, vel Parentum largitione assignantur annui redditus, quibus se alat, & vestiatur, dependentèr tamen à voluntate Prælati, qui portionem revocare possit.

Secunda. Qua Monasterium singulis

lis Religiosis quolibet anno certam pecuniæ summam assignat, vulgò dicta *Vestiariorum*: sed victus est communis.

Tertia. Qua Novitius antè professionem in actu renunciationis reservat sibi annum redditum pro suis necessitatibus, dependentèr tamen à voluntate Superioris, adeout dominium, & proprietas sit penès Conventum, ipseverò solum usum habeat à Superiore revocabilem.

Quarta. Qua Religiosus pecunias sua industria, & labore, hoc est, Læctione, Prædicatione adeptas, pro se retinet, & in proprios usus licitos convertit, dependentèr tamen à voluntate Superioris.

Quantum ad primam, dubium non est, quòd directè opponatur decreto Tridentini; & ulterius est penitus relaxativa perfectionis paupertatis, destructiva vitæ communis, & disciplinæ regularis everfiva. Hinc dolendum, quod nonnulli DD. illam approbaverint.

Circà secundam non videtur esse controversia, sed sicut potest Superior licitè subdito pecuniam dare ad emendum librum, sic etiam ut pannum emat ad se vestiendum.

10. De tertia, & quarta maximè disput-

disputatur. Tales formulas licitas esse, nec improbari à Tridentino dixit Navarrus in *cap. Ne dicatis, & comment. 1. de regul. num. 15.* Quem sequitur Peyrinus de *subd. q. 2. cap. 2. §. 1.* alique apud ipsum, concordantes Concilium non prohibere, quin Superiores possint Religiosis concedere peculia, annuosque redditus ad usus licitos, & ex justa causa; & sub prohibitione Concilii ea tantum comprehendendi, quæ dantur, vel ad quoscumque usus pro libito voluntatis Religiosi; vel ad usus illicitos, vel ex injusta causa. Verum horum opinio non regit. Siquidem Concilium prohibet concessionem bonorum immobilium, etiam ad usum fructum, vel usum, administrationem, vel commendam; ideò, cum generaliter, & indefinitè prohibeat, non est privati Doctoris dispositionem Concilii restringere, & limitare ad eam solum administrationem, & peculia, quæ dantur in usus illicitos, & ex causa injusta. Maximè etià, quòd si Concilium non prohibuisset, nisi administrationem ad usus illicitos, & ex injusta causa, nulla esset differentia inter simplices Religiosos, & Officiales. Etenim nec Officialibus potest concedi admini-
stra-

stratio fructuum bonorum, & pecuniarum Monasterii ad usus illicitos, sed in utilitatem Conventus duntaxat, ut declarant Butrius, & Abbas in *d. cap. Monachi*. Aperta autem est differentia inter utrosque, ut ex textu allegati decreti. Quin etiam, dum Concilium ea disposuit ad reformationem Regularium, dicendum est ejus mentem fuisse, quidquam speciale statuere supra ceteros Ecclesiasticos, quibus licita non est bonorum Ecclesiasticorum administratio ad illicitos usus, ut ad commestationes, ebrietates, impudicitias &c.

11. Et hinc peculium, seu administratio bonorum Monasterii nulli Regulari, Officialibus exceptis, ex nulla causa, nulloque casu est permessa, juxta decretum *d. cap. 2. d. sess.*

12. Quæ omnia à nullo inficiari possunt, quin resolutis à Sancta Sede repugnet. Hinc observandæ sunt Declarationes à Sac. Congregat. Concilii in contingebat casibus editæ, quas refert Fagnanus in *3. cap. Monachi de stat. Monachor.*

13. Primò quærebatur. *An liceat Regularibus utriusque sexus habere annuos redditus, seu provisiones annuas, vel bonorum stabili-*

bilium administrationem, seu peculium non superfluum nomine Conventus, ac de suorum Superiorum licentia, & dependentèr ab eorum voluntate, ac nutu, adeout sint immunes à culpa, & pœna, de qua in cap. 2. sess. 25. de Regularib. Sac. Congregatio respondit negativè ibi num. 76. Quæsitum fuit propositum ibi num. 1. tum de redditibus annuis, & provisionibus, quæ sibi in actu renunciationis bonorum Novitii reservant pro suis religiosis necessitatibus; tum de censibus, aliisque bonis, quæ à Parentibus, & Consanguineis Religiosis relinquuntur Monasterio, etiam titulo institutionis, eo tenore adjecto, ut Superiores eidem Religioso concedere debeant administrationem illorum censuum, & bonorum, itaut ipse possit convertere illorum redditus in suos honestos usus; tum de pecunia ex prædicatione, vel lectione, aut aliundè à Religioso aliquo quæsitæ, quam tribuunt Monasterio ad hoc, ut ex ea emanent census perpetui, quorum redditus quot annis assignari debeant eidem Regulari pro suis necessitatibus. Et stante praxi aliquorum Monasteriorum, in quibus usus erat, ut ex redditibus Conventus unicuique ex
Fra-

Fratribus, vel Sororibus assignaretur singulis annis certa portio, sive in pecunia, sive in aliis speciebus ad hoc, ut ex ea pararet sibi necessaria ad vitam, nec Monasterium eis aliquid ultra præstare, nec ipsi accepti rationem reddere tenerentur. Circa quæ S. Congr. resolvit ut supra.

14. Secundò quærebatur, an, cùm necessaria à Superiore, etiam requisito, idè denegentur, quia Monasterii facultates non suppetunt, liceat Regularibus clàm, vel, eo invito, illa sibi comparare, seu retinere? Sacra Congregatio respondit, licere, si præcisa necessitas sit ad individui sustentationem: cæterùm communem penuriam ab omnibus perpetiendam usque adeò, ut siquid privatum alicui delatum, vel ab ipso factum fuerit, id tunc ad Superiorem rectè deferri oporteat; qui ex eo primò succurrat ejus necessitati, cujus intuitu illud obvenerit, si peculiari aliqua necessitate ultrà communem prematur: reliquum Conventui incorporetur, & in communem cedat utilitatem. Quippè præcisa hæc, seu extrema necessitas, cùm sit de jure naturæ, nullis subest legibus, & idè excuset à Regulæ transgressione, etiam Fratres Minores S. Francisci, qui arctissimam, profitentur paupertatem, ut ex text. in
cap.

cap. Exiit §. Porro de verb. signific. in 6. ibi. Nec ipsis Fratribus jure poli in extrema necessitatis articulo ad providendum sustentationi naturæ via, omnibus extrema necessitate detentis concessa, præcluditur, cum ab omni lege extrema necessitas sit exempta. Hæc ex Fagnan. num. 15.

15. Tertiò. In causa Panormitana petebatur. Quædam Monialis præter dotem Monasterio tributam reservavit sibi scuta quinquaginta annua pro suis necessitatibus, atque indigentis; & petiit à Sac. Congreg. sibi fieri facultatem illa erogandi in usus prædictos. Sacra Congregatio censuit hanc pecuniam annuam, non obstante reservatione, jam quæsitam esse Monasterio; ideòque deferendam esse rectè ad manus Abbatissæ: quæ primùm prospiciat necessitatibus Monialis Oratricis: & quod reliquum fuerit, in usus totius Monasterii convertat; ibi num. 61.

16. Quartò. In causa Neapolitana propositum fuit Sac. Congreg. dubium, ut infra conceptum. In aliquibus Monasteriis nonnullæ Moniales census, & annuos quosdam redditus, & proventus, seu fructus percipiunt sub diversis contractuum speciebus: nam aliquæ in ipsarum persona emerunt certos redditus à personis Laicis: aliquæ ab aliis
Mo-

Monialibus; aliqua ab ipsis Monasteriis; aliæ verò dederunt pecuniam Monasterio, ut ex earum pecuniis fieret emptio nomine Monasterii ad rationem septem, vel octo pro centenario; & Abbatissæ dabant ipsis Monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant singulis annis. Aliqua Monasteriis, seu eorum Superioribus certas pecuniarum summas manualiter pro indigentis Monasterii dederunt, pacto adjecto, vel, etiam tacita conventionione adhibita, ut Monasterium, seu Abbatissa certos redditus ad rationem tot pro centenario, eorum vita durante, concedat. Quæritur. An Moniales prædictæ in hujusmodi casibus incurrant in poenas per Conc. Trid. sess. 25. c. 2. de Regul. in proprietarios inflictas, etiamsi de licentia Abbatissæ, & ad Abbatissæ nutum, vel Conventus, seu Monasterii nomine percipiant? Sac. Congr. censuit in nullo supradictorum casuum licere Monialibus dictos fructus, seu redditus percipere; & si perceperint incidere in pœnas d. cap. 2. Neque ab hujusmodi pœnis excusari ob licentiam Abbatissæ, quæ d. Concilii decreto in supradictis casibus concedere quidem prohibetur, sed debet ex suo munere ex Monasterii redditibus, vel de elemosynis Monialium necessitatibus in dies subvenire, ibi num. 62.

17. Et n.63. refert à S.Congr.improbatum usum apud quasdam Moniales, utpotè repugnantem decreto Concil. d. cap. 2. construendi arcam communem, cuius clavis erat penès Abbatissam, & intus eam aptata tot scriniola, quot erant Moniales, hac lege, ut unaquæque haberet claviculam sui scrinioli, & in eo asservaret pecuniam ex laboritio, vel aliundè partam, quæ in ipsius tantum, & non alterius necessitates erogari deberet arbitrio Abbatissæ; quod esse contrarium Concilio constat, cum disponat res esse Superiori tradendas, & Conventui incorporandas, quod in casu non verificabatur.

Quibus Declarationibus stantibus, constat correctam esse Navarri, Peyrini, & aliorum sententiam, qui in hac re calamo nimis laxo scripsere. Alia videri possunt apud Layman *Theol.mor.lib.4. tract.5 cap. 7.* Etenim nostrum non est singula recensere, quæ aliarum Religionum paupertatem respiciunt.

CONSILIUM II.

Quid sit paupertas Fratrum
Minorum ?

SUMMARIUM.

- 1 *Paupertas alta, altior, & altissima.*
- 2 *Quid sit paupertas Fratr. Minor. quam profitentur Observantes, Reformati, & Capuccini.*
- 3 *Frater Minor jus naturale retinet ad necessaria ad vitæ conservationem.*
- 4 *Non est incapax juris spiritualis ad S.*
- 9 *Jus civile, & politicum, undè dictum?*
- 10 *Fratres Minores carent rerum dominio, tam in communi, quàm in speciali.*
- 11 *Paupertas Minorum est sancta, & meritoria.*
- 12 *Solus Frater Minor in Mundo existens rerum Dominus non esset.*
- 13 *Neque illarum dominium acquirit, quæ sunt primò invenientis.*

I **P**AUPER^{tas} Fratrum Minorum, altissima dicitur. Nam bonorum dominio privat, tam in particulari, quam in communi, & propterea ipsa altissima est, juxta text. in cap. *Quia quorundam de verb. signif.* Joan. XXII. ubi §. *Nec obstat*, habes: *altam paupertatem esse, habere pauca propria propter Deum: altiore, quæ nulla habet propria, tamen, habet in communi: altissimam, quæ nihil habet in hoc Mundo, nec in proprio, nec in communi.* Quocirca eorundem Fratrum, paupertas ab ea distinguitur, quam aliorum Ordinum Religiosi profitentur: quia alii possunt habere dominium in communi quorundam bonorum, quamvis non ita absolutum, quin dependeant à consensu Summi Pontificis, ut bona sua immobilia, & mobilia pretiosa possint alienare juxta cap. *Ambitiosa de rebus Eccles. non alienand. int. com.* & decretum Sac. Congreg. Concil. quod refero Off. Cur. *Ecclesiast. cap. 45. num. 3.* Nullus tamen Religiosus, cujusvis Religionis sit, potest habere dominium in particulari, quamvis nonnullorum usum habere possit, etiam pecuniarum, qui Fratribus Mino-

ribus est penitus interdictus ex alibi dicendis .

2. Hinc paupertas, quam profitentur Fratres Minores Observantes, Reformati, & Capuccini, est *realis*, & *voluntaria abdicatio cujusvis juris civilis*, & *politici cujusque rei temporalis*, tam quò ad rem ipsam, quàm quòad ejus usum, tam in particulari, quàm in communi propter Deum, & Christi sequelam . Ad cujus intellectum singula explicantur .

Ponitur *realis abdicatio*, per quod excluditur paupertas, quæ in solo affectu consistit, de qua David dixit Psal. 61. *Divitiæ, si affluant, nolite cor apponere* .

Dicitur *voluntaria* ad excludendam paupertatem mendicorum hujus Mundi, juxta dicta consil. præceden. num. 2.

3. Additur *omnis juris civilis*, & *politici* ad non excludendum jus quoddam naturæ ad res pro vita conservanda necessarias . Quod jus à Gilberto Nicolai dicitur, *jus, quo quodlibet vivens potest, & tenetur uti rebus necessariis ad conservationem, seu esse, seu vitæ* . Estque jus divinum naturale, quod omni viventi à Deo, & natura concessum est . Quod à Nicoláo III. in cap. Exiit de verb. signif. nu. 6. jus poli

poli appellatur §. Porro. Cui Frater Minor minimè renunciat, ut ibi Nicolaus verb. & quidem; sed ipse, sicut cœteri vi-
ventes in casu necessitatis conservandæ vitæ potest cibo, potuque sustentari undequâque accepto, secundùm ea, quæ ibi habet Nicolaus in hæc verba: *Nec talem abdicationem proprietatis omnimodæ, renunciationem usus rerum cuiquam videatur inducere: nam cum in rebus temporalibus sit considerare præcipuum, proprietatem, possessionem, usufructum, jus utendi, & simplicem facti usum; & ultimo tamquam necessario egeat, licet primis carere possit vita mortalium: nulla prorsus potest esse professio, quæ à se usum necessariæ sustentationis excludat. Undè præci-
tatus Nicolai dixit: Tantum habet jus avis in grano, quod comedit, quantum Frater Minor in cibo, quem manducat. Jus autem avis in grano, quod manducat, est naturale tantum, non politicum, vel juridicum, aut secundùm leges civiles concessum; similisque naturæ est jus Fratris Minoris in cibo, quo utitur.*

4. Subditur *cujuscumque rei temporalis*, ut intelligatur Fratres Minores incapaces non esse juris spiritualis, vel quasi spiritualis, quod bona temporalia non:

respicit. Jus spirituale hîc vocamus *jurisdictionem ad prædicandum, audiendi confessiones, & Sacramenta administranda, &c.* prout eis à S. Sede conceditur. Jus verò quasi spirituale sunt, exemptiones, privilegia sepulchrorum, habendi Ecclesias, Campanas, Oratoria &c. Item, jus habent, ne personalitèr molestantur: etenim huic juri per votum strictissimæ paupertatis non renuntiarunt.

Additum est proximo numero, quod *bona temporalia non respicit*. Quoniam hujusmodi privilegia ratione bonorum, temporalium Fratribus secundum puritatem Regulæ non permittuntur: Ut sunt privilegia, quibus jus conceditur percipiendi portionem canonicam, & funeralia, hoc est, fructus, sive stipendia funeralibus debita, & similia. Estò enim Fratres Minores per modum eleemosynæ oblata recipere possint, nequeunt tamen prætextu cujuscumque privilegii, ut juridicè debita recipere.

5. Eis etiam licèt habere privilegium non solvendi gabellas; hujusmodi enim privilegium non nisi negativè ad bona temporalia refertur; nam pauper, qui nihil habet, nihil solvit, cùm ex solis
 clec-

eleemosynis; & ex alieno vivat.

6. Itèm, licet eis habere privilegium petendi eleemosynas in aliquo loco. Hoc enim est jus, & privilegium pauperum; ex quo tamen hoc privilegium petendi habeant, non deducitur, quòd habeant jus exigendi.

7. Itèm. Licitè tuentur jus prædicandi in certis locis. Hoc enim est jus quasi spirituale; sed id agere minimè debent, eo fine ut sibi debita sint Concionum stipendia.

Dices. Mens Sancti Francisci fuit, quòd Fratres nullum privilegium reciperent, in Testamento enim ait: *Non audeant petere aliquam litteram in Curia Romana, neque pro Ecclesia, neque pro aliquo loco, neque sub specie prædicationis, neque pro persecutione suorum corporum.*

8. R. Ad Testamentum non obligantur ex d. cap. *Exiit S. Cæterum Sancta.* Tamen, quia privilegium pro loco, vel Ecclesia importat privilegium concernens bona temporalia, sequitur, quòd, invitis dominis, & Incolis, non debeant Fratres quovis prætextu, sive prædicationis, sive, quia persecutionem ab illis patiuntur, obtinere possessionem, vel usum

alicujus Ecclesiæ, vel loci ; sed, si eis non concedatur habitationis locus, vel Ecclesia, fugiant ad aliam terram ; & locum violentèr per Superiorum auctoritatem non obtineant.

9. Apponitur, *tàm quò ad rem ipsam, quàm quò ad usum*. Nàm secundùm Juristas quadruplex reperitur jus politicum ad rem : *Dominii, possessionis, usus fructus, & usus juris*, de quibus diximus *consil. super num. 3. & 4.* Jus autem politicum importat, ut de eo possit in foro juxtà leges civiles judicari.

10. Repetitur, *tàm in particulari, quàm in communi*, ut excludatur paupertas aliorum Religiosorum, quæ, ut diximus, jus, seu dominium rerum, tàm in se, quàm earum usum sibi acquirit, & acquirere potest in communi. Ità non sic illa Fratrum Minorum, ex Nicolao S. *Ad hæc*, ibi : *cum ipsi nihil sibi in speciali acquirere, vel eorum Ordini possint, etiam in communi.*

Concluditur, *propter Deum*, ut excludatur paupertas sæculi, de qua dictum est ibi *num. 2.*

11. Quorum explicatione constat, cujus naturæ, quantaque sit paupertas
Fra-

Fratrum Minorum, quæ semper alieno utitur, & non suo, ex alieno vivit, de alieno vestitur, in alieno habitat. In cuius commendationem idem Nicolaus d. S. Porro adversus mordentes adeò strictam abdicationem rerum, tam in communi, quàm in particulari dixit: *Quòd abdicatio proprietatis omnium rerum, non tam in speciali, quàm, etiam in communi propter Deum meritoria est, & sancta: quam & Christus viam perfectionis ostendens, verbo docuit, & exemplo firmavit.*

12. Est autem adeò ampla, & stricta Seraphica paupertas, ut, facta hypoteçi, quòd in Mundo existeret unus solus Frater ex Ordine Minorum, adhuc non esset dominus rerum; nam vi suæ professionis se eo privavit. Et ubi alii nascerentur, deberet Frater ille dependere ab eorum voluntate in usu rerum. Et quamvis actu non dependeret, dum alii non essent, & posset rebus uti non recurrendo ad alios, non indè haberetur, quòd esset dominus; sed solùm, quòd alii domini non essent; & in hoc statu illis utendo nulli faceret injuriam, illisque uteretur licitè ex jure, etiam naturali, concedente cuilibet necessaria conservationi vitæ.

Verùm

Verùm in præparatione animi, & habitualitè dependeret à voluntate eorum, qui in futurum nascerentur. Et in casu res essent tantùm sub supremo dominio Dei.

13. Ità paritèr non esset dominus rerum, quæ, quia nullius sunt, qui sciri possit, censentur esse primò inventoris, si ipse priùs eas inveniret. Posset tamen illis uti: vel, quia essent Pontificis, ad quem spectant res, quibus Fratres utuntur; vel, quia nullius essent. Quatenus verò non essent Pontificis, deberet eas cedere ei quem primò cognoscerent, utpotè vindicanti illas sibi eodem jure, ac si ipsemet prius invenisset: inventio enim facta à Fratre non ponit impedimentum, quod illi debeantur.

CONSILIUM III.

An Paupertas Fratr. Minorum
excludat dominium rerum
etiam, quæ usu consu-
muntur.

S U M M A R I U M.

- 1 *Dominium rerum, quarum usus est Frat-
tribus licitus, non est apud ipsos, &
num. II.*
- 2 *An usus rerum consumptibilium sit sepa-
rabilis à dominio?*
- 3 *Fundamenta sententiæ negativæ.*
- 4 *Affirmativa resoluta.*
- 5 *Usus juris duplex.*
- 6 *Dominium duplex in germano, & impro-
prio significato.*
- 7 *Dominium rerum Fratribus Minoribus
oblatarum à Romanis Pontificibus reas-
sumptum.*
- 8 *Nemo invitus fit dominus.*
- 9 *Cujus essent bona Fratribus oblata, domi-
nio à dantibus renunciato?*
- 10 *Res, aliæ, quæ usu non consumuntur, aliæ
verò,*

verò , quæ ipso usu destruuntur .

- 11 *Neque Fratres in particulari , neque Religio Minorum in communi habent rerum dominium .*
- 12 *Fratres nequeunt res in iudicio repetere .*
- 13 *Peccatum proprietatis , etiam in simplici usu facti potest à Fratribus committi .*
- 14 *Cura Superiorum in concedendo rerum usu Fratribus particularibus .*

I **C**UM omnium rerum dominium (quarum usus Fratribus Minoribus est permissus,) ubi dantes sibi illud non asservarunt, sit apud Sedem Apostolicam , vel Romanum Pontificem , juxta text. in cap. *Exiit* §. *Ad hac cum Fratres* , de verb. signif. in 6. ibi. *Omniū utensilium , & librorum , ac eorum mobilium presentium , & futurorum , quæ , & quorum usum facti , scilicet Ordinibus , vel Fratribus ipsis liceat habere , proprietatem , & dominium (quod & fel. record. Innocentius Papa IV. prædecessor noster fecisse dignoscitur) in Nos , & Romanam Ecclesiam plenè , & liberè pertinere , hac præsentī Constitutione in perpetuum valitura , sancimus ; Sequitur eos , nec rerum , quæ solo usu consumuntur , ut panis , vini , &c. dominium habere ,*
sed

sed simplicem dumtaxat usum facti .

2. Undè in casu difficultas pendet ab alterius resolutione , an nimirum usus licitus rerum unico usu consumptibilium sit separabilis ab omni dominio , & jure proprietatis ?

3. Quòd separabilis non sit , legitur in *Extravag. Joann. XXII. Ad conditorem de verb. signif.* In qua Pontifex renunciat omni dominio rerum , quæ usu consumuntur , quarum usum Fratribus licet habere ; & absolutè docet in rebus usu consumptibilibus simplicem facti usum non posse separari ab usu juris , & dominio .

Huc accedit prima ratio apud eum : nam dominium in eo stat , quod dominus possit rem destruere : ergò Franciscanus , qui potest panem v. g. sibi datum comedere , vel non comedere , verè est dominus illius panis ; aliàs non licitè uteretur , quia sinè jure utendi .

Secunda . *Uti* præsupponit , quòd cum usu salva sit substantià rei , & *abuti* exigit , quòd cum hujusmodi usu rei substantia consumatur : ergò quia Franciscanus usu panem destruit , illo non utitur , sed abutitur : abuti enim nihil aliud est ,
quàm

quàm uti contra naturam usus, & substantiam rei destruere, & dominium exercere. Et hinc, posita per Joannem renunciatione domini similium rerum usu consumptibilem, sequitur, tam dominium, quàm usum remanere in Religione: dominium in Religione in communi, usum verò in Religiosis in particulari.

4. Verùm, quòd usus simplex facti separari possit, & de facto separetur ab usu iuris, & dominio, etiam in rebus, quæ usu consumuntur, nulli debet esse ignotum. Etenim Filii-familias utuntur Parentum bonis, & cibis, in quorum bona jus nullum habent: & servi utuntur cibo, & vestimentis à domino concessis ad eorum nutum sinè ullo jure. Quod extra controversiam videtur esse, & ab intelligente terminos innegabile. Unde jus civile ff. de acquirenda posses. l. quidquid, dixit. *Quidquid Filius-familias habet ex patre, sive cibaria sint, sive vestes, sive pecunia, vel alia, quæ usu consumuntur, solum habet usum facti, & dominium, seu proprietas residet apud Patrem.* Et Glossa in cap. non dicatis 12. qu. 1. *Sed numquid vestis est sua, quàm habet? vel, nunquid dicitur possidere res*
tem-

temporales, vel vestem? Non videtur, quia vestis, qua semper utitur servus, de peculio domini est: ff. de peculio id vestimentum, sed servus non possideat ea, quae sunt in peculio. Qui tamen rebus illis licitè utitur, quia de voluntate, & permissione eorum, qui sunt domini. Ità in proposito dicendum.

5. Ut autem objectis ex adverso fiat satis, primò distinguendus est duplex *usus juris*: alius est *usus juris civilis, & politici*, qui duo includit I. Posse se defendere, etiam civiliter contra quemcumque invasorem. II. Posse rem in iudicio, & extrà repetere à retentore, & occupante.

Secundus est *usus juris naturalis, seu charitatis* (qui aliis terminis dicitur *usus rei licitus, sive non prohibitus*) estque omninò distinctus ab omni specie domini, vel proprietatis; quem alii appellant *usum purè passivum*, contradistinctum ab usu activo, & potestativo, sumpto nimirum pro jure, seu libera facultate utendi inimpedibili ab alio pràter legem honestatis, seu non ligabili per voluntatem alterius.

6. Propterea ad oppositum ex Joanne dicimus, Pontificem usurpasse dominium in sensu improprio, prout hoc import.

portat destructionem rei ; non verò in propria acceptione , seù pro facultate liberè disponendi de re aliqua , à nullo licitè impedibili, & potente contra impedientem in judicio agere . Quo sensu Fratres Minores dominio penitus sunt destituti. Nàm quavis actione privantur, ut valeant in judicio, vel rem petere , vel occupantem revincere . In primo verò sensu, an sint domini? est lis de voce . Vocas dominos : sed improprie loquens, nobis non nocet . Res quidem destruunt, & quidem licitè; quia , vel de dantium , vel Summi Pontificis licentia , & voluntate , qui hanc in rebus etiam , quæ unico actu consumuntur , possunt immediatè consensum revocare , & quòd non revocent , est per accidens ; sed sicut ipsi per seipsos possent res suas licitè consumere , sic aliis concedunt , ut illis utantur , & ipsomet usu destruant .

7. Nec obstat, quòd Joannes dominio eorum bonorum renunciaverit . Si quidem illud ab aliis Romanis Pontificibus fuit reassumptum, Martino V. & Paulo IV. *constit. Ex clementi 1. Bullar. to. 1.* Nec interim mansit tale dominium apud Minores, ut inquit Esparza *Theol. tom. 2. lib. 3.*

lib.8. de virt. justit. qu. 50. art. 3. sed apud Fideles subministrantes eleemosynas, de quorum consensu implicito, vel explicito semper revocabili, procedebant ad usum sibi permissum à domino, simul resistentes constantèr omni veræ proprietati, veroque dominio. Concludens, quòd usus licitus ipsorum est procul dubio separabilis à dominio, & omni specie proprietatis, & juris. Atque ità ipsi Fratres licitè, & de licentia domini sinè ullo jure civili, licèt cum jure charitatis à domino concessio, utuntur cibo, libris, vestibus, aliisque.

Sed quid, si etiam dantes renunciarent dominio rerum, quæ offeruntur Fratribus Minoribus?

8. R. Si etiam totus Mundus id ageret, Frater Minor non esset rerum dominus, aut jus haberet in res sibi concessas. Quandoquidem hoc sinè ejus acceptatione fieri non possit. Nullus enim invitatus potest rei dominum fieri, aut jus ad rem accipit. Ipse autem, cùm ex vi professionis incapax sit cujuscumque domini, res non nisi ad simplicem facti usum acceptat, nec alitèr, ea stante, acceptare valet.

Sed tunc cujus essent bona illa ?

9. R. In casu, quòd & dans, & Pontifex dominio renunciarent, res, ut proderelictis haberentur, aut essent Dei, ut dixit Hugo de Dina in *cap.4. regul.* In hæc verba : *Soli Deo acquiritur, cujus intuitu, vel nomine offertur.* Nostrium non est resolvere, ad ejus dominium pertinerent, sed nobis sufficit, quòd illis Frater simpliciter utitur, & jus omne recusat, tam in communi, quàm in particulari.

Ad rationes in contrarium. Ex prima nihil concluditur, nam non agimus de dominio improprie dicto, sed in naturali, & obvio significato usurpato; sub qua ratione Frater Minor panem destruens non est panis dominus, cum non consumat, nisi de licentia, & domino volente, ut dictum est *num.6.* Dominus enim potest sibi dominium reservare, usquequò fuerit res consumpta. Nec rei destructio est illius acquisitio, vel ejus dominium habere; aliàs quilibet Religiosus esset proprietarius, cum usum panis, & vini abdicare non possit.

10. Nihil pariter ex secunda deducitur. Etenim illa propositio non est universaliter vera. Siquidem datur usus rerum,

rum, quæ usu non consumuntur, & tales, non obstante usu, dominorum sunt, quas repetere possunt, & concessionem revocare, & in eis substantia salva manet: ita Pontifex potest à Fratribus Minoribus repetere libros, utensilia, &c. Datur etiam usus rerum, quæ ipso usu consumuntur; in istis verò respectu personarum utentium, dominium pariter ab usu separatur, quia, cum dominus valeat per se ipsum res illas consumere, sic vult, ut eas per alios consumantur, quin dici possit personas consumentes jus, aut dominium in res ipsas acquirere, quia dependentè à voluntate dominorum consumunt, ut exemplificatum est de Filiis familias, & servis. Quapropter quamdiù res existit, domini est: ubi desint, dominium ex natura desitionis, & consumptionis deperditur; licitè autem deperditur, quia de domini voluntate perit. Quæ cuicumque in phisicis, etiam levitèr exercitato obvia sunt.

II. Hinc habetur, dominium rerum, quarum usum possunt Fratres Minores habere, non apud ipsos in particulari, nec Religionem in communi reperiri, sed, vel est penes dantem, vel concedentem,

si illud sibi retinuit, vel apud Romanum Pontificem, ut ex *d. cap. Exiit §. cit.* ac Clementina *Exiui* edita in Conc. Vienneſi *d. tit. §.* Proinde cum *vir ſanctus*, ubi præmiſſo, quòd expropriatio Fratrum debeat intelligi, tam in ſpeciali, quàm in communi, ſubdit: Propter quod, & rerum omnium conceſſarum, oblatarum, & donatarum Fratribus (quas, & quarum uſum facti, ſcilicet Ordini, vel ipſius Fratribus licet habere) proprietatem, & dominium in ſe, & Romana Eccleſia receperunt (Clementis prædeceſſores) dimiſſo ipſis Fratribus in eis tantummodò uſu facti ſimplicis.

12. Propterea Fratribus non licet res ad ipſorum uſum oblatas in iudicio defendere; aut repetere. Hæc enim nonniſi ab habentibus, vel prætendentibus dominium in res habere, poſſunt tractari. Et inde extirpandus abuſus nonnullorum, qui in foro iudiciali citantes, &, ſervatis terminis iudicii, pro eleemoſynis agunt non minus, ac ſi eſſent ipſarum domini; & caſtigandi ſunt, ut Regulæ tranſgreſſores: nec vitant cenſuram inſlictam à S.C. R. Fabr. in decreto edito 14. Februarii 1633. ubi nec medio Syndico conceditur id agere, prout dicendum *tit. 3.*

Coete.

Coeterùm licet Fratri Minori prohibere volentem vi rapere, aut rem Religioni datam violentè auferre, imò & à raptore repetere, non jure aliquo proprietatis, sed solùm naturali charitate, qua, & servi bona dominorum defendant, & oblata repetunt, aut recuperare conantur; sed cautè se gerere debet, ne majora mala sequantur.

13. Hic opus est advertere posse peccatum proprietatis committi, etiam in simplici usu facti: Primò, ex parte domini, si rei usum non concedat; nam Frater nihil sibi potest appropriare, qui autem contrà voluntatem domini usum rei sibi accipit, usum à domino, quasi furatur, & sibi appropriat.

Secundò, si Superior subdito usum simplicem rei non permittat. Quoniam, cùm res Religioni ad simplicem usum tradita, sub administratione Superioris tradi censeatur, qui ea re contra voluntatem Superioris utitur, rem communi administrationi relictam suo particulari usu illicitè appropriare videtur. Ideò Superiores ad hoc attendere debent, ne aliquid contra voluntatem domini, aut Ecclesiæ Romanæ ad usum in Ordine recipiatur.

piatur. Fratres verò particulares cauti esse debent, ne vel modica re utantur absque licentia Superioris, si optant peccatum proprietatis non committere.

14. Cœterùm. Superiores nequeunt Fratribus particularibus concedere usum rerum indeterminatè, & indistinctè: ut, *procura tibi res tuas, & utere, quibusvis usque ad revocationem*. Nàm hac forma exponitur subditus manifesto periculo peccandi, & occasio præbetur infinitarum transgressionum, ac sua potestate Prælati abutuntur in destructionem. Quoniam, nonnulli subditi, nullo habito respectu ad observantiam Regulæ, possent induci ad multiplicandas sibi vestes, ad curiosa quæque conquirenda, ad libros superfluos coacervandos, ad Cellas more Magnatum exornandas, ad convivia instruenda, & similia facienda, quæ statui Religioso repugnant. Hoc enim declaratum est à Nicolao III. ubi supra §. *Insuper nec*, ubi, postquàm usus rerum Fratribus concessarum dispositioni Ministrorum, & Custodum, eorumque discretionis commisisset, facultatem restrinxit, ut infra: *Cùm de talibus interdum personarum qualitas, temporum varietas, locorum conditio, & non-*
nullæ

nulla aliæ circumstantia plus, minusvè, ac aliter provideri nequeant. Ità tamen sic faciant, quòd semper in eis, & eorum actibus paupertas sancta reluceat: prout ipsis ex eorum Regula invenitur indicta. Propterea sollicitè Superiores, Fratres, & Cellas de necessariis provideant, & ab istis superflua removeant. De qua re paritèr infrà, agendo de eleemosynis pecuniariis.

CONSILIUM IV.

An liceat Fratribus Minoribus
habere possessiones?

S U M M A R I U M.

- 1 *Habere possessiones Fratribus Minoribus est interdictum.*
- 2 *Sicut habere annuos redditus.*
- 3 *Non possunt habere domos ad locandum, & num.7.*
- 4 *Redditus, alius formalis, virtualis alter.*
- 5 *Neque licet Fratribus habere usum possessionum, secluso etiam dominio, & proprietate.*
- 6 *Syndicus Apostolicus non potest in sua per-*

*sona possessiones recipere, ut redditus
Fratribus tribuat.*

- 7 *Fratribus ager, vel domus potest modo
licito, & illicito legari; ubi de ipsorum
venditione.*
- 8 *Legatum intelligitur factum modo licito,
etiam si iste non exprimatur.*
- 9 *An valeat legatum pro infirmis, ad 12.*
- 13 *Est Fratribus interdictum retinere stabilia
cum onere celebrationis Missarum.*
- 14 *Possunt Fratres habere hortos, & quales?*
- 15 *Nutrire oves, boves ad fructificandum eis
non licet.*
- 16 *Non possunt succedere ab intestato.*

I **A**PPELLATIONE possessionum ve-
niunt domos, agri, prata, vi-
neæ, sylvæ, oliveta, & similia
hujus generis. Hujusmodi Fratres habere
contradicit altissimæ paupertati, & men-
dicitati ipsorum; qui tenentur esse sicut
advenæ, & peregrini mendicantes, qui
possessiones non habent, sed domo victu,
&c. tamquàm in transitu utuntur., & de
incerto vivunt, nec habent redditus,
neque, quæ ad naturam reddituum ac-
cedunt. Ideò dictis Fratribus prohibitum
est similia possidere, prout decrevit Con-
cilium

cilium Tridentinum sess. 25. de Regul. cap. 3. ubi hæc sunt - Synodus omnibus Monasteriis, & domibus, tam virorum, quam mulierum, & mendicantium, exceptis domibus Fratrum S. Francisci Capuccinorum, & eorum, qui Minorum de Observantia vocantur, etiam quibus, aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat.

2. Et declaravit Clemens V. in Clementina Exivi de Paradiso de verb. signif. §. Cumque annui redditus, ibi. Cumque annui redditus inter immobilia censeantur à jure, ac hujusmodi redditus obtinere paupertati, & mendicitati repugnet, nulla dubitatio est, quod prædictis Fratribus redditus quoscumque, sicut & possessiones, vel earum etiam usum (cùm eis non reperiatur concessus) recipere, vel habere, conditione considerata ipsorum, non licet.

3. Quod item decrevit Nicolaus III. cap. Exiit eod. tit. in 6. §. Ad hæc, ibi. Declaramus, ordinamus, quod si testator modum, secundum quem Fratribus (eorum conditione inspecta) recipere non liceret, exprimat in legando: ut, si legaret Fratribus vineam, vel agrum ad excolendum, domum ad locandum, vel

vel similia verba in similibus proferret, aut modos similes in relinquendo servaret: à tali legato, & ejus receptione per omnem modum Fratres abstineant. Quod repetit idem Clemens ubi supra §. Licet verò: Si talia ad usus proximè dictos, ut, puta, agrum, vel vineam ad colendum, & consimilia Fratribus legarentur, per omnem modum Fratres à receptione talium abstinere: cum etiam præmissa habere, ut pretium fructuum suis temporibus habeatur, & naturam, & formam proveniunt appropinquet.

4. Propterea Fratribus prohibitum est, tam habere redditus, quam ea, quæ ad naturam redditus accedunt, à quo non distat immobilia obtinere; prout certum est ex observata divisione redditus in formalem, & virtuales.

Redditus formalis est *jus, seu actio ad aliquid annuatim recipiendum, sive sit in pecunia, sive in grano, vino, vel oleo.*

Virtualis verò, & per æquipollens est, qui ad naturam redditus appropinquat, ut sunt legata perpetua, oves, boves, apiaria, & columbaria, quæ fructum aliquem reddunt; hæc omnia Fratribus prohibentur; nam aut mendicitatem tollunt, aut quamdam certitudinem de fructu recipiendo

piendo præbent. Quæ sunt contra statum professionis, quam emittunt. Quoniã Sanctus Franciscus ab eis abstulit rerum proprietatem, ut relinqueret certam mendicitatem, & de incerto viverent. Consequentèr esse contra Regulam aperitissimè dignoscitur, quid quid aliquid certi inducit, aut mendicitatem tollit.

5. Ideò nedum Fratribus prohibetur jus, & proprietas circa prædicta, verùm etiam usus simplex absque ullo jure, vel dominio. Non enim omnium rerum usum eis licet habere, ut ibi declaravit Nicolaus S. *Præterea loca*. Et in specie loquendo de usu in agris, &c. patet per hæc in allegato textu Clementis. *Sicut & possessiones, vel earum etiam usum*. Et Sac. Congregatio ab Urbano VIII. præposita consultationibus Fratr. Minor. de Observantia 15. Junii 1628. decrevit esse ex ipsorum *Conventibus tollendos omnes abusos, qui Regula Sancti Francisci adversantur: primùm abdicent, ut ait textus, à se, & eorum Conventibus, non solùm pistrina, ac bona omnia immobilia, quæ alicubi contra Regulam puritatem, & declarationes Nicolai III. & Clementis V. extra, vel intra septa Monasteriorum detinent, sed etiam census perpetuos, & lega-*

legata annua, ut post Constitutionem Injuncti nobis Urbani VIII. sub. 51. Bullar. tom. 4. & dicam tit. 3.

6. Neque possunt Syndici Apostolici, etiam considerati, ut tertia persona, dominium, vel usum possessionum in se recipere, ut redditus annuos Fratribus tribuant. Hoc enim eis inhibetur à dicta Congreg. ubi supra. *Inhibemus, ne Syndicus in sua persona hujusmodi annuos redditus recipiat distribuendos ipsis Fratribus. Et S. Congregatio R. Fabricæ in Æsina legati sub 26. Novembris 1692. censuit: Franciscanos Observantes, qui prætendebant retinere stabilia nomine Syndici, esse incapaces ad ita retinendum - Vide tit. 3. consil. 3.*

Incapacitas Fratrum ad illa eo titulo relicta, in eo fundatur, quòd dictorum stabilium dominium, & proprietas esset apud Fratres; cùm non esset apud Sedem Apostolicam, ut est certum ex dictis, neque apud ipsum Syndicum, apud quem non est dominium rerum ipsis Fratribus modo illicito legatarum, cùm ad hunc effectum eis non sit ab Apostolica Sede datus, sed ut nomine ipsius recipiat elemosinas pecuniarias pro necessitatibus Fratrum oblatas, easque in ipsorum necessi-

cessitates expendat, & alia agat juxtà dicenda infra de Syndico.

Propterea stabilia censentur unicè facta contemplatione Fratrum, ut ipsa locent, & possideant: quod repugnat puritati paupertatis, quam profitentur; maximè, quia per certitudinem annui redditus liberantur à sollicitudine petendi eleemosynas ostiatim pro victu, & vestitu: consequenter eorum mendicitas relevatur; & in fraudem paupertatis, ac ad eludendam legem prohibentem, similis modus retinendi stabilia assumitur. Ideò cautè legendus Felix tom. I. exam. confess. par. 2. num. 1196. scribens apud Syndicos redditus prohiberi, *non quia paupertas Fratrum lædatur, sed ne apud ignaros redditus per interpositam personam retinere videantur*. Nàm Sac. Congregatio absolute declaravit Fratres esse incapaces: non alia planè ratione, quàm quia similis modus non compatitur cum altissima ipsorum paupertate, & repugnat observantiæ Regulæ, ut eadem consideravit.

7. Sed quid, si *Fratribus relinquitur ager, vel domus*?

R. Si Testator exprimat in legando modum, secundùm quem *Fratribus (eorum)*
con-

conditione inspecta) recipere non liceret, ut, si legaret *Fratribus vineam, vel agrum ad excolendum, domum ad locandum, vel similia verba in similibus proferret, aut modos similes in relinquendo servaret: à tali legato, & ejus receptione per omnem modum Fratres abstineant: ut declaravit Nicolaus ubi supra §. Ad hæc.*

Sic verò modum licitum *Fratribus in legando Testator expresserit, ut si diceret: lego pecuniam pro Fratrum necessitatibus expendendam, vel domum, agrum, vineam, & similia, ad hoc, quòd per certam personam, vel personas idoneas distraherentur, & pecunia de rebus ipsis accepta in ædificia, vel alia Fratrum necessaria convertatur; possunt relicta, vel ab hæredibus Testatoris, vel Syndico Apostolico vendi, erogando pretium in Fratrum necessitates.*

Neque tunc opus est ad vendendum consensu; & beneplacito Apostolico, prout de necessitate exigitur in alienatione rerum Ecclesiarum, & Monasteriorum juxta *Extravag. Ambitiose, &c. de reb. Eccles. non alienand.* & quantum ad Regulares reperitur etiam interdictum à S.C.C. ut dixi *Off. Cur. Eccles. cap. 45. nu. 3.* Quæ jura non ligant Fratres Minores, dum

dum per Syndicum domum, vel agrum sibi modo licito relictum alienant, prout declaravit S. C. C. 12. *Augusti* 1625. ut ibi notavi, & consentit Lantusca *theatr. verb. bona temporal. num. 7.* Ratio est, quia bona hæc non sunt incorporata Monasterio propter incapacitatem, quam habet. Sed, vel dominium est apud Sedem Apostolicam, cum sint modo licito pro Fratribus legata: vel remanet apud concedentem, donec domus v.g. vendatur, quæ de ipsius licentia venditur, & cessat dominus esse, venditione secuta. Vide *tit. 4. consil. 1. n. . .*

8. Quod intelligitur pariter, si legatum absolutè relinquitur, non facta expressione modi liciti: nam Nicolaus ubi supra §. *Si verò* declarat, quòd sub modo licito Fratribus intelligatur esse relictum; ità quòd *nec legans merito, nec Fratres ipsi effectu relictii fraudentur*. Quod decisum refert Fagnanus *in 2. ad cap. In præsentia. num. 53. de probat. & Pignartellus tom. 3. consult. 16. num. 3. ac Petra comment. ad constit. 3. Honorii III. ut infra S. C. C. censuit tam legatum rerum immobilium factum Fratribus Ord. Min. de Observantia, quàm institutionem hæredis factam sub modo licito, bona nempe, ut vendantur, & pretium convertatur in*

ne.

48 TIT. I. CONS. IV.

necessitates Ecclesiæ, validum esse. Idemque esse, si modus non fuisset adjectus: cum semper sub modo licito legatum, & relictum illis factum intelligatur.

Coeterum, si domus relicta non statim venderetur, sed locationi traderetur percipiendo annuas solutiones, tunc amplius vendi non posset, sed esset ad eunda Sedes Apostolica, ut 9. Septembris 1628. declaravit eadem Sacra Congregatio ab Urbano negotiis Fratrum Minorum preposita dist. 4. in respons. ad 4. ut infra tit. 3. consil. 1. §. 4.

9. Difficultas est. An valeat legatum pro infirmaria?

Circa hoc variant Doctores. Negant Fagnanus in 2. ad cap. In presentia num. 56. de probat. Castropalaus to. 3. art. 15. disp. 3. punct. 9. num. 59. Aliique apud Petram cit. ad constit. 1. Honorii III. sect. 4. num. 38. Affirmant Portel. dub. Regul. verb. Legatum num. 7. Diana Coord. tom. 7. tr. 1. resol. 233. apud quem alii plures. Qui possunt ad concordiam vocari, considerando, quod negantes loquuntur de legato facto in abstracto, hoc est, sine expressione taxationis usus, in quem deberet præstatio legati erogari. Affirmantes verò intelligunt

gunt de legato in concreto, hoc est, facto, ut præstationes erogentur in determinatos usus pro infirmis. Ità Rota coram Emerix in *Turritana legatorum an.* 1695. & 1696. probavit valere legatum pro Syn- donibus infirmorum. Et S. C. Concilii apud Lantuscā *Theatr. Regul. v. legatum num. 5*, Censuit licere Fratribus (de Ara- Coeli) annuam panis præstationem (pro in- firmis) titulo dumtaxat eleemosynæ recipere ad præscriptum decreti Congregationis Fabricæ 14. Februarii 1633. Ea lege, ut dicta præ- statio in alium usum, & causam ab ipsis non convertatur; & in casu transgressio- nis voluit Testator, ut donatio mille scutorum (quæ erat fors principalis) & omne commodum annuæ solutionis scutorum triginta (quæ ex sorte percipie- bantur) caducaretur, & devolveretur ad Hospitale Consolationis. Vide Nicol. *flos. v. legatum num. 4.*

10. Præmitti tamen debet à Fratribus protestatio sollemnīs (cujus formulam damus infra *tit. 3.*) sibi nullum jus com- petere ad consecutionem illarum præsta- tionum annuarum; & cessante ex parte Fratrum quavis instantia, etiam per im- plorationem simplicis officii Judicis ad

D

illas

illas recipiendas; cùm eas solum recipere valeant ab hæredibus, vel executoribus spontè dantibus, non tamquam debita, sed per modum simplicis eleemosynæ, ut ibi Rota.

11. In utroque legato tam Em. Patres, quàm Rota ponderarunt, quòd legata ipsa non respiciebant necessariam sustentationem, & alimoniam infirmorum, sed ipsorum potius maiorem curam, & solatium, quàm, quæ aliàs illis præstari posset per eorum Conventus, & eleemosynas ostiatim quæsitæ; & proinde ex speciali natura eorundem legatorum, & motivo pietatis erga pauperes infirmos censuerunt subsistere.

12. Nec relevat, si sors principalis essent reinvestita in locis montium, vel aliqua re stabili, dummodò sors principalis non sit infirmis, vel Fratribus, aut Conventui relicta, sed solum annua præstatio sit ex illa percipienda à gravatis à Testatore ad específicos usus infirmorum, prout dispositum fuit ex enunciatis legatis: in quibus sortes, ut supra, reinvestitæ stabant solum loco cautionis pro securiori, & commodiori eorum satisfactio-
ne, ut ponderavit Rota ubi supr. in *prima decisione n. 7.*

13. Non

13, Non possunt Fratres retinere stabilia eis relicta cum onere celebrationis Missarum : prout declaravit S. C. C. quæ sub 24. Augusti 1659. Censuit Fratres Conventus de Ara-Cæli non esse capaces legati bonorum stabilium, etiam sub onere Missarum; & proinde fuisse locum substitutioni Fratrum Conventualium SS. duodecim Apostolorum. Quæ pariter, proposito dubio : an, facto legato scutorum mille pro Missa perpetua dd. Fratribus, possent isti eam summam convertere in fabricam Conventus, & sibi accollare onus Missarum? Die 13. Novembris 1697. respondit: negativè; quia erogatio dictorum scutorum mille deberet fieri in stabilibus, quæ Fratres habere non possunt. Prout aliàs declaravit Sac. Congregatio Episcoporum in una, Lucana die 26. Martii 1677. in hunc sensum : Sac. Congreg. & c. sæpius declaravit Fratres Min. de Observ. S. Francisci, quamvis, attenta dispositione Clementinæ (Exivi) Clement. V. & constit. Nicolai III. (Exiit) sint incapaces obtinendi census perpetuos, & bona stabilia, posse tamen per viam puræ, & simplicis eleemosynæ recipere, quidquid ab executoribus ultimarum voluntatum eis traditur pro celebratione Missarum, pro ornamento Ecclesiæ, aliisque necessariis procurandis juxta

doctrinam S. Bonaventuræ relata in constit. san. mem. Urban. VIII. incipient. Sacrosanctum Apostolatus, &c. ut dixi Off. Cur. Ecclesiast. cap. 30. num. 13. & refero tit. 3.

14. *Ipsis tamen non prohibetur habere hortos, prout expressè in dicta Clementina §. Licet ibi: Licet verò non solum sit licitum, sed, & multum conveniens rationi, quòd Fratres, qui in laboribus spiritualibus orationis, & studii sedulo occupantur, hortos, & areas habeant competentes ad collectionem, & recreationem sui, & interdum ad se ipsos post labores hujusmodi corporaliter deducendos; nec non ad habenda necessaria hortalia proscipis. Habere autem hortos aliquos, ut colantur, ac olera, & alia hortalia pretio distrahantur, nec non, & vineas repugnat suæ Regulæ. Ideò, quia habere hortos, & vineas, hoc postremo modo appropinquat ad naturam proventuum, eis nullatenus concessorum, ea in eum effectum nullatenus habere possunt, ut notat Glossa ibi. Siquidem, etiam hac ratione horti appellantur excessivi, pro quibus ad Pontificem, habitus fuit recursus, ibi §. Ad nostrum, ut de remedio provideret, & declaravit, ut supra:*

Habere autem in hortis paucas vites, vulgo

vulgo pergole, ad percipiendam uvam pro Fratrum usu, non censetur eis vetitum; cum inter hortalia reputentur; sicut nec colligere fœnum in illis, ac seminare ibi hordeum pro jumento Conventus: Sed nunquàm possunt habere pratum, etiam Conventui unitum ad vendendum aliis fœnum.

Sic eis non licet habere hortos Conventui non unitos juxta doctrinam S. Bonaventuræ in Apologetico, quam observari mandavit eadem S. Congr. Fratrum Minorum negotiis præposita, ibi. *Cum asseratis vos secundum Regulam, & professionem vestram nullos debere recipere proventus reddituum, seu possessiones, exceptis domibus, in quibus habitatis, videmini transgressores Regulæ vestræ in eo, quòd recipitis domos, vel areas, non contiguas vestris areis, in quibus habitatis: eodem enim modo, si hoc licet, poteritis, etiam vineas recipere, & agros, & mansos (hoc est, fundos, undè quis se, & suos sustentare possit censu; idest, annuo redditu) & similia quæque recipere.*

In idem rescripsit Congreg. Rev. Fabricæ, ut infra. Molto Reverendo mio amatissimo. Per parte de' Minori Osservanti di S. Francesco d'Offida è stato rappresentato à

D 3

questa

questa Sac. Congregazione, che il Capitano Alfonso Paolini, per il bisogno, che tenevano d'augmentare il loro orto, gli lasciò certo sito à quello contiguo col peso d'una Messa la settimana. E perche à detti Padri è permesso ritenere simili orti per gl'erbaggi necessarj: non solo non li proibirete, ma operarete ancora colla vostra autorità, che detti Padri godino il beneficio di detto legato, facendoli dalli eredi consegnare detto orto lasciatoli. Roma 2. Novembre 1641. Il Cardinal Lante. Andrea Getti Economo.

15. Et licèt nutrire unum, vel alterum porcum, unam, vel alteram ovem ad maſtandum pro rationabili sublevamine, vel congrua necessitate, non sit illicitum, nec mendicitati, neque incerto victui Fratrum præjudicet, eis tamen repugnat nutrire oves, boves, equos, & habere apiaria ad fructificandum, & vendendum; vel, etiam in numero, & quantitate, ut mendicitas notabiliter offendantur: cum sit contrà Regulam: capite enim 6. S. Franciscus præcipit: *Fratres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem; sed tamquam peregrini, & advenæ in hoc sæculo in paupertate, & humilitate famulantes, vadant pro eleemosyna confidenter.*

16. Advertas non posse Fratres uti concessione facta à Sixto IV. *constit. Dum fructus uberes*, possidendi bona immobilia, succedendi ab intestato, & qua possent institui hæredes, utpote destructiva puritatis Regulæ, & contraria Declarationibus Nicolai, & Clementis, ac proinde revocata ab Urbano VIII. *constit. sacrosanctum* 51. in Bullar. to. 4. & Innoc. XI. *constit. Sollicitudo* sub 20. Novembris 1679. & contra protestationes præmitti solitas in Capitulis Generalibus super observantia Regulæ juxta Declarationes Nicolai, Clementis, & Innoc. XI. ut in Victorien.

CONSILIUM V.

An Fratres Minores, possint institui hæredes?

S U M M A R I U M .

- 1 Quid sit hæres, & undè appellatio proveniat?
- 2 Fratres Minores non possunt institui hæredes.
- 3 Nec in minima portione.

D 4

4 Etiam

- 4 *Etiam apposita conditione , quòd pretium erogetur in necessitates Conventus , & Ecclesiæ .*
- 5 *Hæres tenetur obligationibus defuncti .*
- 6 *Diversitas inter legata particularia , & successiones .*
- 7 *Quando modus licitus vitietur , adjecto illicito .*
- 8 *Neque hæredes institui possunt Fratrum Ecclesiæ .*
- 9 *Quarum rerum dominium ad Fratres spectantium sit apud Romanum Pontificem?*
- 10 *Testamentum , in quo Fratres Minores instituuntur hæredes , est nullum .*
- 11 *Non caducatur legatum particulare illis relictum cum onere Missarum .*

I **H**ÆREDES, ut in *l. de hereditate*, §. *Pater*, ff. *de castrensi peculio* pro dominis accipiuntur, sicut hereditas pro dominio usurpatur *l. i. §. i. ff. si es, qui testamen.* Ideò quicumque hæres institutus dominium, & jus per hereditatem consequitur, & ità est sibi illud in bona hereditatis affixum, ut separari nullatenus ab ipsius persona possit: ab hæro enim hereditas dicitur: quippè qui eà jure legitimo dominium noscitur possidere,

dere, ut scripsit Cassiodorus in *Psalm.* 78.

2. Proindè cum Fratres Minoritæ sint ex vi suæ Regulæ omninò incapaces cujusvis juris civilis, domini, proprietatis, & possessionis bonorum temporalium, sive sint domus, agri, prata, vineæ, oliveta, & similia: sive redditus annui, census, cambia, & loca montium, quæ intèr immobilia ex Clementina *Exivi* §. *Cumque annui redditus*, ab jure reponuntur: ex hoc tamquam antecedente innegabili, ex d. Clementina & cap. *Exiit de verb. signif.* in 6. per regulas necessariæ illationis sequitur incontrovertibiliter ipsorum indoneitas ad successiones in bonis, tam per viam indirectæ institutionis, quàm per viam substitutionis, & fidei commissi: prout expressè declaratur in dicta Clementina §. *Cupientes*, ibi: *quia igitur in successionebus transit, non solum usus rei, sed & dominium suo tempore in hæredes, Fratres autem præfati nihil sibi in speciali acquirere, vel eorum Ordini possunt, etiam in communi: declarando dicimus, quòd successioneum hujusmodi, quæ, etiam ex sui natura indifferentèr ad pecuniam, & etiam ad alia mobilia, & immobilia se extendunt (considerata sui puritate voti) nullatenus sunt capaces: Nec licet eis*
valo-

valorem hæreditatum talium, vel tantam earum partem, quòd præsumi posset hoc in fraudem fieri, quasi sub modo, & forma legati sibi dimitti facere, vel sic dimissa recipere, quin potius ista sic fieri ab ipsis simpliciter prohibemus.

3. Quæ dispositio nedum evincit eos esse incapaces, ut in totum, verum etiam, ut in quacumque parte, etiam minima, hæredes instituantur: quia semper vituli hæreditarii retinerent dominium rei relictæ: nam aptissimè verificaretur in ea parte esse hæredes, ut advertit Fagnannus in 5. ad cap. *Nimis prava de excessibus Prælat. num. 33.* & Petra comment. ad constit. 5. Honorii III. sect. 4. num. 9.

Coeterum ponderandum est, textum per illud, *vel tantam earum partem, &c.* non improbare, quin valeant legata particularia facta (domus, vineæ, &c. ad vendendum per idoneas personas, vel Syndicum Apostolicum (etiam in pecunia pro unica vice Syndico præstanda pro Fratrum necessitatibus; sed prohibet dumtaxat, ne tota, vel portio hæreditatis titulo legati palliata relinquatur: esset autem locus ita præsumendi, si quantitas pecuniæ legata, esset adeò exorbitans, & exces-

& excessiva, ut jure id appareret actum in fraudem, hoc est, esse relictam hæreditatem in totum, vel partem vestitam qualitate legati. Nec de fraude esset dubitandum, si dispositio à Testatore conciperetur: *instituto Fratres Minores hæredes meorum bonorum in totum, vel in partem; & quatenus aliqua causa, vel titulo eis repugnet hæredes institui, ipsis jure legati eadem bona, vel pro medietate relinquo.* Ubi verò non adeò explicitè, nec tali expressa conditione loqueretur, prudentia Judicis ad conjecturas pro judicio recurrat, & pronunciet id esse intentum, quod est, pensatis circumstantiis, verisimilius. Videatur decretum S. C. C. quod refero *offic. cur. Ecclesiast. cap. 30. num. 31.*

Difficultas est. An possint institui hæredes hac lege, ut bona hæreditaria per executores à Testatore nominatos, vendantur, & pretium crogetur in reparatione Ecclesiæ, Conventus, & ornamentis sacris.

4. R. Negativè. Dispositio enim Testatoris in hoc casu sustineri non potest, nec titulò institutionis, neque jure legati, ut ibi expressè dicta *Clementina*, & semper resistit incapacitas dominii, quæ est

est in Fratribus. Qualitas enim hæreditaria secum illud trahit in personam hæredem; & in eam transfert jus, tum activum, tum passivum, propter quod Fratres dicerentur domini, & tenerentur ad plura arctissimæ eorum paupertati contraria.

5. Hæres enim succedit in universum jus defuncti, quem repræsentat cum omnibus suis obligationibus, *l. hæres ff. de usu cap.* teneturque omnibus obligationibus, & actionibus ex contractibus, vel quasi provenientibus; quibus tenebatur defunctus, *l. ex contractib. ff. de obl. & act.* Propter quod tenetur, etiam ultra vires hæreditatis, si inventarium non confecerit, ut in *Auth. de hæred. & falcidia §. Hinc nobis.* Et potest conveniri actione personali, quatenus non possideat, *l. 1. C. de hæred. action.* Teneturque de evictione pro re vendita per executorem testamenti, ut scribit Bartolus in *l. alio de alimen. & cibariis legat.* & plura alia sunt in sequelam ad hæreditatem, quæ repugnant statui dd. Fratrum. Quos S. Franciscus voluit ab his curis, litigiis, & sollicitudinibus esse alienos, prout expressè allegata Clementina §. *Amplius: nullo modo debent hujusmodi voti,*
 & Re-

& Regulæ professores talibus curis, & litigiosis actibus immiscere, ut testimonium habeant ab iis, qui foris sunt: & puritati satis faciant voti sui, ac evitetur per hoc scandalum proximorum. Idcirco ipsi succedere non possunt; nec in minima portione, neque ita ut debeatur illis æstimatio hæreditatis, ut post Card. Zabarellam advertit Fagnanus in 5. ubi supr. num. 34.

De quo non est amplius locus dubitandi, & securis ad radicem difficultatis fuit admotha à S.C.C. quæ in casu, in quo Testator instituerat hæredes dd. Fratres, adjecta clausula, quòd si forsan aliquo modo essent incapaces hæreditatis, tunc bona redirent Monasterio pro augmento Fabricæ, & alimentis Fratrum: *Censuit simpliciter respondendum, Fratres esse incapaces. Quid autem faciendum esset de hæreditate, non esse Congregationis definire, sed adeundos Judices ordinarios, apud allegat. num. 45.*

6. Nec refragatur, quod eadem S.C. ut diximus *Consilio præterito nu. 8. censuit institutionem hæredis factam sub modo licito, bona, nempe ut vendantur, & pretium convertatur in necessitates Ecclesiæ, validam esse. Quia institutio in dicto decreto non percutit Fratres, sed aliam personam, cui Testa-*

Testator commisit, ut rem aliquam particularem pro necessitatibus Fratrum, legatam venderet, & in ipsorum necessitates pretium converteret; & quævis alia interpretatio esset violenta, & nimis probaretur: nimirum, esse capaces cujuscunque hæreditatis, cum decretum dicat censi factam sub modo licito: quod verificari nequit, nisi in legato particulari per dicta *d. consilio num. 7.*

7, Consideranda est diversitas, quæ ponitur inter legata particularia, & successionem hæreditariam; quantum ad illa sub modo licito facta Fratres, sunt capaces, ut notavimus *num. 3.* & est evidens ex *cap. Exiit*. Circa verò successiones nequaquam: nam textus Clementinæ allegat. *n. 2.* excludit simpliciter capacitatem ipsorum; præsertim ponderando dictionem *Nullatenus*, quæ, cum sit universalis negativa, idem importat, ac *nullo modo*, efficitque, ut Fratres sint incapaces successionis in quacunque, etiam minima portione. Quid enim opus fuisset eam distinctionem de modo licito adhibere in Legatis, & successionem simpliciter prohibere, si tam Legatorum, quam successionis essent capaces; ubi modus licitus utrobique esset adjectus? Qui.

Quinimò negandum est ipsis Fratribus posse modo licito hæreditates, vel ipsarum portionem relinqui: nam ubi hæredes instituerentur, modus licitus vitaretur propter incapacitatem dominii, & jurium, quæ in ipsos deberent transire.

Neque obstat, quòd institutio Fratrum modo licito contineat duos modos: unum, ut sint hæredes: alium, ut bona vendantur, & pretium convertatur in necessitates Fabricæ, & Conventus: & licet quoad primum non valeat, debet tamen valere quantum ad secundum: sicut valeret, si Testator, omisso primo, disposuisset de secundo. Ex duobus enim modis expressis, expressio illiciti non vitiat alium licitum, ut dixit Rota in *Turritana legatorum coram Emerix anno 1695. num.7.*

Hoc quidem non obstat: nam, ut ait Baldus, secundus modus venit consecutivè, & accessorie ad primum. Ideò, destructo antecedente, destruitur, quod est consequens. Et ex quo institutio est pro non scripta, modus etiam pro non scripto intelligitur ex *l.1. §. in 1. C. de caduc. tollen.* Estque sensus Rotæ *loc. cit.* ubi tenuit illicitum non vitare modum licitum, si
abju-

abjure non improbetur; at modus ille secundus in dicta Clementina improbat per declarationem, quòd Fratres non possint recipere valorem hæreditatum, etiam sub modo, & forma legati.

Sed quid dicendum de ipsorum Ecclesiis, an sint capaces, ut hæredes instituantur?

Affirmat Bartolus in *tr. Minoritar. lib. 1. dist. 4.* hac ratione ductus, quòd bona hæreditaria non sint Fratribus relicta, sed eorum Ecclesiæ, & ideò per eam acquisita Romanæ Ecclesiæ, de cujus dominio sunt Ecclesiæ Fratrum Minorum.

8. Quæ ratio infringitur à Baldo in *Auth. Ingressi C. de Sacros. Eccles.* cùm non possit procedere de Ecclesia materialitèr, sumpta pro ædificio, & parietibus; sub quo titulo, cùm sit quid insensatum, nec capere, nec velle potest, nec est medium sufficiens ad aliquid acquisitione civili acquirendum Ecclesiæ Romanæ: minusque potest eidem Sedi acquirere, si sumatur formalitèr, & significativè; quoniam hac forma dicit Collegium Fratrum Minorum, quòd est organum inhabile ad alteri acquirendum propter impedimentum Regulæ. Undè idem Baldus super hoc consultus *consil. 416. in 4. volum.* hisce con-

con-

conclufit: *Ridiculum eft dicere, non poteft relinqui Fratribus, fed poteft relinqui Ecclefie, ut dicit Bartolus: hoc enim, quid aliud eft, nifi verba facra cavillari, & mentem juris lacerare?*

A qua opinione Bartolus subindè recessit in l. i. n. 5. C. de conduët. & Procurat. lib. II. hæc fcribens. *Si legatum relinquitur Ecclefie S. Francifci, illud legatum eft nullum, ficut fi relinqueretur Fratribus de S. Fancifco, licet tenerim contrarium in libello Minoritarum; & movetur per Glos. ibi, quæ exponit domum, hoc eft, illos de domo, apud Fagnan. in 2. ad cap. In præfentia de probat. num. 62.*

9. Ulterius, ad institutionis fubfiftentiam concurret expreffè refiftentia juris in d. cap. Exiit, in quo Nicolaus III. fpecificans, quarum rerum dominium fpectantium ad Fratres Minores pertineat ad Romanum Pontificem §. *Ex quibus*, ait.

Primò, *dominium omnium utensilium, & librorum, ac eorum mobilium præfentium, & futurorum, quæ, & quorum ufum facti fimplicis Ordini, vel ipsis Fratribus licet habere: quod repetit dicta Clementina §. Proinde.*

Secundò . *Locorum concessorum* (ad habitandum) si concedentes in concessione, & oblatione nihil sibi reservaverint .

Tertiò , *Ecclesiarum* , & *Oratoriorum* ad *Ecclesiam destinatorum* , ac *Cœmatoriorum* . Ubi adnotatione dignum, nullam fieri de bonis *Ecclesiarum* præfatorum Fratrum expressionem . Et inde certò constat de mente S. Francisci per Pontifices declarata: quæ planè fuit, ut nec *Ecclesiæ*, neque *Conventus Fratrum* bona immobilia possiderent .

Sed quæritur : ad quem spectarent bona titulo hæreditatis Fratribus, vel eorum *Ecclesiis* relicta ?

10. Doctores apud Fagnan. in *d. cap. In præsentia nu. 42.* concordant Testamentum esse nullum, in quo Fratres Minores instituerentur hæredes, nisi adsit cohæres ; & hæreditas defertur venientibus ab intestato ; nam cum ipsi sint incapaces tituli, & institutionis, perinde est, ac si homo mortuus, & non ens institueretur. Quod procedit, etiam de hæreditate relicta ipsorum *Ecclesiæ*, cum semper institutio videatur directa ad Fratres ex n. 8.

Quæ paritèr videtur fuisse sententia *Rotæ* in memorata *Turritana Legatorum* decis.

decis. 2. §. Nec turbat, ubi dixit, quòd tamquam defectiva in substantia corruunt, & caducantur ad commodum hæredis legata facta, etiam sinè onere perpetuo, ut si legetur ager, seu census ad fruendum, possidendum, vel locandum; quia tunc apparent facta sola contemplatione ipsorum Fratrum, vel sub unico fine, ut illis acquirantur.

II. Non caducatur verò legatum relictum caudatum onere Missarum; quoniam quamvis in ordine ad Fratres nullum remaneat, itaut nullum eis jus tribuat ad illius consecutionem, adhuc onus adimpleri debet ex parte hæredis, vel executoris. Quod adeo verum est, ut in hujusmodi legatis, non obstante incapacitate Fratrum, intrent facultates Rev. Fabricæ S. Petri: quod sanè non eveniret, si ea essent omninò nulla, & caduca, prout habetur in *compend. privilegior. d. Fabricæ*, apud Vespignanum ibi: *Declaramus hujusmodi (legata, & relictà) quæ à principio personis incapacibus facta sunt, si vè ex post facto incapaces sunt redditæ, non ad hæredes gravatos, seu aliàs obligatos expectare, seu ut caduca ab eis vindicari posse, sed ad Fabricam ipsam, ne dum in vim institutionis, sed*

E 2

etiam

etiam substitutionis, & fidei commissi: prout etiam, quæ fortè ex quacumque causa à legatariis ipsis incapacibus recusata, & non acceptata fuerunt, ac recusantur, & non acceptantur. Ubi observandum dispositionem non loqui de Fratribus institutis hæredibus, sed legatariis, quibus alii hæredes gravarentur, ut rem legatam cum onere Missarum annuarum traderent, ut significat clausula non ad hæredes gravatos. De qua re sermo redibit tit. 3. cons. 1. ubi distinguimus Legata directè Fratribus, vel hæredibus facta.

CONSILIUM VI.

An liceat Fratr. Minoribus contractus civiles, seu civiliter obligatorios celebrare?

S U M M A R I U M.

- 1 *Civiles contractus cur Fratribus Minoribus illiciti?*
- 2 *Fratres Minores nequeunt in rigore emergere ad 6.*

- 7 Neque in rigore vendere ad 8.
- 9 Licet Fratribus, urgente necessitate, aliqua mendicare, ut vendantur.
- 10 Quid intersit inter has res, & pecuniam, ad 13.
- 14 Nequeunt Fratres vendere Capellas, & Sepulturas.
- 15 Licitè retinent Lanificia pro usu Religiosorum.
- 16 An possint donare, & dona accipere?
- 17 Possunt suis Operariis victum in partem mercedis tribuere.
- 18 Declarationes circa Constitutionem Clementis VIII. de largitione munerum.
- 19 An licentia tacita ad donandum sufficiat?
- 20 Pœnæ contra transgressores in hac materia taxatæ.
- 21 An Fratribus Minoribus liceat res Conventus in alias commutare? ad 24.
- 25 Fratres Minores nequeunt esse executores Testamentorum.
- 26 Praxis servanda in commutatione rerum.
- 27 Fratribus prohibitum est mutua contrahere.
- 28 Deposita pecuniarum eis sunt interdicta.
- 29 Nequeunt sub pignore res Conventus constituere.
- 30 Actionis juridicæ sunt incapaces.

31 *Nequeunt fideiubere.*

32 *Aut legales quietantias, & receptas facere, ac debita contrahere.*

33 *Sacrarium scholas regere nequeunt.*

I **D**UBIUM nullum est, non licere Fratribus Minoribus pacisci cum ullo, civili, & legali obligatione, cum hæc semper supponat inter paciscentes. I. Capacitatem dominii, vel acquirendi, vel transferendi. II. Posse rem juridicè defendere contra quemcumque invasorem. III. Posse rem in iudicio, & extrà repetere à retentore.

Circà quæ sunt ipsi ex Regula inhabilitati; & inde immisceri non possunt contractibus cum jure, & legali obligatione connexis; & quatenus se ingerant, tamquàm non effecti reputantur; cum in ipsorum stipulationem concurrant personæ, quæ sui juris non sunt, nec habent velle, aut nolle in materia sonante proprietatem, dominium, & actiones juridicas. Quibus generalitèr suppositis, nonnulla quæ sita subnectuntur,

Queritur I. *An Fratribus Minoribus liceat emere?*

2. R. *Negative, prout emere in rigore ac-*

re accipitur ; quia ità emere importat pecuniâ sibi dominium alicujus rei acquirere , seû civiliter se obligare ad pretium per se,vel per alium sua auctoritate dandum pro re, quæ emitur . Quod Fratribus Minoribus non licet ; quibus juxta suæ paupertatis puritatem nullius rei dominium , sed nudus tantum usus facti conceditur .

3. Dictum est *emere in rigore* , quoniam illis vetitum non est emere in lato sensu,proût emere dicit. I. Pretium naturali judicio æstimare , & de eo absque ulla civili obligatione convenire . II. Fidelitate naturali se exhibere paratum ad procurandam solutionem per idoneas personas , ut ex textu in *cap. Exiit S. Cæterum* , ibi . *Possunt tamen ipsi pro satisfactione facienda pro eorum necessitatibus , quæ pro tempore occurrerent (cessantibus eleemosynis , de quibus satis fieri commodè tunc non posset) citra cujuslibet obligationis vinculum, dicere, quòd per eleemosynas , & alios amicos Fratrum ad solutionem hujusmodi faciendam intendant fideliter laborare .* III. Actu eâ formâ solutionem procurare rogando pro solutione facienda .

4. Quo casu emptiones rerum , quæ

pro ipsis, vel ad eorum utilitatem fiunt, non à Fratribus fieri censentur, nec eorum auctoritate, sed à donantibus solutionem, vel Syndico Apostolico. Nec res Fratribus acquiruntur, sed dominis solventibus: & quatenus dominio se spolient, Romanæ Ecclesiæ, cui per Syndicum, etiam dominium acquiritur, relicto Fratribus simplici usu facti.

5. Et indè constat omnem actum in contractu emptionis, qui nullam dicit obligationem civilem, & legalem, proprietatem, aut usum pecuniæ Fratribus licere; non omnibus autem, sed Ministris, Guardianis, & de horum commissione aliis. Nec semper, sed pro casibus necessitatis dumtaxat.

6. Ideò tolli debent abusus, non verò fovendi scrupuli. Sciendumque eos peccare. I. Qui conventionem civiliter obligatoria de pretio rei paciscuntur.

II. Qui velut domini emunt.

III. Qui schedulas civiliter obligatorias (*vulgò pagherò*) præstant.

IV. Qui solutionem sua auctoritate mandant.

V. Qui terminis, & verbis dominium, & proprietatem sonantibus scandalosè

losè utuntur, estò in mente benè sentiant.

Quæritur II. *An iisdem Fratribus liceat vendere?*

7. R. Cùm vendere in rigore nihil aliud sit, quàm rem aliquam in alterius dominium, & proprietatem transferre, accepto pro illa pretio pecuniario in dominium, iisdem non licet in hoc sensu vendere, propter incapacitatem domini, & juris transferendi, & recipiendi pecunias.

8. Cœterùm in venditione illis liciti sunt omnes actus, qui nullum jus, vel pecuniæ receptionem includunt. Ità licitè possunt naturali judicio rem æstimare, & velut de pretio rei naturalitèr absque obligatione convenire; sicut possunt rogare, ut res per personas idoneas vendantur. Ratio est, quia hujusmodi actus jus aliquod in re, vel in pecuniis non important. At non omnibus id permittitur, sed Ministris tantùm Generali, & Provincialibus, aliisque, quibus illi hoc committunt, ex d. cap. *Exiit* §. *Quia verò libros*.

Quare, cùm quædam mobilia (quorum dominium ad Ecclesiam Romanam pertinet) quibus tam Ordo, quàm Fratres utuntur, expedit, ut pro Fratrum necessi-

sita-

fitatibus, æstimato pretio vendantur, per Syndicum Apostolicum vendi debent, à quo recipienda est pecunia, & expendenda in rem licitam, cujus usum Fratribus licet habere, ut in terminis declarat Nicolaus §. *Si verò res*.

Diximus quorum dominium ad Ecclesiam Romanam pertinet; quia si concedentes dominium sibi reservassent, ad eos de illis spectaret disponere, neque absque eorum licentia possent per Syndicum vendi.

Paritèr, si Fratribus legetur domus, ager, vel vinea, ut per idoneas personas vendatur, si ligans personam non nominavit, venditio est à Syndico facienda. Vide *consil. 4. num. 7. & 8.*

Similitèr per Syndicum, posita vera necessitate, vendi possunt, quæ Fratribus in funeralibus, vel aliàs offeruntur, & in res Fratribus utiles eorum pretium ab ipso est convertendum, prout expressè in Clementina *Exivi* §. *Circa equorum*.

Difficultas est, an liceat Fratribus res aliquas mendicare, ea intentione, ut per Syndicum vendantur, & eorum pretium in necessitates ipsorum crogetur? Et est idem ac querere; desunt plura. Conventui necessaria, licet ne Fratribus

gra-

granum v. g. mendicare, ut vendatur, & de ejus pretio necessaria à Syndico comparentur?

9. Nonnulli negant: contrà quos affirmamus juxta Declarationes Nicolai, & Clementis. Ille §. *Ad hæc quia*, declarat valere legatum factum pro Fratribus sub conditione, ut vendatur, & pretium per personas idoneas in licitos, & necessarios Fratrum usus expendatur. Clemens verò conformitèr ad hæc disposuit §. *Circa equorum*. Verùm non absolutè eis licet, sed in casibus solùm præsentis, præteritæ, & imminentis necessitatis. Nam in hoc casu potest fieri recursus ad amicos spirituales, ut pecuniis necessitati provideant: ergo potiori ratione ad res, quæ pecunia non sunt.

10. Undè multum interest intèr res hac via adeptas, & pecuniam. Etenim pecunia est id, quo res emitur, aut, pro qua res venditur; seu, est instrumentum publicum politica auctoritate Principis institutum ad res emendas, & vendendas. Res verò, quæ mendicatione procuratur, vel recipitur, est id, quod venditur, vel emitur. Deindè, usus pecuniæ est omninò Fratribus interdictus, ut ibi Nicolaus §. *Ad Majorem*, &
Cle-

Clemens §. *Verùm etiam*. Hujusmodi verò rerum, ità mendicatarum usus non est Fratribus prohibitus, nisi sit, vel superfluus, vel nimis pretiosus, vel curiosus. Hinc, grano mendicato eo animo, ut vendatur, possunt licitè uti in ea quantitate ipsis necessaria. Sed de hoc aliàs.

Dices. Nicolaus §. *Insuper* declarat Fratribus non licere utensilia, aut alia ad ullam superfluitatem, divitias, seu copiam, quæ deroget paupertati, vel ad thesaurizationem, vel eo animo, ut ea distrahant, sive vendant, recipere; nec sub colore providentiæ, in futurum, nec alia occasione.

II. R. Et nos hoc concedimus. Neque dicimus eis licere ea mendicare, cum vera necessitate non premuntur, & ad copiam solùm, ac superfluitatem quærunt. Sicut eis illa mendicare est interdictum, animo, ut ea distrahant, hoc est, ut per se, & sua auctoritatè ea vendant: hoc enim modo Fratres distrahere non possunt.

Quòd verò hic sit sensus Pontificis, constat ex eo, quòd ut sæpè diximus, postea permittit acceptare domos, agros, vineas, ea lege, ut per personas idoneas vendantur. Quòd simpliciter non liceret,

ret, si omnium rerum receptio eo animo, ut vendantur, censeretur Fratribus interdicta.

12. Advertendum est, quòd si concedentes dominium sibi retinuerunt, vendi, aut distrahi sinè eorum auctoritate, & voluntate non possunt, ut dictum est à n.8. Si verò dominio se spoliarent, cùm hoc sit apud Sedem Apostolicam, ut ait Nicolaus §. *Quia verò libros, & alia mobilia, quorum dominium (cum non sint domini aliorum) ad præfatam Ecclesiam specialitèr spectare dignoscitur, de ipsius facultate distrahuntur.*

13. Nec obstat quod §. *Insuper* idem Pontifex non acceptet dominium eorum, quæ recipiuntur, eo animo, ut vendantur. Quoniam hoc accipiendum est de iis, quæ accipiuntur, ut distrahantur ad superfluitatem, & copiam. Quæ ratione non distrahuntur ea, de quibus procedit quæsitum, quia, ut supponitur, verè necessaria sunt, si non in se ipsis immediate, in iis saltèm, quæ per illorum pretium acquiruntur.

An autem possint Fratres vendere Capellas, vel Sepulturas?

14. Negativè resolvitur juxtà decretum

tum S.C.ab Urbano VIII. negotiis Fratr. Minor. præposita, quæ 14. Junii 1628. præcepit observari dispositionem Congregationis Generalis dd.Fratrium Romæ habitæ 17.Maii 1603. ibi. *Statuitur, ut deinceps nulla instrumenta publica fiant à Fratribus capitularitèr congregatis, nec quocumque alio modo se habentibus, in quibus transferatur dominium, & proprietas alicujus Capellæ, & Sepulturæ, cum hoc omninò sit contra Regulam, & nostro repugnet Instituto: nàm quomodo aliquis dat, quod non habet?*

Si tamen occasio se obtulerit, in qua oporteat satisfacere devotæ fidelium voluntati, id fiat per modos nostræ Regulæ congruentes.

Supponit hìc textus dari modos congruentes nostræ Regulæ, qui in concessione ipsa observari debeant. Hujusmodi verò, ut notavi *Off. Cur. Ecclesiast. cap. 44. nu. 25.* sunt, quod nullus intercedat mercatus, vel venditio, nullaque in pactum deducatur solutio, aut obligatio civilis superaddatur, sed concedatur dumtaxat titulus honorificus, ac simplex facti usus, fabricandi, ornandi, ac sepeliendi. Poterit tamen Syndicus per modum elemosynę recipere pro Fratrum necessitatibus, si devotus quidquam spontè dederit: Vide ibi.

15. Retinent licitè iidem Fratres intra Claustra Conventuum lanificia ad effectum fabricandi pannum pro Fratribus induendis: sed inhabilitantur ad pannum per se ipsos vendendum. Syndico tamen potest à venientibus ad Religionem pretium conferri, & ipse licitè recipit pro ipsorum vestimentis. Etenim, facta per Definitorium acceptatione, ex tunc jus eos fingit ad Ordinem initiative pertinere, quantum saltèm ad qualitatem vestium, nè sint in illis cum professis ætherogenei.

An verò idem possit pannum aliis vendere? Resolutio pendet à circumstantia veræ necessitatis in ordine ad induendos Fratres, cui occurri minimè valeat, aut eleemosynis consuetis, vel, adhibitis, etiam diligentis, per recursum ad amicos spirituales, Ministris in eum finem commissum à Regula *cap. 4.* In casu admitterem, ex mente etiam, saltèm præsumpta S. Francisci, ex eodem capite: & facit textus in *d. cap. Exitt S. Quia verò libros*, ibi: *Et alia mobilia, quibus tam Ordo, quam Fratres utuntur, interdum contingit, seu expedit vendi . . . Ordinamus, & volumus, quòd talis pecunia, seu pretium recipiatur, & expen-*

expendatur in rem licitam per Procuratorem. Res autem maximè licita est, ac expedit planè, ut per eum, quando aliàs aditus non pateat, ea panni distractione, pro Fratrum indumentis necessaria conquirantur: servatis tamen omnimodè regulis, de quibus *tit. 3. cap. 1. §. 11. nu. 89.* præsentis quoque articulo proportionabiliter accomodandis. Sed, *qui stat, videat, nè cadat laxitati facilis.*

Quæritur. III. *An iisdem Fratribus liceat donare, & dona recipere?*

16. R. Negativè, sive extra, sive intra Ordinem; quia donare in rigore importat translationem domini, vel juris in alterum: sicut donum recipere includit dominium rei in se recipere. Utrumque autem, ut sæpè diximus, Fratri Minori repugnat.

Cœterùm intra Ordinem de legitima auctoritate Superiorum, ad quos spectat, possunt Fratres donare, quæ ipsorum usui licita sunt. Ratio est, quia hæc donatio intra Ordinem est solum translatio rei quoad simplicem usum facti; & de iis, quæ Superioribus in administrationem intra Ordinem data sunt, possunt isti per se, vel per alios disponere.

Verùm

Verùm absque licentia, hæc etiam dare infert proprietatem in usu ipso rei.

Licet paritèr Fratribus Minoribus, accedente legitima auctoritate Superiorum, ex concessione Romani Pontificis vilia, aut parum valentia extra Ordinem dare. Ità Nicolaus §. *De vilibus*, ibi. *De vilibus, aut mobilibus, aut parum valentibus liceat ex præsentì nostra concessione Fratribus (pietatis seu devotionis intuitu, vel pro alia honesta, & rationabili causa) obtenta super hoc prius Superiorum suorum licentia, juxta quod intèr Fratres in Generali, vel Provincia- libus Capitulis, tam de ipsis rebus vilibus, quàm parum valentibus, & earum valore, quàm præfata licentia, scilicet à quibus, & qualitèr sit habenda, extiterit ordinatum, intra, & extra Ordinem aliis elargiri.*

Quia verò textus loquitur de rebus mobilibus, & vilibus, ac parum valentibus, sequitur non posse Fratres, nec de licentia Superiorum res immobiles, vel magni valoris, sive intra, sive extra Ordinem dare.

At difficultas est. *An Fratribus liceat suis operariis victum præstare in partem mercedis?*

17. R. Est certum ipsis Fratribus non

F

lice-

licere cum operariis in pactum civili obligatione deducere victum dandum in partem mercedis, cum Fratres similis obligationis sint incapaces.

Solis Syndicis licet hujusmodi conventiones, & pacta celebrare. Nam illis licet bona usibus Fratrum concessa vendere: ergo etiam in mercedem operariis Fratrum tribuere; cum eadem, imò potior ratio esse videatur.

Fratribus verò solum licet ex quadam æquitate, & gratitudine naturali in mercedem operariis granum, victum, & similia tribuere.

Dices. Quo jure, vel nomine similia darent, cum nomine proprio dare non possint, ex quo in illis nihil juris retineant?

R. Dant nomine, & voluntate Ecclesiæ, ac dominorum. Quoniam donantes talia præsumuntur dirigere in utilitatem Fratrum. Ità, qui dant granum, & cibum Fratribus, dum aliàs expressè non loquantur, non censentur ità illa restringere ad Fratres, ut, qui cum Fratribus laborant, ex illis comedere non possint. Præsumptio enim est, quòd dent modo magis Fratribus utili.

18. Advertant Fratres in donationibus servandam esse Constitutionem Religiosæ Congregationis Clem. VIII. 28. Bullar. to. 3. cum Declaratione Urbani VIII. Nuper 158. ibi tom. 4. & in hac §. 1. habetur. *Declarat munera à Religiosis utriusque sexus tribui posse ex causis gratitudinis, conciliationis, benevolentia, ejusque conservationis erga ipsam Religionem, & Conventum, aliisque causis ex sui natura actum virtutis, & meriti continentibus, modestè tamen, ac discretè: & dummodò id non fiat, nisi de Superiorum locallium licentia; ac etiam cum consensu majoris partis Conventus, si talis consensus de jure, vel ex Constitutionibus, seu consuetudinibus cujusque Religionis respectivè, in hujusmodi casibus requiratur.*

Consensum verò Conventus in §. 3. ejusdem Constitutionis (Clementis) ad leviora exculenta, aut poculenta, seu ad devotionem, & religiositatem pertinentia, munuscula largienda, &c. requisitum, intelligi debere de consensu, aliàs à jure requisito, & ubi concurrat ambitionis suspicio: qua cessante, nec in his requiri licentiam Superioris in scriptis in §. 4. ejusdem Bullæ requisitam, sed sufficere licentiam, etiam oretenùs eisdem concessam declarat.

Munera verò à Regularibus (contra Constitutionem Clementis) *ultra valorem decem scutorum recipientes , exceptis rerum medicinalium, seu devotionis muneribus, ante factam restitutionem non absolvat Major Pœnitentiarius , nec mandet absolvi . Infra verò prædictum valorem , nonnisi facta arbitrio ipsius Majoris Pœnitentarii, seu per eum eligendi Confessarii eleemosyna , quæ in beneficium Religionis , seu Conventus , cui de jure facienda esset restitutio , si cautè fieri potest , erogetur, absolvat, seu mandet absolvi: prout expresse Innocentius XII. Constit. Romanus Pontifex edita anno 1692. super facultatibus Majoris Pœnitentarii .*

19. Hic observandum non sufficere licentiam tacitam , si in Religione adsit statutum præcipiens , ut licentiam expresse petatur , & obtineatur , ut apud Minores videtur necessarium ex allegato textu *num. 16.* Quare in Religionibus , in quibus viget consuetudo, quòd Religiosi aliqua recipiant , retineant , aut donent sinè expressa licentia Superioris , & Superior consuetudinem non revocat , cum facilè possit, nec prohibet, Religiosi excusantur à peccato proprietatis ratione licentiæ tacitæ , ut per Pelizarium *de Monialib.*

nialib. sect. 1. cap. 4. num. 63. Mastrium Theol. Moral. disp. 4. q. 1. num. 44.

Verùm hæc licentia tacita non habet locum in distractionibus rerum Monasterii, propter quæ Monasterium grave damnum pateretur; ut, si Calicem à Sacristia alienes: si parvula furta ad quantitatem adeò notabilem perveniant, ut Conventui gravitèr iudicio prudentum præjudicetur. Neque illa justificat donationes immobilium, & mobilium pretiosorum, cum hoc sit alienare: Regularibus etiam aliundè prohibitum ex alibi dictis.

Quantitas verò, pro qua donanda Superior possit, tam sibi, quàm aliis licentiam concedere, remittitur arbitrio prudentum, consideratis circumstantiis: verùm semper attendendum est, ne gravitèr Monasterium lædatur. Apud Minores, quæ sint vilia, & parum valentia debent in Capitulis Generali, & Provincialibus declarari, ut dicto textu.

20. Poenæ, quas incurrunt donantes sinè licentia, sunt ex præjecta Constitutione Clementis: *privatio ipso facto vocis activæ, & passivæ, & inhabilitas perpetua ad dignitates, & officia: privatio item omnium*

dignitatum, graduum, munerum, & officiorum, quæ quis possidet. Vide infr. tit. 2. consil. 3. num. 23.

Quæritur. An Fratribus Minoribus liceat res aliquas commutare?

21. Est certum non posse, si quæsitum procedat de commutatione civili, quæ res pro alia re, æstimato pretio, cum obligatione juridica, & legali utrinque præstat. Etenim hujusmodi commutationis genus supponit in personis commutantibus dominium, vel jus in rebus: dominii autem, & juris Fratres sunt incapaces.

22. Possunt verò, inspecta commutatione, ut importat utrinque ex qualitate, & naturali gratitudine rerum communicationem. Nam in hoc sensu nullo jus, & dominium dicit ex parte Fratrum, sed tantum usum simplicem.

Neque relevat, quòd videantur rem suis usibus datam transferre in dominium illius, cum quo commutatur. Nam dominium, quod in altero sequitur, non habetur ex usu Fratrum, sed ex interpretativa voluntate concedentis. Qui enim eleemosynam largitur, intendit, ut recipiens illa utatur modo sibi commodo, &

con-

convenienti; conveniens autem aliquando est, ut pauper det panem sibi datum, & accipiat vinum, vel quidpiam aliud necessarium.

23. Undè possunt res mobiles, cùm expedit, ac Generalis, vel Provinciales expedire judicant, per Syndicos, etiam extra Ordinem cum rebus necessariis commutari. Ità literalitèr declaratio Nicolai in d. cap. Exiit §. *Quia verò libros, ibi. Quia verò libros, & alia mobilia, quibus tam Ordo, quàm Fratres utuntur, quorum dominium (cum non sint domini aliorum) ad præfatam Ecclesiam specialitèr spectare dignoscitur, interdum contingit, seu expedit vendi, vel etiam commutari: Fratrum utilitatibus, & eorum conscientiiis providere volentes, eadem auctoritate concedimus, ut commutatio talium rerum, & ad eas res, quarum usum Fratribus licet habere, de Generalium, & Provincialium Ministrorum in suis administrationibus conjunctim, & divisim auctoritate procedat. Quibus etiam de dispositione usus talium rerum concedimus ordinare. Illud de auctoritate importat de consilio, non verò, quòd per ipsos fiat venditio, vel commutatio. Ubi lex restrictè loquitur non est extendenda. Nec dicatur*

Superiores esse talis auctoritatis incapaces. Nam auctoritas ibi non importat habere dominium, vel jus in rebus, quæ commutantur, sed dicit, Pontificem illis impertiri facultatem, ut possint per Syndicum, res non utiles in alias utiles commutari; in casu Syndicus est minister, cujus ministerio Papa utitur ad transferendum dominium rei commutatæ in alterum: quemadmodum, cum dat facultatem donandi vilia extrâ Ordinem, dominium, quod in hujusmodi donationibus transfertur in recipientes, non à Fratribus datur, sed ipsi purè ministerialitèr se habent, quorum ministerio Papa utitur ad illud transferendum.

Quòd, si instetur, hac ratione licitum Fratribus erit ministerialitèr vendere, & emere.

25. R. Intèr hæc, & donare apertum discrimen est. Emptio enim, & venditio fieri non possunt sinè pecunia, cujus etiam usus, & formalis contractatio est ipsis Fratribus prohibita, ut in *d. cap. Exivi §. Verùm etiam*. Proptereà ibi Clemens V. interdixit eis, ne acceptarent executiones Testamentorum: non quatenus sint per se ex Regula prohibitæ, sed quia, ut ait
tex-

textus : *Considerata sui puritate status , debent sibi scire interdictum , quod hujusmodi executionibus , & dispositionibus se exponant : cum hæc sapius absque litigio , & contrectatione , vel administratione pecuniæ nequeant expediri . Ubi tamen permittit consilium dare : Cùm (sequitur textus) ex hoc ipsis circa bona temporalia , nulla jurisdictio , sive actio in judicio , sive dispensatio tribuatur . Contrectatio autem , & usus pecuniæ non intervenit in donatione . Quin etiam , licet Fr. Minori simpliciter tradere emptori rem à Syndico venditam , & commutatam , etsi ex ejus ministeriali traditione sequatur dominium in emptore , & commutatorio : non alia de causa , quàm , quia ex traditione Frater nihil juris exercet .*

26. Hinc pro praxi sequitur . Primò . Potest Generalis in Ordine commutare , quæ sunt data uni Provinciæ cum iis , quæ data sunt alteri .

Secundò . Possunt Provinciales , quæ sunt data uni Conventui , alteri applicare , & ab altero accipere , quæ ipsi concessa erant : nisi obstat expressa prohibitio donantis . Ratio est , quia hic potius datur commutatio usus , quàm rei : & quæ Ordini dantur , censentur in administra-
tio-

tionem Superiorum intra Ordinem dari, dummodò aliud explicitè non habeatur, & non sint oblata pro determinata necessitate juxta dicenda *tit. 3. consil. . .*

Tertiò . Licet Guardiano de licentia Generalis, vel Provincialis commutare ea, quæ abundant in suo districtu cum aliis, quibus abundat alter Guardianus in suo . Hinc potest unus filum, lanam, &c. cum panno commutare, granum pro oleo, &c. Dixi *de licentia eorundem*, quia textus de illorum auctoritate vult esse faciendam commutationem .

Caveant itaque Fratres, ne aliqua finè licentia Generalis, vel Provincialium respectivè commutent; & eradicentur abusus, si qui sint, quòd Quæstores eleemosynarum finè illa res mendicatione quæsitæ, cum aliis rebus commutant .

An verò possint Fratres aliqua mendicare, vel procurare ea intentione, ut cum aliis, extrà Ordinem per Syndicum commutent?

R. Posse, aliis eleemosynis cessantibus, modò vera, & rationabilis necessitas urgeat, ex observata Regula à Nicolao præfinita §. *Insuper: ut in omnibus appareat, quò ad dominium omnimoda abdicatio, & in usu necessitas.* An

An autem liceat Fratribus mutuum contrahere ?

23. Negativè dicitur de mutuo juridico, & politico, in hoc enim dominium rei à mutuante transfertur in mutuatarium : & ego dans mutuò, de meo facio tuum. Incapax verò est Frater Minor frigidæ illius voculæ *meum*, & *tuum*. Hinc Nicolaus §. Cæterum ait : *dicimus in primis, quòd Fratres ipsi à mutuis contrahendis abstineant, cùm eis mutuum contrahere (ipsorum statu considerato) non liceat.*

Undè gravitèr peccat, qui per syngraphas, vel hypothecas se obligant. Item, qui per Syndicum pro se, vel nomine Conventuum spondere faciunt. Deteriori verò modo operatur, qui per se, vel Syndicum Fratrum nomine pecunias mutuò confert. Fratribus enim in pecuniis, nec simplex usus facti est permissus.

Dictum est de mutuo juridico, & politico, quia in hoc obligatio contrahitur, & dominium transfertur ; secùs evenit in mutuo largè sumpto, quod ideò Fratribus licitum est. Et sic explicatur: Cessant consuetæ eleemosynæ, & necessitas occurrit : in casu licet Fratri Minori rogare Benefactorem, ut velit rem necessariam sol-

solvere, & ipse spondet, quod procurabit fidelitèr, quòd ab amico spirituali pecunia soluta reddatur. Hic nullum dominium, vel receptio, aut usus pecuniæ intervenit respectu Fratrum, sed solum procuratio anticipatæ solutionis à benefactore, cum fideli proposito postea reprocurandi satisfactionem. Quare hic apparet duplex recursus; prior ad solutionem anticipatam rei; posterior pro solutione anticipatæ solutionis.

28. Inepti omninò sunt ad pecuniam in depositum tradendam, vel recipiendam, prout in terminis dixit Clemens in *d. Cap. Exivi* §. *Quapropter*. Hic enim præter obligationem de restituendo intervenit, etiam pecunia, cujus etiam usus est Fratribus interdictus, ut dictum est.

29. Nec valent oppignorare res Conventus. Siquidem hoc reputatur species alienationis vetita ex *cap. Ambitiose*, dicitur *Off. Cur. Ecclesiast. cap. 45. num. 15*. Etenim res in pignus tradita obligatur in securitatem debiti, adeòut si alitèr satisfieri non possit, creditor ex illo sibi solvit. Propterea omnes Regulares egent licentia Sac. Congreg. Conc.

30. Nulla similiter actio in iudicio illis

illis convenit, ut inquit Nicolaus *loc. cit.* d. §. *Cæterum*. Et Clemens ibi §. *Ex talibus: cum dicti Ordinis professores* (ait) *pro nulla re temporali possunt in judicio convenire*.

31. Minusque eis licet cautiones præstare, vel fideiubere, cum hoc obligationem ad solvendum importet in fidejussore, si debitor principalis non solvat.

32. Tandem inhabiles sunt ad contrahenda debita, & quietantias legales, ac civiles faciendas. Nam hæc supponunt capacitatem dominii cum obligatione juridica. Quæ non possunt esse in Fratre, adeò altissimæ paupertatis professore. Vide *tit. 4. consil. 2.*

33. An verò possint Fratres regere scholas puerorum, & sæcularium, sive in Conventu, sive extrà?

Attendendum est expressè prohiberi per Statuta generalia c. 5. §. 1. n. 7. Quatenus verò Superior General. putet se posse Statutum declarare, videat, nè quidquam inducat contrarium puritati Regulæ, ac observet: an initum fuerit pactum de mercede recipienda ludimagistro debita: & in casu conventionis omninò absteat. Superiores dati sunt in ædificationem, non in destructionem: & noverint
secun-

94 TIT. I. CONS. VI.
secundum jura nullam esse dispensationem, vel interpretationem, legitimam causa non existente.

Sed quid, si incolæ loci mercedem offerrent in eleemosynam Syndico Conventus tradendam pro necessitatibus Fratrum? In Casu inspicienda est circumstantia veræ necessitatis, cui alias ordinariis eleemosynis non possit occurri. Sed hypotesis in partibus Christianorum non de facili admittitur, quidquid sit in illis Infidelium; in quibus urget pariter necessitas procurandi salutem spiritualem proximi per instructionem puerorum, in rebus quoque nostræ Fidei, præceptis Ecclesiæ, &c. Videantur allegata Statut. cap. 12. §. 19. pro pueris Terræ Sanctæ, & Sanctoro Coment. cap. 5. §. 14.

CON-

CONSILIUM VII.

An liceat Fratribus Minoribus
facere provisiones tritici,
vini, & olei?

S U M M A R I U M.

- 1 *Fratres Minores non debent tentare Deum.*
- 2 *Usus facti Fratribus concessus in necessariis.*
- 3 *Usus facti jus in utendo non importat.*
- 4 *Triplici via possunt Fratres suis necessitatibus providere.*
- 5 *Quo casu possint Fratres cibaria asservare?*
- 6 *An Fratribus sit datum preceptum laborandi manualitèr.*
- 7 *Fratribus non est interdictum mendicare.*
- 8 *Fratres non possunt pactione civili convenire de mercede operum elaboratorum.*
- 9 *Syndicus potest ea vendere.*
- 10 *Non debent relinqui Conventus, qui absque provisione victualium vivere non possunt.*
- 11 *De novo verò fundari non debent.*

TEM-

TEMPORE Concilii Viennensis de hac re scrupulosa quæstio inter Fratres movebatur. Afferentibus nonnullis, similes provisiones Fratribus non licere, easque repugnare puritati Regulæ: fuit consultæ Sedes Apostolica, ad quam, examine deducto, Clemens V. in *Clementina Exiit de verb. signif.* litem ad serenandas Fratrum conscientias decedit, ut infra constabit.

1. Undè sciendum à S. Francisco fuisse Fratribus injunctum, ut essent omninò alieni à quovis jure, proprietate, & dominio rerum temporalium; verum, præsumi nullatenus debet, quod eos in tali statu voluerit constituere, ut deberent tentare Deum, & carere necessariis ad vitæ sustentationem. Sic enim, nec ejus intentio impleta, neque ab ipso adinventus modus vivendi receptus, probatusque fuisset, dicente Nicolao III. in *cap. Exiit de verb. signif. in 6. §. Et quidem: Nulla prorsus potest esse professio, quæ à se usum necessariæ sustentationis excludat.*

2. Ideò, ex quo Fratres à se abdicent, tam cujusque rei dominium, quàm usus proprietatem, non inde sequitur, quin
usus

usus facti, excepto in pecuniis, eis sit in rebus, tam in necessariis ad vitæ sustentationem, quàm ad officiorum sui status executionem concessus, prout iidem esse omnimodè licitum, dixit Nicolaus *ubi supr.*

3. Neque hinc Fratres constituuntur, etiam quantum ad usum capaces proprietatis: Siquidem, prout ibi Pontifex declaravit, quod *facti est tantum, in utendo præbet utentibus nihil juris.*

4. Debent planè Fratres se ipsos committere divinæ providentiæ in vivendo, *sed non ita, ut viam contemnant humanæ provisionis, ut est textus in d. S. Nec quidquam. Propterea sustentari possunt, debentque, vel, de iis, quæ offeruntur liberalitè: vel, de iis, quæ mendicantur humilitè: vel, de iis, quæ conquiruntur per laboritium; qui triplex vivendi modus in Regula providetur expressè, ut ibi Nicolaus. Et in horum supplementum, & subsidium Sanctus Pater providit de recursum ad amicos spirituales, ut dicam tit. sequen.*

5. Hinc, cum experimento probatum sit, omnia necessaria ad vitæ sustentationem non posse quotidianis mendicationibus acquiri, & sit credibile inveniri

non posse, licet Fratribus congregationes frumenti, vini, & olei facere, prout declaravit idem Clemens §. *Et idcirco, ibi: Et idcirco non ex timore levi relaxare se debent ad congregationes, & conservationes hujusmodi faciendas: sed tunc tantum, cum esset multum credibile ex jam expertis, quod non possent vitæ necessaria aliter inveniri. Hoc autem Ministrorum, & Custodum simul, & separatim in suis administrationibus, & Custodiis (cum Guardiani, & duorum de Conventu loci Sacerdotum, & antiquorum in Ordine Fratrum consilio, & assensu) duximus judicio relinquendum: eorum super hoc specialiter conscientias onerantes. Quod confirmat Joannes XXII. Extravag. Quorundam de verb. signif. §. Nos de prædictorum.*

Ubi constat tres condiciones necessarias ad hujusmodi provisiones faciendas requiri.

Prima est, ut non sit timor levis, sed experienciâ constet aliter res necessarias inveniri non posse.

Secunda, ut necessitas judicetur à Ministris, & Custodibus, accedente Guardiani, & duorum Discretorum consilio.

Tertia, ut provisiones non faciant ad copiam, & ultrà necessitatem: nec
tolla-

tollatur mendicatio quotidiana.

Ideò gravitèr peccant, qui temporibus messis, & vindemiæ in tanta abundantia vinum, & granum colligunt, eaque in cellariis, & granariis reponunt, ut non ad annum solùm, sed ad annos etiam, sibi provideant, adeòt possint sinè quotidiana mendicatione sustentari. Super quo præcisè eo tempore Fratres zelantes paupertatem, conquerebantur, ut in littera patet §. *Ad Nostrum*.

Dices. Ex intentione Sancti Patris similes conservationes non sunt Fratribus permixsæ; etenim eis præcepit, ut necessaria ad sustentationem per laboritium acquirerent: nam *cap. 5. Regula*, dicitur: *De mercede verò laboris pro se, & suis Fratribus corporis necessaria recipiant*.

Propter verba hujus textus, & illa posita in Testamento à S. Francisco: *Et ego manibus meis laborabam, & volo laborare, & omnes alii Fratres, volo, quòd laborent de laboritio, quod pertinet ad honestatem*, nonnulli putant à S. Patre fuisse generalitèr Fratribus præceptum, ut opere manuali laborarent.

6. Verùm, omisso, quòd Fratres ad

observantiam Testamenti non tenentur ; prout declaravit Gregorius IX. *cap. Exiit S. Cæterum sanctæ* , dicimus non alia intentione fuisse à S. Institute Fratribus laboritium commendatum , quàm propter bonum exemplum , & ad repellendam otiositatem . Otium enim pulvinar Diaboli est , & multorum malorum origo . Ideò , sublato otio , præceptum non obligat . Et propterea Nicolaus III. *cap. Exiit S. Continetur* , declarat : quòd , consideratis verbis prædictis (quòd Fratres laborent) & forma , seu modo loquendi , sub quibus Fratres ad hujusmodi exercitium inducuntur , non videtur ea fuisse instituentis intentio , quòd vacantes studio , vel divinis officiis , & ministeriis exequendis , manuali labori , seu operationi subiceret , vel ad hoc illos arctaret .

7. Undè eis non videtur absolutè præceptum , ut in manuali laboritio se exercent ; minusque mendicare esse prohibitum asserimus , sed suis indigentis possunt indifferentè subsidium præstare , vel per liberalitè à fidelibus oblata , vel per mercedem laboritio debitam , vel per humilem mendicitatem . Hinc Sanctus Pater *cap. 6. Regulæ* Fratribus injunxit , *vacant pro eleemosyna confidentèr* . Et quamvis

vīs mendicatio videatur adjecta in supplementum, & ubi alii modi oblationum liberalium, & mercedis laboris deficerent: cū illud de mercede laboris ponatur *cap. 5.* & illud de mendicando *cap. 6.* & in Testamento hæc sint: *Et quando non daretur nobis pretium laboris, recurramus ad mensam Domini petendo elemosynas ostiatim*, tamen de voce non est certandum: nam Nicolaus *ubi supra* in secundo loco modum providendi necessitatibus ponit humilem mendicationem.

Quinimò, ut advertit Hugo de *Dina cap. 4. lib. 7. q. unic.* ordinariæ mendicationes Fratrum, non tam sunt mendicationes, quàm humiles, quasi petitiones mercedis titulo multorum obsequiorum, quæ populo præstantur in Concionibus, & aliis spiritualibus exercitiis.

8. Ubi verò Fratres operibus manualibus occuparentur, ignorare non deberent, se non posse civili, seu politica participatione pacisci de mercede sui laboris (etiam spiritualis) quia Fratres sunt incapaces cujuscumque juris politici ad quaecumque rem, & ità etiam ad mercedem; ac inhabiles sunt ad illam recipiendam, vel, ut jure aliquo politico

debitam: humiliter tamen, & per modum eleemosynæ ad illam recurrere, & accipere non prohibentur, dicente S. Francisco d. cap. 5. *De mercede verò laboris pro se, & suis Fratribus corporis necessaria recipiant præter denarios, vel pecuniam, & hoc humiliter, sicut detet servos Dei, & paupertatis sanctissimæ sectatores.*

9. Ex intelligentia textus debent Fratres esse alieni à quavis civili conventionē, & jure circa ipsa opera, possunt tamen à Syndico vendi, & ab eo exactum pretium in necessitates Fratr. converti. Ratio esse videtur, quia hujusmodi opera sunt sub dominio Pontificis, cui Fratres, tamquam filii parenti acquirunt, ideò ejus intentio præsumitur esse, ut ex d. cap. Exiit §. *Quia verò libros*, quòd opera filiorum distrahi pro veris, & certis eorundem necessitatibus ab eo possint, quem ipse constituit, ut illorum indigentis provideret. Neque Fratres laborio intenti, animo etiam, ut à Syndico opera vendantur, reputantur pecuniam intendere, sed solum mentem dirigere, ut congruè necessitates releventur; sicut, dum recurrunt ad amicos spirituales pro solutione rei necessariæ per pecuniam, facien-

facienda, non censentur consentire in pecuniam, sed subsidium dumtaxat suæ necessitatis recipere.

Monendi sunt Fratres privati, quòd nec laborare debent sinè Superiorum commissione, nec cum Syndico agere, vel se ingerere in operum venditione; cùm apud Superiores tantummodò sit onus ei significandi per se, vel Religiosos à se deputatos necessitates Fratrum, quibus debeat per pretium ex venditione receptum occurrere.

Sed dubium est: nonnè melius esset Fratribus Conventus relinquere, in quibus non possint sinè talibus Congregationibus vivere, quàm de illis esse solliciti?

10. R. Negativè. Nam, sicut S. Franciscus positivè præcepit Ministris, & Custodibus, *ut pro necessitatibus infirmorum, & Fratribus induendis, (& ad alias extendit Clemens S. Cùm etiam, cessantibus eleemosynis, vel liberalitè oblatiis, vel mendicatione acquisitis) recurrant ad amicos spirituales,* nec hujusmodi recursus infert Regulam in sua puritate non servari, cùm non sit dispensatio, sed modus à S. Fundatore positivè demandatus: sic non est contra puritatem observantiæ

Regulæ tales congregationes procurare; maximè, quia id contineri censetur sub dispositione illa, *vadant pro elemosyna confidentèr*. Propterea ubi nequeunt Fratres sinè illis vivere, non tenentur Conventus relinquere, vel scrupulis agitari, nisi locum mutarent: excessus tamen, & fraudes vitentur, & Sedes Apostolica in casu consulatur.

11. Ubi ageretur de nova Conventus fundatione, si locus esset talis naturæ, ut non possent de dictim (intellige in sensu morali, non mathematico) mendicato vivere, deberent Fratres à fundatione cessare, etiam si Communitas annuam præstationem favore novi Conventus sponderet. Nam in facti contingentia (me Curia Secretario) non semel Sac. Congregatio Episcoporum licentias ad similes fundationes denegavit, requirens, ut Fratres authentica documenta producerent, significantia posse Fratres de ordinariis quæstuationibus commodè in loco sustentari. Quinimò, ubi talia à Cōmunitatibus observavit relicta, commisit, ut prius à Definitorio sollemnis protestatio illis exhiberetur, de qua *tit. 3. consil. 1. num. 4.* in qua protestaretur, se in
illis

illis præstationibus nihil juris habere, sed velle ex precariò acceptis necessaria ad sustentationem vitæ, prout decet, providere. Undè Religiosi præstationes taxatas à Communitate, nonnisi per viam eleemosynæ recipere possunt; prout ex sequentibus, etiam patet eis esse dandas.

Sac. Congregatio Boni Regiminis 12. Augusti 1651. rescripsit. „ Ficulles „ al Podestà. Comanda la Sagra Congregazione mentre sia vero, che nell' „ ingresso de' PP. Cappuccini in cotesto „ Luogo dal publico Consiglio fossero „ per loro sostentamento assegnati per „ limosina scudi 59. l'anno, gli si continui conforme al solito tale sussidio caritativo, onde Voi le concederete la „ facoltà opportuna, operando, che in „ tal conformità ne segua l'effetto.

Item, die 26. Aprilis 1678. „ Cam. „ pagna al Governatore. La Sagra Congregazione senza attendere la risoluzione presa dal publico Consiglio della Communità d'Anagni, havendo „ ordinato, che si continui à somministrare il solito sussidio di 40. scudi annui à quelli Frati Cappuccini, che con „ tal'assegnamento furono ricevuti dalla „ Com-

„ Comunità suddetta , così si conten-
 „ terà d'ordinare , che segua .

Item, 10. Maii 1692. Cùm institisset
 Communitas Valentani habere Fratres
 Minores de Observantia apud dictam,
 S. Congregationem, ut sibi permetteretur
 subsidium pro illis tribuere, rescripsit, ut
 sequitur . „ Viterbo al Governatore . E'
 „ stata , &c. per il di cui effetto s'è con-
 „ tentata la medema S. Congregazione ,
 „ che possa la predetta Comunità in
 „ conformità della risoluzione del Con-
 „ siglio somministrare scudi 50. per una
 „ sol volta , da pagarsi in cinque anni
 „ colli sopravanzi della Tabella in ogn'
 „ anno la rata ; & altri 50. scudi annui
 „ in sussidio caritativo per pietanza , e
 „ vestiario de' Religiosi , che vi dimore-
 „ ranno da pagarsi 25. scudi in ogni se-
 „ mestre . Onde V. S. ne potrà conce-
 „ dere la necessaria licenza „ apud de
 Luccia *dissert. de legatis num. 252. & sequen.*
Vide infra tit. 3. consil. 1. §. 6. num. .1.

Verùm , cùm Fratres sunt in domi-
 nio Infidelium , & Hæreticorum, ubi via
 quæstuandi redditur impossibilis , neque
 possunt necessitates veræ eleemosynis
 quotidianis reparari , à Sac. Congr. per-
 mit.

mittuntur tot redditus sufficientes sustentationi eorundem, prout Sac. Congr. interrogata, occasione erectionis Conventus in Moscovia in loco, in quo aderant Schismatici, sub 27. Maii 1645. respondit: *dd. Fratres posse recipere per viam simplicis eleemosynæ.* Urbanus verò VIII. *constit. Cupientes* 23. Septembr. 1625. concessit, quòd Fratres existentes in Terris Infidelium, absque conscientiae scrupulo retinere valerent bona immobilia, Nicol. *Flosc.u. Observantes d. n. 10.* Quod quidem accipiendum est, si Fratres eleemosynis precario quæsitis vivere non possint.

CONSILIUM VIII.

An Fratres Minores teneantur
ad usus arctos, & pauperes?

SUMMARIUM.

- 1 *Fratres Minores ex vi Regulæ ad usus pauperes tenentur in Regula expressos.*
- 2 *Votum paupertatis est indifferens ad usus pauperes, & non pauperes.*

3 *Cir-*

- 3 *Circa vestimenta Fratres usum pauperem servare debent.*
- 4 *Quid veniat appellatione calceamenti?*
- 5 *Undè attendenda sit vilitas vestimentorum?*
- 6 *Vestimenta Fratrum non debent ad risum provocare.*
- 7 *Judicio Superiorum remittitur qualitas habitus.*
- 8 *An plures Tunicae, stamineae, & indusiae Fratribus sint permissa?*
- 9 *Quæ necessitas censeatur sufficiens, ut Superior possit in pluralitate Tunicarum dispensare?*
- 10 *Quando sufficiat licentia tacita?*
- 11 *Loco Tunicae interioris potest deferri Tunica nicella.*
- 12 *Novitiis præter vestimenta à Regula præfinita lanæe particula concedenda non sunt.*
- 13 *Pileus non est contra Regulam.*
- 14 *In gestatione bireti, quid observandum?*
- 15 *Fratres extra casum necessitatis non possunt equitare.*
- 16 *Circa res sibi necessarias debent Fratres servare usum moderatum.*

ORDO Fratrum Minorum olim in factiones dividebatur propter controversiam , quæ moleste Fratres torquebat . Plures erant opinionis , quòd sicut quòad dominium habent ex voto abdicationem arctissimam , ità ex vi suæ professionis ad usus arctos , strictos , & pauperes tenerentur , utpotè ex Regula obligati ad arctissimam paupertatem . Alii ex adverso pro veritate certantes , asseriebant Fratres ex vi professionis ad usus alios pauperes non teneri , quàm ad expressos in ipsa Regula , concordantes quò ad cœteros ad usus moderatos ligari .

1. Hæc posterior sententia fuit canonizata à Clemente V. in *Clementina Exi vi de verb. signific. §. Ex præmissis* , per hæc . *Volentes itaque conscientiarum prædictorum Fratrum providere quieti , & his altercationibus finem dare , declarando dicimus , quòd Fratres Minores ex professione suæ Regulæ specialiter obligantur ad arctos usus , seu pauperes , qui in ipsorum Regula continentur ; & eo obligationis modo , sub quo continet , seu ponit Regula dictos usus . Dicere autem , sicut aliqui asserere perhibentur , quòd hæreticum sit tenere*
usum

usum pauperem includi, vel non includi sub voto Evangelicæ paupertatis, præsumptuosum, & temerarium judicamus.

2. Per hæc ultima silentium Clemens imposuit, tam iis, qui nimium verbosi appellabant hæreticos asserentes usum pauperem includi in voto paupertatis, quàm aliis, hæreticitatem impingentibus, illis, qui sustinerent non includi, sicut enim homo formalitèr non includit esse album, quia potest esse homo, & non esse albus: & non excludit, quia potest esse homo, & esse albus: indifferens enim est, ut sit albus, & non albus; ità votum paupertatis componitur cum usu paupere, & stat sinè illo usu. Quoniam essentialitèr verè pauper est, quicumque nullum prorsus jus, & dominium in re, & ad rem habet, sivè usum pauperem servet, sivè non.

Quòd Fratres absolutè ad usus pauperes non teneantur, sed ad illos dumtaxat à Regula præfinitos, fuit sententia S. Bernardini Senensis in Epistola directâ, ult. Julii 1440. ad Familiam Italiæ, ibi: *Non tenentur Fratres ad alium arctum usum rerum, quàm, qui in Regula particularitèr exprimitur, ut satis patet per Clementem V.*

in

in sua Declaratione S. Ex præmissis . Quinimò ut claret ex Declaratione Nicolai III. S. Porro secundum Regulam, & omnimodam veritatem moderatus usus rerum ad vitæ sustentationem, & officiorum sui status executionem (præterquam, quod de pecunia dicitur) concessus est Fratr ibus .

Usus verò arcti, & pauperes, sive penuriosi, qui in Regula exprimuntur, & ad quos Fratres ex obligatione suæ professionis tenentur, sunt .

3. I. Ut habeant duas Tunicas, unam cum Capucio, & aliam sinè Capucio ex cap. 2. Regulæ . De qua re Innocentius XI. in Constitutione Sollicitudo Pastoralis declaratoria nonnullorum ad Regulam pertinentium hæc sunt : *Fratres de corpore Observantiæ tenentur ad non utendum pluribus vestimentis, quàm illis, quæ Regula præscribit, nempe, una Tunica cum Capucio, & alia sinè Capucio, Chorda, & femoralibus : nam aliud quodvis vestimenti genus ultra prædicta (excepto Mantello ab initio Religionis licito) ut indusia, seu Camisiæ, Sudariolæ, Tunicellæ, & similia sunt contra Regulam, nisi adsit vera necessitas excusans à præcepto, per Prælatum approbata .*

4. Ex eodem cap. ut incedant nubis pedibus,

dibus, vel sinè calceamentis, hoc est, ut ibi declarat Innocentius, *absque aliquo, quod pedem cooperiat, cujuscumque illud materiæ sit, nisi adsit vera necessitas à Prælato approbanda*. Hinc sandalia, vel calepodia non prohibentur, cùm pedem non cooperiant, sed sint in ipsius tutelam.

III. Ex eodem, ut servant vilitatem in vestimentis: *Vilitatem autem vestium*, ait textus in Clementina Exvi §. *Præterea, tam habitus, quàm interiorum Tunicarum, illam intelligi debere dicimus, quæ secundum consuetudinem, vel conditionem Patriæ debeat, quantum ad colorem panni, & pretium vilitas meritò reputari: non enim quoad regiones omnes potest determinatus unus modus in talibus assignari*. Hujusmodi etiam vilitatis judicium Ministris, & Custodibus, seu Guardianis duximus committendum, eorum super hoc conscientias onerantes: ità tamen, quòd servant in vestibus vilitatem.

5. Vilitas itaque attendi debet in pretio, & colore. Quia verò color cinereus, & naturalis lanarum est magis accommodatus vilitati, magisque Religioni pauperum conformis, non sunt panni conquirendi artificialis coloris. Undè licet vestimenta ejus generis esse non debeant,

beant, ut veritas, & curiositas in illis appareat, sed solum humilitas, & paupertas; tamen nec ita vilibus, & rudibus uti debent, ut horrorem inducant, & risum provocent, & ad deridendum videntes extimulent.

6, Ideo coercendi sunt, & ad limites decentiæ revocandi, qui licentiâ eis factâ in Regula repeciandi vestes abutuntur, animum, & manus ad monstruosas repeciationes convertentes, quæ risui potius, & admirationi inserviunt, quàm devotionem Religioni concilient; & stomachum movent potius, quàm ædificent.

Abusus, & corruptelæ à nonnullis inductæ circa varias vestimentorum formas referuntur, & improbantur à Joanne XXII. *Extravag. Quorumdam S. Clementis*: Et sub pœna excommunicationis præcipitur Fratribus, ut habitus inusitados, & cœteris diffformes ad mandatum Generalis deponant.

7. Ubi non Fratribus particularibus committitur judicium de qualitate vestimentorum, *quantæ longitudinis, quantæ latitudinis, quantæ grossitiei, vel subtilitatis, qualis formæ, qualisve figuræ debeant esse*; sed, tam exterioris habitus, quàm inte-

H

rioris

rioris Tunicæ qualitas, & forma reservatur dispositioni Superiorum; quia adversus præsumentes novitatibus Ordinem dividere, procedere debent salutaribus remediis compescendo animositatem.

8. Cùm itaque Tunica à tuendo corpore appelletur, ut quis possit tertiâ Tunica uti, vel staminea, sudariola, seu industria deferre, debet adesse necessitas cum Superioris licentia; & major necessitas requiritur pro usu lineorum, quàm lanceorum, ut ex terminis patet. Undè si quis, vel lineis, vel lanceis ultra concessa uteretur, peccaret mortalitèr, nisi paritas temporis excusaret.

Necessitas verò non debet esse extrema, sed moralis, & rationabilis, propter quam possit Superior prudenter moveri ad concedendam dispensationem; super quo nec levis esse debet, neque difficilis, sed, pensata qualitate necessitatis, utatur facultate à lege sibi attributa.

9. Necessitas sufficiens ad dispensandum à Superiore super Tunicarum numero, vel usu indusiorum, & stamineorum, censetur esse infirmitas Fratris, intolerantia frigoris, debilitas, & senectus. Item, prudenter præsumitur sufficiens

ciens ad dispensandum cum aliquibus Sacerdotibus in stamineis mundities in habitu, nè celebraturi sacras vestes sordibus repleant. Sicut ad concedendos habitus, etiam mutatorios, judicatur idonea, si Fratres sordidis quibusdam exercitiis implicari debent, quæ sinè mutatoriis, non nisi magna inhonestate impleri possunt.

10. Licentia debet esse expressa, quæ, etiam à Guardianis potest concedi, juxta *d. Clementinam §. Propterea*. Et est expresse petenda; si verò Prælatus sit absens, sufficit præsumpta, & tacita.

Dices. Opus licentiæ non est, cum Julius II. facultatem concesserit utendi tertiâ Tunicâ, vel stamineis.

Contra. Concessio Julii fuit revocata ab Urbano VIII. *Constitut. Sacrosanctæ. 51. Bullar. tom. 4.* & Innocentius XI. ubi supra annullat, & cassat omnes dispensationes, concessiones, & consuetudines, si contrâ expressa in Constitutione repariantur. Quod, etiam advertit Sanctoro *comment. in stat. cap. 2. stat. 72. propè initium*, qui scripsit post Constitutionem Urbanam.

11. Potest quis loco Tunicæ interioris uti Tunicellâ, vel stamineis, prout

notat idem Sanctoro; apud quem plura videri possunt.

12. Curent Provinciales tollere abusus, si qui sint, concedendi Novitiis præter vestimenta à Regula *cap.2.* concessa, staminea, vel laneas particulas: cum hac concessione agant, quod ipsi erroneè putent sibi ea esse licita: & illis etiam, facta professione, uti posse deducant. Propter quod Superiores esse participes reatus, cujus indulgentia origo est, & radix, patentissimum notetur.

Ponderandum hic est, neminem Fratrum absolvi ab obligationibus Regulæ, estò de illis in speciali tempore novitiatus expressè non cogitaverit, aut instructus minimè fuerit, vel, viderit apud aliquos non servari. Quoniam, quoties quis vovit absolutè statum Fratrum Minorum, optima præsumptio est, quod voluerit vovere obligationem status eorundem, & à Regula inductam. Enim verò intendens principale præsumitur voluisse pariter accessorium, maximè cum illo connexum.

Ad hæc ponderabis vota constitutiva Religiosi obligare, & ligare secundum intentionem Fundatoris, & approbationem

nem Regulæ à Sede Apostolica, adeò ut non sit in libertate voventium particularium vim obligativam restringere, & per extortas speculationes limitare.

Constat autem à S. Francisco institutam, præscriptamque quantitatem vestimentorum, ut proinde hic intret Regula in d. Clementina §. Porro, quod expresse non conceditur, intelligitur denegatum. Proinde, qui vovet ejus Regulam, ad præfinitam vestimentorum mensuram à sua voluntate compellitur.

Nec potest allegare ignorantiam, vel praxim in contrarium; quia, quod est per accidens, non variat, quod est per se. Quando ignorantia foret invincibilis, à peccato excusaret; sed hæc in Ordine quantum ab observantiam Regulæ non admittitur; cum ferè nullus sit, qui in anno probationis de ea non receperit instructionem, vel postea, auribus non percipiat à zelatoribus professionis, vel in Expositioribus non legat, aut, apud Doctores non noverit, quòd verba votorum Religionum sunt intelligenda, non ad sensum particularis intentionis voventis (prout asseritur de votis particularibus) sed ad sensum Regulæ à Fundatoribus datæ, &

ab Apostolica Sede approbatæ . Quæ ratio dicitur generalis ad omnia præscripta in Regula ex Caramuele *Theol. Regular. n.651. Videas tit. sequen. cons. 2. n. 52. §. 3.*

13. Uti galero non est contrà Regulam , quia intèr vestimenta non computatur , sed tantùm intèr itinerantium communia remedia , ad Solis æstum , & pluvias cohibendas . Caveant tamen , qui illo utuntur , nè curiositatem , & vanitatem foveant . Sciant in omnibus à Fratre Minore servandam esse Regulam S. Bonaventuræ in *cap. 2. regul. ibi : Quæcumque sunt in usu verorum pauperum , sunt juxta paupertatis Regulam mensuranda .*

Quod diximus de galero , procedit de secundo capucio , seù vulgò Italicè *Capparuccia* , quod in itinere gestatur ad propulsandas acris incommoditates : sed hìc quoque absit curiositas , & necessitas petat . Consulat quisque honestati Religiosæ , & ædificationi hominum hujus Sæculi , ut ad necessaria præbenda faciliùs moveantur : iisque utatur , quæ maximè congruunt statui humili Fratrum Minorum .

14. Neque Regulæ repugnat deferre bireta , vel almutias ; sed in usu est adhiben-

benda cautela, dicente Hugone de Dina. *S. Franciscus dictas, ut ferunt, almutias, nullatenus extra Caputium publicè ferri sinebat: aliàs almutiæ ostentio signare fastum, vel impudentiam solet: Pondera verba, & illis non utaris, nisi egeas, & caputio superimposito, ac ejusdem coloris cum vestimento.*

Satagant Prælati, ut in Conventibus, ubi non sunt, erigantur Communitates, prò pannis, tùm lincis, tùm laneis, usibus Religiosorum concessis, ut hac forma impediunt proprietatem, & transgressionibus Fratrum se opponant; ac servant regulam traditam à D. Augustino in *Regula ad Servos Dei* num. 8. *Vestes vestras, ait, in unum habeatis sub uno custode, vel duobus, vel, quot sufficere potuerint ad eas excutiendas, nè à tinea ladantur. Et sicut pascimini ex uno cellario, sic induamini ex uno vestiario. Et infra n. 9. Indumenta vestra secundum arbitrium Præpositi laventur.*

15. IV. Ut pedibus, & non equo iter faciant. Equo enim uti non possunt ex *cap. 3. Regule*, nisi infirmitas, vel necessitas judicio Superiorum probata excuset, ut ibi Innocentius, & nos *infr.*

V. Ut victum non ex redditibus, &

bonis stabilibus, aut pecuniarum usu habeant: hæc enim important providentiam certam in futurum repugnantem statui altissimæ Fratrum paupertati.

16. Cæterum ex Regula absolute non arctantur ad penuriosos usus circa omnia, aliàs non possent pro victu aliud assumere, quàm panem, & aquam, & eorum habitatio deberet esse in ædibus ex luto, paleis, & viminibus fabricatis; his enim potest homo in rigore vivere, & se ab æstu, & frigore tueri. Quis autem hucusque hoc dixit? Profectò id fuit ab intentione S. Institutoris alienum, & declaravit Nicolaus in *cap. Exiit* §. *Nec per hoc*, ubi: *Necessariarum rerum, tam ad vitæ sustentationem, quàm ad officiorum sui status executionem (excepto, quod de pecunia infra subjungitur) moderatus usus, sed secundum eorum Regulam, & veritatem omnimodam concessus est Fratribus.* Undè ad arctos usus ex præcepto tenentur, quos Regula præscribit: reliquos relinquens sub consilio, & devotione Fratrum.

17. Moderatus verò usus censetur, qui eorum statui est conveniens, hoc est, à quo abest curiositas, & pretiositas, & in quo humilitas, & paupertas relucet.

Idèò

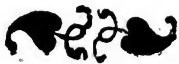
Ideò idem Nicolaus §. *Insuper* eis injungit, nè ulla, quorum usus eis est concessus, quærant, & recipiant ad superfluitatem, copiam, & thesaurizationem.

18. Clemens verò ubi supra §. *Hinc est*, circa Ecclesias, & ædificia hæc habet: *Volumus*, quòd ubique in suo Ordine deinceps *temperatis*, & *humilibus ædificiis sint contenti*, nè huic tantæ paupertati promissæ, quòd patet oculis, contrarium foris clamet.

19. Quantum verò ad paramenta, & vasa Ecclesiastica ad divinum cultum ordinata, subdit: *Sufficere debent eis vasa*, & *paramenta Ecclesiastica decentia in numero*, & *magnitudine sufficientia competentèr*. *Superfluitas autem*, aut *nimia pretiositas*, vel *quæcumque curiositas in his*, seu aliis quibuscumque non potest ipsorum professioni, vel statui convenire: cum enim hæc sapiant thesaurizationem, seu copiam, paupertati tantæ quò ad humanum judicium derogant manifestè: Quapropter præmissa servari à Fratribus volumus, & mandamus. Nàm Deus sibi per ea non vult serviri, quæ suorum servitorum statui, & conditioni repugnant; ut ibi textus. Hæc memoriæ mandentur, & levitati nonnullorum dicti Ordinis sint in remedium; qui curare debent, ne, etiam humano

mano iudicio damnentur, prout ibi observat Gloſs. *verb. Quamvis*.

20. Subindè tamen Leo X. *Conſtitut. merentur* 6. *Bullar. tom. I.* declaravit Fratres ipſos de Obſervantia ſolùm eſſe cuſtodes, & non poſſeſſores, tùm amplorum Conventuum, tùm ornamentorum pro divino vultu, quæ reſpectivè pietas Principum, vel aliorum pro illis ædificat, & concedit; illiſque decrevit abſque ſuæ profeſſionis macula, & violatione uti poſſe: cùm nec illis eorum relevetur paupertas, vel commoditatibus cedant. Sed ſolùm uſum facti habeant, proprietates verò ſit apud Sedem Apoſtolicam, ſinè cujus ſpeciali mandato alienari non poſſunt. Dùm verò Fratres in illis habendis ſe ingerunt, vel ea ſtudioſè procurant, peccant: Leo enim loquitur de pretioſis, quorùm donatores ſunt Principes, qui, non ſecundùm quod congruit paupertati Fratrum, ſed ſecundùm eorum conditionem, ait, & domos conſtruunt, & ornamenta piè erogant.

TITULUS II.

Eleemosynæ pecuniariæ.

CONSILIUM I.

Quid in Regula S. Francisci
veniat appellatione
pecuniæ.

S U M M A R I U M .

- 1 Quid veniat appellatione denarii ?
 - 2 Usus monetæ à principio non extitit .
 - 3 Moneta undè dicatur ?
 - 4 Substantialia ad legitimitatem monetæ .
 - 5 Monetæ ex corio, vel ligno, an fuerint legiti-
gitimæ ?
 - 6 Moneta non debet esse informis .
 - 7 A quo monetæ appellentur pecuniæ ?
 - 8 Duplex usus monetæ ?
 - 9 Appellatione pecuniæ in Regula Fratrum
Minorum non venit, quidquid potest
numerata pecunia aestimari .
 - 10 Nec, quod recipitur animo, ut vendatur .
- 11 Pro-

124 TIT. II. CONS. I.

11 *Probatio ex cap. Exiit, ad 14.*

15 *Quæstus pecuniæ Fratribus interdictus.*

16 *Possunt Fratres in mercedem laboris recipere cibaria, non verò pecuniam.*

17 *Merces debet esse labori æqualis.*

18 *Possunt Fratres laborare pro pretio.*

19 *In fraudem paupertatis recipiuntur, quæ copiam sapiunt.*

20 *Possunt Fratres res pro rebus reddere.*

21 *Qui censeatur pecuniam formalitèr recipere?*

22 *Dictio, vel, non semper inter diversa ponitur: sed ejus significatum à mente disponentis restringitur.*

UⁱM in textu cap. i. Regulæ Fratrum Minorum hæc sint: *Præcipio firmitèr Fratribus universis, ut nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant per se, vel per interpositam personam: dubitari solet de significato pecuniæ, & denarii, an idem sit.*

Difficultas non levia in Ordine excitavit litigia, in factiones ex diversitate opinantium diviso; de quo satis, cum ad rem præsentem non faciat, sed institutum

no.

nostrum sit falcem ad radicem scrupulis feracem admove, examinando hic, an pro eodem accipiantur in Regula denarii, & pecuniæ? An verò diversa significent! Hoc nos conabimur aperire.

1. Resolutioni præmittimus rem, apud omnes certam, nimirum, appellatione denarii formalitèr venire moneam ex certis metallorum speciebus auctoritate Principis, vel alterius habentis jus Principis institutam, vel cusam; aut brevius; *est instrumentum formale contractus emprionis*. Ità apud Romanos, teste Callepino, denarius erat nummus argenteus: sic dictus, quòd pro decem assibus, seu dipondiis, hoc est, decem quadrantibus, vel duobus *bajocchis* in solutionem cederet, ut ex Tirino *tom. I. comment. in scrip. Prologomena de monetis*. Et in *Amaltea Onomast.* appellatur, nummus continens decem æra, hoc est, decem quadrantes Romanos, apud Annat. *apparat. ad Theol. lib. 2. art. 13.*

2. Quare prima ætate adhuc indutus non erat usus monetæ *l. I. ff. de contr. empt.* sed tunc in usu tantum erat permutatio rerum, sic, ut res pro re solum daretur. Tamen, quia humanæ necessitates

hoc

hoc commercio expleri non poterant, nec semper eveniebat, ut unus abundaret rebus, quibus alter indigebat, ut aptiori titulo posset humanis necessitatibus provideri, factum est, ut publica auctoritate quædam metallorum frustula nomine, vel sigillo Principis signarentur, & taxarentur in rerum pretium.

3. Quæ metalli materia auctoritate publica signata dici coepit moneta, à monendo. Primò, quia subditos monet auctoris, & Principis: ac obedientiam præstandam illi esse, cujus figura, vel imago monetæ, vel nummo incusa est, ut docemur illo *Matth. 22. ostendite mihi numisma census, cujus est imago hæc?* Secundò, quia Princeps per eam monet de valore, & æstimationem ostendit, ut probat Gonzalez in 2. tit. 24. cap. 18. num. 7.

4. Verùm, ut moneta sit legitima, hæc substantialia debet continere. I. Materiam, & pondus; quatenus moneta debet habere intrinsicum valorem metalli, ut scribit Cassiodorus lib. 7. epist. 32. *omninò monetæ debet integritas quæri, ubi vultus noster imprimitur, & generalis utilitas invenitur.*

5. Nec obstat, quòd apud diversas
Na.

Nationes fuerint monetæ signatæ in ligno, corio, vel simili materia vili, ut refert Seneca *lib. 5. de benef. cap. 14.* nam similes monetæ, ut optimè advertunt scribentes apud alleg. Gonzalez *num. 11.* Populi, & temporum necessitatibus exigentibus, fabricatæ, non monetæ, sed pignoris tantum naturam præseferebant, ac jure pignoris retinebantur, donec legitima, & iusta pecunia cuderetur.

6. II. Debet moneta non esse informis, sed forma publica autorizata. Forma verò in hoc stat, ut sit, vel nomine, vel sigillo, aut imagine Principis signata, aut alio signo à Principe publico commercio reddita. Forma enim est constitutivum monetæ; adeòut, estò quis non cogatur recipere massam argenteam, æneam, vel auream, ut pretium rei venditæ, adstringitur tamen metallum publica Principis auctoritate cusum, & signatum pro pretio accipere; sicut creditor tenetur pro solutione sui debiti monetam recipere, si legitima sit, *leg. debitorem ff. de solut.* non verò massam ipsam metalli rudem, & informem, cum aliud pro alio recipere nullatenus cogatur. A signatura itaque, & signo Principis

cipis valor, & æstimatio monetæ exprimitur; diciturque formâ ipsâ publicâ quantitatem, hoc est, æstimationem monetæ præstare. Undè Juris-consulti in nummis non corpus, seù materiam spectarunt, sed quantitatem, seù valorem ex forma, & sigillo desumpserunt.

7. Quia verò in particulis metalli imago pecudis, seù ovis incudebatur, ab hoc pecunia appellata est, ut per Ovidium *lib. 5. Fastorum*; & plures exponentes locum *Genes. cap. 33. vers. 19*. Tametsi autem pecunia in lato verborum sensu omnia bona fortunæ significet, ut ait Augustinus *de discipl. christ. cap. 6. quidquid homines possident in terra, pecunia vocatur. Idem pecunia, quia antiqui totum, quod habebant, in pecoribus habebant. A pecore pecunia vocatur*; attamen in sensu proprio, & secundum communem loquendi modum, idem est ac moneta, & denarius, seù pretium, quod datur pro re empta, ipso etiam August. consentiente *lib. 4. de Civit. c. 21. ibi: Prius ærea pecunia in usu esse cepit, post argentea; & in Psal. 83. n. 3. nec immeritò ipsa pecunia rotunda signatur, quia non stat.*

8. Usus verò pecuniæ, & denariorum triplex est. Primus, ut sit mensura, & pre-

& pretium rerum vendendarum.

Secundus, ut, ubi, mutua non est rerum indigentia, pecunia sit loco permutationum.

Tertius, ut, quò res difficultè importari, aut exportari possint, necessitatibus pecunia succurrat.

Varias monetæ species refert, & significata exponit Macri *Hieroglyphicon*. De quibus, estò non adeò fusiùs, agunt paritèr Tirinus, & Annatus locis suprà laudatis. Ad quos remississe sufficiat. Nobis sat est pro resolutione articuli adnotasse denarios, & pecuniam secundùm communem usurpationem in modo loquendi inter homines esse synonyma, & pro eodem accipi, ac sub ratione monetæ comprehendendi.

9. Proptereâ resolvendo dubium dicimus, in Regula Fratrum sub nomenclatura pecuniæ non venire, quidquid numerato nummo potest æstimari; aliàs Fratres recipere minimè possent cibos, vestes, medicamenta, & quidquid aliud, vel eis liberalitèr offertur, vel ipsi humili mendicatione requirunt. Quoniam hæc hujus generis sunt, ut possint numeratâ pecuniâ distrahi, & acquiri.

10. Minusquè Regula per pecuniam, quam strictissimè prohibet, res illas potuit intelligere, quæ recipiuntur intentione, ut vendantur, vel commutentur; cùm secundum modum loquendi, significatum pecuniæ non extendatur ad id, quod eo fine recipitur. Ità in communi hominum acceptatione pecunia formalitè non sunt, neque appellantur, nisi valdè improprie, merces mercatorum, estò ex illis in venditione pecuniæ lucrum reportetur.

II. Hoc totum redditur manifestum. I. *Ex cap. Exiit de verb. signif.* ubi Nicolaus III. §. *Nè per hoc*, declarat posse Fratres habere usum rerum necessariarum ad sustentationem vitæ, & executionem suorum officiorum, ab usu verò pecuniæ debere esse omninò alienos: propterea est notissima distinctio inter illa, & pecuniam.

12. II. Ibi §. *Si verò modum*, declarat licitum esse Fratribus recipere domum, vel agrum eis relicta, ut per idoneas personas vendantur, & per illas pecunia in Fratrum necessitates crogetur; quod eis minimè permetteretur, si domus, vel ager legatus esset, vel pecunia formalitè repu-

reputaretur . Nàm usus , & civilis pecuniæ contrectatio ex eodem §. *Ad maiorem*, est Fratribus omnimodè interdicta , quibus tamen ad tempus non est prohibita acceptiorei ea conditione legata. Dixi ad tempus , quia debet mens Testatoris , quàm primùm adimpleri , nè fraus fiat paupertati , & numquàm locari possunt .

13. §. *Quia verò libros*, agens Nicolaus de commutatione mobilium (quibus tam Fratres , quàm Ordo utuntur) dum expedit illa commutari in alia Ordini utilia , concedit , ut similium commutatio fiat auctoritate Generalis , & Provincialis , ut diximus *tit. prior. consil. 6.* Ergò ipsæ res commutabiles pecunia formalitèr non sunt ; aliàs nulla auctoritas circa eas Ministris conveniret , sicut nullam habent in pecuniarum dispensatione .

14. IV. §. *Quòd si* , declarat Fratres licitè uti re empta ab amico spirituali , vel ab ipsius Substituto per pecuniam ab eo ipsi traditam . Et §. *Possint*, illis indulget , ut possint personam illam exhortari , ac inducere , quòd fidelitèr in re commissa se habeat . Ita tamen , quòd ab omni ejusdem pecuniæ administratione , seù dispensatione Fratres abstineant omnimodè .

15. Amplius. Clemens V. rem confirmat in *Clementina Exivi eod. tit. §. Enim.* Quò omnem pecuniæ quæstum illis declarat esse simpliciter interdictum. Quibus tamen alias res mendicare, ex Regula conceditur. Quinimò idem Clemens §. *Rursus* eis permittit facere cibariorum provisiones, ubi experti sunt quotidianis mendicationibus necessaria non posse colligere. Ex quo est apertissimum discrimen inter pecuniam, & res, quæ pecuniâ vendi possunt.

16. Illud itidem constat ex intentione S. Institutoris, qui in *cap. 5. Regula*, hæc posuit: *De mercede verò laboris pro se, & suis Fratribus necessaria corporis recipiant, præter denarios, vel pecuniam.* Hic indistinctè accipiuntur denarii, & pecuniæ: quas Sanctus Pater non vult à Fratribus recipi, quibus tamen permittit, ut in mercedem laboris accipiant granum, vinum, lanas, & similia. Ideò hæc formaliter non veniunt appellatione pecuniæ, nec Fratres per illorum receptionem reputantur recipere pecuniam pro formali.

17. Nec relevat opponere, quòd hæc non recipiuntur æstimato pretio; nam

nàm æqualitatem debent servare cum opere; aliàs non forent vera merces, & pretium laboris: prout appellantur à S. Francisco in suo Testamento: ibi: *Et quando non daretur nobis pretium laboris.* Undè pecunia quidem non sunt, benè verò pretium laboris per naturalem æquitatem.

18. Ex his. I. Colligitur. Quòd possunt licitè Superiores committere Fratribus pictoriæ, scriptoriæ, aut scrinariæ artis peritis, ut imagines pingant, libros scribant, vel scrinia fabricent, ea etiam intentione, ut per Syndicum vendantur, & pecunia recepta ab eo in necessitates Fratrum, & non aliàs expendatur.

Dices. Non licet Fratribus intendere pecuniam: quod enim non licet habere, nec licet desiderare.

19. R. Si hoc urgeret. Nec liceret Fratribus recurrere ad amicos spirituales pro necessitatibus Fratrum. Quod tamen eis à Regula indulgetur; nec tunc intendunt pecuniam, sed solùm rem in sua specie necessariam. Per hoc ultimum restringitur licentia laborandi, vel quidquam recipiendi ad copiam, & thesaurizationem. Nè enim fraus fiat pauper-

tati, semper debet adesse vera necessitas; tùm, ut Fratres pro mercede in manuali opere occupentur, tùm, ut quæstiones suscipiant.

20. II. Habetur, quòd Superior Conventus licitè committit Fratri industrio, ut quærat herbas medicas, & vegetabilia; & subindè, ut confectiones, & pharmaca componat, ut ea tradat Aromatario loci, qui pro infirmis Fratribus dederat medicamenta ad valorem triginta aureorum; nàm hoc quid aliud est, quàm anticipatè ab Aromatario recipere pretium laboris, vel, eidem loco nummorum pro exhibitis medicamentis alia pharmaca reddere? Hoc profectò Fratribus per Regulam non prohibetur; sicut neque inhabiles redduntur, nè mercatori tradenti pannum pro vestimentis Fratrum dent pro illius pretio lanas humili mendicatione acquisitas. Etenim numquam reputantur pecuniam conferre, vel ipsam civiliter contrectare.

21. Undè constat neminem realitèr, & in effectù censerì pecuniam formalitèr recipere, nisi, qui denarios, nummosque recipit; prout sunt formale instrumentum emptionis rerum; vel, quatenus

tenus sunt particulæ metalli publica auctoritate pro pretio rerum institutæ; sive hoc, vel alio nomine in individuo juxta diversitatem Regionum nuncupentur.

Contrà resoluta difficultas moveatur ex ipsa natura dictionis *vel*, appositæ in textu, *denarios*, vel *pecuniam*, quæ, cum sit alternativa, ponitur inter diversa, & est disjunctiva, distinguens tam sensum, quàm verba, prout Doctores scribunt. Propter quòd necesse est, ut ly *pecuniam* in textu sit quid diversum à *denariis*, & importet, quidquid potest numeratâ pecuniâ æstimari; non verò id, quo solent uti homines, cum opportunum est, pro pretio rerum emendarum.

22. Verùm hæc non obstant in nostro casu; cum ex lectura, tum textus Regulæ, tum Declarationum Nicolai, Clementis, & Innocentii XI. *Sollicituddo*, pro eodem usurpantur denarii, & pecunia; & proindè licet ex sua natura dictio *vel* ponatur inter diversa, tamen limitationem recipit ab intentione disponentis, adeòut ab illâ dignoscendum sit, an ponatur disjunctivè, an potius expositivè, & inter synonyma; ut à simili dicitur de dictione *seu*, quæ in Trident. *sess. 7. cap. 10.*

de Ref. ibi : *Dimissorias*, seu *Reverendas*, ponitur declarativè, ut per Fagnan. in 1. ad cap. Inter cæteras de rescript. num. 30. sed non litigemus de voce, ubi littera satis apertè loquitur; & videntur incommoda superius expressa, quæ de necesse haberentur, si vocula illa *vel*, diversa in textu allegato percuteret.

Fateor Ordinem in prioribus ætatibus consuevisse denarios à pecuniis distinguere. Tamen non indè novitate notabimur; nam pro nostra sententia sunt Doctores, & consonant Declarationes Pontificum.

CONSILIUM II.

Quot sint præcepta in Regula
Fratrum Minorum?

S U M M A R I U M.

- 1 Præcepta formalia sex.
- 2 Quid suspectum consortium?
- 3 Præcepta inhibitoria duo.
- 4 Habentia vim præcepti quinque.
- 5 Equipollentia duodecim.

6 Fra-

- 6 *Fratribus, an ex vi Regulae sit prohibitum bigare? ad 15.*
- 16 *Litteralis expositio, quæ? ad 18.*
- 17 *Causæ ad equitandum, quæ? ad 20.*
- 21 *Fratres vilibus indui debent: ubi curioso, superfluo, & pretioso.*
- 22 *De præcepto jejunii, ad 27.*
- 28 *An Fratres in jejuniis Regulae teneantur abstinere à lacticiiniis? ad 29.*
- 30 *Opinio Felicis.*
- 31 *Consuetudo, quando censeatur obligatoria?*
- 32 *Ponitur vera sententia, ad 34.*
- 35 *Opinio Felicis reprobata, ad 36.*
- 37 *De officio Clericorum, & Laicorum, ad 39.*
- 40 *Alia præcepta equipollentia.*
- 41 *Qui possint ad Ordinem recipere? ad 42.*
- 43 *Recipiendi ad Ordinem diligentèr à Definitorio examinandi, ad 46.*
- 47 *An Provincialis suffragetur super idoneitate Novitii existentis in Novitiatu, ad 49.*
- 50 *Definitoribus præsentibus alii non subrogantur.*
- 51 *Fratres Minores non obligantur ad omnia consilia Evangelica.*
- 52 *Recipiendus ad Ordinem instruendus de præceptis Regulae.*

53 *De quibus examinandus emissurus professionem?*

54 *Agitur de dispensatione in præceptis Regulae, ad 66.*

QUONIAM in Regula Fratrum Minorum cum præcepto de non recipiendis pecuniis, nonnulla alia ponuntur graviter obligatoria, ideò priusquam ad peculiare difficultates, quæ excitari solent circa elemosynas pecuniarias descendamus, notitiam de numero præceptorum, quæ in Regula exprimuntur, præmittimus, utpotè omnibus necessariam.

In Regula itaque præter tria substantialia Religionis vota, alia viginti quinque præscribuntur obligantia ad observantiam, adeòut in eorum transgressione peccatum mortale committatur. Sex sunt præcepta formalia: duo inhibitoria: quinque habentia vim præcepti: & duodecim æquipollentia præceptis; à nonnullis tamen usque ad 40. sine utilitate numerantur, cum ad minorem numerum per nos expressum reduci possint: Marchant. qq. proe. in Reg. q. 2.

§. I.

Præcepta formalia .

I **P** Ræcepta formalia sunt. *De non recipiendis denariis, vel pecuniis per se, vel per interpositam personam, ex cap. 4. Regulæ.*

II. *De obedientia præstanda Ministris, cap. 10.*

III. *De non habendis suspectis consortiis, & consiliis cum mulieribus, ex cap. 11.*

2. Suspectum verò consortium appellatur, quod potest suspicionem generare in alio de impudicitia, vel immunditia carnali, etiam si ipsa consortia, & consilia per se mala non essent, & forent ab impudicitia aliena. Satis enim est, quòd sint nata suspicionem generare, & occasionem incontinentiæ præbere, ut ex Regula prohiberi censeantur, ad præscriptum Sacrorum Canonum, cap. *Peruenit il 1. cap. In decima 18. quæst. 2.*

Quarè suspectum consortium etiam divisim reddunt. I. *Locus, ut, si solitarius, vel obscurus eligatur.*

II. *Tempus, ut nocturnum, aliàs importunum.*

III. *Modus, ut conversatio cum sola.*

IV. *Ge-*

IV. *Gestus*, ut nimia propinquitas ad foeminam.

V. *Actus*, ut verba dissoluta, aspectus fixi, tactus manum, & joci nimis familiares.

VI. *Ætas*, tam mulierum, quàm Fratris.

VII. *Frequentia* conversationis, & colloquiorum.

VIII. *Diffamatio*, tam Mulieris, quàm Fratris.

IX. *Acceptio* xeniorum, & donorū.

X. *Admonitio* Prælati de abstinentia à conversatione cum Muliere sinè fructu, quæ probationem complet.

Quatenus verò monitus prætendat se purgare, & probare, quòd foemina, cum qua habet familiaritatem, est honesta, & ipse non tractat cum ea, nisi de rebus ad salutem pertinentibus, non debet Prælatus purgationem admittere, sed cogere ad obedientiam, & in casu contumaciæ punire. Canones enim allegati, & Regula fundantur in præsumptione, quòd talis conversatio indecens sit, & eam inhonestam fingunt propter periculum incontinentiæ, & suspicionem mali.

Sciant Fratres se datos in aliorum
exem-

exemplum , atquè adco ex vi Regulæ oportere , ut abſtineant non ſolùm à malis , ſed ab his etiam , quæ habeant ſpeciem mali , ex *Clement. Ex vi de verb. ſignif. §. Amplius cùm , & cap. Cum ab omni de vit. & honeſtat. Cleric. ac poſſunt ſuſpicionem , immunditiæ generare .*

IV. De non ingrediendis Monafteriis Monialium , *ibi .* Appellatione Monafterii veniunt clauſtrum , domus , & officinæ interiores , in quibus Moniales regularitèr vivunt , ex *cap. Exiit §. Nos utique eod. tit. in 6.*

V. Quòd Fratres non fiant compatres virorum , vel mulierum , *ibi .* Compaternitas , quæ ex Regula prohibetur , eſt illa , quæ contrahitur tenendo infantem in Baptiſmo , vel Confirmatione . Poſſunt tamen Fratres in caſu neceſſitatis baptizare .

VI. Quòd Miniſtri petant à Sede Apoſtolica Cardinalem Proteſtorem , *cap. 12.*

Hæc appellantur præcepta formalia , quia apponitur expreſſè verbum , *præcipio* , ut conſtat ex textu ; quod eſſe obligatorium ad obſervantiam rei præceptæ nullus eſt , qui dubitet .

§. II.

Præcepta inhibitoria .

3 **P** Ræcepta inhibitoria sunt .

I. *De non discedendo post professionem à Religione , cap. 2.*

II. *De non approprianda sibi aliqua re ; cap. 6.*

Hæc à S. Francisco fuerunt in Regula expressa inhibitoriè, & sub inhibitione prohibita ; ideò Fratres ex intentione ipsius ad ea observanda gravitèr tenentur , ut declarat Nicolaus III. in d. cap. *Exiit S. Quem intellectum .*

§. III.

Præcepta habentia vim præcepti .

1 **P** Ræcepta habentia vim præcepti sunt .

I. *De parendo successoribus S. Francisci .*

II. *De recurſu Fratrum ad Provinciales pro absolutione à reservatis in Religione , c. 7.*

III. *De habendo unum Ministrum Generalem , cui teneantur obedire , cap. 8.*

IV. *Quòd , in sufficiente deposito , alium Ministri , & Custodes eligant , ibi .*

V. *Quòd*

V. *Quòd Provinciales , & Custodes teneantur ire ad Capitulam Generale .*

Hæc omnia ponuntur in Regula sub verbo *teneantur* , de cujus natura est obligationem ad actum imponere , prout declarat Clemens V. *Clementina Exi vi d. tit. §. Ut autem , hæc ibi . Ordo communiter sensit , tenet , & tenuit ab antiquo , quòd ubicumque ponitur in Regula hoc vocabulum , teneantur , obtinet vim præcepti , & observari debet à Fratribus sicut tale .*

§. IV.

Præcepta Æquipollentia .

5 **E**A verò, quæ, vel ex vi verbi, vel ratione materiæ sunt æquipollentia præceptis, hic noto ex *Clementina §. cit.*

I. *De non habendo plures tunicas , quàm unam cum Capucio , & aliam sinè Capucio , ex cap. 2.*

II. *De non portandis calceamentis , ibi . Appellatione calceamenti venit , quidquid totum operit pedem ex alibi dictis . ex Innoc. XI, Constit. Sollicitudo .*

III. *De non equitando extrà casum necessitatis . Necessitas verò est à Superiore*

re probanda; & extenditur, etiam ad infirmitatem, prout ibi Innocentius declaravit.

6. An autem ex vi verborum Regulæ in d. cap. 3. sit Fratribus prohibitum *bigare*, vel *quadrigare*? Videtur respondendum negativè. Etenim in communi modo loquendi, & secundum veritatem vocabuli *equitare non importat*, utcūque equis trahi, prout *bigæ*, & *quadrigæ* trahuntur; aliòquin nec Fratres possent vehi navibus, & cymbis, quas in fluminibus equis trahi experimur; sed *equitare in rigore grammaticali dicit equo*, vel alio jumento vehi, vel illis insedendo iter facere.

Quotquot sunt pro opinione, quod Fratribus ex vi Regulæ, & verbi *equitare non sit interdictum bigis*, & *quadrigis* uti ad itinera facienda, adhuc tradunt eis aliis titulis prohiberi, nisi rationabilis necessitas premat: tūc ad vitandum scandalum, quod verisimiliter imminet; tūc ratione expensarum, pro quibus recurrendum est ad pecuniam. Hinc S. Bonaventura in addit. ad cap. 3. Regulæ, recensito præcepto, quod Fratres non possint *equitare*, subdit; & per consequens,
nec

nec bigare, nec quadrigare, quæ majoris sunt sumptus.

7. Nihilominus putamus, gigantes, & quadrigantes, nisi necessitas excuset, peccare contra præscriptum de non equitando; quod ex consequenti, inquit Seraficus Doctor, infert prohibitam bigationem, & quadrigationem. Quamquàm enim attendendo ad sensum grammaticalem *equitare*, idem non sit, ac *bigare*, & *quadrigare*, adhuc tamen respiciendo intentionem S. Institutoris ambigendum non est, quòd bigans, & quadrigans delinquant contra Regulam in transgressione illius præcepti.

8. Veròsimile non est, quòd S. Franciscus voluerit Fratribus illud commodum ad iter opportunum prohibere, vulgaribus etiam hominibus commune; data postea libertate, ut illis instrumentis uterentur, quæ regularitèr à Magnatibus, Nobilibus, & Divitibus in usum itineris eliguntur. Equo eos noluit uti, ut quos pauperes, & humiles instituit, pedibus humilium, & pauperum more itinera agerent. Quæ hinc occasio præsumendi, quod eorum electioni commiserit rhedas, currus, & vehicula? Nullus est,

qui de insubſiſtentia præſumptionis non
judicet.

9. Hinc reſolutivè procedendo, di-
cimus in ſenſu à S. Patriarcha inten-
tò ſub præcepto de non equitando com-
prehendi, & prohibitionem quadrigandi,
& bigandi: & hic ſanè valet regula à *mi-
nori ad majus*. Minus autem eſt eo præce-
pto expreſſè interdictū; idcirco & majus
per æquipollens vetitum eſſe cenſendum.

10. Ponderandum eſt, prout com-
munitè Canoniſtæ, quòd legis mens
magis eſt attendenda, quàm verba, ut ex
l. ſcire ff. de legib. quæ verò fuerit mens,
& intentio illius præcepti, omnibus con-
ſtat: quod eſtò dirigatur expreſſè ad co-
hibendam equitationem, interpretan-
dum tamen à fortiori eſt, etiam quadri-
gas, & hujus generis arte facta eſſe vetita;
ità enim mens, & legis intentio ſervatur;
ut patet ex terminis.

Dices. Regula communis inter Do-
ctores eſt, ad ſenſum *regulæ 49. jur. in 6.*
quòd lex odioſa non ſit extendenda; præ-
ceptum àllegatum odioſum eſſe patet,
quia inducit peccatum mortale in æqui-
tantes: ideò extendi non debet ad bigan-
tes, &c.

II. Reſp.

11. Resp. Quamvis regularitèr non admittatur extensio legis ultrà naturalem verborum proprietatem; tamen, extensio tunc est necessaria, quando nisi lex extenderetur, redderetur elusoria; ità Doctores, quos allegat, & sequitur Diana *coord. tom. 9. tr. 1. resolut. 128.* & constat ex *cap. Si Civitas de excom. in 6.* In quo Interdictum Civitatis, & Castri extenditur ad suburbia, nè *vilipendi valeat sententia Interdicti*. Ad quod facit alia regula ibi 84. *in ordine*. Cùm quid una via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti. Ubi Glossa considerat, quòd, cùm aliquid prohibetur, habito principalitèr respectu ad prohibitum, non ad viam, vel modum, quo prohibetur, tunc sufficit prohibitum, una viâ, vel modo, ut ad id in ejus fraudem aliâ viâ, vel modo admitti non debeat.

12. Constat autem, si præceptum de non equitando, non extenderetur ad prohibendum iter facere, tùm cum rhedis uno, duobus, vel pluribus equis tractis; tùm super mulis, asinis, vel camelis, tale præceptum eluderetur, quoniam Fratres in fraudem illius aliis in itinere, equis neglectis, uterentur.

13. Ulterius, lex quoque poenalis tunc extendenda est ad alium casum, si eadem ratio in eo, etiam militet, ut notavit Glossa in *cap. Si postquam de elect. in 6. verb. mente* Etenim ubi est eadem ratio, & omnimoda similitudo, debet eadem esse juris dispositio, etiam in poenalibus; tunc enim non dicitur propriè fieri extensio, sed quædam declaratio, per Glossam in *cap. Sæpè de tempor. ordi, &c. verb. Italica*, ibi. Concordant Doctores, quos ibi cumulat Diana, asserentes, quòd ubi est eadem ratio, ibi idem est casus formalis ex mente juris, licet non sit eadem materia. Eadem verò ratio prohibitionis intrat, sive equo, sive rheda, sive mulo, vel simili animali iter peragatur.

14. Quinimò, dato etiam dictum præceptum, prout consideratur poenale, non esse extendendum, tamen titulo, quo latum est in favorem observantiæ Regulæ, & animarum, esse extendendum indè patet, quòd etiam lex poenalis extenditur, dum in favorem animarum lata est, ut probant Hostiensis in *cap. penult. qui filii sint legitimi*. Et Fagnanus in *1. ad cap. Nè inuitaris de constit. num. 223*. Illud autem præceptum esse à Sancto Patriarcha datum

tum in favorem animæ nefas est dubitare .

Instatur . Ità discurrere , aliud non est , quàm glossare Regulam à S. Francisco in suo Testamento Fratribus prohibitum .

Instantia non urget : non enim Fratres tenentur sub mortali ad Testamentum S. Fundatoris , prout declaravit Nicolaus §. *Cæterùm Sanctæ* .

14. Verùm , ut objecto satisfiat , non gravamur adnotare , expositionem aliam esse *Grammaticalem* , *Litteralem* alteram . Grammaticalis aliud non dicit , quàm nudum sensum verborum , & dictionum , prout verbalitèr sonant : quæ ab aliis appellatur *Littera Donati* , seu *Prisciani* , qui Grammaticæ Principes fuerunt . Sæpè sensus *Grammaticales* esse falsos probant Expositores Sacrae Scripturæ ; ad quos remittimus Lectorem . Et hoc etiam in nostris terminis verificatur : Nàm in Regula dicitur : *Regula, & Vita Fratrum Minorum hæc est: scilicet, D. N. J. Christi Sanctum Evangelium observare* . Hæc grammaticalitèr usurpata sunt falsa ; quoniam Fratres non tenentur totum Evangelium observare , sed in iis tantùm , quæ in textu Re-

gulæ specificantur, ut idem Nicolaus declaravit §. *Quem intellectum* .

16. *Litteralis* verò expositio præter sonum, & significatum materiale verborum respicit, seu includit intentionem dicentis : quæ proindè describi solet : *quæ ita verborum, & dictionum significationem attendit, ut à Legislatoris, & Regulæ Datoris intentione non recedat, sed potissimum eam respiciat, & declaret* . Etenim, ut docent Jurisperiti : *anima legis est intentio Legislatoris* . Et Hieronimus scripsit . *Nec putemus in verbis Scripturarum esse Dei Evangelium, sed in sensu, non in superficie, sed in medulla, non in sermonum foliis, sed in radice rationis* .

15. Hinc expositiones illæ, & interpretationes interdicuntur, quibus, vel pura Authoris Regulæ intelligentia, alteratur, vel ejus intentio in distortos sensus trahitur ; reprobaturque eorum conatus, qui intentionem Fundatoris non attendunt, sed respicientes privilegia relaxativa puræ observantiæ, ea conscribunt parùm, vel nihil textui congrua ; non verò vetari censentur expositiones Litterales, per quas sincerus verborum Regulæ sensus, puraque Fundatoris voluntas, & in-

intentio simpliciter, & ingenuè manifestatur . Cujus generis est nostra , de qua hucusque sumus loquuti .

18. Remanet nunc respondere paritati de ratibus, & cymbis equis, & aliisvè animalibus tractis, cur sub eo præcepto non complectantur, benè verò currus, & rhedæ; super quo dicimus patens discrimen reperiri, & non equari cymbas cum rhedis; quoniam *per accidens* est rates, & naves animalibus trahi: lex autem non considerat, quæ sunt *per accidens*, ut communiter dicitur; etenim *per se* remis, & velis moveri petunt; quando currus, & rhedæ *per se* animalibus ad motum exercentur, & agitantur .

Hæc digressio videbitur prolixior; sed, necessitate premente, factum est, ut quorundam hallucinatio in hac facti specie ex integro removeretur .

19. Ideò ad alia redeuntes: circa idem de non equitando præceptum resolvimus, necessitatem ad equitandum, vel alio utendum animali in itinere faciendo, debere esse manifestam . Hæc verò suboriri potest . I. Ratione prolixi itineris ex obedientia assumendi . II. Titulo loci, & temporis; ut, si flumen pedibus

transfiri non valeat ; vel copia nivis iter præpediat . III. Occasione negotii urgentis brevì expediendi, adeò ut quis pedester ambulans, vel loco præsens esse nequeat, cùm oportet, vel , nonnisi gravi detrimento . Semper tamen præsupponenda est causa legitima , quæ necessitatem inducat . Quarè si quis , vel sola recreatione , aut ex mera libertate se itineri committat, est transgressor præcepti , si equo utatur .

Advertendum, quòd si necessitas siturgens, & cogens , nec possit haberi præsentia Superioris pro licentia obtinenda , ex præsumpta illius licentia iter equo peragi potest . Regularitèr necessitas debet ex Innocentio à Prælato approbari .

20. Quantum ad infirmitatem . Causa sufficiens, ut infirmus equo ad iter utatur, est , dum ad locum habitationis , vel infirmariam debet accedere , aut reverti, aut , dum debet aerem mutare ; vel opus est exercitio , vel recreatione ad salutem corporalem conducente .

21. IV. *Quod Fratres vilibus induantur , ex cap. 2. Judicium vilitatis Superioribus reservatur, ut dictum est tit. præf. consil. 8. num. 4.*

Distinguendi sunt termini, *superfluum, curiosum, & pretiosum*. Superfluum, idest, quo sublato, reliquum commodè sufficit ad usum moderatum: ut, ubi duo habentur, si unum sufficit, alterum superfluit. Pretiosum est, quod ultrà valorem rei sufficientis ad usum moderatum, quæritur: ità, ubi sufficit lampas stamnea, procuratur argentea; & ubi sufficit pannus valens 10. quæritur valens 20. Curiosum est, quod fit ad delectationem immoderatam sensuum; ut picturis ornare ædificia, cellas, &c. Vestimentis colorem alium addere, quàm lanis naturalem.

Modò. In rebus, quarum usum penuriosum teneremur habere, ut vilitatem vestium, tunc, quod excedit à prædicta vilitate, dicitur pretiosum, aut superfluum respectu talis usus stricti. In rebus autem aliis, quarum usum penuriosum non tenemur habere, sed usum moderatum, id solùm, quod excedit numerum, qualitatem, aut convenientem quantitatem ad usum moderatum, est superfluum, pretiosum, aut curiosum; non verò, quod excedit numerum, & quantitatem requisitam ad usum penuriosum.

Ut

Ut autem usus aliquis respectu nostri sit, & verè censetur moderatus, sunt considerandæ circumstantiæ locorum, personarum, & temporum v.g. tempore infirmitatis, aut Festi, vel carnisprivii lautior, & abundantior usus reputatur moderatus, qui alio tempore esset superfluous.

22. V. *Quod debeant jejunare à Festo Omnium Sanctorum, usque ad Nativitatem Domini, & in sextis feriis & cap.3.*

Hic observandum, quòd si Nativitas Domini Nostri Jesu Christi occurrat in feria sexta, Fratres non liberantur eo die à præcepto jejunii; nam tenentur ex Regula qualibet sexta feria jejunare. Et sequitur ex textu in *cap. Explicari de observatione jejunii*, in quo Honorius III. decrevit esse omnibus licitum carnes manducare, si Nativitas, feriâ sextâ occurrit, exceptis, qui voverunt, & qui regulari observantia adstricti sunt abstinere, ut dixi *Caut. Confess. lib.1. cap.16. num.19.* Ideò relinquendus est Sanctoro *comment. in stat. stat.13. cap.5. vers. attamen*, aliter sentiens.

Petitur. I. *An Fratres teneantur jejunare sextis feriis, quæ sunt ab Epiphania usque ad communem Quadragesimam?* Dubium exci-

excitatur à nonnullis, ex quo Regula non importet præceptum jejunii, sed in libertate Fratrum relinquat jejunare Quadragesimam, vulgò *Benedicta*, quæ completitur quadraginta dies ab Epiphania numerandos; adeòque in sextis feriis in ea occurrentibus jejunium non imponat, sed solum in aliis, quæ occurrunt extra tempora ibi enumerata, hoc est, extra Adventum, & Quadragesimam communem, quæ in Regula cum *Benedicta* fuerunt expressa; prout est sensus verborum: *aliis autem temporibus non teneantur, nisi sexta feria jejunare.*

25. Resp. Affirmativè. Nam licet Fratres non teneantur ad jejunium *Benedictæ*, præcepto tamen ligantur ad illud in sextis feriis, etiam eo tempore occurrentibus. Ratio est, quia verè continentur sub dictione discretiva *aliis*; Et sensus est: extrà Adventum, & Quadragesimam communem (in quibus, etiam tenentur), debent sexta quaque feria, etiamsi *Benedictam* non servant jejunare. Quinimò si dictio *aliis* deberet excludere ferias sextas *Benedictæ*, viderentur exclusa, etiam jejunia Quatuor temporum, & Vigiliarum, quæ occurrerent extrà Adventum, Qua-

Quadragesimam, & ferias sextas. Nàm textus ait: *aliis autem temporibus non teneantur, nisi feria sexta jejunare.* Quod tamen est falsum, ut in allegata Clementina §. Deinde, ibi: Deindè, cùm duobus temporibus adnotatis in Regula, scilicet, à Festo omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini, & maximè Quadragesimam, in quibus jejunare tenentur in eadem Regula: aliis autem temporibus non teneantur, nisi sexta feria jejunare: & ex hoc voluerunt aliqui dicere, quòd dicti Ordinis Fratres non tenentur, nisi ex condecencia ad alia jejunia, quàm ad ista. Declaramus debere intelligi non teneri ad jejunium aliis temporibus, pràter quàm in jejuniiis ab Ecclesia constitutis: non est enim verisimile, quòd, vel Institutor Regulæ, vel etiam Confirimator absolvere, ipsos intenderit à servandis illis jejuniiis, ad quæ de communi statuto Ecclesiæ obligantur cæteri Christiani: idè ex vi Regulæ tenentur, etiam ad jejunia non expressa in Regula.

Petitur II. *An Clerici expressè Professi ante 21. annum completum teneantur ad jejunia Regulæ?*

24. R. Affirmativè. Quoniam per professionem se obligarunt ad observanda jejunia in Regula præcepta; prout generali-

ralitèr quilibet ante 21. annorum non excusatur ab obligatione jejunii , si propria voluntate ad id se voto adstrinxit .

25. Hoc totum dicitur , etiam de senibus , vel agentibus annum sexagesimum (in quo regularitèr senectus accidit) qui à lege jejunii liberantur , nisi sani sint , & robusti . Verùm si voto , vel professione se jejunio ligarunt , major necessitas petitur , ut ab onere jejunandi sint exempti ; similis requiritur in Fratribus estò senibus , ut liberi sint ab obligatione jejunii in Regula præscripti ; nam textus Regulæ habet : *tempore manifestè necessitatis non teneantur Fratres jejunio corporali* . Necessitas verò ex Hugone de Dina dicitur *manifesta* ; quando indigenti , vel discreto cuilibet , & maximè Prælato dubia non existit .

26. Necessitas excusans haberi potest , vel ratione ætatis , aut infirmitatis , & debilitatis , & aliquando ratione laboris , ut Lecturæ , Concionis , Confessionum audiendarum , Disputationis , & similium ; sed debet constare , an labor sit composibilis cum jejunio ; quod præsumitur , si ex precedentibus laboribus , quis expertus sit lassitudinem , & debilitatem virium ,
pro-

propter quod minus aptus effectus est ad Conclonem, vel Confessiones audiendas sequenti die. Non enim debet quis ab istis operationibus sibi consuetis, & incommodum proximi exhibitis abstinere, ut jejundet; jejunium enim alia opera pietatis impedire non debet.

27. Verùm, ubi quis voluntariè prædicat, vel, ideò à Superiore missus, quia mitti petiit, ab jejunio non excusatur, ut ex Sylvestro dixi *loc. cit. Cautela num. 7.* ibi videas.

Petitur. *An Fratres in jejniis Regulæ debeant abstinere ab ovis, & lacticiiniis?*

28. Resp. Hoc est certum, consuetudinem ab omnibus acceptam abstinendi ab ovis, & lacticiiniis in Quadragesima esse obligatoriam, & sub mortali servandam, ex *cap. Denique 4. dist.* Et decreto Alexandri VII. qui 32. propositionem inter alias damnavit, quæ assererat: *Non est evidens, quòd consuetudo non comedendi ova, & lacticia in Quadragesima obliget.* Et nedum prohibentur ova, & lacticia diebus jejuniis, sed etiam diebus Dominicis, tunc occurrentibus ex *alleg. cap.* Nàm pro illo tempore dies Domini sunt dies Quadragesimæ, *cap. Quadra-*
gesi-

gesima dist. 5. de consecrat. ubi praescribitur omnibus diebus Quadragesimae esse jejunandum, exceptis Dominicis diebus. Unde constat dies Dominicos esse dies Quadragesimae, aliàs ineptè exciperentur.

29. Hinc observant Doctores, quòd dispensatus ad lactinia, non est solutus à lege jejunii Quadragesimalis. Nàm, ut ex Sanchez ait Portel. *dub. Regul. verb. jejunium addit. num. 8.* abstinencia ab ovis, & lactiniis in Quadragesima dicit distinctum praeceptum ab illo jejunii; ideò frangens jejunium cum lactiniis in Quadragesima, duo peccata committit, quia operatur contra duo praecepta: unum praecipiens unicam commestionem, & alterum abstinenciam à lactiniis. Quinimò, cum hoc secundum praeceptum sit negativum, quatenus praecipit, nè lactinia comedantur, totiès quis peccat, quotiès lactinia comedit; nàm, posita prima commestione, semper est potens illud praeceptum implere; sed fracto jejunio per repetitam commestionem est impotens, ut eo die amplius servet praeceptum affirmativum de unica commestione.

30. *Felix examen Confessar. to. I. par. 3.*
n. 2856.

num. 2856. resolvit Fratres Minores in jejuniis extra Quadragesimam, hoc est, Adventus, feriæ sextæ, & Vigiliarum non obligari ad abstinentiam ab ovis, & lacticiis.

Probat . I. Quia potest cum lacticiis stare jejunium Ecclesiasticum Quatuor temporum, & Vigiliarum; cum in diversis Regionibus observetur, eorum usu adhibito; ergò Fratres ex jure communi Ecclesiæ non tenentur abstinere ab ovis, & lacticiis in jejuniiis extra Quadragesimam.

II. Nec tenentur, ait, consuetudine, quia, ut hæc obliget, debet constare, quòd fuerit introducta cum animo se obligandi sub mortali. De quo motivo non constat; sed motivum introductionis fuit solus fervor devotionis; quem etiam *num.* 2872. allegat fuisse rationem, cur fuerit introducta consuetudo in Religione abstinendi à lacticiis in Dominicis Adventus, in quibus non jejunatur; & inde posset quis in ejus sententia, tam in dictis Dominicis, quàm in diebus præfatis jejunii extra Quadragesimam licitè vesci ovis, & lacticiis.

31. Pro responsione notetur, quòd, estò

estò talis consuetudo non sit generalis pro tota Ecclesia, negari nullatenus potest, quin in multis Ecclesiæ partibus servetur, & vigeat abstinencia ab ovis, & lacticiniis in jejuniis, etiam extrà Quadragesimam.

Item, quòd consuetudo præsumitur esse generalitèr obligatoria, si concurrant. Primò, si sit immemorabilis. Secundò, si sit de re gravi, & communiter servetur à Populo, vel Communitate; quia non solet populus uniformitèr convenire in ea servanda, nisi, quando se obligatum sentit. Tertiò, si viri timorati malè sentiant de his, qui non servant consuetudinem; vel communiter populus scandalizatur. Quartò, si Prælati, & Superiores puniant violantes consuetudinem.

32. Ideò dicendum cum Sanctoro *comment. cap. 3. stat. 13. v. quæro 2.* non posse Fratres in jejuniis Adventus, & feriæ sextæ vesci ovis, & lacticiniis in locis, in quibus adest consuetudo illa non comedendi; estò enim abstinencia ab illis non sit in recto de intrinseca ratione jejunii, pertinet tamen ad illius finem, estque illius circumstantia in obliquo, & maxi-

mè in ordine ad magis macerandum corpus, quod in jejunio intenditur. Hinc Azorius apud Dianam *coord. to. 4. tr. 6. resol. 56. n. 1.* tradit voventem jejunare extrà Quadragesimam debere servare jejunium, quomodo Civitas servat jejunia Vigiliarum, & Quatuor temporum.

Concordat Marchant in *cap. 3. Reg. tit. 3. qu. 2.* resolvens jejunia Regulæ servanda esse juxtà morem Patriæ, & jejunantium communem formam; super quo allegat quatuor Magistros cum Hugone de Dina, scribente: *Forma Ecclesiæ est, ut jejunans, detractò prandio, cœna contentus, à carne animalium, & omnibus, quæ sementinam ab ea trahunt originem, scilicet, lacte, caseo, & ovis abstineant. De ovis tamen, & lacticiniis pro aliquo tempore consuetudo variat Regionum Ecclesiæ approbata; ubi hæc sunt honesta pro Patria, homines offenduntur, cum respuimus vilia, sumptuosa recipimus.... Ubi à lacticiniis abstinent jejunantes, scandalum est, si nos morem Patriæ violamus. Mos Ecclesiæ, si vè Diœcesis, in qua sumus, est servandus.... Debemus ergò in jejuniis secundùm morem jejunantium uti.*

33. Quare, si mos Patriæ, & jejunantium communis consuetudo sit in
jeju-

jejuniis, etiam extra Quadragesimam, abstinere à lacticiniis, & ovis, illis quoque Fratres, non infirmi, uti non debent in illis, etiam Adventus, & feriæ sextæ. Et quatenus non abstineant, mortalitèr peccant, & novitatem inducunt. Ideò debent solitum servare, ponderando regulam à S. Augustino statutam *epist. 52. ad Januarium cap. 5. ibi: Mutatio consuetudinis, etiam, quæ adjuvat utilitate, novitate perturbat.*

34. Nec obstat Diana *loc.cit. resol. 59.* ubi dixit consuetudinem alicujus loci non obligare Regulares ad jejunia. Nàm intelligitur, eos non teneri quoad vim coactivam (quatenus per Rectores loci puniri non possunt ;) benè verò, ut partes Communitatis se toti conforment ; propter quod ibi *resol. 4. nu. 2. dixit. Quòd,* si in aliqua Civitate, vel loco recepta sint generali consuetudine nonnulla jejunia, ea quoque obligant Regulares. Estò enim Regulares sint exempti à consuetudinibus Provinciæ præjudicantibus eorum libertati, non tamen, si consuetudo sit spiritualis, nec sit contraria libertati Ecclesiæ, ut sunt dies festi, & consuetudo abstinendi ab ovis, & lacticiniis in diebus jejunii.

35. Hinc patet opinionem Felicis non valere in locis, in quibus est consuetudo abstinentiæ ab illis: Nec dubitare permittit, quòd ea fuerit intentio S. Patris, qui Ordinem suum propè Romam instituit, ubi nefas est ova, & lacticia in jejuniis quibuscumque adhibere.

Nec urget ratio, primò adducta. Quoniàm estò servaretur unica commestio, adhuc peccaretur cōtra præceptū de non comedendis lacticiis in diebus, in quibus sunt servanda jejunia Regulæ. v. n. 29.

Neque secunda concludit per dicta num. 31.

36. Quantum verò ad usum lacticiorum in Dominicis Adventus, advertendum est consuetudinem Religionis cum requisitis d. n. esse, ut non assumantur in illis. Et maximè probatur ex Constitutionibus Capituli General. Interamnen. c. 3. art. 2. apud Orbē Seraph. to. 3. de jejunio, ubi hæc sunt. *Ad hanc autem Quadragesimam (Adventus) jejunandum, Fratres sunt obligati modo, quo cæteri Christiani ad illam communem, obligantur; ut lacticia in ea comedere nequeant.* Adeòque, & in illis Dominicis abstinere coguntur, cū, ut diximus, Fideles illis non utantur in Dominicis Quadragesimæ.

37. VI. Præceptum æquipollens est:
Quòd Clerici faciant Divinum Officium secundum ordinem S. Romanæ Ecclesiæ, ex cap. 3.

An petitur. *An Laici teneantur sub mortali recitare Officium Orationum Dominicæ ibi præscriptum?*

38. R. Affirmativè. Ità enim Ordo à principio intellexit. Tum quia, S. Franciscus in textu utitur verbo *dicant*, quod non est dubium præceptum ex illius mente importare. Tum quia, ideò Clemens V. nihil specificavit de Officio Laicorum, quia ex paritate rationis, & contextu verborum Regulæ, idem in substantia erat præceptum cum præcepto de Officio Clericorum, estò in modo, & qualitate Officium variet. De quantitate verò materiæ, cujus ommissio sit peccatum mortale, prudens Confessarius judicet.

Laici non tenentur addere, *Ave Maria*, sed ex consuetudine eas recitant. Tenentur tamen aliquas preces fundere pro Defunctis. Quæ verò, & quanta debeat esse illa oratio, eorum arbitrio relinquitur.

An verò satisfaciant penso Officii alternatim recitando?

39. Dicitur affirmativè. Ità enim recitando satisfaciunt Clerici. Tum quia. Recitantes Rosarium alternatim satisfaciunt suo muneri. Ergò, & Laici in casu.

40. VII. Quòd Ministri, & Custodes pro necessitatibus infirmorum, & Fratrum sollicitam curam gerant, ex cap. 4.

VIII. Quòd Fratribus infirmis alii Fratres inserviant, ex cap. 6.

IX. Quòd, Episcopo contradicente, Fratres in ejus Episcopatu non prædicent, ex c. 9.

X. Quòd nullus prædicet, nisi fuerit approbatus, & institutus Concionator à Generali, vel Provinciali cum Definitorio in Capitulis Provincialibus, cap. Exiit S. Nos, &. Per Capitula verò Provincialia intelliguntur, etiam Congregationes intermediæ juxtà praxim.

XI. Quòd Fratres videntes se non posse Regulam observare, recurrant ad suos Ministros, ex cap. 10.

XII. Quòd serventur omnia, quæ in Regula ponuntur, quò ad formam habitus, tam Novitiorum, quàm Professorum, & spectantia ad modum recipiendi Novitios, & eorum professionem: nisi recipientibus quò ad habitum Novitiorum (sicut dicit Regula) secundum Deum aliter videatur. ibi Clement.

41. Ad Ordinem verò nedum Generalis potest recipere, sed id à Nicolao d. *cap. Exiit §. Sed quoniam* conceditur, etiam Provincialibus. Verùm licentia Provincialium potest à Generali arctari, ut ibi. Ubi hæc paritèr sunt: *Vicarii Provincialium Ministrorum ex officio Vicaria licentiam hanc sibi noverint interdictam: nisi per Ministros eisdem (quibus hoc posse committere Vicariis, & aliis licere decernimus) hoc ipsis Vicariis specialitèr committatur.* Cœterùm Vicarii Provinciales, qui, per mortem, vel resignationē Provincialium eis, electione canonica substituuntur, ex officio competit facultas recipiendi ad Ordinem: nec de istis loquitur textus, sed de iis, qui per absentiam Provincialis ad Provinciam gubernandam relinquuntur.

42. Non debent Provinciales esse faciles in concedendis licentiis recipiendi Novitios; & eos, quibus id committunt, tenentur monere, ut fidelitèr in negotio se gerant; scientes, quòd non omnes indifferenter ad Ordinem debent admitti, sed illi tantùm, qui, suffragantibus eis litteratura, idoneitate, & aliis circumstantiis, possint utiles esse Ordini, sibi que per vitæ meritū, ac aliis proficere per exemplum.

43. Ut autem in bonum Religionis recipiendi possint cedere, nevé cœco modo omnes indistinctè assumantur, Innocentius X. *constit. Ad propagandam apud Lantuscam v. Novitius num. 5.* edita pro Religione Fratr. Minor. de Observ. §. 1. mandat, ut postulantes recipi ad habitum probationis diligentè examinentur à Ministro Provinciali, & Definitoribus, ac per vota secreta approbentur, quotquot idonei reperti fuerint, natalibus, ætate, vita, & moribus: litteratura respectu Clericorum, corporis habitudine, impulsu spiritus, aliisque requisitis ad præscriptum Apostolicarum Constitutionum, ac Statutorum Ordinis. Non idonei verò rejiciantur. Nec aliquis approbetur pro Clerico, qui decimum quintum, nec pro Laico, qui vigesimum ætatis suæ annum non expleverit. Quod generalitèr præscriptum est à Clemente VIII. in decretis Cùm ad Regularem sub *constit. 82. Bullar. tom. 3.*

44. §. Verò 2. pro admittendis ad professionem hæc habet Innocentius: qui (Provincialis, vel alius de ejus commissione) quarto quoque mense à communitate Fratrum Conventus ipsius Novitiatus, à duobus saltem mensibus ibi actu de familia existentium, per secreta majoris partis suffragia

fragia habiles inventi fuerint , elapso anno , post susceptum habitum , ad professionem admittat .

45. Ex prima dispositione sequitur , non posse Provinciales sinè Definitoribus ad habitum probationis petentes recipi , admittere : & ubi aliàs operantur , tam receptio , quam professio habetur pro non facta ; nam , non servatâ formâ à lege præscriptâ , actus corrui .

46. Consideratur , etiam , quòd Sac. Canones *cap. Novit , cap. Quanto , cap. Ea noscitur de his , quæ fiunt à Prælat. sinè consen. capit.* nulla declarant negotia spectantia ad Ecclesias , & Conventus facta sinè Capituli consensu . Ideò , quia ab Innocentio ubi supra præcipitur , ut Novitiorum receptio à Provinciali , & Definitoribus fiat , ubi solus Provincialis ad Ordinem admitteret , admissio nullius esset roboris ; & indè subsecuta professio nulla . Et in casu existentia recepti in Conventu designato pro Novitiatu , veniret solùm de materiali , quoniam non de quovis verificatur stare formalitèr in anno probationis , sed debet habere requisita .

An autem professio illius , qui est de numero Conversorum , nulla dicenda foret , si
ante

ante annum 20. profiteretur . Dicitur negativè modo cœtera concurrerent . Ut dixi Off. Cur. Ecclesiast. cap. 41. num. 8.

47. Ex secunda dispositione Innocentii habetur Provinciale, si duobus mensibus non fuerit in Conventu Novitiatus, non posse suffragium ferre supra experimentum habilitatis Novitii ad Ordinem : textus loquitur expressè *à duobus saltem mensibus* . Quatenus verò suffragia, data à Religiosis habentibus qualitatem Constitutionis essent paria, & uni parti pro habilitate professuri accresceret illud Provincialis, emittens professionem posset in Sac. Congr. Concilii pro professionis nullitate agere ; pro qua profectò iudicium prodiret . Nam finis Tridentini sess. 25. cap. 15. de Regul. requirentis, ut nullus professionem emittat, nisi post exactum integrum annum in probatione, est, ut nullus, nisi aptus, & Religioni idoneus ad professionem admittatur. Inidoneus autem, & Ordini non utilis rationabiliter præsumitur, qui aptus à majori parte Fratr. commorantium de familia in Conventu Novitiatus non iudicatur . Propterea Innocentius decrevit ad professionem non esse admittendos, nisi qui,
clapso

elapso anno post susceptum habitum, per secreta majoris partis suffragia habiles inventi fuerint.

48. Nota Constitutionem Innocentii correxisse statuta reportata in Compilatione Sambucana cap. 2. §. I. num. 16. ubi disponitur, quod si Fratres in suffragatione Novitiorum, prima vice, tres ex quatuor partibus; secunda verò vice, duas ex tribus non tulerint, absque recursu, & mora Religionis habitu priventur. Tertia verò vice, si suffragiorum tertia pars Novitio defuerit, ad professionem non admittatur; sed tandiù differatur, quod Provincialis desuper admonitus, quid pro sua pietate, & prudentia sentiat, declaraverit. Quæ dispositio non regit, amplius, cum Constitutio disponat esse admittendos ad professionem eos, pro quibus major pars fuerit suffragata; nec libertati Provincialis remittit, quod si hæc desit, suppleat, vel aliquid statuatur; sed tunc Novitius intelligitur exclusus, sive vota sint paria, sive infrà majorem partem; ad inclusionem namque pro necessaria qualitate exigitur major pars suffragiorum pro idoneitate; nec major pars habetur, nisi saltè unum sit supra medietatem.

49. Caveant itaque Provinciales à preſensione deciſivi in paritate votorum; cùm eis ab Innocentio non concedatur. Nec eis ſuffragatur decretum S. Congr. Epiſc. editum 13. Martii 1653. quo Provincialibus conceditur deciſivum, quia agit de electionibus, & rebus, decidendis in Definitorio, ut dixi *Offic. Cur. Eccleſiaſt. cap. 28. num. 51.* Neque eis aſſiſtit Conſtitutio Urbani VIII. *Religioſos viros 312. Bullar. to. 5.* cùm ſit reſtriſta ad electiones, tam Promiſtrorum, & Cuſtodum, quàm Guardianorum; quæ fieri debet per ſecretas ballottationes, & in paritate ſuffragiorum Præſidens electionibus habet deciſivum, ut in textu.

50. Notandum, quòd cum Definitor preſentes ſunt, vel brevi temporis ſpatio v.g. unius diei vocari poſſunt, non poſſunt alii ſubrogari; quia hac forma diſtantes, abſentes dici non poſſunt, de facili enim poſſunt preſentes haberi; & qui facile poteſt haberi, præſens dicitur, *Authentica præſentes. C. de fidejuſ. Præſens, inquit Wlpianus, habetur, & qui in hortis eſt, & qui in foro, & qui in Urbe, & qui incontinentibus ædiſciis.* Ideò ceſſat aliorum ſubrogatio, cùm Definitores ad formam juris

ris

ris sint praesentes: subrogatio enim facta est in subsidium, & supplementum Definitoris absentis. Et ex *cap. Cum venisset de sacr. unct.* suppletur id, quod deest. Atque ita, si Definitor non deest, non debet alius loco ipsius suppleri, sed ipse est intimandus, ut accedat, & expectari, ac audiri debet.

§1. Per recensita praecepta constat de intentione S. Francisci, qui profecto non intendit obligare Fratres ad observantiam omnium consiliorum Evangelii, prout olim nonnulli nimis scrupulosè agendo putarunt, propter verba textus in *cap. 1. Regulae: Regula, & vita Fratrum Minorum hac est, scilicet, Domini nostri Jesu Christi Sanctum Evangelium observare: & cap. ult. Et Sanctum Evangelium Domini nostri Jesu Christi, quod firmitè promissimus, observemus.* Difficultas verò sublata fuit à Nicolao III. in d. *cap. S. Quem intellectum*, declarante: Per quod patet, quod non fuit loquentis intentio, quod Fratres ex professione Regulae ad omnia consilia, sicut, ad praecepta Evangelica tenerentur: sed solum ad illa consilia, quae in eadem Regula praeceptorie, vel inhibitorie, seu sub verbis aequipollentibus sunt expressa. Et à Clemente allegata Clementi-

mentina §. Declaramus ibi, & dicimus, quòd dicti Fratres non solum ad illa tria vota nudè, & absolutè accepta ex professione suæ Regulæ obligantur; sed etiam tenentur ad ea omnia implenda, quæ sunt pertinentia ad hæc tria prædicta, quæ Regula ipsa ponit: Nec tamen putandum est, quòd B. Franciscus professores hujus Regulæ quantum ad omnia contenta in Regula modificantia tria vota, seu ad alia in ipsa expressa intenderit æqualitèr esse obligatos; quin potius apertè discrevit, quòd quòd ad quædam ipsorum ex vi verbi transgressio est mortalis: & quòd ad quædam alia non: cum ad quædam ipsorum verbum apponat præcepti, vel equipollentis eidem, & quòd ad aliqua verbis aliis sit contentus.

52. Nullus ad habitum est admittendus, nisi de præceptis Regulæ sit sufficientè instructus, juxtà disposita ab Innocentio XI. d. constit. Sollicitudo, ibi: *Ut in ingressu Religionis unusquisque de obligationibus, quas assumere vult, plenè informetur; statuimus, ut nullus recipiatur ad habitum Regularem in eodem Ordine, nisi prius plenè informatus sit de prædictis præceptis Regulæ obligantibus in conscientia: & , prævia hac notitia, velit probationem subire.*

53. Pari modo nullus ad professionem

nem recipi debet, nisi præmissis iis, quæ ex d. constit. sequuntur: Nec quisquam admittatur ad professionem Regularem, nisi prius examinatus sit de intellectu Regulæ, & præceptorum ejus; & deinde immediatè antè illam coràm tota Communitate fiat ei protestatio, quòd ad observantiam Regulæ cum omnibus ejus præceptis, tunc enumerandis, & exprimendis, obligetur in professione, eamque protestationem admittat, & sub ea professionem faciat.

Quatenus verò Superiores, & alii, ad quos spectat, prædicta executioni demandare negligant, & mentem Pontificis non impleant, gravitèr peccant, cum in re gravi contra legem præcipientem faciant.

S. V.

Dispensatio in præceptis.

54 **H**ic discrimen supponatur inter dispensationem, & interpretationem. Illa enim præceptum obligans in certis casibus ex causa rationabili relaxat, vel moderatur: cum dispensatio sit facultas, ut licitè fiat, quod aliàs per præceptum fieri prohibetur.

Inter-

Interpretatio verò *declarat hic*, & nunc *præceptum non obligare*: Idcirco interpretare hoc importat, ut, inspectis rebus, & singulis circumstantiis, declaratur præceptum in hoc casu individuo non obligare. Sic præceptum v. g. non furandi, declaratur non obligare, ubi agitur de extrema necessitate, vel periculo vitæ.

45. Istis adnotatis, dicimus Superiorem posse *ex causa rationabili* in casu particulari in quibusdam præceptis Regulæ dispensare. Ratio est, quia facultas dispensativa videtur pertinere ad auctoritatem pastorem, & regitiam gregis; propterea si justa causa petat, potest à Superiore præceptum moderari, & relaxari:

Dictum est, in quibusdam præceptis Regulæ. Quoniam facultas dispensandi, etiam cum Fratre particulari præsumitur denegata, quando ex tenore litterarum scandalum, deordinatio, aut decoloratio in Ordine ex transgressione, vel non observantia præcepti generaretur.

Ita potestas nulla est in Prælato ad dispensandum in quatuor præceptis formalibus, in duobus inhibitoriis; quæ à Sancto Bonaventura appellantur *præcepta eminentia, & manifesta*.

56. Nec dispensari potest in primariis habentibus vim præcepti, ut, *quòd universi Fratres teneantur habere unum Ministrum Generalem: quòd teneantur, uno deposito, alium eligere. Quòd Ministri, & Custodes vadant ad Capitulum Generale.* Et indè colligitur, quòd ex dispensatione super istis maxima in Ordine confusio, & deordinatio inevitabilis haberetur.

Quantum verò ad æquipollentia, quæ nec adeò rigorosè præcipiuntur, neque ad commune Religionis bonum, pertinere censentur, possunt Prælati dispensare circa *numerum tunicarum: circa utilitatem vestimentorum* (non tamen ità ut scandalum generetur) *circa calceamenta, jejunia, equitationem, & similia.*

57. Dictum est *ex causa rationabili*: quia, cum Superiores sint promotores, non dilapidatores, seù dissipatores observantiæ Regulæ, sunt inhabilitati ad dispensandum sinè justa causa.

Ideò ad dispensandum duo cumulative concurrere debent.

I. Auctoritas Prælati, saltem, quando haberi potest, & periculum non est in mora.

II. Causa rationabilis, de qua judi-

cium debet ferre Prælati: cùm nullus possit in hac re esse Judex in sua causa. At Prælati debet esse oculatus in judicio ferendo, nè illicitè, & cum manifesta deco-
 loratione Religionis dispense. Non enim quævis parva utilitas, vel necessitas repu-
 tatur rationalis ad dispensandum, sed illa solum, quam non prudentia carnis, sed rationalis, & urgens conciliat cau-
 sa: ut, quando rationaliter impediretur officium, aut spirituale, vel corporale, scù probabiliter timeretur dispendium. Ità Superior potest cum Infermario dispen-
 sare in jejuniis, in calceamentis, in equi-
 tatione, &c. Non quia personaliter indi-
 get, sed, ut necessitatibus infirmorum plenè satisfacere possit. In hoc casu causa rationalis est necessitas corpora-
 lis aliorum. Item, Religiosus debet va-
 care à mane usque ad vespèram Concio-
 nibus, vel Confessionibus audire, quibus si non vacaret, animæ plurimorum jactu-
 ram paterentur; potest cum eo Superior dispensare in jejuniis, nè nimis debilitetur, & incapax reddatur. Et hæc est utili-
 tas spiritualis in proximo: ex his ad alia exempla constabit.

§8. Superiores verò, in quibus est
 facul-

facultas dispensandi , sunt Generalis , & Provinciales , & quantum ad aliqua præcepta , etiam Guardiani , ut notat Corduba in *cap. 10. Regulæ qu. 4. vers. secundum, & sequen.* Legendus est etiam Marchant *exposit. in d. cap. tit. 1. q. 3. consil. 2.*

Quantum verò ad interpretationem possunt pariter Superiores declarare , quod præcepta Regulæ in certis casibus non obligant . Hoc enim eis convenit ex vi sui Superioratus ; ratione cujus sunt lex viva , quæ est interpretes legum mortuarum secundum applicationem ad casus particulares .

59. Verum hæc interpretatio debet esse fundata in æquitate justitiæ , juxta axioma : *Leges cupiunt , ut jure regantur :* aliàs in casibus particularibus injustitia committeretur . Undè Ecclesiast. 7. dicitur : *noli esse justus multum.* Et Comicus scripsit : *Summum jus est summa injustitia .* Frequentè enim ex bono , & æquo , seu honestate à severitate præcepti , & rigore litteræ recedendum est , nè iniquè erremus .

60. Causæ verò hujusmodi æquitatis , vel justæ interpretationis duæ sunt . Prima . *Necessitas personæ operantis :* Exemplum : Frater Minor inter Turcas , Hære-

ticos, barbarasque Nationes finè usu, & receptione pecuniæ necessaria ad sustentationem vitæ non reperit, in casu Superior justè interpretatur eum non obligari præcepto de non recipienda pecunia, ut habetur ex Declaratione Nicolai III. in d. cap. Exiit §. Et quidem: ubi ex ipsomet textu infertur posse Fratres *jure poli* in articulo extreme necessitatis sibi de victu necessario per pecunias, aliosvè modos providere: præceptum enim naturale de conservanda vita prævalet positivo Regulæ de non recipiendis pecuniis.

61. Ità, Superior interpretatur, Fratrem morbo laborantem non teneri ad divinum Officium: posse pluribus Tunicis uti: posse calceatus incedere, & equitare; & hùc faciunt dicta ab Innocentio XI. d. *Conflit. Sollicitudo; necessitas, vel infirmitas judicio Superiorum probata excusat*.

62. Nec tunc Fratres dispensatione utuntur; sed ex interpretatione præceptum eos non obligat. Quòd adversus plurimorum hallucinationem notari debet, qui putant in similibus casibus usum plurium Tunicarum, calceationem, equitationem, &c. esse ex dispensatione, quòd falsum est; quia similia in necessitate facien-

facientes non operantur contra Regulam, sed jure suo utuntur, cum in illis praecepta Regulæ eos non obligent.

63. Alia æquitatis causa est *concurrentia alterius præcepti*: ex regula communiter recepta, quod, ubi *concurrunt duo præcepta, quæ simul exequi, & impleri non possunt*; majus ex æquitate debet præponi minori; *naturale positivo, divinum humano.*

64. Ità, Frater Minor obligatus ex præcepto charitatis, vel justitiæ succurrere proximo, cujus necessitati non potest consulere, nisi jejunium Regulæ frangat, præcepto Regulæ non adstringitur; quod, cum sit humanum, cedit præceptis charitatis, & justitiæ: quæ sunt divino-naturalia.

An verò, *solus Superior possit legem, & præceptum interpretari?*

65. R. Ex vi sui officii ipse solus potest. Ratio est, quia interpretatio legis ei soli competit; qui Legislatorem in casibus particularibus repræsentat.

Verùm, ubi Superior adiri non posset, & necessitas operandi urgeret, posset quilibet privatus uti Epickeja, seu legis interpretatione.

Dictum; ubi est *necessitas operandi*;
M 3 quia

quia si nulla sit, non habetur causa interpretationis, & onus dimittendum est.

Dictum: *Si Superior haberi non possit*: quia ubi ad ipsum commodè recurri potest, recurrendum est: Ipsi enim oves sunt commissæ.

66. Hinc patet ad serenandas conscientias scrupulosas, quantæ prudentiæ, & charitatis debeant esse Superiores, ut præcepta benignè interpretentur. Sæpè enim ob rigorem animas præcipitant. Debent itaque esse benigni, & non zelo indiscreto armari erga subditos. Revocantes in memoriam illud Gloss. *ad cap. Nisi cum pridem de renunciat. verb. elicit*.

Qui nimis emungit, solet extorquere errorem.

CONSILIUM III.

Quæ circa pecunias sint Fratr.
Minoribus secundum Re-
gulam prohibita.

S U M M A R I U M.

- 1 *Præceptum de non recipiendis denariis est capitale.*
- 2 *Quid sit recipere denarios per se?*
- 3 *Et quid recipere per interpositam personam?*
- 4 *Contrectatio civilis pecuniæ Fratribus interdicta, ad 5.*
- 6 *In receptione civili pecunia non admittitur parvitas materiæ, ad 9.*
- 10 *Contrectatio naturalis pecuniæ Fratribus non prohibetur, ad 11.*
- 12 *Nequeunt Fratres exigere pecuniam, & computus juridicos facere, ad 16.*
- 17 *Abusus, quod Fratres retineant libros, vulgò dictos, de Conti: & ibi cautela.*
- 18 *Formula calculationis facienda cum Syn-
dico circa eleemosynas, & expensas, ab
eodem receptas, & respectivè factas.*

184 TIT. II. CONS. III.

- 19 *Syndicus à Fratribus non potest in iudicio conveniri .*
- 20 *Quis contra Syndicum infidelem possit in iudicio agere ?*
- 21 *Est Fratribus prohibitus pecuniarum quæstus , ad 26.*
- 27 *In Concionibus commendandæ sunt eleemosynæ pro necessitatibus Locorum Terræ Sanctæ , ad 29.*
- 30 *Concionatores Ord. Min. nequeunt eleemosynas pro Concionibus oblatas recipere , ad 31.*
- 32 *Sensus clausulæ ipso facto , absque alia declaratione , ad 35.*
- 36 *Instructio danda Quæstoribus nostri Ordinis ,*
- 37 *Prohibentur cippi , vel trunci in Ecclesiis Fratrum .*
- 38 *Capsulæ in Sacristia pro eleemosynis Missarum non possunt à Fratribus retineri.*
- 39 *Syndicus , vel Substitutus potest recipere eleemosynas pro Missis à Fratribus celebratis .*
- 40 *An vovens dare Fratribus Minoribus aliquid , teneatur conferre ? ad 41.*
- 42 *An licitum in aliquo casu sit Fratribus per se pecuniam recipere ? ad 44.*
- 45 *Fratres privati nequeunt , nec de licentia*

Super

Superiorum habere pecunias in manibus Syndici, ad 47.

48 *Frater Minor non potest pecunias desiderare.*

I **E** Stò plura, ut proximè notavimus, sint præcepta in Regula Fratr. Minorum, gravitèr obligantia in conscientia, præcipuum tamen locum intèr ea obtinet illud de non recipiendis denariis, vel pecuniis, prout declaravit Innocentius XI. *Constit. Sollicitudo.* In qua, iisdem præceptis enumeratis, & expressâ obligatione existente in Fratribus ad illa servanda, subdit: *ac demum teneri ad capitale præceptum Religionis Fratrum Minorum de non recipiendis denariis per se, vel per interpositam personam.*

Vocat illud capitale præceptum Religionis Fratrum Minorum, quatenus in eo specialissimè ipsa à cœteris Religionibus discriminatur; cùm Fratribus Minoribus non tam dominium, quàm usus denariorum sint arctissimè vetita, dicente eodem Innocentio: *Aliarum rerum necessariarum possunt Fratres Minores de corpore Observantie hujusmodi habere usum, licèt non dominium: denariorum autem, nec domi-*

dominium, nec usum. Qua phrasi significat eos, non tam debere esse alienos à denariis in se, quàm incapaces existere cujusvis actionis, quæ ad ipsos referatur; hinc Fratribus.

2. Primò prohibetur, *recipere denarios per se, vel per interpositam personam, ex cap. 4. Regulæ*.

Recipere denarios per se, de eo verificatur, qui immediatè in propria persona possessionem, administrationem, vel usum denariorum accepat, ad effectum, ut in usus aliquos, vel suos, vel alterius per se ipsum, vel sua auctoritate per alios convertantur: ut, emptionem, donationem, mutuum, cambium, depositum, civilem conservationem, societatem, mercaturam, contractum politicum, thesaurizationem, &c.

3. *Recipere verò denarios per interpositam personam*, est sua auctoritate personam aliquam constituere, quæ denarios Fratris nomine, vel beneplacito recipiat, vel asservandos, vel expendendos, Tunc fictione, vel juris interpretatione censetur Frater ipse recipere, juxta Regulam 72. *juris in 6. Qui facit per alium, est perinde, ac si faciat per se ipsum*. Quare per-
sona

sona interposita mediat inter donantem ,
& Fratrem acceptantem ; & est velut per-
sona Fratris , Fratrem representans , &
ejus virtute , & auctoritate recipiens .

Unde pecuniam per interpositam
personam recipere convincitur .

I. Qui juridicum computum ab ad-
ministratore exigit .

II. Qui velut dominus auctoritati-
vè expendi mandat .

III. Qui juridicas quitantias facit ,
vel facere permittit .

IV. Qui famulum proprium habet,
qui pecunias de ejus mandato, & permis-
sione recipiat .

4. Secundò . Prohibetur Fratribus
usus politicus , vel civilis contrectatio
pecuniæ , ità Nicolaus III. cap. *Exiit de*
verb. signif. in 6. §. Ad majorem , declaravit
iplos Fratres non solum à receptione , proprie-
tate, dominio, si vè usu ipsius pecuniæ , verum
à contrectatione qualibet ipsius , & ab ea pe-
cunia penitus alienos . Idem in terminis ha-
betur in Clementina Exivi eod. tit. §. Verun-
tamen . Quod subindè declaravit idem
Innocentius alleg. constit. ibi : Et proindè
quævis contrectatio pecuniæ , seu denariorum ,
quæ non sit purè naturalis , seu quæ sit quovis
modo

modo politica, cujuscumque domini sint denarii, seu pecunia, Fratribus Minoribus, Observantibus, seu de Observantia est omnino prohibita.

5. Hic distinguitur contractatio civilis, & politica à contractatione purè naturali. Contractatio civilis importat contractare pecunias, ut sunt formale instrumentum emptionis, & venditionis: vel, ad usus legales, emptionem, donationem, mercaturam, &c. Ex hac doctrina plures casus resolvi possunt, quos cuilibet haud difficile erit enodare.

6. Verum omnes scire debent in receptione, vel contractatione civili pecuniæ vix dari parvitatem materiæ, quæ excuset à mortali; tum ex intentione, S. Francisci prohibentis *nullo modo* pecunias recipi debere; tum ratione scandali, & detrimenti, quod Ordini obvenit. Solent enim Sæculares offendi, ubi vident à Fratribus unum, vel alterum obolum expendi, & inde retrahuntur ab elemosyna Ordini largienda: licet enim habere unum, vel alterum obolum non sit *per se* materia peccati mortalis, tamen receptio, & contractatio civilis ratione dicti scandali, & detrimenti à mortali

non

non excusatur . Et *per accidens* esset , si Sæcularis non scandalizaretur , nec illud detrimentum sequeretur : quod enim , est *per accidens* non variat , quod est *per se* .

7. Contrectatio purè naturalis ea est , in qua adest contactus , actio , & usus tantùm materialis : Ità non peccat Frater , qui pecuniam tangit sola curiositate , vel , ut discernat qualitatem metalli , aut videat , cujus Principis sit ; tunc enim , adest contactus purè speculativus , nullatènus practicus . Sed scandalum debet abesse .

8. Item , qui tangit pecuniam , non prout est formalitèr moneta , seu pretium ad emendum , sed prout est hæc materia v.g. frustum auri , vel argenti , ex quo sit , vel calix formandus , vel adhibendum , pro medicina , aut aliàs .

9. Item , qui tempore belli , vel invasionis Civitatis permittit Sæculari , ut in Monasterio , vel , etiam in Cella pecuniam reponat , ut ibi asservetur . Neque enim servat pecuniam civilitèr , tamquàm depositum civile , sed tantùm , prout est res materialis in genere spectans ad proximum ; & *per accidens* est ,
quod

quod sit sigillo Principis signata, & in esse pecuniæ constituta.

10. Item, qui iter agens cum mercatore per loca insolentiæ latronum exposita, ab isto accipit crumenam pecuniæ, eamque transfert, donec mercator sit extrâ periculum: Etenim hîc etiam, actio Fratris non versat circa pecuniam, ut est pecunia formalitèr, sed ut in genere est res proximi.

Dices. Non licet Fratri pecuniam acceptam ab amico spirituali, vel Syndico ad ejus Substitutum transportare, ut notum est; ergò nec in eo casu à mercatore.

11. R. Negatur consequentia. Discrimen est, quia transportatio in secundo casu est solum materialis, & tantum rei alienæ custodia, non verò ministerium, & actio formalis circa pecuniam, ut dicit formalitèr pretium emptionis. Secus in primo casu, in quo transportatio esset formale ministerium circa pecuniam expendendam in usus Fratrum; adeoque tractaretur, ut est formalitèr pecunia, & instrumentum ad res emendas, sub qua ratione Fratres, nec recipere, neque contrahere illas possunt.

Quæ.

Quæritur. An liceat Fratri Minori recipere litteras cambiales, quibus campfor correspondenti committat, ut ei pecuniam numeret, qua in itinere uti possit?

12. R. Negativè. Si in litteris obligatoriis demandetur, ut pecunia ipsi Fratri numeretur. Nàm in casu Frater quòd ad actum internum, censetur in pecuniam consentire. Quatenus verò litteræ obligatoriæ non fiant nomine Fratris, sed tantùm, ut in ejus necessitates pecunia numeranda per personam idoneam expendatur, potest Frater tales litteras recipere; tùm, ex quo tales litteræ verè pecunia non sint, sed solùm instrumentum, sive medium, quo pecunia numerari potest; & ideò de Fratre recipiente tales litteras simpliciter non verificatur pecuniam recipere; tum etiã, quia estò litteræ ipsæ sint obligatoriæ, non tamen quantum ad Fratrem, qui (ut supponitur) ad numeratorem pecuniæ pro suis necessitatibus, & de licentia Superioris, saltem tacita, recurrit pro eleemosyna, ut ad amicum spiritualem; abstinendo tamen semper à receptione pecuniæ juxta textum in *d. Clementina §. Attendant Fratres.*

13. Còeterùm in enunciatis casibus, etiam

etiam ex natura rei licitis, cavendum est, scandalum pusillorum; qui sæpè non attendentes circumstantias rei, possent ex externa actione Fratrum offendi; & tunc peccaret operans, non quia actio ex natura sua esset illicita, sed quia speciem, seu apparentiam mali haberet. Nàm ex allegata Clementina S. *Cumque annui redditus*: non solum, quod malum esse dignoscitur, sed, & omne, quod speciem habet mali, est à viris perfectis specialitèr cavendum.

14. Tertiò. Prohibetur præcipere, quod, & qualitèr pecunia expendatur, computumque exigere de expensa, eam quomodocumque repetere, sive deponere, aut deponi facere: capsulam pecuniæ, vel ejus clavem deferre: hos actus, & consimiles sibi Fratres illicitos esse sciant. Prædicta enim ad solos dominos pertinent, qui dederant, & eos, quos ipsi deputarunt, ex d. Clementina S. *Quapropter*.

Quamvis autem nequeant Fratres præcipere, ut pecunia expendatur, possunt tamen Syndico, vel Amico spiritali, aut ejus Substituto specificare, & insinuare suas necessitates, eosque rogare, ut illis per eleemosynas pecuniarias provideant. In cap. *Exiit* S. *Ità tamen*.

15. Neque hujusmodi insinuatio ali-

aliquod jus, vel auctoritatem ponit in Fratribus ergà pecuniam, vel ejus administrationem, sed importat tantum, prudentem directionem, & notitiam præstitam Syndico, vel Amico spirituali à Superiore; ad quem spectat judicium de vera necessitate Fratrum *secundum loca, & tempora, & frigidas Regiones.*

16. Item, tametsi Fratres ex suæ professionis puritate inhabiles sint ad exigendos computus juridicos à Syndico, vel Substituto, possunt tamen, quin etiam debent eos monere, & exhortari, ut in commissa sibi re fideles sint, ut expressè in *d. cap. Exiit S. Possint etiam personam eandem exhortari, ac inducere, quòd fidelitèr in re commissa se habeat, & animæ suæ salutè in commissa sibi executione provideat.*

Item, possunt apud se notulam retinere pecuniarum, & expensarum, non tamquàm domini, sed pro sua instructione, tam circa fidelitatem Syndici, quàm, ut sciant, quanta pecunia apud istum reperiatur, nè permittant plus deponi, quàm vera necessitas requirat.

17. Ideò eradicandus est abusus in quibusdam Conventibus inductus, in quibus cogitur Syndicus ad rationem, &

computum reddendum, retinenturque libri, inscripti *de' Conti*, & facta calculatione concluditur; *si sono fatti i conti col Sig. Sindaco Apostolico che resta in debito col Convento di scudi 100. sicche il credito del Convento col medesimo è di scudi 100.* Quæ phrasis loquendi, an conveniat Fratribus Minoribus, judicet, etiam levitèr instructus de qualitate nostræ professionis. Similes termini sunt proprii eorum, qui sunt domini, & jus habent in pecuniis, easque possunt civili contrectatione tractare; nec alia phrasi mercatores sibi invicem rationem reddunt, aut unius creditum, vel alterius debitum exprimitur.

18. Propterea Fratres, qui corde, ore, opere, signisque alieni esse debent à pecuniis, & ipsarum contrectatione, à se relegent omne id, quod jus aliquod præferret; librumque retineant, quem *registrum* nominent, in quo pro instructione notentur: tùm eleemosynæ pecuniariæ, quæ Syndico pro necessitatibus Fratrum obvenerunt: tùm expensæ per ipsum factæ, ut Visitatores possint tempore Visitationis recognoscere qualitatem administrationis exercitæ per Superiorem localem,

calem ; & hac formula calculatio concludi potest.

Essendosi dal Sig. Sindico alla presenza di Noi infra scritti Guardiano , e Discreti del Convento N. fatto il confronto delle limosine pervenute in sua mano per le necessità de' Religiosi del medesimo Convento, e delle spese fatte dall'istesso per le dette necessità, si è ritrovato, che le limosine sono arrivate alla somma di scudi 30. e le spese alla somma di scudi 20. Onde restano in mano di detto Sindico scudi 10. &c. Quatenus verò expensæ eleemosynas excederent, hæc addi possent : & essendo superiori alle limosine le spese di scudi 10. sono queste state fatte del proprio dal Sig. Sindico, come amico spirituale, per ritornare sul suo colle limosine, che li saranno date da' Benefattori per l'avvenire. Vel alia formula excogitetur, quæ nullam omninò, etiam in verbis sonet proprietatem.

19. *Quartò. Prohibetur Fratribus Syndicum (vel alium) in judicio, vel extra directè, vel indirectè pro eleemosynis pecuniariis, aliisvè bonis convenire, vel agere. Hujusmodi enim actus solis dominis, & habentibus jus in rebus, vel ad res conveniunt, non verò Fratribus, qui sunt incapaces juris, & actionis cu-*
N 2 *jusque*

jusque civilis, ex *Clementina* d. §. *Quapropter*.

Sed quid, si Syndicus eleemosynas pro Fratribus oblatas in suos usus converteret, & earum dilapidator, & non fidelis administrator existeret?

R. In casu Fratres tenentur curare, ut res, quæ ad Apostolicam Sedem pertinent, non dilapidentur.

20. Resp. 2. De hac re dicendum, *sit. 4. consil. 4.*

21. Quintò. *Prohibetur questus omnis pecuniæ, ac oblationum pecuniarum receptio in Ecclesia, vel alibi, d. Clementina §. Quocirca.*

Quarè peccant Fratres. I. Si per se ipsos collectas pecuniarum faciant.

II. Si personas ipsi deputent, vel assumant, ut pecunias colligant, easque comitentur.

22. III. Si consentiant, vel positivè concurrant, quòd in suis Ecclesiis offerantur pecuniæ à Sæcularibus osculantibus Crucem, vel Reliquias Sanctorum, aut aliâ quavis causâ, etiam in Parasceve, aut die Portiunculæ, vel alio Festo, etiam prætextu, quòd debeant inservire pro cera, vel oleo, & luminaribus. Dum enim
id

id sciunt, & vident fieri, & non impediunt, aut non resistunt, dum commodè possunt, instruendo illos de veritate, videntur consentire; juxtà *Regul. 43. jur. in 6.*

Qui tacet, consentire videtur.

23. Verùm, si, facta prohibitione, & protestatione, adhuc ex devotione Fideles vellent pecunias in Altari, vel solo Ecclesiæ relinquere, tunc Fratres non dicerentur collectiones pecuniarum facere, vel permittere. Quæ à persona devota, aut Syndico colligi deberent, per hunc expendendæ pro Fratrum necessitatibus. Fratres verò ad eas non possent recurrere, vel in earum depositionem, consentire, nisi pro vera necessitate, præterita, presenti, vel imminente.

24. IV. Peccant, si consentiant, aut permittant, quòd aliqui Sæculares, etiam moti ex sua devotione petant pecunias per vicos, plateas, Ecclesias, seu alia quæcumquæ loca, quovis tempore nomine Fratrum, sive indifferentè petant, sive pro causis determinatis, non concurrente necessitate.

25. Tametsi, concionante aliquo Fratre, collectio pecuniarum fiat nullo Fratrum intervntu per Magistratum;

vel personas à populo deputatas, ut in necessitates Fratrum, Populi, vel Magistratus auctoritate expendantur, & alicui fideli personæ consignentur, non est illicita. Ratio est, quia Fratrum opera non intervenit, sed sæculares sua voluntate faciunt; ad pecunias tamen sic collectas nequeunt Fratres recurrere, nisi pro vera necessitate, ut dictum est.

Dices. Hujusmodi collectiones fierent ratione prædicationis.

26. R. Quocumque fine fiant, dummodò Fratres non se ingerant, nec concurrant, ea in re non delinquant.

Quæritur. *An Fratri concionanti liceat collectas pecuniarum commendare?*

R. Licet Fratri necessitates sui Conventus sinè mentione pecuniæ Fidelibus insinuare, eis liberum relinquendo, ut quævis modo legitimo sibi accomodo provideant.

27. Debent Concionatores, etiam nostri Ordinis bis in anno, hoc est, tempore Adventus, & Quadragesimæ in Concionibus commendare Fidelibus necessitates Locorum Terræ Sanctæ, prout præcipit Urbanus VIII. *constit. Salvatoris* 215. *Bullar. tom. 5.* quæ fuit confirmata ab

Inno.

Innocentio X. *constit.* 10. & à Clemente X. *constit.* 39. ibi.

Et Innocentius *constit.* Cum sicut 11. ibi disponit, quòd eleemosynæ à Fidelibus erogatæ ad dictorum Locorum necessitates relevandas, debeant conservari in arca duabus diversis clavibus obsignata, quarum unam tuta conscientia retinere apud se possint Commissarii Terræ Sanctæ.

28. An autem possint pecuniarum collectæ in Ecclesiis Fratrum Minorum fieri? Vide suprà *num.* 21. ubi textus absolute, & generalitèr omnes prohibet: & qui totum dicit, nihil excludit.

29. Petitur. *Qua ratione se gerere debeant Concionatores Ordinis nostri circa pecunias, quæ in eleemosynas Concionum à Fidelibus Civitatis, vel Castri exhibentur?*

30. R. Servanda sunt disposita à san. mem. Innocentio XI. *constit.* Exponi nobis edita 16. Octobris 1685. in qua quantum ad Prædicatores habet: Prædicatores quicumque eleemosynas prædicationis prætextu oblatas, pænitus non recipiant, nec de illis sub quovis prætextu, vel quæsito colore disponere, aut quomodolibet tractare præsumant, & audeant, sed si, absoluta prædicatione, vel antè,

contigerit fieri à quovis genere personarum, Prædicatoribus ipsis eleemosynarum oblationem, respondeant, Syndicis Conventuum dumtaxat liberè, & integrè transmittendam, & consignandam fore (& hoc exponit illud Urbani, qui de illis juxta Regulæ præscriptum disponat) Quod si constiterit (sequitur Innocentius) quempiam Prædicatorum per se, aut per alios pecuniam recipere, vel recepisse, proprietatis pœna omninò puniatur: & actibus legitimis per sexennium privetur. Quam pœnam, etiam Guardiani subeant, si eorum culpa, vel negligentia contrahi contigerit. Similia habet Urbanus VIII. in constit. Militantis nuncupat. de restituendo Candore.

31. Privatio actuum legitimorum importat inhabilitationem ad omnia Ordinis officia, quæ cum dignitate, & superioritate conjuncta sunt, ut Ministeriatus, Definitoratus, Guardianatus, stat. Sambuc. cap. 7. §. 6. num. 3.

32. Hinc patet Innocentianam quantum ad pœnas, & modum illas incurrendi mitigare illam Urbani. Hic utitur clausula ipso facto, à qua alius sensus importatur, quàm à clausula puniatur, privetur, quam adhibet Innocentius, & æquivalet huic sub pœna. Ubi advertendum, quod

quòd poena posteriori modo inflicta non est latae sententiae, sed ferendae, vel solum comminativa, & non sententiae privatoriae inductiva, ex observatis à Glos. in *extravag. Quia nonnunquam Joan. XXII. verb. ipso facto*. Priori verò modo imposita, est latae sententiae. In qua re animadvertunt Doctores, quòd ubi poena, ut executioni detur, non petit actionem externam hominis (cujus generis est *censura, irregularitas, privatio vocis, inhabilitas, &c.*) ipso facto ante sententiam Judicis, declaratoriam delictum fuisse commissum, absolute incurritur. Ratio est, quia in his homo merè passivè se habet. Si verò poena talis sit, ut ad sui executionem efflagitet externam actionem causae, prout dicitur de privatione Beneficii, Officii, &c. non statim pro foro externo contrahitur, sed expectanda est sententia declaratoria criminis. Qua posita, necesse minimè est, quòd Judex pronunciet de poena, cum per legem supponatur ipso facto statuta. Quòd totum patet ex textu in *cap. Cum secundum de haeret. in 6. Quorum bona decernuntur ipso jure confiscata, sed ad executionem confiscationis, necesse est, ut Judex pronunciet super crimen, ut in textu.*

Pro-

Propter quod, cùm in Constitutionibus Apostolicis, vel aliis poena aliqua infligitur *ipso facto*, & *absque ulla declaratione* incurrenda; intelligitur, quòd nulla sit necessaria sententia declarans poenam: requiritur tamèn declaratio criminis, tamquam conditio necessaria ad absolutè effectum legis inducendum; nisi ex textu alitè constet.

33. Quia verò opus est, ut Judex procedat declarando delictum, oportet, ut de isto juridicè constet. Audiendusque est transgressor legis, si habeat quidquam allegare contrà objectum crimen: nullus enim indefensus potest juridicè puniri. Et ubi non evacuat probationes, citandus est ad audiendam sententiam declaratoriam criminis.

34. Interdùm tamen solent Legislatores imponere poenas intentione, ut illam reus statim subeat, nulla expectatâ vel criminis, vel poenæ sententia: prout est privatio fructuum imposita à S. Pio V. Beneficiatis, non recitantibus Horas canonicas. Qui ante quamcumque sententiam Judicis tenentur in conscientia restituere: & propositio exadverso fuit proscripta ab Alex. VII. 14. Febr. 1665.

nul.

nullum enim habent titulum retinendi . Idem videtur afferendum de privatione fructuum pro rata temporis absentiae à Trid. *sess. 23. cap. 1. de ref.* imposita non residentibus .

35. Verùm , quia privatio officii , &c. subsequens ipso facto crimen aliquod , illicò in conscientia incurritur (licèt quis pro foro externo non teneatur statim illud dimittere cum jactura suæ famę , sed sit expectanda sententia declarans crimen) debet criminosis recurrere ad Sacram Pœnitentiarium pro absolutione , & dispensatione obtinenda , nè indebitè officium exerceat . Quem credimus non latere , omnes actiones à tempore commissi delicti exercitas esse ad minus irritandas ; siquidem hic effectus importatur à clausula *ipso facto , ipso jure , absque alia declaratione* , quo caret clausula *sub pœna* , ut scribit Illung *theol. pract. tr. 1. disp. 2. art. 7. num. 73.*

Quæritur . An Questores nostri mendicantes res in specie , panem , vinum , &c. possint à non habentibus illas consentire , ut aliis ad eum effectum pecunias tradant , vel consignent expendendas ?

36. R. Debent offerentem instruere ,
sc

se panem, vinum, &c. quærere. In ejus tamen potestate esse quovis modo per quemcumque providere. Semper tamen quæstores, & à petitione, & receptione pecuniæ temperent. Et dum Ministri Principum, & Nobilium pro eleemosynis, quas solent quovis mense donare, offerunt pecunias, curent quæstores illas per personam idoneam asportari ad Syndicum Apostolicum.

37. *Prohibentur cippi, vel trunci ordinati ad offerentium, seu donantium pecunias reponendas, Clementina cit. §. Quòcirca. Et hic nota pecunias accipi pro denariis; hodie enim, ut notat Glos. in d. Clement. v. Cippi pro eodem sumuntur, & nos diximus cons. 1.*

38. Hoc ipsum prohibuit etiam Sac. Congr. ab Urbano VIII. 14. Junii 1628. præposita rebus Fiatr. Minor. de Observ. in hæc verba. *Præterea nullo modo habeant in eorum Ecclesiis, vel Sacristiis, aut alibi cippos, aut truncos ordinatos ad offerentium, seu donantium pecunias, nec capsulas pro eleemosynis Missarum, ad constit. Sacrosanctum Urbani VIII. 51. Bullar. tom. 4. Quæ dispositio, utpotè cum aliis approbata ab eodem Urbano habet vim legis universalis.*

Quan-

Quantum verò ad capsulas retinendas in Sacristiis pro asservandis eleemosynis Missarum juxta *constit. Innocentii XII. Nuper de celebr. Missar. Sac. Congr. Concilii*, examinato duduo ei proposito. *An, & quomodo Minores Observantes valeant retinere capsulas pro Missis celebrandis in casu, &c. Die 7. Julii 1708. Respondit Negativè, ut dixi Offic. Cur. Eccles. cap. 10. §. 2. num. 45.*

Quæritur. An Fratres possint recipere eleemosynas pro Missis?

39. R. Negativè, sive per se, sive per alios; sed à Syndico, vel ejus Substituto sunt stipendia Missarum accipienda.

Coeterum videant Fratres, nè pro Missis, Concionibus, Officiis, Sepulturis, & exequiis paciscantur civili, seu politica pactione. Nàm sunt incapaces omnis juris politici ad quamcumque rem, ut dictum est *tit. 1. consil. 2. & 6.*

40. Item, advertant, quòd si quis vovisset aliquam summam pecuniæ dare Fratribus, ipse respectu Fratrum nec politicè obligaretur, neque ipsi titulo civilis obligationis possent exigere. Verùm ille debito conscientiae, & ratione voti teneretur ad eleemosynam tribuendam, eo modo, quo Fratres sunt capaces. Ita
Exc-

Executores Testamentorum non Fratribus tenentur ad legatum implendum, sed vel Testatori, aut ei, ad quem spectant pia legata. & pauperum bona, ut dicam *tit. 3. consil. 3.*

Hinc peccant Fratres contra Regulam, si ad similes oblationes, & legata, velut ex debito recurrant, schedulas juridicas de danda eleemosyna exigant; vel alio modo ad exequendum promissum quasi compellant.

41. VII. *Prohibetur quicumque recursus ad pecunias, seu habentes ipsas, qui per declarationem prædictam (Nicolai III.) non conceditur, eadem Clementina d. S. Quocirca. De qua re agendum consil. sequen:*

Queritur. *An sit dabilis casus, in quo Fratres possint per se ipsos petere, recipere, contrahere, & expendere pecunias?*

42. Resp. Affirmativè, cum nimium gravis, & extrema necessitas urget, adeò ut alio modo necessaria vitæ haberi non possint, ut ex *cap. Exiit S. Nec quidquam*, notavimus *consil. prior. num. 43.* Jus enim naturale, & poli à Nicolao nuncupatum, prævalet positivo. Sanctoro *comment. cap. 12. stat. 5. q. 4. vers. respondeo ex Statutis* refert plures Pontifices, & tandem
Urba-

Urbanum VIII. declarasse pro locis Terræ Sanctæ, ubi Fidelis Syndici copia haberi non possit, qui illas recipiat, & expendat, posse Guardianum, & de hujus licentia alii Fratres pecunias recipere, erogare, & custodire, ut factatecta loca Sancta ad gloriam Dei conserventur.

43. Juxtà hæc regulari debent Missionarii, & qui ad Hæreticorum Regiones accedunt, ut eos ad fidem convertant; sed videant, nè excedant, & ad thesaurizationem, & copiam accipiant, quod eis solo jure poli, & pro conservatione naturæ permittitur. In locis verò, in quibus existunt multi Fideles, qui eos alere, & vestire possunt, & volunt, à pecuniarum receptione abstineant.

44. Idem quantum ad Fratres in Locis Turcarum Parochias, & Sacramenta Catholicis ministrantes; nam sæpè coguntur Barbaris dona conferre, vel in itinere pedagia solvere, propter quod sunt in necessitate retinendi pecunias: quas retinere possunt, prout in enunciatis circumstantiis, supplicantibus Fratribus Provinciæ Bosnæ Argentinæ, Sac. Congregatio rescripsit in hæc verba: *Oratores observare posse solitum, tuta conscientia.* Verum

rùm, si secùm possent ducere Tertiarium, vel habere Famulum, qui esset Substitutus Syndici Apostolici Provinciæ, vel Conventus, in cujus districtu est Parochia, deberent illis uti, apud Nicol. Flos. v. *Observantes num. 10.*

Quatenus verò eos habere non possent, & facultate illa uterentur, non dicerentur dispensati in Regula: cùm non adesset dispensatio in rigore, vel relaxatio præcepti; sed haberetur solùm juris, & Regulæ declàratio; quatenus S. Sedes in illis circumstantiis declarat præceptum, de non recipiendis pecuniis non obligare; & ita contra Regulam non agunt: consentit Sanctoro *loc. cit.*

Quæritur. *An Fratres privati possint de licentia Superioris habere pecunias apud Syndicum Apostolicum?*

45. R. Sicut nec pro se potest Superior apud Syndicum denarios habere nomine, & auctoritate sua expendendos; aliàs censetur reus proprietatis, utpotè disponens de re non sua, ac si sui juris esset; ità nec potest id subdito concedere; sive agatur de pecunia, quæ obvenit Fratri titulo Concionis, vel eidem ratione donationis, aut mercedis oblata, nam quo-

quovis titulo non est Fratris, nec sub dominio Superioris, sed Pontificis juxta Constitutiones Martini IV. V. & Pauli IV. suo loco allegandas, ideò nec est in potestate Superioris de ipsa disponere, ut à Syndico ab aliis sequestrata retineatur in commodum Fratris particularis, ad ejus determinatas necessitates relevandas; aliàs de alieno disponderet, & particeps, vel causa esset proprietatis, qua Frater contra Regulam delinqueret. Utinam eleemosynæ à Fratribus aliquo titulo acquisitæ Syndico tribuerentur incorporatæ cum aliis; tunc enim ex communi massa posset facilius necessitatibus Fratrum provideri, & tot transgressiones tollerentur.

Partes itaque Superioris sunt, Syndico necessitates Fratrum insinuare, & cum rogare, ut illis provideat; vel, recurrere ad Amicos spirituales, ut dicam *consil. sequen.* nec ad aliud ipsius facultas extenditur.

Sed quid, si quis, sibi reservato dominio, spontè deponat apud Syndicum non velut Syndicum, sed tamquam suum Substitutum, vel Depositarium summam pecuniæ expendendam in necessitates talis Fratris; eique signifi-

et: tradidi Syndico centum aureos, ut illis tuis necessitatibus provideas?

46. R. In casu Frater non potest consentire in depositum; & debet protestari, ac informare Syndicum se non posse in pecunias depositas consentire; ad quas sic depositas recurrere nequit, nisi, positâ verâ necessitate, & accedente licentia Superioris.

47. Tandem idem Innocentius cit. constit. hæc habet. *Ut omnis occasio transgrediendi præceptum de non contrectandis denariis, seu pecuniis auferatur, omnibus, & singulis dicti Ordinis Prælati, sive Superioribus in virtute sanctæ Obedientiæ, ac sub pœna privationis suorum officiorum injungimus, ut nulli Religioso ejusdem Ordinis permittant administrationem fundorum, reddituum, aut quarumcumque aliarum rerum, & bonorum mobilium, vel immobilium, cujuscumque domini illa sint; & signantè, ut nulli Religiosorum Ordinis hujusmodi permittatur administratio bonorum temporalium alicujus Monasterii Monialium sub quovis prætextu, aut nomine, nempe, Administratoris, Syndici, Factoris, Coloni, Superintendentis, Villici, aut alioquovis imaginabili.*

48. Quæritur. *An Frater Minor peccet desiderando pecunias?* R. Af-

R. Affirmativè, ex notissima regula, quòd non licet desiderare, quod non licet habere. Lege adnotata num.6.

CONSILIUM IV.

An Fratribus liceat recurrere ad
Amicos spirituales ?

S U M M A R I U M .

- 1 *Sub necessitatibus infirmorum, &c. comprehenduntur alia necessitates pro recurſu ad Amicos spirituales.*
- 2 *Recurſus quid importet ? ad 9.*
- 10 *Amicus ſpiritualis differt ab interpoſita perſona, ad 12.*
- 13 *Necceſſitas requiſita ad recurſum non debet eſſe ſtriētiſſima.*
- 14 *Status Fratrum Minorum eſt ſtatus pauperum, & humilium : ubi agitur de ſuperfluo, curioſo, & pretioſo.*
- 15 *Necceſſitas non eſt conſideranda aſperè.*
- 16 *Necceſſitas alia ſimpliciter, alia ſecundum quid.*
- 17 *Item, alia perſonalis, & alia ſtatus.*
- 18 *Poteſt recurri pro carnibus, ad 20.*
- 21 *In necceſſitate datur latitudo, ad 22.*
- 23 *Necceſſitas, alia corporalis, alia ſpiritualis.*

212 TIT. II. CONS. IV.

- 24 *Recurri potest pro spectantibus ad divinum cultum .*
- 25 *Conditiones necessariae pro legitimo recur-
su : ubi de necessitate praesenti , prae-
rita, imminente, & futura , ad 31.*
- 32 *Quando eleemosynae dicantur cessare ?*
- 33 *Quando res dicatur commodè mendicabi-
lis ? ad 34.*
- 35 *An necessitas debeat esse determinata ?*
- 36 *De praxi servanda cum Amicis spiritua-
libus , vel eorum Substitutis, ad 43.*
- 44 *Quae Fratribus recurrentibus sint prohi-
bita ? ad 47.*
- 48 *De personis , quae possint , & debeant re-
currere ? ad 53.*
- 54 *Quinam debeant in Superiores eligi ?*
- 55 *An Fratres particulares possint , negli-
gentibus Praelatis , recurrere ?*
- 56 *Alia scitu digna , ad finem .*

SANCTUS FRANCISCUS specialem modū providendi necessitatibus Fratrum disposuit in cap.4. *Regulae*, recursum nimirum ad Amicos spirituales, cum nimirum aliae cessant eleemosynae , vel res in propria specie mendicari non possunt, ibi : *Pro necessitatibus infirmorum , & aliis Fratribus induendis per Amicos spirituales ,*
&c. eo

&c. eo semper salvo, ut sicut dictum est, denarios, vel (hoc est) pecuniam non recipiant.

1. Verùm, licèt S. Pater duas tantùm necessitates specificet, pro quibus possit fieri recursus, tamen sub illis comprehenduntur omnes aliæ necessitates Fratrum: ibi enim non loquitur exclusivè; & declaratur in *Clementina Exivi de verb. signif.* S. *Cùm etiam, ibi: Cùm etiam recursus ad Amicos spirituales expressè tantùm in duobus casibus secundùm Regulam concedatur, videlicet: pro necessitatibus infirmorum, & Fratribus induendis: idque piè, & rationabiliter, considerata necessitate vitæ, ad alias necessitates Fratr. pro tẽpore occurrentes, cessantibus eleemosynis, seu etiam ingruentes, sæpè dictus prædecessor noster (Nicol. III. cap. Exiit S. Cæterùm) duxerit extendendum: attendant Fratres præfati, quòd pro nullis causis aliis, quàm prædictis (à Nicolao expressis) vel similibus, in via, vel alibi recurrere licet eis ad Amicos hujusmodi, sive sint dantes pecunias, sive deputati per ipsos, sive nuntii, vel depositarii, seu alio quovis nomine appellentur. Solùm itaque Regula illas duas expressit, ut significaret, non nisi pro vera necessitate nostro statuti decente, posse procurari, vel recurri ad Amicum spiritua-*

O 3.

ritualem, ut pecuniâ illis subveniat.

2. Cœterùm recursus in casu improprie videtur appellari recursus ad pecuniam, vel procuratio pecuniæ. Quoniam hæ phrasæ, prout sonant, significant aliquem affectum, & intentionem in Fratribus ad pecuniam, quæ ab illis debet abesse, cum sit eis prohibita, juxta Regulam generalem: non licet desiderare, quod non licet habere, ut dictum, est *consil. priori nu. 48*. Ideò S. Pater in expressione recursus non casu abstinuit ab appellatione pecuniæ, ut hac pariter forma significaret omnimodam elongationem à pecunia debere esse in Fratribus.

3. Hinc recursus prædictus aptissimis terminis dicitur: *procuratio actualis congruæ solutionis: vel emptionis rei necessaria per Amicos spirituales*: Ipsa verò actualis procuratio est necessaria ad recursum: cum Regula dicat, *Ministri, & Custodes sollicitam curam gerant*.

8. Necesse item est, ut procuretur, vel solutio rei jam ab aliquo habitæ, vel emptio rei habendæ. In quo recursus distinguitur à mendicatione, vel procuratione rei in propria specie, estò res illa aliàs ematur, vel pro ea pecunia à benefactore solvatur.

5. Hinc

5. Hinc Fratres mendicantes panem, vinum, & simile sibi ad usum opportunum, recursum juxtà Regulam non dicuntur habere ad Amicos spirituales, quamvis donantes emant, vel eos ad vendentes mittant, sed puram mendicationem circa Benefactores, & devotos exercent.

6. Paritèr, cùm vir aliquis dicit Fratribus, ut in macello pro aureo carnes sumant: hæc est simplex oblatio, si Fratres non petierint: vel, pura mendicatio, si rem in specie postulaverint. etsi contingat illam emi. Nec debent Fratres sibi formare scrupulum, quasi pecuniam recipiant. Aliud enim est valorem unius aurei in aliqua specie acceptare, & aliud aureum recipere.

7. Sic, licèt in recurſu interveniat pecunia, Frater tamen nec pecuniam, neque solutionem attingit, sed in sua procuratione facit solùm cum Amico spirituali, ut solvat, & solutione de tali re provideat.

8. Quocircà formula recursus ad Dantem pecuniam erit: *Placet ne, prout rogo, per eleemosynam pecuniariam talibus nostris necessitatibus subvenire?*

9. Ad Depositarium, vel Substitutum: *Rogo, ut de deposita eleemosyna apud te, velis talibus necessitatibus Fratrum providere.*

10. Amicus verò spiritualis toto genere differt à persona interposita, perquam Fratres recipere pecunias prohibentur. Hæc enim illa est, quæ nomine Fratrum recipit pecunias eorum auctoritate expendendas. Amicus verò spiritualis nullatenus nomine Fratrum pecunias recipit, vel ipsorum auctoritate expendit: & is est, qui ex amore Dei, vel devotione ad Ordinem, spontè, vel rogatus dat pecuniam ad satisfaciendum necessitatibus Fratrum; & si vè per se ipsum, si vè per Substitutum, aut Depositarium expendit; & cum Substituti, vel Depositarii eas expendunt non auctoritate Fratrum id agunt, sed Dantis; qui etiam, intelligi quodam modo possunt nomine Amici spiritualis, saltem repræsentativè, quatenus repræsentant Dantem, qui verè est Amicus spiritualis.

11. Ideò verò à S. Patre vocatur Amicus spiritualis, ut excludatur omni-moda ratio debiti, sic, ut nullatenus, qui pecuniam pro necessitatibus Fratrum donat, vel expendit, debitor dici debeat; & apud

& apud quem semper remaneat dominium pecuniæ, donec, vel ab ipso Dante, vel ab ejus Substituto sit conversa in Fratrum necessitates.

12. Neque est excitanda quæstio de voce. Etenim si illud *nomine Fratrum* intelligatur accomodè, & sano modo, hoc est, quòd pecuniæ in necessitates Fratrum sint expendendæ, dici potest pecunia nomine Fratrum recipi, & expendi; sicut in hoc sensu dici possunt pecuniæ Fratrum, & Conventus; sed hæc est impropria locutio, & non est ipsas pecunias propriè, & in rigore esse Fratrum, sed solum pro necessitatibus Fratrum à persona idonea erogari.

§. I.

*De qualitate necessitatis ad legitimum
recursum requisitæ.*

CUM recursus legitimus non subsistat, nec concedatur, nisi pro necessitatibus, ut Regula exprimit, & declarationes Pontificum declarant, videndum est de natura necessitatis ad id requisitæ.

13. Hoc est certum necessitatem, propter

pter quam conceditur recursus ad Amicos spirituales, non debere esse *strictissimam*, quæ in rigore vocabuli dicitur, illa, quæ est proxima morti, adeòut, si non provideatur res ità necessaria, mors probabiliter immineat; quæ ab aliis dicitur *necessitas extrema*, & *naturæ*, seu *jure poli*, ut ait Nicolaus in *cap. Exiit §. Et quidem*. Sed requiritur, & sufficit, ut res sit accomodè necessaria, & conveniens nostro statui ad eos usus rerum, quæ nobis sunt licitæ ex Regula, quibus Fratres, vel Ordo carere non potest sinè aliquo detrimento boni spiritualis, vel temporalis, prout Regula significat illis verbis: *prout necessitati viderint expedire*.

14. Res itaquè necessaria debet esse conveniens statui Fratrum: cùm autem status ipsorum sit pauperum, & humilium, ut in *d. Clementina §. Hinc est*: ibi: *Vir Sanctus Fratres suos in paupertate summa, ac humilitate fundare voluerit*, non licèt ad Amicos recurrere pro rebus ad usus superfluos, curiosos, & pretiosos, neque ad relaxationem Observantiæ regularis.

Superfluum in casu illud est, quo sublato, reliquum commodè sufficit; ità,

ità, si unum sufficiat, alterum erit superfluum per dicta *consil. præter: num. 21.*

Curiosum est, quod fit ad delectationem sensuum, ut sunt picturæ, & cælaturæ in ædificiis: regularitèr enim hæc sufficiunt sinè talibus curiositatibus.

Pretiosum verò est, quod valorem continet excedentem conditionem nostri status; sic, si sufficiat Crux ænea, non est quærenda argentea, ibi.

Quapropter necessitas rei, vel recursus debet esse cum proportionem ad statum nostræ Religionis; quæ est status paupertatis, & humilitatis. Propter quod evenit, quòd usus rerum, qui respectu aliarum Religionum est moderatus, seu licitus, nostræ sit superfluous, & pretiosus, ut scribit Corduba in *cap. 4. Regul. q. 7. §. Notandum ad debitæ.*

15. Verùm necessitas non est consideranda asperè, & scrupulosè ex natura rei simpliciter; sed magis ex circumstantiis, quæ necessitatem regularitèr inducere solent, ut sunt persona, locus, tempus, & actiones, seu occupationes. Quæ prudenti judicio Prælati relinquuntur expendendæ, ut hìc, & nunc de vera necessitate judicet, juxtà ea, quæ habentur
in

in d. cap. Exiit §. Hoc autem , ubi mensura necessitatis exponitur , nec restringitur ; & dispositio habetur , ut infra : *interdum personarum qualitas , temporum necessitas , locorum , conditio , & nonnullæ aliæ circumstantiæ plus , minusvè , ac aliter provideri requirant .*

16. Hic est advertendum. I. Quòd duplex genus necessitatis admittitur . Una est *absoluta , & simpliciter , seu naturæ* : quo titulo est homini necessarius ad vitam victus , necessarium est vestimentum . Alia dicitur , *secundum quid , seu ex suppositione* : qua ratione sunt pro studio in Religione , tum Lectoribus , tum Concionatoribus , & Confessariis necessarii libri ; & instrumenta necessaria sunt ad colendos hortos pro hortaliis ad usus Fratrum , prout generaliter loquitur ibi Nicolaus §. *Insuper nec utensilia* , declarans hæc necessaria , juxta gradum , & modum necessitatis , ut dictum est *num. priori* .

17. II. Notetur , quòd necessitas , ex parte subjecti est itidem duplex ; *personalis* una : cum res procuranda alicui personæ in individuo est necessaria : ut , si egeat sandaliis , vel , quia debilis , meliori cibo &c. Alia *status , seu Communitatis* : quando

do nimirum, estò uni, vel alteri in particulari res procuranda non sit necessaria, est tamen necessaria ad Communitatem conservandam: v.g. vinum, & carnes, & si non sint necessaria uni, vel alteri Fratri (qui leguminibus vesci, vel aquam bibere possunt) necessaria tamen sunt Familiæ, in qua sunt multi infirmi, imbecillis, & debilioris complexionis; qui similibus austeritatibus propterea vivere nequeunt.

Dices. Ergò licitus est recursus ad Amicos spirituales pro carnibus, leguminibus omissis?

18. R. Conceditur consequentia. Quamvis enim sit perfectionis, ommissa re cariori, eligere viliolem, tamen, ubi usus rei non sit Fratribus interdictus, supposita vera necessitate recurrendi, licebit recurrere. Usus autem carniū non est Fratribus interdictus, nec per Declarationes Pontificum modificatus. Propter quòd non potest recurri pro pretioso panno, relicto vili, quia usus panni pretiosi interdictus est in *cap. 2. Regula: Et Fratres omnes vestimentis vilibus induantur*.

19. Ità non licebit recurrere ad delicata cibaria, ad vinum pretiosum, & ea, quæ
deli-

delicias, & immoderantiam sapiant, quoniam usus superfluous, & immoderatus est Fratribus interdictus, ut habetur, tùm ex Nicolao §. *Nec per hoc*, ubi ait, *usum rerum necessariarum debere esse moderatum*. Tùm ex intentione S. Francisci, qui in d. cap. *Regula* vetat, nè Fratres judicent eos, quos viderint *uti cibus, & potibus delicatis*. Immoderatus autem non reputatur usus carniū, quæ sunt, etiam cibus usualis, & communis in Familiis mediocris conditionis.

Instant. Estò sit vera necessitas victus, aut potus, non est tamen necessitas cibi, aut potus carioris, cùm per viliorē possit sufficienter necessitati satisfieri.

20. R. Quòd, sicut duplex est necessitas, *stricta* videlicet, & *accommoda*, ità dupliciter possunt Fratres necessitati satisfacere, *strictè* nimirum, & *accommodè*: v.g. possunt Fratres necessitati victus *strictè* per legumina, olera, & aquam satisfacere; verum, quia ex *Regula* Fratres non tenentur attendere rigorosissimam necessitatem; quinimò juxtà illud in c. 3. *Regula*, *de omnibus cibis* (extrà tempora prohibita) *qui apponuntur, liceat manducare*, eis libertas

tas est facta , ut regularitèr carnibus , & vino usualibus utantur; at possunt etiam necessitati victus, aut potus accommodè satisfacere aliquādo per cibum præstantiorè ; dummodò se contineant intrà terminos usus rerum ex Regula præscriptos.

21. Hæc omnia constat esse consona sensui litterali Regulæ juxtà intentionem S. Patrís . Hic enim cum *d. cap. 4* iunxisset *Ministris, & Custodibus*, ut sollicitam curam gererent pro necessitatibus infirmorum , per *Amicos spirituales* , addidit, prout necessitati viderint expedire . Quæ adjecta sunt , ne quis in rigore necessitatis hallucinaretur , & scrupulosius ageret; sed potius colligeret aliquam latitudinem reperiri in ratione necessitatis . Ideò necessitati , etiam veræ non est semper eodem rigore satisfaciendum , sed sicuti Ministri recurrentes prudentèr judicaverint expedire . Hinc etsi rigor in procuranda re necessaria ex se semper sit sanctus , non expedit tamen semper summum rigorem sequi ; & potest aptari illud , *summum jus , summa injuria* .

22. Neque nos nova tradimus , & , quæ relaxationem inducant . Verùm , & secundùm sensum Regulæ, & Declarationes

nes Pontificum procedimus, ac inhærentes doctrinæ quidem in praxi tutæ. Nàm Gilbertus Nicolai (aliàs dictus Gabriel de *Ave Maria*, ex quo Salutationem Angelicam assiduè recitaret) vir singularis doctrinæ, & sanctitatis, ut refertur in *Menologio Franciscano sub. 22. Augusti*: in libro, quem de decem plagis *Fratr. Minor.* inscripsit, cap. 4. de *plaga denariorum*, habet. Præterea notandum, quòd necessitas in cibis *Fratrum Minorum* numquàm fuit apud benè sentientes, & Regulam ad intentionem *S. Francisci* capientes, obligatoriè modificata: nàm de omnibus cibis intus, & foris liceat *Fratribus* manducare, &c. Undè credo (secluso tamen semper scandalo) quòd sinè peccato (quamvis non cum tanto exemplo, & merito) ità liceat recurrere ad *Amicos spirituales* pro gallina, sicut pro lardo. Patet, quia necessitas in habendo, quid manducemus, non est qualificata, vel modificata, scilicet, quòd tantùm debeamus tali, & tali, & non tali cibo uti. Hæc ille, quamvis à Corduba loc. cit. §. Item, non recipiatur. Qui tamen ex rationabili causa non negat, posse Fratres recurrere ad *Amicos spirituales*, etiam pro gallinis: quas paritèr devotè oblatas, inquit, licitè Fratres possunt, etiam sinè causa comedere,

dere, estò carnes communes, & usuales sufficienter habeant.

23. III. Duplex pariter consideratur necessitas ex parte objecti, propter quam licitus admittitur recursus: una *corporalis*; quæ principaliter respicit tria: *alimentum*, *vestimentum*, & *domum*. Alia *spiritualis*, ut, cum res procuranda reputatur necessaria ad aliquod bonum spirituale promovendum, vel faciendum.

Utraque colligitur ex d. cap. *Exiit* §. *Articulus istum*, in quo pro necessitatibus pro tempore occurrentibus recursus conceditur; quæ necessitates quidem complectuntur necessaria ad cibum, vestimentum, & habitationem, prout de ista expresse loquitur §. *Et quia oportet*, ibi: *ut in edificiis ad usum habitationis ipsorum construendis*.

Spiritualis itidem §. proximè allegato habetur per hæc: *ut in libris scribendis, Ecclesiis construendis, & libris in locis remotis emendis*.

24. De unaquaque dixit Gloss. in alleg. Clementina verb. in similibus, quòd in iis, quæ necessaria sunt ad victum, vestitum, divinum cultum, & spirituale studium concessus est Fratribus usus neces-
P faria-

sariarum rerum : & hæc causæ videntur generalitèr comprehendere omnes necessitates . Constat autem Ecclesias ad divinum cultum , libros ad bonum spirituale procurandum ordinari, pro quibus possunt Fratres ad Amicos spirituales recurrere . Vide *infr. tit. 3. consil. 1. §. 5.*

25. IV. Considerandum est plures conditiones requiri ad legitimandum recursum ad Amicos spirituales .

Prima est, ut necessitas sit vera, non ficta , & arbitraria : quia necessitas ficta, vera necessitas nullatenus est .

Secunda , ut necessitas sit præsens , præterita , vel imminens . seu de propinquo , non verò futura , aut de possibili , *ex d. cap. Exiit d. §. Et quia oportet .*

26. Necessitas *præsens*, est rei indigentia de præsentī , pro qua non datur locus expectationi, ut ibi §. *Articulum istum*, ibi: *pro necessitatibus , quæ pro tempore occurrerint .*

27. Necessitas *præterita* dicitur, quando procuranda est solutio pro rebus jam adeptis ; vel , solvendum est pro ædificiis jam constructis, vel satisfaciendum est pro pannis, jam de præterito ab aliquo Devoto emptis .

28. Ne-

28. *Necessitas imminens*, est, vel, quæ jam de propinquo apparet, & quasi incipit esse, si non ex toto, tamen secundum sui partem; ut si incipiat murus cadere, aut ruinam minetur: vel, brevi prævidetur certitudinälitè eventura; præsertim, si provisio requirat temporis tractum: & exemplificat Nicolaus *alleg. S. Si sint scribendi libri, Conventus, & Ecclesiæ edificandæ, panni in locis remotis emendi, & similia.*

29. *Necessitas verò tantum futura*, (pro qua per Nicolaum *S. Insuper* provisio est Fratribus prohibita ibi, *sub colore providentiæ in futurum*) ea dicitur, quæ in suo eventu, vel certitudinem non habet, sed potest æquè benè contingere, vel non contingere; ut, si quis recurreret ad Amicos spirituales, quia fortè infirmabitur, aut, quia caritas rerum, vel bella timerentur; quæ sunt vana quorundam effugia, qui irregulari timore egestatis extimulati semper thesaurizāt, & ad copiam plura reponunt contra statum Seraphicæ professionis. Vel, certitudinem non habent indigentia, nisi post multum temporis, cui tamen provideri potest in instanti, quando evenit, aut brevi saltèm tempore. Ità peccat, qui hoc anno procurat deponi pecuniam, ut in

anno sequenti emi possit cibus pro Fratribus; & regularitèr peccat paritèr procurans, ut pecunia deponatur pro re necessaria, quæ tractum temporis annexum non habet, sed brevissimo tempore potest ordinaria mendicatione conquiri.

30. Hinc sciendum, recursum pro futura necessitate à Regula expressè Fratribus prohiberi, eo ipso præcepto, quo præcipit, ut pro necessitate recurrant. Nam necessitas, quæ tantum est futura, non est vera necessitas, sed tantum, aut sub incerto erit, aut est solum possibilis.

31. Tertia conditio est, ut tempore, quo recurritur, cessent eleemosynæ, de quibus *satisfieri commodè tunc posset*: ut inquit Nicolaus ubi supra cit. §. *Articulum istum*.

32. Dicuntur autem eleemosynæ cessare, de quibus commodè solutio fieri posset.

I. Quando de facto nullæ sunt.

II. Quando estò sint, sunt tamen determinatæ pro aliis certis necessitatibus, & usibus.

III. Quando, tametsi eleemosynæ sint depositæ pro necessitatibus indifferentibus, adhuc tamen aliæ necessitates præ-

premunt, quibus providendum est.

33. Quarta conditio, ut res procuranda non sit commodè per humilem, & verecundam quæstuationem mendicabilis. De illa verò re verificatur, quòd sit commodè mendicabilis, quæ non multis discursibus, non extraordinaria vagatione, non longa absentia Fratrum, non impedimento melioris boni, & sinè societate notabili cum sæcularibus acquiri potest. Attendere Fratres debent, nè spiritum devotionis, & sanctæ orationis exercitium extinguant: Sanctus enim Franciscus in cap. 5. *Regula* commendat hujusmodi spiritum, cui debent cætera temporalia *deservire*. Constat autem conquisitionem temporalium per insolitas distractiones, & discursus spiritum devotionis excludere omninò, vel minuere.

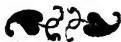
34. Quod dictum est de commoda mendicatione, procedit quoque de eo, quod habetur per oblationem liberalem, vel per laboritium commodè haberi potest. Quoniam ubi illi modi præstò sunt, necessitas deest, quæ justificet recursum.

Quocircà necessitas, quæ, recensitis conditionibus, non est qualificata, satis non est ad licitum recursum secun-

230 TIT. II. CONS. IV. §. I.
dum Regulam, & Declarationes Pontificum.

Quæritur. *An necessitas debeat esse determinata?*

35. R. Affirmativè. Etenim non dicitur Frater Minor necessitatem habere, nisi quia in singulari indigeat panno, cibo, pharmacis, &c. Verum, si plures essent necessitates, ut, quia Conventus eget restauratione ædificiorum, tela, panno, vino, & similibus, non est necesse, quòd Frater recurrens se determinet ad hanc, vel illam necessitatem, sed satis est, ut Amicum spiritualem roget, quòd velit in genere necessitatibus Conventus eleemosynis pecuniariis providere. Estque advertendum, quòd ubi Nicolaus III. eleemosynas pro similibus necessitatibus appellat *indifferentes*, non est sensus, quòd sint indifferentèr depositæ ad necessitatem, vel non necessitatem, sed quod sint depositæ ad plures necessitates tunc instantes.

§. II.

*Quomodo Fratres debeant se gerere cum
Amicis spiritualibus, vel eorum
Depositariis, & Substitutis?*

36 **P**Raxis in hac re tenenda præfinitur
à Nicolao III. d. cap. §. *Articulum
istum.*

37. Primò itaque relinquendum est
libertati ejus, à quo eleemosyna procu-
ratur, ut per se ipsum necessitati in to-
tum, vel in partem provideat, prout ei
Dominus inspiraverit §. *Quo casu.*

38. Secundò, quòd si ipse nolit, vel
non possit per se ipsum rem necessariam
providere, debeat alteri committere.
Verùm, si ipse notitiam de aliquo non
habeat, qui possit ea in re se fidelitèr
gerere, possunt Fratres eidem alicujus,
vel aliquorum notitiam dare, vel etiam
præsentare, cui, vel quibus possit ipse
cum pecunia committere executionem
providendi necessitatibus §. *Si tamen.*

39. Terziò. Si persona à Fratribus
nominata, vel non nominata impedire-
tur, vel infirmitate, aut locorum distan-

tia, in quibus esset solutio rei necessariæ facienda, & ad quæ non posset accedere, neque possent Fratres ad Dantē recursum habere, tunc tutā conscientiā valerent Fratres personæ substitutæ aliam personam nominare, quæ intentionem dantis exequeretur §. *Si verò*.

40. Quartò. Si propter locorum distantiam, in quibus esset satisfactio facienda, vel, quia res procuranda habet tractum successivum, nec potest brevi expediri, adeò ut opus sit, quòd pecunia per diversas manus transeat; nec, vel ipse Dans, aut ab eo Substitutus, vel alius à Substituto subrogatus possint se ad ea loca conferre, licet Fratribus alium, vel alios nominare, & præsentare, qui ministerium necessitatis impleant §. *Si tamen, & sequen.* Verùm in casibus recensitis Fratres debent Amico præsentare Syndicum ex dicendis tit. 4.

41. Quintò. Si priusquàm pecunia concessa ab Amico spirituali cum expressione, ut eam Depositarius in usum necessarium Fratrum expenderet, Dans ipse mori contigerit, possunt Fratres ejus morte, vel hæredis contradictione non obstante, ad Depositarium recurrere
pro

pro pecunia expendenda , sicut poterant ad ipsum concedentem §. *In eo verò* : in quo casu, vel Pontifex, ut Pater communis assumit sibi illius pecuniæ dominium : vel in Depositarii dominium ex præsumpta voluntate concedentis transit , adeò ut ad hæredes nullatenus perveniat .

42. SEXTÒ. Possunt Fratres rogare Dantem, ut si supersit aliquid pecuniæ concessæ pro determinata necessitate, istius provisione secuta, consentiat, quòd residuum pro aliis veris necessitatibus erogetur. Quòd si ipse renuat , est residuum illi à Depositario restituendum. §. *Quia verò* .

43. Coetèrùm §. *Autem* , & quia declaratur , quòd quando pecunia, vel Fratribus ipsis mittitur , vel offertur (nisi à mittente , vel offerente apertè aliud exprimatur) prædicto modo oblata, & missa intelligitur. *Cùm verisimile non sit, aliquem elemosynæ suæ sinè expressione modum illum præfigere, per quem, & dans merito , vel illi, quorum necessitatibus intendit per modum huiusmodi provideri , vel effectu doni , vel suæ conscientiae puritate fraudentur .* In casu namquè id fit de interpretativa voluntate donantis : sed advertendum est , quòd
textus

textus ibi loquitur de residuo pecuniæ datæ pro determinata necessitate . Ideò pecunia ex integro pro una determinata necessitate concessa , vel oblata , in alias necessitates converti non potest , juxta decreta Sac. Congreg. ab Urbano VIII. præposita negotiis Fratr. Minor. de Observ. ut tit. sequent. consil. I. §. 2. num. 9. ad 3.

44. Nonnulla circà eleemosynas per recursum quæsitæ sunt Fratribus scitu necessaria , quæ sinè culpa ignorare non possunt , cùm teneantur nosse , quæ Regula præscribit , & dictæ Declarationes disponunt pertinentia ad eorum statum .

Hinc advertant . I. Quòd dominium , & proprietas pecuniæ remanet penès ipsum Dantem : cum libera facultate revocandi illam , donec convertatur in rem deputatam ; quod eidem Depositario , vel Syndico significare tenentur §. Quod , si præstò .

45. II. Quòd Fratres nihil juris in pecunia per dispensationem , administrationem , vel auctoritativè prætendere possunt : ibi .

46. III. Quòd nullam actionem sive in judicio , sive extrà possunt exercere contra personam à Dante substitutam , sive eam

eam ipsi nominaverint, sive non nominaverint. Quibus conceditur dumtaxat, ut ei possint suas necessitates significare, & humiliter rogare, ut solvat, eamque monere, ut fideliter in re commissa se habeat, *ibi*: Videant igitur Fratres, qui pecunias depositas, vel legatas in iudicio repetunt, aut Iudices ad repetendas incitant, in eo enim peccant contra Regulam; illud enim spectat ad Syndicos Apostolicos ex dicendis *loc. cit.*

47. IV. Non possunt scienter consentire, quod plus pecuniæ ab Amico, Substituto, vel Depositario, aut Syndico concedatur, quam verisimiliter iudicetur valitura res necessaria, pro qua ipsa pecunia conceditur §. *Caveant*.

§. III.

De personis, quæ possunt recurrere.

48 **E**X vi Regulæ soli Ministri, & Custodes possunt, imò tenentur procurare ab Amicis spiritualibus per pecuniam, congruam necessitatum solutionem. Nam textus ait: *Ministri tantum, & Custodes.* Quod etiam notatum est à Nicolao

colao III. in d. cap. §. *Licet autem*, ibi: *Et dictio illa tantum, adeò Ministros, & Custodes in hac cura perstringere videatur.*

49. Appellatione verò Custodum, non veniunt illi, qui nunc cum quatuor Definitoribus, & Ministro Provinciali integrant Magistratum Provinciæ, sed illi, qui plures Conventus, adhuc in Provincia non erectos, gubernant: cujus generis tempore S. P. Francisci nonnulli inveniebantur, qui erant Custodiarum Prælati.

50. Minus tamen principaliter, & ex sensu ampliato Regulæ juxta S. Patris mentem, etiam Guardiani ex vi officii, & cura Guardianatus tenentur providere necessitatibus corporalibus Fratrum, & infirmorum; statim enim ac instituuntur Guardiani, eis ex vi electionis tacite, & generali commissione illud committitur. Concurrente, etiam jure naturali, & divino, quo incumbit Superioribus provisio de necessariis suorum subditorum, tamquam filiorum indigentium. Idem dicitur quo ad Vicarios Conventuum, maximè absentibus Guardianis, Corduba cit. q. 6.

51. Quinimò, si nomen Custodis comprehendat, etiam Guardianos, adeò ut
sensus

sensus sit: *Ministri, & Custodes, seu Guardiani*, ut est probabile; non tàm minus principalitèr, sed æquè Guardianis id convenit, ac illis.

52. Possunt paritèr cœteri Fratres se intromittere in procuranda ab Amicis spiritualibus solutione rei necessariæ, sed nonnisi de Ministrorum, Custodum, vel Guardianorum concessione, ut ibi Nicolaus: *Concedimus, quòd ipsi Ministri, & Custodes possint per alios (Fratres) hujusmodi curæ sollicitudinem exercere.*

53. Cavere tamen debent Superiores, nè particularibus Fratribus sic indistinctè, & generalitèr concedant facultatem procurandi suas necessitates mediante pecunia, nè illis præbeant occasionem proximam transgrediendi Regulam; quod facile posset accidere secundùm Alvarum. Maximè, quia ad subditos non pertinet judicium de necessitate, sed hoc spectat ad Prælatos, quibus propterea Regula commisit recursum ad Amicos pro necessitatibus. Cùm de eorum scientia, prudentia, & conscientia magis sit præsumendum.

54. Ideò Superiores Generales cavere debent, nè consentiant, ut eligantur
Mini-

Ministri Provinciales, & isti, nè ad Guardianatus assumantur personæ, tùm secundùm mores, tùm secundum doctrinam incapaces ad regimen Provinciarum, & Conventus respectivè. Noverint proindè se esse rationem Deo reddituros, si secundùm privatas affectiones, non verò bonum publicum electiones promoveant: si non officiis, sed personis provideant. Audiant hæc agentes, quid per Ezechielem *cap. 34.* Deus dicat: *Va Pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos: nonnè greges à Pastoribus pascuntur? Lac comedebatis, & lanis operiebamini, & quod crassum erat occidebatis, gregem autem meum non pascebatis.* Et *infr. Ecce ego ipse super Pastores requiram gregem meum de manu eorum.* Et indè satagant, ut ii eligantur, qui utiliores prudentèr judicantur regimini, & publico bono, juxta *Trid. sess. 24. cap. 1. de ref. & constit. Innoc. XI. Sollicitudo*, in qua quantum ad electiones in Ordine Minor. de Obser. utilitèr faciendas statuit; neminem posse eligi in Prælatum, sive Superiorem in Ordine prædicto, qui vitam communem observantiæ non sequatur, hoc est, qui frequentèr equitet, seu infirmitatem, qua ab obligatione pedibus incedendi excusetur, habeat: qui indu-

siis,

sis, seu camisis, aut lineis utatur apud se, vel in lecto: qui calceatus incedat: qui jejunia Ecclesiæ, & Regulæ non observet: qui aliquando visus sit contrectare pecunias, nisi jam per triennium saltem emendatus sit: qui notabiliter defectuosus sit in assistendo communitatibus Chori, Refectorii, & aliis, prout sibi in Constitutionibus præscribitur. Electionesque factæ contra dispositionem Constitutionis irritari debent à Superiore Generali, capta prius informatione extrajudiciali, & adhibito consilio, & assensu trium Fratrum, qui Ministri Provinciales, vel saltem Definidores Provinciæ sint, vel fuerint: onerando eorum conscientias, tam, si expellatur idoneus, quam si non aptus confirmetur. Ad praxim hæc deducantur.

Sed quid, si Ministri, Custodes, & Guardiani non provideant necessitatibus Fratrum?

55. R. Si necessitates veræ sint, & negligentia Prælatorum fuerit notabilis, possunt Fratres sinè peccato suis necessitatibus providere per recursum ad Amicos spirituales; dummodò tamen servant modificationes per Declarationes Pontificum præfinitas: Necessitas enim caret lege.

lege. Verùm subditi debent cavere, nè secundùm affectionem commodi judicent; nec facilè sibi ipsis credere debent, quia regularitèr quis in re propria cæcutit; idèò recurrere debent ad judicium Superiorum, & aliorum prudentum expertorum, quibus stare debent, & secundùm eorum consilium operari. Quinimò numquàm debent recurrere ad Amicos spirituales, ut isti pecunià necessitatibus provideant, nisi requisitâ Superiorum, licentiâ; licèt posset in aliquo casu sufficere præsumpta.

56. Ut itaque hallucinationes circà necessitates à subditis removeantur, debent Visitatores Conventuum diligentèr inquirere, an Superiores locales negligentes, & difficiles fuerint in providendis subditis de realibus necessitatibus. Ac ubi eos invenerint notabilitèr defecisse, remediis juris utantur; eos etiam suspendendo ab officio, ut cœteri eorum exemplo proprio muneri satisfacièntes à simili pœna immunes se faciant, & observantiam Regulæ promoveant, non impédiant.

57. Advertendum hìc ultimo est, quòd si eleemosyna pecuniaria est determinanda

minata, & à Dante arctata respectu unius Conventus, non potest, etiam à Fratribus, vel quovis Præfato alteri loco applicari sinè expressa, vel interpretativa illius voluntate; quod ex *d. cap. Exiit*, patet §. *Quia verò*.

58. Cœterum, ut eleemosyna censeatur determinata ad hunc Conventum, non sufficit, quòd à Fratribus talis Conventus petatur; sed requiritur, quòd pro Fratribus talis Conventus donetur.

Non potest autem eleemosyna indifferenter oblata à Guardiano unius Conventus in utilitatem alterius Conventus dirigi, nisi de expressa, vel interpretativa voluntate Provincialis; nec à Provinciali in alterius Provinciæ commodum, nisi de simili voluntate Generalis ex *d. cap. §. Quia verò*, ut dictum est *tit. præced.*

59. Ità, si pecuniaria eleemosyna sit determinata respectu hujus usus, non potest alteri necessitati applicari, nisi de voluntate Dantis ex *d. cap.* Et est textus expressus in *Clementina Quia contingit de Religios. domib. & dicam tit. sequen.*

CONSILIUM V.

An Fratres Minores possint in
itinere uti Bursario.

SUMMARIUM.

- 1 Bursarius in sensu proprio idem est, ac interposita persona.
- 2 An liceat Fratribus Minoribus uti Bursario, vel Amico spirituali in itinere?
- 3 Requisita ad eum effectum.
- 4 Quinàm debeant accedere ad Capitulum Generale?
- 5 Fratres debent in vivendo se committere divinae providentiæ.
- 6 In Tabernis frequentèr sinè pecunia nihil habetur.
- 7 Cùm res commodè mendicari potest, ad Bursarium non recurritur.
- 8 Nullus actus sapiens jus est cum eo exercendus?
- 9 Scandalum vitari debet.
- 10 Cavendum est, nè aliis Fratribus nocumentum inferatur.
- 11 Quinàm possint ad Bursarium recurrere?
- 12 Re-

- 12 *Residuum pecuniæ est reddendum Donantibus.*
- 13 *Congruit, ut in itinere habeatur Tertiarius, qui sit Substitutus Syndici Apostolici: & de forma habitus, quem debet gestare.*
- 14 *Agitur de bonis Apostatarum, ad quem pertineant, ad 16.*
- 17 *Dispensationes contra puritatem Regulæ ab Ordine semper rejectæ.*
- 18 *Agitur de forma, qua expropriari debeant Fratres, ad 21.*
- 22 *Decretum præscribens quomodo sint distribuenda suppellectilia Fratrum defunctorum.*

I **B**URSARIUS in rigore verbi ille dicitur, qui nomine Fratrum bursam, & crumenam gerit, ac pecunias ipsorum auctoritate ministrat, & expendit: sub hac ratione, cum idem sit, ac interposita persona Fratrum, nequeunt ipsi, salva professionis puritate, Bursarium in via, vel alibi habere, cum ipsis à *Regula cap. 4.* prohibitum sit denarios recipere per se, vel per interpositam personam. Et Nicolaus III. *cap. Exiit*, declaravit vetitam esse Fratribus admini-

Q 2

nistrare.

nistrationem, & pecuniarum dispensationem, ac ipsarum usum, prout ex §. *Nec per hoc*.

Excipitur casus extremæ necessitatis, in quo alia via, quàm per receptionem pecuniæ non possunt haberi necessaria sustentationi naturæ, ut ibi Nicolaus §. *Et quidem*.

2. Accepto verò Bursario in minus rigorosa significatione, prout nimirum confunditur cum Amico spirituali, sive iste sit principalis donans, sive ejus famulus, vel nuntius, licet Fratribus Bursarium in via habere, qui expensas necessarias in itinere faciat. Colligitur hoc ex *Clementia Exivi* §. *Cum etiam*, ubi, postquam Clemens recursum ad Amicos spirituales ampliasset ad alias veras necessitates Fratrum, quàm ad necessitates pro infirmis, & Fratribus induendis, subdit: *Attendant Fratres, quòd pro nullis causis aliis, quàm prædictis, vel similibus, in via, vel alibi licet eis ad Amicos hujusmodi, sive sint dantes pecunias, seu deputati per ipsos, sive nuntii, vel depositarii, seu alio quovis nomine appellentur*.

In quo textu ponderandum est illud *in via, vel alibi*; qua phrasi loquendi signi-

significatur, quòd ubi *in via* subsunt veræ necessitates, liceat Fratribus *in via* recurrere ad Amicos spirituales, ut modis congruis nostræ Regulæ, occurrentibus necessitatibus provideant.

3. Verùm, ut tam recursus, quàm dictum Amicum spirituales ducere in itinere licitè fiant, debent plures conditiones concurrere, quibus non observatis, censentur Fratres transgressores Regulæ, si, etiam hujus generis Bursario utantur.

Prima est, quòd iter sit justum, seu ex rationabili causa, vel ex obedientia assumptum, pro negotiis nimirum expedientibus Religioni; ut, cum eundem est ad Capitulum Generale, vel quid simile contingat. Etenim si iter ex propria electione suscipiatur, nulla habetur necessitas recurrendi, & ducendi, cum causa sit voluntaria.

Dices. I. Non vadant ad Capitulum Generale, nec negotia committantur, nisi iis, qui pedibus possunt iter agere.

4. R. Ad Capit. Gener. non tenentur accedere, nisi Ministri, Custodes, Officiales Curia, & Definitorum Gener.: & negotia committenda sunt idoneis, & aptis ad ea

exequenda; cujus generis non sunt omnes, & soli fortes, & corpore robusti; sed ut plurimum isti sunt rudes, & imperiti; apti verò ad illa regularitèr sunt Religiosi spirituales, studiosi, & litterarum amatores, habentes de rebus Religionis experimentum. Qui frequentèr sunt debiles, viribus destituti, ut proinde, vel equo, aut jumento egeant pro itinere, vel meliori cibo nutriri requirant; circa quæ sunt sumptus faciendi; & cum ipsi per se in illis nequeant se ingerere, debent in subsidium secum habere Amicum spiritualem.

Dices. II. Quando hujusmodi necessitates in via occurrunt, recurrant tunc ad Amicum spiritualem, qui eis in itinere præsentabitur.

R. Hoc utique agendum esset, si verisimile foret, quòd in via Amici spirituales invenirentur. Ceterum, cum experienciâ compertum sit, quòd interdum vix possunt reperiri Benefactores, à quibus res in specie in eleemosynam accipiantur, quomodo spes erit reperiendi Amicos spirituales, qui pecuniam solvant pro necessitatibus in itinere contingentibus?

Dein.

Deindè , si sciam certò me debere recurrere , quid obstat , si , cùm Amicos habeam offerentes , eorum eleemosynis per Depositarium utar ?

Dices.III. S.Franciscus voluit, quòd sui Fratres se in vivendo cõmitterent divinę providentię,& cogitatus suos in Domino jacerent, qui volucres Cœli pascit.

5. R. Nec divinę providentię in vivendo non se committunt, neque suos cogitatus à Domino avertunt , qui nihil juris habentes in pecunia existente apud Depositarium pro vera necessitate , per modum purę eleemosynę ad ipsum recurrunt , prout tunc Fratres se debent gerere . Neque debent ità se committere divinę providentię , ut Deum videantur tentare . Quinimò , ut ait Nicolaus ubi supra S. *Nec quidquam : Sic se ipsos committant divinę providentię in vivendo , ut viam non contemnant provisionis humanę : quia vel de iis , quę offeruntur liberalitèr , vel de iis, quę mendicantur humilitèr;vel de iis,quę conquiruntur per laboritium,sustententur.* Tum quia,cùm S. Pater præcepit sollicitam curam in veris necessitatibus per Amicos spirituales , nihil de commissione divinę providentię,nihil de cogitatu in Domino

diminuit: cùm pro Domino Amicus spiritualis nos pascat, & vestiât. Supponitur hic semper, quòd res in specie commodè precaria mendicatione acquiri non possit.

6. Secunda conditio est, quòd Fratres iter agant per Regiones, & partes inhumanas (etiam si sint Catholicorum) in quibus, vel ex defectu charitatis, vel, quia ex frequentia Fratrum itinerantium, Fidelium pietate nimis fatigatâ, non possunt mendicando ostiatim, vel nullo modo, vel, non nisi valdè incommodè necessaria ad victum, & decentem sustentationem inveniri. Sæpe enim contingit transire per pagos, & loca, in quibus, vel nullus sit, qui det ad victum necessaria, sed omnia debeant haberi in tabernis, in quibus singula, numeratâ pecuniâ venduntur, & non nisi pecuniis haberi possunt; vel, si alii sint, qui dare possint, non potest Frater ab itinere fatigatus per unum, vel alterum castrum concurrare, aut loca alia adire, & à recto itinere divertere sinè gravi corporis, & animi damno. Imò, si aliqui dent, tam parcum cibum præstant, ut laxum centenis milliariis corpus recreare non sit satis.

Tertia est. Quòd necessitas sit vera,
præ-

præsens, vel imminens, non verò futura, & possibilis juxta dicta *consil.* 4. §. I. *nu.* 25. vide ibi, ut hic discurras.

7. Quarta est. Quòd ad ipsum non recurratur, nisi aliis cessantibus eleemosynis, ac cum commodè mendicatio fieri non potest. Undè hallucinantur, qui ad solum proprium commodum, & delicias in via ad eum recurrunt: & adeò frequentèr, ut, datâ etiam occasione facilis mendicationis, eam relinquunt, & contemnunt.

8. Quinta. Quòd non recurratur auctoritativè præcipiendo expensionem pecuniarum, exigendo computum, & pecuniam interdùm in marsupio asservâdo, & custodiendo. Ideò cum Depositario pecuniæ ità se Fratres gerere debent, ut nec corde, ore, vel opere, aut signo aliquo ostendant se habere, vel retinere videantur aliquam auctoritatem, jus, vel actionem civilem in dicta pecunia, vel ejus usu. Temperandum est ab omnibus abusibus, qui frequentèr ex imperitia non excusabili nasci solent.

9. Sexta. Quòd scandalum vitetur. Fratres enim nedum à malo, sed etiam ab omni, quod specie habet mali, abstinere

nere debent, ex d. *Clementina* §. *Amplius*; & ideò videant Fratres, nè ea in re pusillis materiam scandali præbeant: & facto ostendant se in pecunia nihil juris habere.

10. Caveant Fratres itinerantes, nè per loca, in quibus solent Benefactores charitativè Religiosos tractare eos hospitio recipiendo, & tribuendo necessaria ad victum, secum Depositarium ducant: nam præter materiam scandali, quam Benefactoribus præbent, sunt causa nocumenti, quod aliis Fratribus pauperibus sinè Depositario itinerantibus obvenit. Quoniam sæculares id videntes putant, vel occasionem credendi accipiunt, quòd isti etiam portant pecunias, seu Bursarios; propter quod retrahuntur à proposito elargiendi illis elemosynas: eosque solent alloqui: *Ematis de pecuniis, quas portatis, sicut alii Fratres vestri fecerunt*. Et ad minus, cùm quis in longinquas Regiones iturus per illa loca transit, moneat sæculares hospites alios benignè, se equo iter agere, quia debilis, & longitudo itineris id requirit: ac Amicum spiritualem secum ducere, quia ad loca debet accedere, in quibus neces-

necessaria ad sustentationem nullatenus absque pecunia obtineri possunt: verum se nihil juris in pecuniâ habere; ut hac forma viscera misericordiæ Fratribus aliâs itinerantibus non claudant, & ipse scandalo proximum non offendat.

11. Septima. Quòd recurrens sit Minister, Custos, vel Guardianus, aut alius ab eis habens facultatem, vel commissionem recurrendi.

12. Octava. Quòd, si quidquam pecuniæ post iter supersit, illud, vel donantibus restituatur: vel rogentur, ut in alias veras necessitates Conventus expendi valeat.

13. In nostro Ordine Statuta Generalia in Sambucanis *cap. 8. §. 8. n. 1.* disponunt, ut Ministri, Custodes, & Definidores Generales provideantur pro sumptibus in itinere necessariis; monentur tamen, ut in itinere parcè, & modestè se gerant, & sanctæ paupertatis sint memores, prout ex instituto tenentur. Nec ipsi debent per se pecunias portare, sed opus est, ut eas deferat Tertiarius, qui sit Substitutus Syndici Apostolici. Verum, ut hic cognoscatur, quòd non sit Frater, habitu distincto uti debet, hoc est, debet

ince-

incedere pedibus calceatis, cum habitu genua non excedente, cum galero, seu bireto in capite, juxta disposita in Capitulo Generali celebrato de *ann. 1625. tit. pro utraque familia*, cujus statuta eodem anno 18. Decembris confirmata fuerunt in forma specifica ab Urbano VIII. prout in ejus constitutione. *In supremo sub la 51. Bullar. tom. 4.* quæ dispositio est universalis quantum ad qualitatem habitus, qui à Tertiariis assumptis pro servitio Conventuum est gestandus.

Quæritur I. *Cujus sint bona Fratrum Apostatarum?*

14. R. Si Frater reddeat ad Religionem, pecuniæ, quæ apud ipsos reperiuntur, sunt tradendæ Syndico Apostolico. Cætera verò bona, quorum usum facti Fratribus licet habere, ut sunt libri, vestes, & hujusmodi, cedunt in usum Fratrum, & Conventuum. Ea verò, quorum usus est Fratribus interdictus, ut sunt vestes sæculares & alia pretiosa, & superflua, per Episcopum sunt pauperibus distribuenda. Cum enim eorum usus Fratribus non sit permissus, neque eis licet ea apprehendere, administrare, vel actum alium circa ea exercere, qui jus ali-

aliquod sapiat , juxta Declarationes Nicolai III. & Clementis V.

15. Si verò bona illa fuissent furto ab aliis subrepta , dominis essent restituenda: ubi verò aliqua per mercaturam fuissent acquisita , pauperibus ab Episcopo loci deberent elargiri.

16. Ubi autem Frater extra Ordinem decessisset bona illius pertinerent ad Cameram Apostolicam *ex constitut. Gregorii XIII. incip. Officii nostri 43. Bullar. tom.2.*

Dices. Leo X. Concessit privilegium Fratribus Minoribus apprehendendi dicta bona per Syndicum Apostolicum , & idoneas personas ,

17. R. Si hoc sit privilegium Fratrum, cum sit contra puritatem Regulæ, & adversus dictas Declarationes (quæ solæ sunt in vigore) recessit ab aula , & eisdem Fratres renuntiaverunt; quemadmodum in quovis Capitulo Generali protestantur nullam dispensationem contra Regulam fuisse in Ordine receptam , ac se velle , divino favente auxilio , Regulam in sua puritate juxta præfatas Declarationes observare . Accedit , quòd dicta Leonis concessio fuit persubsecutam Constitutionem Gregorii revocata .

Quæ.

Quæritur . II. *Qua forma* debeat Frater expropriari ?

18. R. Si expropriatio Fratris fiat in infirmitate, debet esse praxis : priusquam Confessario se de peccatis accuset, est vocandus Superior , cui Frater debet manifestare , quæ habet , & sincerè protestari se quodcumque prætensum dominium super illis deponere , seque in illis nihil juris habere , & propterea se illis voluntariè expoliari . Tunc Superior curet , ut pecuniæ , & res pretiosæ , si quæ sint (quod absit) statim per Tertiarium asportentur Syndico Apostolico . Quòd, si ægrotus convaluerit , non cum factæ expropriationis pœniteat , nec ad vomitum redeat , vel ea ipsa petendo , vel alia quærendo , quæ Regulæ repugnant .

19. In casu verò , quòd pecunia esset Amici spiritualis , qui sibi dominium illius retinuisset , eidem foret reddenda ; vel de ejus licentia Syndico Apostolico tradenda pro utilitatibus Conventus , vel Provinciæ .

20. Quòd si dicta pecunia ad elemosynas alterius Conventus pertineat , monendus tunc est hujus Superior , & pecunia à Syndico Conventus , in quo ille

ille infirmatur , ad Syndicum alterius Monasterii transmittatur . Ubi verò pecunia fuisset recepta sub onere Missarum , vel alio , hoc debet Superiori aperiri , ut hic curet , quòd oneri satisfiat . Quod si sit furtiva , domino reddatur .

21. Hic advertas , quod Frater propriarius , seù retinens pecuniam absolvi non potest , nisi prius exproprietur ; sicut dicitur de concubinario , qui est incapax absolutionis , nisi prius concubinam à se licentiet , & extra propriam domum amandet .

22. Pro praxi Provincialium , ad quos spectat distribuere suppellectilia , & res à Fratribus defunctis relictas , subnecto decretum Congregationis Generalis de anno 1679. ea de re editum , ut ipsi noverint se non esse rerum dominos , neque de illis posse pro suo arbitrio disponere , sed teneri juxta præfinitum modum se gerere : Verba decreti .

Si Frater defunctus fuerit in infirmaria , eidem applicentur omnes panni linei , seù ex tela confecti . Si autem extra infirmariam mortus sit , applicentur Communitati Conventus , ubi defunctus de Familia morabatur . Cui etiam Communitati consignabuntur omnia lana vestimenta .

Libri

Libri in ejusdem Conventus Bibliotheca reponantur: & si fortè aliquid pecuniæ reperiatur, Provincialis faciat eam deponi apud Syndicum Apostolicum Provinciæ pro necessariis sumptibus, communibusque Provinciæ indigentis, sumpto à Guardiano, & Discretis Conventus testimonio de quantitate, ut suo tempore rationem de illa tribuere possit. Et idem observetur, si aliquid aliud considerabilis pretii inveniatur.

Picturæ, si fortè sint, in Sacristia collocentur. Res autem minoris momenti inter Fratres ejusdem Conventus de consilio Guardiani dividantur.

Si autem, vel Ministri Provinciales, vel Guardiani aliter fecerint, aut de rebus defuncti aliter disposuerint, suspensionem officii ad semestre incurrant. Orb. Seraph. tom. 4. in d. Congreg. Et ob pœnæ adjectionem, constat decretum, non tam esse directivum, quàm præceptivum.

TITULUS III.

*De Legatis quò ad Fratres
Minores .*

CONSILIUM I.

An Fratres Minores sint capaces Legati annui .

S U M M A R I U M .

- 1 Legatum directè Fratribus Minoribus factum pro ipsis non sustinetur .
- 2 Sunt Fratres Minores capaces annuarum præstationum ab hæredibus recipiendarum per viam eleemosynæ .
- 3 Triplex gradus incapacitatis .
- 4 Formula protestationis præmittendæ occasione Legatorum .
- 5 Fratres sunt capaces Legati rei mobilis , quod unica solutione præstatur .
- 6 Responsa Sac. Congr. ab Urbano VIII. &c. circa hæc legata .
- 7 Quid importet clausula : officium Judicis implorare ?

258 TIT. III. CONS. I.

- 8 *Valet Legatum pro Sacristia, vel fabrica Ecclesiæ.*
- 9 *Responsa dictæ S. Congr. super hujusmodi Legatis.*
- 10 *Legata determinata ad unum usum, in alios convertere non licet.*
- 11 *An Fratres Minores sint capaces Legatorum cum onere celebrationis Missarum?*
- 12 *Responsa dictæ Sac. Congregationis.*
- 13 *Præstationes Legatorum Fratribus debitæ non sunt.*
- 14 *Nequeunt Fratres præstationes ipsas in judicio exigere sub pœna excommunicationis.*
- 15 *Possunt tamen eas recipere per modum eleemosynæ, ad 20.*
- 21 *Syndicus Apostolicus potest tamquam unus de populo apud Judicem instare, ut mens Testatoris impleatur.*
- 22 *Missæ celebrari debent in Ecclesia à Testatore electa.*
- 23 *Nequit aliqua quietantia fieri, nisi de quantitate præstationum receptarum.*
- 24 *Conventus Fratrum est incapax sortis census eidem directè relicte: & ibi de oneribus perpetuis Missarum, quorum licentia recipienda sint, & de penis, &c.*

25 *An*

- 25 *An Fratres sint capaces Legati annui sine onere?*
- 26 *Responsa dictæ Sac. Congregationis.*
- 27 *Non licet Fratribus retinere domos, & agros.*
- 28 *Quid dicendum est de Legato infra decennium?*
- 29 *Valet Legatum concernens cultum divinum in Ecclesiis Fratrum, ad 33.*
- 34 *Agitur de Legatis annuis respicientibus victum, & vestimentum Fratrum, ad 36.*
- 37 *Rescripta S. Congr. Boni-regiminis quantum ad hæc Legata, ad 38.*
- 39 *Dispositio Innocentii XII. quò ad Legata pro vestiario Fratrum Conventus S. Mariæ de Ara-Cæli Romæ.*
- 40 *Doctrina Sancti Bonaventuræ in materia Legatorum approbata à dicta S. Congr. pro Cismontana Familia.*
- 41 *Cautela ex eodem S. Doctore tenenda à Fratribus, ubi gravati à Testatoribus difficiles sunt in adimplemento dispositionis testamentariæ.*
- 42 *Quidditas eleemosynæ, in quo consistat?*
- 43 *Omnes leges clamant dispositiones defunctorum esse implendas.*
- 44 *Executio piorum Legatorum est mixti fori.*

260 TIT. III. CONS. I.

- 45 *Judex executor ex officio, etiam nemine petente, debet procedere adversus non implentes Testamenta.*
- 46 *Nulla actio juris, & justitiæ est in Fratribus ad Legata.*
- 47 *Ex contractu Legati duplex oritur obligatio.*
- 48 *Obstrictus obligatione voti dare aliquid Fratribus tenetur implere.*
- 49 *Fratres Minores non possunt succedere morientibus ab intestato.*
- 50 *Agitur de Legato facto Religioso particulari.*
- 51 *Fratres non possunt inducere Fideles ad aliquid Ordini relinquendum.*
- 52 *Quid de Legato facto Religioso privato hac lege; ut non acquiratur Monasterio?*
- 53 *Varia decreta cum voto Rotæ, ad 84.*
- 85 *Aromataria Fratrum Minorum, ad 88.*

CONSTAT Fideles sæpè in Testamentis legare favore Fratrum, aut pro ipsorum Ecclesiis nonnulla gratis, vel adjecto onere celebrationis Missarum, aut recitationis alicujus Officii, unica solutione, aut ad tempus, vel in perpetuum singu-

singulis annis præstanda. Quibus dispositionibus stantibus, excitari consueverunt difficultates: an Fratres, salva puritate Regulæ, habeant circà dicta relicta capacitatem? Licèt de hac re aliqua dixerimus *tit. 1. consil. 4. num. 9.* tamen, quia solent in dies Fratres scrupulis pulsari, vel litibus agitari, ex professo assumimus discussionem articuli; ad quem claritate, qua par est, tractandum, varios §. §. subnectimus, in quibus firmantur resolutiones juxtà declarationes Nicolai III. & Clementis V. ac decreta Sacrar. Congregationum, & decisiones Rotæ.

1. Primùm verò statuitur, liquidam esse incapacitatem Fratrum ad Legata, si fors principalis ipsis directè relinquatur, adeòut ejusdem proprietas, possessio, & dominium apud Fratres sit; cùm per dicta *loc. cit. consil. 2. & 3.* ipsi Fratres nullatenus sint capaces acquirendi, & retinendi dominia, rerumque jura, & possessiones, prout ibi *consil. 4.* & propterea talia relicta, nec momento retinere possunt; sed ubi adest erectum Tribunal R. Fabricæ S. Petri eidem Fabricæ debent applicari, ut notissima sunt ejusdem privilegia, tam quò ad hæreditates, & fidei-

commiffa , quàm quo ad ejus generis Legata , per adnotata ibi *confil. 5. num. 10. & 11.* Ubi videas , quando Legatum , quantum ad Fratres caducetur , & corruiat . Ubi verò tale Tribunal erectum , non eft , Legatum redit ad hæredes ; qui tamen debent implere voluntatem defuncti , & onera impofita exequi , ac curare , ut Miffæ celebrentur , vel aliud onus impleatur , fi favore animæ fuerit Legato adjectum ; quoniam ultima voluntas defuncti pro lege fervanda eft , & omnibus modis confervari debet , *cap. Ultima 13. quæft. 2.*

2. Diverfimodè eft dicendum de Legatis non Fratribus directè factis , fed pro Fratribus in hoc fenfu , quòd hæredes gravantur , ut fingulis annis aliquod ipsis dent , vel certam summam pecuniæ Syndico Apostolico folvant pro neceffitatibus eorum , fivè Legatum fit simplex , fivè caudatum onere aliquo Officii , vel celebrationis Miffarum . Quantum ad hæc Legata Fratres non funt incapaces recipiendi ab hæredibus , quatenus velint liberè dare in elecmofynam præstationes à Teftatoribus taxatas ; & Legatum hac forma factum , dicitur effe modo
licito

licito constitutum, ut dixi *Offic. Cur. Ecclesiast. cap. 30. num. 38.* Ac in rigore loquendi Fratres in casu dicuntur propriè capacitatem habere ad illas præstationes ab hæredibus eleemosynaliter recipiendas, non ad rem legatam, ex qua debent hæredes dictas præstationes accipere.

Hinc opportunum est adnotare retentam à Doctoribus distinctionem incapacitatis, aptabilem casibus, qui in facto contingere possunt, quam refert *Lucia de legatis num. 202.*

3. Duplex itaque datur incapacitas. Una dicitur absoluta, & alia respectiva. Absoluta illa est, quæ Religiosos inhabilitat ad aliquid possidendum spolians illos quovis jure politico, & civili, sive in re, sive ad rem, adeòut eisdem nulla competat actio juridica; cum illa denu dati reputentur ratione voti altissimæ paupertatis in professione emissi, & vigore Regulæ præscribentis strictissimum paupertatis vinculum, tum in communi, tum in particulari. Respectiva illa est, quæ inhabilitat eos Religiosos tantum ad petendam rem, cum nullum jus ad illam petendam habeant; non verò inha-

bilitat ad recipiendum aliquid per viam eleemosynæ.

A prima incapacitate Fratres sunt inhabiles recipiendi hæreditates, & substitutiones, ac retinendi bona immobilia, annuosque redditus, census, & cambia; cum enim ex Regula sint mendicantes, sunt omni rerum dominio, & jure absolute incapaces ex dictis *loc. cit.*

A secunda inhabilitantur quidem ad petendas legaliter præstationes Legatorum, non verò quin possint per modum simplicis eleemosynæ ab hæredibus recipere, ut latius infra.

Adductæ distinctioni addi potest tertium membrum incapacitatis, item respectivæ: & illa dicitur, quæ, supposita in dictis Fratribus prima incapacitatè absolute, & secunda quantum ad petendum, remanet jus aliquod, & actio penes Syndicum Apostolicum ad aliquid petendum: non nomine Religiosorum, sed, vel Ecclesiæ, aut Sacristiæ, quibus fuisset aliquid respectivè legatum respiciens divinum cultum, Ecclesiæ ornamentum, vel sacre suppellectilis instaurationem.

Cœterum, quando contingit relinqui aliqua Legata perpetua aliquibus per-

personis, vel hospitalibus, vel alicui Republicæ, & aliis domibus, ea lege, quod teneantur Fratribus præstare singulis annis certam eleemosynam, sive omninò gratis, sive, ut ipsi Fratres recitent certa Officia, vel celebrent numerum aliquem Missarum, non possunt Fratres nec per Syndicum illam petere, tamquàm debitam, ex dicendis infra, sed humiliter, & per modum eleemosynæ. Tenenturque præmittere protestationem in subsequenti forma, juxta disposita à *Sac. Congreg. ab Urbano VIII. particularitèr præposita anno 1628. Consultationibus Familiæ Cisмонтanæ Fratr. Minor. S. Francisci*, à qua, Sanctitate Sua approbante, præcepta fuit observantia decreti Congr. Generalis habitæ Romæ die 17. Maii 1603. prout infra num. 40.

4. Quoniamverò dicta Sac. Congr. decreta fuerunt à Papa approbata, evenit, ut, causâ cognitâ, fuerint promulgata; indequè sunt ad instar legis, ubique locorum observanda; hinc nullus potest de hac re tergiversari.

Formula verò protestationis est hæc:

Nos Fr. N. Guardianus, & Fr. Discreti hujus Conventus N. dicimus ad nostram notitiam pervenisse quondam N. certam eleemosynæ

na quantitatem Conventui huic distribuendam perpetuò gratis, vel forsan pro aliquibus Officiis, aut Missis dicendis legasse (explicetur clausula, an gratis, vel cum onere fuerint Legata relicta). Cumquè Legata hujusmodi, nisi per viam simplicis eleemosynæ acceptare ex Instituto sancto nostro, & jure nobis non liceat: ideo per præsentem liberè protestamur in Domino, quòd Legatum prædictum tamquàm illius incapaces ex vi Legati recipere nolumus, nec intendimus. Si tamen hæres commissarius, aut Legatarius ipsius Testatoris dictam quantitatem per viam simplicis eleemosynæ, omni obligatione, dominio, & proprietate penitus cessantibus, nobis liberè conferre voluerit, illam simpliciter accipiemus, & piæ Testatoris voluntati, quantum in nobis fuerit, plenè, ac fideliter satisfaciemus.

Quæ protestatio subscripta per Guardianum, & Discretos Conventus dabitur illi, qui tenetur Testatoris voluntatem implere: & eadem protestatio scribetur in libro Conventus, ut constare possit succedentibus Guardianis hanc constitutionem fuisse ad plenum adimpletam.

Si tamen facta ista protestatione hæres ex sua libera voluntate voluerit dare eleemosynas illas, & committere Fratribus dicta Officia,

cia, & Missas, tunc Fratres tuta conscientia possunt eleemosynas hujusmodi recipere. Hucusque Sacra Congregatio.

S. I.

An Fratres sint capaces Legatorum bonorum mobilium, quæ unica vice adimplentur?

5 **R** Esp. Affirmativè, sive sit pecunia granum, vinum, lana, & similia. Ratio est, quia ab hæredibus, vel donantibus recipiuntur per modum eleemosynæ manualis; idcirco id non repugnat ipsorum mendicitati, cum ex eo non constituentur in tali statu, ut eximantur à necessitate precario petendi eleemosynas, & ostiatim mendicandi. Ut tenuit Rota in *Romana Computorum* 10. Aprilis 1630. coram Merlino. Sed pecunia à Syndico recipi debet.

Verum hoc procedit, si res legata non sit excessiva; nec in tali quantitate, ut fraus fiat mendicitati, & ad thesaurizationem recipiatur, ut ibi Rota ponderavit: & expressè constat per ea, quæ dicta Sac. Congregatio 9. Septembris anno 1628. respondit ad infra scripta dubia.

„ I. An

„ I. An Fratres Minores, tam de Fa-
 „ milia, quam Reformati sint capaces
 „ Legatorum bonorum mobilium, quæ
 „ unica solutione, seu præstatione adim-
 „ plentur, tam in pecunia numerata,
 „ quam in aliis speciebus?

„ II. An possint eadem Legata in ju-
 „ dicio, aut extrâ exigere per se ipsos, vel
 „ Syndicum Apostolicum?

„ III. An Fabricæ S. Petri liceat in
 „ hujusmodi Legatis se ingerere infrâ
 „ annum, ex quo dies Legati cessit?

„ IV. Et quid, elapso anno?

Resolutio Sacræ Congregationis.

Ad I. Respondit, Fratres Minores, tam de Familia, quam Reformatos esse capaces Legatorum bonorum mobilium, quæ unica solutione, seu præstatione adimplentur, tam in pecunia numerata, quam in aliis speciebus: dummodo tamen hujusmodi Legata sint in quantitate moderata, & non in fraudem paupertatis.

Ad II. Fratres quidem nec per se ipsos, nec per interpositam personam posse eadem Legata in judicio exigere, sed Syndicum Sedis Apostolicæ tantum judicis officium implorare: dummodo similiter illa in moderata sint quantitate, & sine ulla fraude paupertatis, & re ipsa erogentur in Fratrum necessitates. Extra judi-

judicium verò ità demùm Legata hujusmodi accipi posse à Fratribus per se ipsos , si in aliis speciebus consistant , & accipiantur in ea tantùm quantitate , quam vera , & imminens eorum necessitas postulet : sed superfluum , aut pecunias à Syndico tantùm posse accipi , dum tamen id omne in Fratrum necessitates convertatur .

Ad III. Non licere Fabricæ S. Petri in hujusmodi Legatis bonorum mobilium seingere infra annum , ex quo dies Legati cessit .

Ad IV. Elapso anno , licere ad præscriptum suarum facultatum .

Sed petitur . Quid importet illud officium Judicis implorare ?

7 Resp. Importat quid distinctum ab hoc , quod est in judicio quidquam exigere . Hoc enim supponit in actore jus ad agendum adversus alium actione juridica , & civili ; illud verò tale jus minimè reperit , sic ex Pirhing. *in compend. doctr. sacr. canon. lib. I. tit. 32.* notante discrimen esse inter actionem , & implorationem officii , quod illa supponat jus ex parte agentis , & debitum ex parte illius , contra quem actio intentatur ; imploratio verò officii æquitate potissimum nititur , non jure . Ideò , cùm nec Syndicus stric-
tu

Etum jus habeat, ut supponitur à S. Congregatione, quantum ad dicta Legata adversus gravatos à Testatoribus, non potest in iudicio contra eos agere, eos citando, & juridicè procedendo; sed eidumtaxat conceditur, ut Judicem moneat de Legatis, & non solutis; & tunc Judex executor, ut pater Pauperum, ex suo munere debet hæredes compellere ad ea solvenda, & Fratribus, quatenus egeant, in eleemosynam conferant. Fagnanus in 1. ad cap. Quoniam num. 34. de decimis scripsit, quòd, deficiente actione, subveniendum est officio Judicis. Apud Gonzalez in 1. tit. 32. cap. 2. num. 3. videas discrimen inter officium Judicis nobile, & mercenarium. Verùm Syndicus ad implorationem non debet procedere, nisi concurrant, quæ pro secundo dubio sunt disposita.

§. II.

*An valeat Legatum annui redditus factum
Sacristia, fabricæ Ecclesiæ,
vel Conventus?*

- 8 **L**egata pro Fabrica Conventus, vel Ecclesiæ Fratrum, cum non respiciant

ciant victum eorumdem, valent omnino, estò in summa considerabili, dummodò sit adæquata pro servitio rei: ut de Legato scutorum quatuor mille pro Fabrica ad favorem Fratrum S. Francisci ad Ripam Urbis decidit Rota supponens capacitatem, & firmat Card. de Luca *disc. 25. num. 8. de Parochiis; & disc. 35. n. 15. de Regul.* refert à Parocho disputatum, fuisse non super capacitate Fratrum, sed præensione quartæ funeralis; quam tamen non deberi pro Legatis factis Monasterio, quod sit exemptum per privilegium, neque pro Legatis relictis Ecclesiæ pro fabrica dixit *de offic. & potest. Parochi par. 3. cap. 25. num. 52.*

Ex identitate rationis valet, etiam Legatum factum pro Libraria; cùm non concernat victum, & vestitum Religiosorum, de quo *infr. §. 6.*

Pari modo valet Legatum factum pro Sacristia, hoc est, ut sacra Supellex renovetur, & reparetur, prout etiam ex dicendis §. 5. Interea refero resoluta ab eadem Sac. Congregatione Urbana ad proposita dubia.

„ I. An valeat Legatum annui redditus factum fabricæ Sacristiæ, vel Ecclesiæ

„ *clesiæ Fratrum Minorum, tam de Fa-*
 „ *milia, quàm ex Reformatione?*

„ **II. An liceat Fratribus hujusmodi**
 „ **Legata in iudicio exigere per eorum**
 „ **Procuratores, vel Syndicos Aposto-**
 „ **licos?**

„ **III. An liceat eisdem erogare præ-**
 „ **dicta Legata in usus Fratrum: an verò**
 „ **illa omninò converti debeant in usus**
 „ **à Testatoribus præscriptos?**

„ **IV. An Fabricæ S. Petri liceat infra**
 „ **annum se ingerere in proprietate ho-**
 „ **rum Legatorum pro Fabrica, vel Sa-**
 „ **cristia, transigendo cum hæredibus,**
 „ **aut aliàs de eadem proprietate dispo-**
 „ **nendo?**

„ **V. Et quid transacto anno?**

„ **VI. An liceat eidem Fabricæ S. Pe-**
 „ **tri se immiscere præstationibus, seu**
 „ **fructibus eorundem Legatorum ab**
 „ **anno decursis, & non solutis?**

„ **VII. Et quid infrà annum, ex quo**
 „ **cessit dies præstationis?**

Resolutio Sacræ Congregationis.

9. **Ad I. Respondit. Valere Legatum**
annui redditus factum Sacristiæ, vel fabricæ
Ecclesiæ, vel Conventus Fratrum Minorum,
tàm de Familia, quàm de Reformatione, nisi
adsit excessus in quantitatē. **Ad**

Ad II. Nec per se ipsos, nec per alios licere Fratribus in iudicio exigere huiusmodi Legata, sed Sindico Apostolico dumtaxat.

Ad III. Nec licere eadem annui redditus Legata erogare in usus Fratrum, sed illa omnino converti debere in usus à Testatoribus præscriptos.

Ad IV. Fabricæ S. Petri non licere infra annum se ingerere in proprietate horum Legatorum, cum hæredibus transigendo, aut aliàs disponendo de eadem proprietate.

Ad V. Itidem non licere.

Ad VI. & VII. Posse Fabricam S. Petri se immiscere in præstationibus, seu fructibus eorundem Legatorum ab anno decursis, & non solutis, non autem infra annum, ex quo dies præstationis cessit.

Duo hic ad præscriptum harum resolutionum adnotantur. Unum est, quòd præstationes huiusmodi Legatorum sunt debitæ, aliàs nec Syndico Apostolico liceret ipsas in iudicio exigere, prout eidem licet, ut in responsione ad 2.

Alterum verò, quòd proprietates Legatorum, seu res, quæ est pro fundo, & securitate annuæ præstationis assignata, non sit apud Fratres, seu apud Syndicum

dicum Apostolicum . Sacra enim Congregatio semper supponit esse apud hæredes , vel alios à Testatore gravatos , ut constat tam ex *eodem* 2. (cum à se ipso Syndicus nihil possit in iudicio petere) quàm ex 4.

10. Quantum ad III. adverti debet , per id revocari concessionem à Sixto IV. factam Minoribus de commutandis Legatis relictis Ordini ad unum usum , in alium . Nam cum decretum factum sit, approbante Papa, ad restituendam in Ordine puram observantiam Regulæ, per ipsum revocatur , quidquid intento fini adversatur . Ideò ab Ordine nunquàm acceptantur privilegia relaxativa puritatis Regulæ , & contraria Declarationibus Nicolai III. & Clement. V. sæpè in superioribus laudatis . Et idem Urbanus in *Constit. Sacrosanct.* § 1. *Bullar. t. 4.* revocavit omnes concessionem, & indulta à Sede Apostolica Ordini concessa , Regulæ , & dd. Declarationibus contraria . Quod subindè innovavit Innocent. XI. *constit. Sollicitudo*, alibi allegata. Contraria verò reputaretur asserta dispositio ; cum jus in Fratres conferret circa Legata , ut de eis disponere valerent æquè benè , ac si sui

si sui juris essent, & possent civiliter obligari.

S. III.

An Fratres Minores sint capaces Legatorum cum onere Missarum?

Quantum ad præsentem articulum eadem Sac. Congreg. Urbana mentem suam aperuit, prout infra ad hæc dubia.

„ II. I. An Fratres Minores, tam de
„ Familia, quam Reformati sint capaces Legatorum annuorum, quæ fiunt,
„ adjecto onere celebrationis Missarum?

„ II. An iidem possint pro his Legatis in iudicio experiri agendo, aut iudicis officium implorando?

„ III. An possint Fratres illa accipere à sponte offerentibus, celebrando Missas ad rationem rei acceptæ?

„ IV. An possint illa sponte oblata accipere per se ipsos, an verò per Syndicum Apostolicum?

„ V. An Fratres possint huiusmodi Legata extinguere, aut illorum proprietatem vendere, & pretium erogare in usum Fabricæ, vel Sacristiæ?

276 TIT. III. CONS. I. §. III.

„ VI. An liceat Fabricæ S. Petri propri-
 „ etatem eorundem Legatorum cum
 „ onere Missarum sibi vindicare, tam
 „ elapso anno, quam antea?

„ VII. An eidem Fabricæ liceat sibi
 „ vindicare annuas præstationes decur-
 „ sas, & non solutas, tam ante annum,
 „ quam post?

Resolutio Sacrae Congregationis.

12. Ad I. Respondit. *Fratres Minores, tam de Familia, quam ex Reformatione nullatenus esse capaces Legatorum annuorum, quæ fiunt, adjecto onere celebrationis Missarum?*

Ad II. *Non posse pro his Legatis in iudicio experiri, aut iudicis officium implorare.*

Ad III. *Posse Fratres illa accipere per modum eleemosynæ à sponte offerentibus, celebrando Missas ad rationem rei acceptæ, citrà tamen ullam obligationem ad onus perpetuum: & dummodò priùs protestentur se illorum capaces non esse.*

Ad IV. *Syndicum Apostolicum, & pro Fratrum necessitatibus, non autem Fratres ipsos, etiam per alios, posse huiusmodi Legata utcumque sponte oblata accipere, si in pecunia consistant.*

Ad V. *Non posse Fratres huiusmodi Legata extinguere, aut illorum proprietatem*

ven.

vendere , & pretium erogare in usus Fabricæ , vel Sacristiæ .

Ad VI. Licere Fabricæ S. Petri ad suarum facultatum præscriptum sibi vindicare eorundem Legatorum proprietatem cum onere Missarum celebrandarum , tam elapso anno , quàm antea .

Ad VII. Similitèr licere .

Hic paritèr ponderandum est, quòd disposita *ad* 1. valent pro Legatis directè Fratribus relictis , juxta dicta *num.* 1. Ubi verò agitur de Legatis, quorum proprietates reperitur apud hæredes , vel alios , S. Congr. R. Fabricæ in decreto *Cum sapius* , ut *infra num.* 5 1. decrevit capitale , seu sortem principalem , aut proprietatem esse semper conservandam absque ulla diminutione .

13. Còterum nec Legata, eo onere adjecto, aut ipsorum præstationes Fratribus debentur , cùm nihil magis altissimæ paupertati Fratrum repugnet , quàm redditus annui certi , & determinati ; qui ex *Clementina S. Cumque annui* perpetuitatem , & proprietatem sapiunt , & idèò inter immobilia ibi connumerantur . Illisque Fratres videntur liberari ab onere providendi sibi ex incerta quæstuatione ,

& consequenter quantum ad suas urgentias ab incerto non dependere, neque in totum inniti Divinæ providentiæ, prout debent ex Regula, & fuit declaratum à Nicolao, & Clemente.

14. Propterea sunt Fratres transgressores Regulæ, si, vel per se ipsos, vel per Syndicum via juridica procedant adversus hæredes, & debitores, eos citando, & vocando ad judicium, ut ab Judice compellantur ad solutionem, nisi ad præscriptum ab eadem S. Congregatione; & aliàs incurrunt ipso facto pœnam excommunicationis præfixam in dicto decreto *Cum sepius*.

15. Quamvis autem interdictum sit Fratribus, eorumque Syndico præstationes pro Missis Legatorum exigere, tamquàm sibi debitas, & per modum certæ assignationis perpetuæ, omnique actione civili, & juridica sint circa eas destituti; possunt tamen eas titulo puræ eleemosynæ manualis à spontè, & liberè dantibus accipere (sed in pecunia numerata non nisi à Syndico sunt recipiendæ) prout sæpè repetitum est, tum supra in *resolut. ad 3. & 4.* tum in decreto Sac. Congreg. Episcop. dato *num. 56.* ac in alio ejusdem
sub

sub die 3. *Augusti* anno 1674. in *Turritana Legatorum*, confirmato à *Clemente X.* *constit.* Nuper sub 22. *Augusti* d. anni, quàm excribo infra, tùm in dicto decreto *Cum sæpius*.

16. Insuper S. Congr. R. Fabr. sub 28. *Maii* 1639. & 30. *Augusti* d. anni rescripsit Episcopo *Urbanæ* volenti erigere *Canonicatum* ex quodam Legato relicto *Conventui* S. *Angeli* in *Vado* sub prætextu, quòd *Fratres* illius Legati non essent capaces: *Legati summam restituendam fore*, quia *Fratres erant capaces illius*, non obstante perpetuò onere *Missarum*, & quosdam *festivitates celebrandi*.

17. Et die 11. *Julii* d. anno 1639. sub eadem forma scripsit Episcopo *Civitatis Castelli*. Quoniam verò Episcopus difficultatem movit, nè *Fratres fructus Legati* reciperent, eadem S. Congr. 28. *Augusti* 1640. eidem commisit, ut omnia removeret impedimenta, & *Testatoris voluntas impleretur*.

18. Et in una *Anconitana* die 31. *Decembris* 1639. eadem declaravit: *Fratres illius Civitatis per modum eleemosynæ capaces esse Legati quinque annuorum scutorum cum onere celebrandi Officium, &c.* Hæc fuit sem-

per praxis S. Congr. in illis terminis rescribere, quando difficultas movebatur in exequenda voluntate Testatorum circa similia Legata.

19. Enim verò tunc puritas observantiæ Regulæ S. Francisci nec offenditur, nec vim patitur. Quoniam præstationes à Fratribus non exiguntur, ut debita, neque ipsi viâ juris compellunt hæredes, sed solum ab istis eleemosynaliter petunt, cæque in eleemosynam recipiuntur: quo titulo posse recipi, remanente proprietate capitalis apud hæredes, vel aliquam Communitatem, Collegium, Confraternitatem, Hospitale, aliumve Locum pium, fuit, etiam dispositum in Capitulo Generali Victorien. de anno 1694. tit. *pro utraque Familia num. 17.* præmissa tamen semper protestatione de qua *supra num. 4.*

20. Neque Fratres absolvuntur ab onere precario petendi eleemosynas victus, & vestitus. Nam non possunt permittere, ut à Syndico recipiantur, si aliæ adsint eleemosynæ. Tum quia, non sunt omninò certi de dictis præstationibus: nam est in arbitrio hæredum debitorum eas Fratribus conferre, ut in d. decreto. *Cum sapiens.* Quin

Quin etiam certitudo hoc pariter titulo excluditur, quod remaneat in prudenti arbitrio Judicis executoris Testamenti aditi pro illius implemento, ut, inspectis circumstantiis eleemosynarum, aut locorum, vel, iisdem Fratribus, vel aliis Missæ celebrandæ committantur: maximè, si comperiat eleemosynas, & Legata pro Fratribus, adeò adaucta, ut eximi debeant à necessitate sibi victum quærendi ex incerta mendicatione, ut dixit *Rota in d. Turritana Legatorum coram Emerix 10. Januarii 1695. & iterum 6. Aprilis 1696. coram eodem.*

Et in hac postrema firmatum similiter est, non posse Fratres, neque per se, neque per Syndicum Apostolicum, etiam agentem, tamquam unum de populo, imò neque extrajudicialiter, molestare heredem, aut Executorem Testamenti, ut sibi Missarum celebrationem committant, nè per æquipollens sibi videatur licere, quod eis per Regulam, & Apostolicas Constitutiones est interdictum.

21. Non prohibetur tamen, quin Syndicus Apostolicus agat, tamquam unus de populo apud eum, ad quem spectat mandare, ut voluntas Testatoris
im.

impleatur: ei enim non denegatur, quod alteri de populo conceditur. Siquidem pietas erga defunctos, hoc petit, ut Iudices de illorum dispositionibus in ultimis tabulis expressis moneantur, nè inexecutæ remaneant. Cessare tamen semper debet ab instantia, ut Missæ committantur Fratribus, ut celebrentur, eisque elemosyna conferatur.

22. Nec obstat fuisse à Testatore dispositum Missas esse in Ecclesia Fratrum, & per ipsos celebrandas. Nàm si Iudex, cui commissa est ab jure executio Testamenti, comperiet Fratres elemosynis abundare, nec egere, potest aliis Sacerdotibus idem onus tradere, ut in eadem Ecclesia animæ Testatoris suffragentur. Etenim Missæ celebrari debent in Ecclesia, vel Altari à Testatore electo, ut dixi *Offic. Cur. cap. 10. §. 2. n. 46.* In tali namquæ electione attenditur devotio specialis Testatoris erga talem Ecclesiam, & Sanctum. Et de ejus interpretativa voluntate ab aliis in eodem loco celebrantur, cum id à Fratribus, eorum puritate Regulæ inspecta, præstari non potest. Nulla enim verosimilis conjectura est, quòd Testator voluerit Missas per Fratres celebrari pro

ri pro tempore , quo sunt incapaces recipiendi , etiam per Syndicum ipsarum stipendia : prout sunt , dum non egent .

Quod totum habetur ex *cap. Exiit S. Ad quæ Legata* ; ubi Nicolaus injungit iis , qui ex officio debent vigilare , ut pia Legata exequantur , quòd , negligentibus hæredibus , super executione provideant , nè pia defunctorum destruat intentio : ac ipsi Fratres pauperes opportunis auxiliis non fraudentur , ut inquit textus . Ideò , cùm Fratres non egent , per alios possunt Sacrificia offerri : nisi Fratres ipsi , nullo recepto stipendio , se ad celebrandum paratos exhibeant .

23. Sed tunc ad præscriptum allegati decreti *Cum sæpius* , prohibentur facere aliquam receptam de eleemosyna , quasi fuisset soluta . Cùm ibi sub eadem excommunicationis poena ipso facto incurrenda S. Congregatio prohibeat , nè Fratres per se , vel per alios , etiam Syndicum Apostolicum , hæredibus , seu debitoribus faciant aliquas receptas pro dictis annuis præstationibus , nisi pro rata , & pecunia , seu eleemosynis supradictis , cum effectu , ac verè , & realitèr eisdem Fratribus data , vel soluta , seu datis , vel solutis ; nec sub alia data , nisi

*nisi sub ea, qua verè fuerit eisdem Fratribus,
aut aliis pro eis facta realis satisfactio.*

Verùm Sacerdotes alii, quibus per aliquod tempus Missæ ipsæ legendæ, ut supra traderentur, tenerentur ad expensas pro luminibus, vino, & hostia, juxta constitut. *Nuper de celebrat. Missar. in resp. ad 7.* Ad majorem tamen cautelam censerem esse consulendam S. Congreg. Concilii pro provisione.

Adversus hucusque dicta nascitur difficultas ex una *Spoletana Legati*, ut infr.
 „ Franciscus Campelli in suo ultimò te-
 „ stamento disposuit, quòd ejus hæredes
 „ tenerentur tradere Conventui Fratr.
 „ Minor. de Observ. Civitatis Spoletanæ
 „ scuta trecentum, in censibus investien-
 „ da cum onere dd. Fratribus celebrandi
 „ per centum annos ex redditibus dd.
 „ censuum tot Missas in suffragium ani-
 „ mæ Testatoris, hac conditione adjecta,
 „ quòd quatenus d. Conventus non esset
 „ capax d. Legati, d. scuta trecentum,
 „ cum eodem onere alteri Ecclesiæ arbi-
 „ trio hæredum tradenda forent. Et in-
 „ stantibus dd. Fratribus, & auditis hæ-
 „ redibus, fuit propositum dubium Sac.
 „ Congreg. Concilii.

An dictus Conventus sit capax supradicti Legati?

24. Sacra verò Congregatio 7. Julii 1668. censuit negativè respondendum.

Verùm hoc decretum nobis non obstat. Etenim in dicto Legato proprietas capitalis erat apud Fratres, vel Conventum, qui incapaces sunt retinendi rerum proprietatem, & habere census. Hujus verò generis non sunt Legata, ad quorum præstationes recipiendas in elemosynam ad hæredibus gravatis Fratres sunt capaces juxta dicta superiùs.

Qua capacitate posita titulo elemosynæ, non datur locus substitutioni, ut advertit Petra to.2.comment. ad constit. 5. Honorii III. sect.4. num. 48. allegata resolutione ejusdem Congr. in Romana Legati 2. Decembris 1673. in qua aderat substitutio, & caducatio favore Conventus S. Adriani hæredis. Qua non obstante, Sac. Congr. resolvit contrarium, ibi. *An Legatum, de quo agitur, dari jussum per tot præstationes pro Fratribus ægrotantibus in infirmaria dicti Conventus (de Ara-Coeli) addito Missarum onere, sustineatur, & per consequens, an d. substitutioni factus fuerit locus?* Et S. Congr. respondit. *Legatum, de quo agitur*

agitur, sustineri, & proinde dictæ substitutioni non esse locum. Ratio planè, quia Fratres titulo eleemosynæ præstationes recipiebant à gravatis à Testatore, apud quos erant ejusdem bona.

Circà onera Missarum perpetuò celebrandarum recipienda (existente etiam onere solutionis penès Hæredes, vel Executores Testamentorum) noverint Fratres sibi prohiberi illa recipere *sinè Generalis, vel Provincialis consensu, & licentia in scriptis, & gratis concedenda &c. aliàs Regularis pœnam privationis omnium Officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero obtinenda, vocisque activæ, & passivæ, absque alia declaratione incurrat; prout expressè constit. Nuper Innoc. XII. de celebrat. Missar. §. Ad hæc Sac. Congreg.*

Licentia verò nullatenus est concedenda, nisi prius habitâ notitiâ, quòd onus implendum non sit supra vires Conventus, ibi enim Pontifex §. *Cum sæpè*, prohibet: nè Missæ supra vires celebrandæ suscipiantur.

Obtentâ verò licentiâ, est subindè præmittenda protestatio, de qua dictum est *supr. num. 4.*

Quæri hic posset, an dicta pœna incurra-

curratur eo ipso absque alio Judicis ministerio?

De qua re diximus aliqua *tit.2. consil.3. num.32*. Hic autem advertimus ex dicto textu; quantum ad privationem Officiorum, quæ obtinentur, requiri declaratoriam transgressionis, ut pro foro externo incurratur: ratio est, quia usu, & consuetudine receptum est (quæ est optima Legum interpretres) ut nullus se privet re antea obtenta, nisi declaratoria criminis sententia à Judice feratur: nisi tamen aliud constet de mente Legislatoris. Ulterior ratio est. Quia jus ad propriam famam conservandam præponderat Legi humanæ indicenti privationem Officiorum: quæ cum tam gravi damno non videtur obligare ante sententiam Judicis: aliàs esset nimis acerba; nam cogeret hominem ad se prodendum, & exequendam in se durissimam poenam; ut advertit Diana *coord. to.1. tract.5. resol.63. plures cumulans*. Interea tamen transgressor Constitutionis tenetur requirere dispensationem, ne Officium, quo in conscientia privatus est, iniquè retineat, ex Bonac. *de Legib. disp.1. qu.1. punct.7. §.2. num.9. & 10.*

Ubi

Ubi verò Legislator uteretur clausulâ: *eo ipso absque aliquo juris, aut facti ministerio*, tunc nec etiam super crimine deberet Judex pronunciare: quia hæc excludunt declaratoriam quoque super factis, quæ regularitèr non removetur ab illa *absque alia declaratione*, ut notavit Fagnanus in §. *ad cap. Quod à Prædecessore de Schismaticis num. 68.*

Ubi advertit paritèr declaratoriam facti non requiri, ubi crimen est notorium, allegans Abbatem, & Innocentium. Hæc enim tria æquiparantur, *Judicis denunciatio, propria confessio, & rei evidentia*, quæ tergiversatione aliqua celari non possit, ut est casus in *cap. Quæsitum de cohabit. Cleric.* Sed cùm possit aliquid contra evidentiam allegari, citandus est transgressor, si habeat quidquam contra factum allegare. Et quatenus nihil relevans producat, pronunciandum est super transgressione.

Quò verò ad pœnam *inhabilitatis*, & privationis *vocis* in eodem textu, crimine commisso, absque hujus declaratione statim incurritur: ratio est, quia hanc transgressor non debet in se inferre per aliquam actionem, sed circa eam se habet merè

LEGATA FR. MIN. 289
merè passivè, & consistit in abstinèntia
ab aliqua receptione, vel actione.

§. I V.

*An Fratres sint capaces Legati annui
sinè onere?*

25 **Q**Uò ad præsentem articulum,
sunt dictæ S. Congr. resolutiones
ad hæc dubia.

„ I. An Fratres Minores tam Obser-
„ vantes, quàm Reformati sint capaces
„ Legatorum annuorum sinè aliquo
„ onere, aut modò adjecto, saltem ad
„ effectum illa extinguendi, & pretium
„ erogandi in usus Fabricæ, vel Sacristiæ?

„ II. An ad hunc effectum possint
„ eandem proprietatem in iudicio pete-
„ re per Syndicum Apostolicum;

„ III. An possint illam convertere in
„ usus Fratrum?

„ IV. Et quid, si cœperint illorum an-
„ nuas præstationes accipere?

„ V. An possint Fratres exigere judi-
„ cialitèr annuas præstationes eorum-
„ dem Legatorum in vim Martinianæ?

„ VI. Et quid post ultimum decretum

T.

Sac.

„ Sac. Congregat. hac de re editum ?

„ VII. An Fratres teneantur prote-
„ stari se esse incapaces eorumdem Le-
„ gatorum ?

„ VIII. An possint illa à spontè danti-
„ bus accipere per se ipsos, vel per Syndi-
„ cos Apostolicos ?

„ IX. An hæredes teneantur illorum
„ præstationes Fratribus solvere in foro
„ conscientiae ?

„ X. An Fabrica S. Petri jus habeat sibi
„ vindicandi horum Legatorum pro-
„ prietatem, tam elapso anno, quàm
„ antea ?

„ XI. Et quid de annuis præstationi-
„ bus decursis, & non solutis ?

„ XII. An hæc omnia procedant ;
„ etiam in Legatis annuis ad modicum
„ tempus ?

Resolutio Sacrae Congregationis.

26. Ad I. Respondit. Fratres Minores,
tàm Observantes, quàm Reformatos non esse
capaces Legatorum annuorum, quæ sunt sinè
aliquo onere, aut modo adjecto, nisi ad effectum
illa extinguendi, seu illorum proprietatem,
& pretium convertendi in usus Fabricæ, vel
Sacristiæ.

Ad II. Non Fratres ipsos, sed Syndicum
Apo-

Apostolicum tantum posse eandem proprietatem in iudicio petere .

• *Ad III. Posse convertere .*

Ad IV. Si Fratres cœperint illorum annuas præstationes accipere , nè hinc fiat fraus paupertati, expedire, ut de cætero decernatur, eo casu non licere amplius Fratribus eandem proprietatem vendere , ac pretium in usus Fabricæ, vel Sacristiæ erogare . Ideòque agendum cum S. D. N.

Ad V. & VI. Fratres nullo modo posse in iudicio exigere annuas eorundem Legatorum præstationes .

Ad VII. Teneri .

Ad VIII. Posse illa per modum eleemosynæ , & à sponte dantibus accipere, etiam per se ipsos, si in aliis speciebus consistant : quòd si in pecunia , non nisi per Syndicum Apostolicum .

Ad IX. Non teneri .

Ad X. Fabricam S. Petri nullum jus habere vindicandi horum Legatorum proprietatem, nisi , elapso anno juxta suas facultates .

Ad XI. Similitèr non habere jus vindicandi hujusmodi annuas præstationes , nisi ab anno decursas .

Ad XII. Hæc omnia locum non habere in Legatis infra decennium, sed in his tantum,

quæ fiunt ad decem annos, & ultra. Editæ sunt decreta, & resolutiones in supra positis §.§. 9. Septembris 1628.

Quantum ad 1. Si res esset Legata modo incongruo nostro statui, ut si relinquatur domus ad locandum, vel vinea, aut ager ad colendum, tunc Fratres sunt incapaces ad acceptandum Legatum, ex *cap. Exiit §. Ad hæc*, ubi Nicolaus III. declarat debere Fratres à receptione *per omnem modum abstinere*. Si tamen Testator domum, vel agrum absque modi expressione Fratribus quidquam legaret, tunc illud possent acceptare, ut inquit ibi Nicolaus, & diximus *rit. 1. consil. 4. num. 8. quia sub modo licito Fratribus intelligitur esse relictum*; ita quod nec Legans merito, nec Fratres ipsi effectu relictæ fraudentur, & posset Syndicus petere, ut ad 2.

Rem tamen ita generaliter relictam non possunt retinere, ut ex ea annuas præstationes recipiant, ut est punctualis resolutio ad 1. Liceret nihilominus eas per modum eleemosynæ ab hæredibus, aliisve gravatis recipere, ut ad 8.

28. Quod spectat ad Legata infra decennium, accipiendum est, dummodò non sint exorbitantia, & excessiva, ita ut
Fra-

Fratrum mendicitas præjudicium recipiat. Mens enim S. Congr. fuit providere observantiæ Regulæ in sua puritate .

S. V.

*An valeat Legatum concernens cultum
divinum in Ecclesiis Fratrum ?*

29 **S**Æpè favore Ecclesiarum Fratrum Minorum Fideles disponunt annua Legata pro oleo lampadum , pro grano , & vino pro Missis , pro paramentis sacris, & ornamentis Ecclesiæ; ad quæ implenda gravant hæredes , vel alios , ut ea in specie illis conferant , vel summam pecuniæ ad rerum Legatarum emptiorem Syndico Conventus persolvant .

De hujusmodi Legatorum validitate nulli hæsitare fas est. Nàm circà ea nullatenus procedit incapacitas Fratrum; cùm solum restricta sit ad Legata, quæ concernunt ipsorum utilitates, & commoda, & in hunc finem recipienda tamquam debita, non verò , quæ respiciunt certum usum divini cultus , prout sunt allegata ; per quæ non infringitur, nec tollitur eorum mendicitas, utpotè quod non in alimen-

ta, seu victum, ipsorumque vestimentum cedere debeant, sed in necessaria divino cultui, & Ecclesiarum ornamenta, ut post Gloss. in *Clementina Exvi de verb. signif. verb. Cumquē annui*, dixit Bartolus in tract. *Minorum lib. 1. n. 8. Abbas cons. 63. lib. 2. num. 4. Portel. cit. v. Legatum num. 3. Corduba in Regul. S. Francisci cap. 6. q. 11. verb. si quærat*, aliique plures contra Azorium instit. *moral. lib. 12. cap. 25. q. 15. negantem similia Legata sustineri*, & à Fratribus posse acceptari, & ideo à Scribentibus reprobatur.

30. Nec modò Rota in *d. Romana Computorum §. Tertia conclusio* stetit pro ipsorum consistentia, quin etiam *§. Ex quibus*, dixit ea Fratribus legatariis omninò deberi. Quæ fuit subsecutivè doctrina ejusdem in allegata *Turritana Legatorum*: in qua distinguendo Legata cum onere Missarum à Legato pro oleo lampadis, censuit hoc deberi, non verò illa; licèt ad horum implementum teneantur hæredes, prout in particulari exprimitur in voto ab eadem edito.

31. Subindè in eandem sententiam abiit *S. Congr. Concilii in Faventina Legatorum*. Nam, assignatis suis bonis à Constantia

stantia Severola de anno 1657. ad effectum fundandi in Terra Mutilianæ, vel beneficium Ecclesiasticum, vel Monasterium Monialium, hæc onera imposuit. Primum, *annuæ præstationis libr. 100. olei, pro manutentione lampadis antè sacras Reliquias in Ecclesia PP. Capuccinorum dictæ Terræ.* Secundum, *libr. 25. ceræ albae pro usu ejusdem Ecclesiæ.* Secuta verò de anno 1686. Monasterii fundatione recusarunt Moniales subministrare dictas præstationes sub prætextu omnimodæ incapacitatis Fratrum Capuccinorum, undè, citatis, & informantibus, etiam Monialibus, petiit Alexander Ronconi, tamquam unus de populo à S. Congr. declarari.

An Monasterium Monialium teneatur subministrare singulis annis dictas libr. 100. olei, & 25. ceræ albae pro usu Ecclesiæ Capuccinorum?

Dic 2. Martii 1697. Sac. Congreg. respondit *affirmativè.*

32. Nec relevat opponere, idcò pro affirmativa fuisse resolutum, quia agebatur de Legato olei, & ceræ in propria specie, non verò de relicto pecuniæ. Hoc planè nil relevat, etenim, ubi Legatum consistat in pecunia, quæ pro oleo, &

cera sit expendenda, non à Fratribus, sed à Syndico Apostolico recipienda est, juxta dicta supra ex S. Congreg. §. 1. ad 2. & §. 3. ad 4.

33. Quæ Legatorum præstationes possunt à Syndico Apostolico in judicio exigì per resoluta supra à S. Congr. §. 2. ad 2. Nec licet ipsas annuas præstationes in alios usus Fratrum erogare, sed omnino converti debent in usus à Testatoribus præscriptos per ibi dicta ad 3. Ideò Fratres, qui alio modo illis utuntur, graviter delinquant, cum de re disponant præter intentionem Testatoris, & contra præscriptum legis in *Clementina Quia contingit de relig. domib.* ac si in eorum proprietate reperiretur.

§. V I.

An Fratres sint capaces Legatorum annuorum, quo ad victum, & vestitum?

34 **C**ertum est hujusmodi Legata sustineri nequaquam posse per modum debiti, aut annuæ certæ assignationis cum aliquo jure ad ipsa: nihil enim Fratribus magis repugnat, quàm rerum

rerum proprietas, & annui redditus, qui in possessoribus continuum dominium important. Enim verò tunc eis victum non tribueret incerta mendicitas, prout debet ad textum in *cap. Religionum S. Confirmatos de Religios. domib. in 6.*

35. Propterea neque illa sustinentur, neque est in Fratribus capacitas ad ea, seu verius ad ipsorum præstationes, nisi ut à gravatis accipiant titulo eleemosynæ, prout respectivè sonant allegatæ Sanctæ Sedis Declarationes, & in specie pro materia, de qua agitur, emanarunt infra scripta decreta.

„ In dicta Faventina Legatorum,
 „ de qua suprà n. 31. pia Fundatrix onus,
 „ etiam imposuit unius ferculi solidorum
 „ 20. ipsis PP. Capuccinis per singulas
 „ hebdomadas subministrandi; &
 „ cum dd. Moniales renuerent illud dare
 „ sub prætextu omnimodæ incapacitatis
 „ Fratrum Capuccinorum, fuit
 „ S. Congr. Concil. propositum dubium:
An teneantur præstare singulis hebdomadis supradictum ferculum bon. 20. pro ipsis Capuccinis.

S. Congr. eodem anno prout suprà, censuit esse servanda decreta Congregationis
 Fabri-

Fabricæ, die 4. Februarii 1633.

36. Similitèr in *Salernitana Eleemosynarum*, in qua, factà dispositione, *Fabritius Pinto* nominaverat hæredes suorum bonorum PP. Carmelitas excalceatos Civitatis *Salerni*, imposto eis onere, ut perpetuò quolibet die tenerentur causà pulmenti tradere in eleemosynam PP. Observ. & Reformatis, ac Capuccinis S. *Francisci* tria grana. Cùm verò hæredes sub prætextu incapacitatis eorundem Fratrum disposita recusarent implere, opus fuit recurrere ad dictam S. Cong. quæ, dubio proposito: *An Legatum sit præstandum, & cogendos Carmelitas principales hæredes ad illius solutionem*: 14. Junii 1704. respondit: *Serventur decreta R. Fabricæ S. Petri die 14. Februarii 1633.* Quasi diceret: Fratres Legatarii recipiant in eleemosynam, quatenus hæredes velint liberè, & spontè illis dare. Decretum allegatur infra.

Tamen cùm Carmelitæ detrectarent executionem dare resolutioni, causa devoluta fuit ad S. Congr. R. Fabricæ, quæ in simili voto fuit 20. Junii 1707. Et 9. Februarii 1708. causâ iterùm repositâ, rescripsit: *In decisis, & amplius causæ non proponatur.* Apud dictum de *Luccia*,
à quo

à quo controversia ex integro narratur.

37. Ulteriùs pro Legato relicto pro pitantia, fuit semper praxis S. Congreg. Boni Regiminis rescribere Locorum Gubernatoribus pro implemento, & præter allegata tit. 1. consil. 7. num. 11. alias litteras dedit die 22. Jun. 1652. Viterbo al Governatore. *Mentre per il passato i Frati Minori Osservanti di S. Francesco di Canino siano stati sovvenuti di scudi dieci l'anno per la pietanza, e d'altri scudi quindici per il vino da quella Communità, la S. Congregazione si contenta, che possa continuarseli la medesima limosina, onde piacerà à V. S. concedernele la facoltà opportuna.*

38. Quantum ad vestiarium habetur resolutio ejusdem S. Cong. sub die 12. Novembris 1661. Perugia al Governatore. *Questi Eminentissimi Signori, dopo aver veduta l'informazione di V. S. sono stati di parere, che ella provveda, che li Frati di S. Francesco Minori Osservanti di Nocera siano sodisfatti dell' annua risposta di scudi sette, e ba. 50. che li sono stati assegnati da quel Publico sotto titolo di Vestiario; tanto eseguisca, e Dio la prosperi, apud de Luccia à loc. alleg. num. 396.*

39. Ad hoc exhibetur factum concludentissimè hac in re removens omne dubium

dubium: Innocentius XII. 30. *Maii* 1696. *constit.* *Cum sicut*, suppressis quibusdam Legatis cum onere Missarum Fratribus hujus Conventus de Ara-Coeli directè relictis, & propterea incapacibus, audito Oecono R. Fabricæ S. Petri, transtulit capitale existens in locis Montium, in proprietatem Populi Romani (liberatis Fratribus à dicto onere) ut quolibet anno fructus in eleemosynam liberè Syndico Conventus erogaret pro vestimentis Fratrum ejusdem Conventus, nullatenus in alios usus convertendos.

Item Urbanus VIII. petente Commissar. Generali Frat. Minor. ut dignaretur declarare Fratres esse capaces donationis annui census erogandi quotannis in emptionem Tunicarum, & vestium pro usu Fratrum Terræ Molleani, & à Ministris Fabricæ non posse molestari, quin per modum eleemosynæ possint dari, & recipi fructus dicti census: sub 12. Novembr. 1641. SS. annuit hoc rescripto: audita relatione Sanctitati suæ facta de ordine Emin. Cardin. Barbarini Protectoris, benignè annuit petitioni supradictæ. Fr. Paulutius. Et hic propter illud per modum eleemosynæ possint dari, & recipi fructus dicti census, videtur proprietatem census apud alium
exti-

extitisse, à quo in eleemosynam deberent fructus ad dict. effectum conferri: Apud Pitonium *discept. 2. à n. 130.*

Ita paritèr *num. 147.* refertur qualitas alterius Legati scutorum duodecim sine onere annuatim Fratribus S. Francisci ad Ripam Urbis titulo eleemosynæ solvendorum per Andream Benedetti, ad cuius instantiam, exhibita supplicatione Summo Pontifici, S. C. R. Fabricæ, cui fuerat petitio remissa, *sub 27. Maji 1656.* resolvit. *Facta relatione, SS. annuit, ad instantiam tamen hæredis ipsius Testatoris, & sub titulo eleemosynæ: apud eundem de Luccia ubi supr. num. 493.*

40 Pro quibus sanè militat, & in terminis terminantibus concludit doctrina S. Bonaventuræ desumpta ex quæstiuncula in Apologetico, de qua infra §. 7. *num. 50.* probata à d. Sac. Congreg. pro Cismontana Familia, ubi non tam de eleemosyna temporaria, quàm perpetua disponitur, inspectis præsertim clausulis, *quotidie, singulis septimanis, aut annis.*

Sequitur S. Doctor. *Et si post obitum uxor ejus, vel amici pro anima illius adhuc velint aliquo tempore talem nobis eleemosynam per se, vel ex dispositione illius largiri, possu-*

possumus similiter accipere ex tali gratia : ita quòd quandocumque nollet amplius ista dare , nihil peteremus ab eis , quasi ex debito , sed more mendicorum recurreremus ad domum clementis Domini pro quotidiana eleemosyna , quamdiù illi placeret : sed quando plus nollet , discedamus , ei gratias agentes de dato , & non murmurantes de negato . Hæc est vera , & pura vita mendicorum , quod datur , ex gratia recipere , non ex jure . De censibus verò domorum Fratribus legatarum nihil quærimus , sicut nec de aliis redditibus .

Si autem antequàm vendantur , aliquem indè censum (hoc est eleemosynam) dare volunt hi , in quorum tunc potestate sunt illæ domus , nihil juris habere in eo protestamur . sed eleemosynam nobis spontè oblatam simpliciter recipimus , sicut aliundè donatam .

Hinc Nicolius Flosc. verb. Observantes num. 5. ex S. Congr. in una Capuccinorum 12. Novembr. 1632. dixit: licet Capuccini, & Observ. sint incapaces Legatarum annuorum , non tamen sunt incapaces recipiendi subsidium , quod eis dat aliqua Communitas , vel persona particularis ad hoc à Testatore gravata .

Adversus usque nunc resoluta animadvertunt obstare , quòd in circumstan-

stan-

stantia de gravamine à Testatore imposito hæredibus de conferendo in perpetuum stipendium pro victu, & vestitu Fratrum, falsum sit Fratres recipere ex mera gratia, & titulo eleemosynæ. Nàm eleemosyna consisteret in solo nomine, at in reliquis de cœtero ejus substantia destrueretur, & transiret in purum creditum; siquidem in casu, quo præstatio non daretur, deberet Judex ipsos hæredes compellere ad illam conferendam, juxta text. in cap. *Exiit* §. *Ad quæ Legata*, ibi: *Et etiam Prælati, & Sæculares, quibus de jure, vel consuetudine provisio ista competeret (cum expedierit) se ex officio suo promptos exhibeant ad pias voluntates deficientium adimplendas.* Et ità, admissa actione coactiva, præstatio non amplius dependeret ab incerta largitione, & pietate Fidelium: quod est essenziale constitutivum eleemosynæ, per Doctores allegatos in d. *Turritana Legatorum decis. 2.* §. *Demùm quod ad reliqua.*

41. R. Quanti ponderis sit animadversio, non est difficile percipere. Nàm Fratres juxta doctrinam S. Bonaventuræ infra legendam, solùm ex gratia illas ab hæredibus recipere possunt; quatenus verò hæredes difficiles essent in implemen-
to vo-

to voluntatis Testatoris, possunt Fratres humiliter eos rogare de elemosyna, non sibi tamquam debita jure Legati, vel alio titulo. Undè idem S. Doctor in *cap. 4. Regulæ*, apud Corduba ad *cap. 6. Regulæ qu. 11. vers. Quartum punctum*, dixit: *Quòd si Executores Testamentorum, aut Defunctorum retinerent malitiosè pecuniam contra formam Testamenti, nec vellent eam concedere alicui pro Fratrum necessitatibus, tunc possunt Fratres denunciare Ordinariis, & aliis Judicibus prædictis injuriam Defunctorum, & suam sinè Regulæ præjudicio: non tamen judicialiter petere tamquàm suam.*

Quarè illud denunciare non accipitur juridicè, sed solùm ex pietate erga defunctos; & propriè importat monitionem, quæ nihil juris operatur in Fratribus, sed potius paupertatem, & indigentiam ipsorum aperit iis, qui congruè, & legitime eam sublevare velint.

42. Enim verò, qua ratione posset Judex executor Ecclesiasticus, vel Laicus actione coactiva procedere adversus gravatos ad implendam voluntatem Testatoris, nisi ab aliquo habente notitiam dispositionis moneretur, aut ei non significaretur dispositionem Testatoris imple-

tam

tam non esse? Quinàm verò id certiùs possunt scire, quàm Fratres? Semper tamen caveant à scandalo; imò nunquàm juridicè petant, & servant disposita in dicto decreto *Cùm sapiùs*. Et nunquàm præendant sibi præstationes esse civiliter debitas ex vi actionis ex testamento, aut juris ad ipsas, sed eas ex gratia recipiant, si eis liberè ab hæredibus velint dari; vel Judices cogentes hæredes ad solvendum eos obligent, ut dent Fratribus per viam eleemosynæ. Verùm Judex potest aliis eas præstationes applicare, si sibi constet Fratres non indigere: quod videtur sensus clausulæ, *cum expedierit*, dicto textui à Nicolao adjunctæ. Ideò certitudo eleemosynæ quò ad Fratres excluditur; nam semper recipiunt ex gratia, etenim non sunt Legatarii necessarii; atque ità quidditas eleemosynæ non infringitur. Vide Portel. *dub. Regular. verb. hereditas n. 13.*

Hic aliqua occasione instantiæ adnotanda occurrunt.

43. Primum. Quòd quilibet, & etiam Syndicus, ut unus de populo, habità notitià de inobservata dispositione Testatoris, ex pietate ergà Fideles defunctos potest executivè petere executionem piæ
V dispo-

dispositionis testamentariæ; & pro implemento instare: omnes enim leges clamant: pias defunctorum dispositiones esse implendas ex dictis suprâ. Nec parcendum est labori, ne animæ Fidelium suffragiis debitis defraudentur.

44. Secundum. Quod executio, piorum Legatorum est mixti fori juxta dictum text. in *alleg. cap. Exiit*. Verum, si gravatus implere sit Clericus, non potest contra eum Judex laicus procedere. In locis, in quibus est erectum Tribunal. R. Fabr. ut in statu Ecclesiastico, & Regno Neapolitano, munus Judicis executoris ultimarum voluntatum est cumulative in Ordinariis, & dicto Tribunali.

45. Tertium. Quod Judex executor ex officio, etiam nemine petente, dummodò de negligentia adimplementi sit certus, tenetur adversus gravatos procedere, ut solvant, prout de jure.

46. Quartum. Quod quævis actio ex obligatione justitiæ, quæ in materia Legatorum ad Fratrum utilitates relictorum potest intervenire, non consideratur in ordine ad ipsos, sed inter personas sequentes finitur, Testatorem, hæredes, seu gravatos, & Judicem executionis.

PRO-

Propterea estò hæres ex obligatione iustitiæ ergà Testatorem (adeoque in conscientia) teneatur ad integrum Legati adimplementum; & in defectum debeat restituere: cùm Testatori teneatur, à quo sua bona eo onere ei fuerunt relicta: tamen respectu Fratrum implementum non est ex debito, sed est opus puræ misericordiæ, & pietatis: eis enim politicè, & juridicè hæres non obligatur; licèt ex naturali obligatione teneatur, quandoquè Fratribus in eleemosynam conferre præstationes Legati absque tamen ulla obligatione proveniente ex parte ipsorum.

47. Et hic advertas ex contractu Legati duplicem oriri obligationem. Una est civilis, ex qua nascitur actio agendi pro illius executione pro foro judiciali, & externo. Alia est naturalis, à qua licèt talis actio pro eo foro non radicetur, attamen obligatus tenetur, dictante ratione in foro interno conscientiæ, & coram Deo, implere, ex *cap. Cùm tanto de consuetud.* Quæ naturalis obligatio ex parte hæredum componitur cum arctissima paupertate Fratrum Minorum; qui, ea in hæredibus stante, in iudicio numquàm

possunt Legata exigere , sed præstationes
solum eleemosynaliter accipere .

*Quæritur . Quid dicendum de obstricto
obligatione voti ad aliquid dandum Fratribus
Minoribus ?*

48. R. Tenetur in conscientia vo-
tum implere ; sed Fratres nihil juris pos-
sunt pretendere adversus voventem. Qui-
nimò habitâ notitiâ voti , tenentur pro-
testari se ratione voti nullum jus habere
ad rem voto promissam . Neque possunt
eam , etiam in eleemosynam recipere ,
nisi indigeant . Quatenus verò rem obla-
tam renuerent accipere , vovens suæ obli-
gationi dandi illam satisfecisset .

De Legatis pro Infirmaria diximus
*d. tit. 1. consil. 4. num. 9. Et Offic. Cur. alleg.
cap. 30. num. 23.*

49. Et ubi supra *consil. 5.* resolutum
est, nec Fratres, neque ipsorum Ecclesias
posse institui hæredes . Undè ipsi , utpotè
incapaces bonorum immobilium non,
succedunt suis parentibus , & consangui-
neis , decedentibus ab intestato , ut ex
Portel. ubi supr. num. 8. Secus dicendum
de Religiosis Religionis capacis hæredi-
tatis : nam tunc jure Religionis succedit
Monasterium ,

Diffi.

Difficultas est. *An Frater Minor privatus capax sit Legati annui sibi in Testamento relicti pro suis particularibus necessitatibus; ut, si Petrus relinquat Paulo sua bona stabilia cum onere, ut ex illis det singulis annis aliquid Fratri N. ex Ordine Minorum ad suas particulares necessitates sublevandas?*

50. *Negative cum Portel. cit. verb. Testamentum in addit. allegante Azorium tom. I. cap. 23. quæst. 14. affirmantem nullum Religiosum posse legatum similis naturæ acceptare; esset enim habere proprium, & annuos redditus, nemini Religiosorum permisos, ex cap. 2. Trident. sess. 25. de regul. & diximus tit. I. consil. I. n. 5. Et in fortioribus terminis eos habere nullatenus licet Fratri Minori, prout in d. Clementina Exivi §. Cumque annui redditus. Idem enim tunc esset, ac habere stabilia, inter quæ similes redditus ab jure ibidem reponuntur.*

Videtur resolutioni resistere textus in decretis ejusdem Sac. Congr. pro Cismontana Familia; nam postquam §. Cum annuos redditus disposuit esse à Guardiano gravatis à Testatoribus præmittendam protestationem, de qua diximus num. 4. hæc subnectit. *Quod totum, & multò for-*

310 TIT. III. CONS. I. §. VI.

tius in relictis Legatis singularibus Fratribus simili modo faciendum esse decernimus. Quaphrafi supponitur Fratres privatos esse capaces Legatorum.

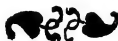
51. Negatur hoc inferri. Nàm de opposito non dubitatur, ut hæc sonant, ibi: *decernimus, quòd Frater non inducat personam aliquam ad eleemosynam perpetuam Ordini nostro exhibendam, nec exhibitam à quopiam vivente suscipiat; & si aliqua talis nobis fuerit relicta, nullo modo in judicio exigatur: declarantes, quòd ad perpetua Legata petenda non possunt Fratres recurrere, nisi humiliter, & per modum eleemosynæ absque allegatione alicujus debiti. Quibus constat nulli Fratrum licere se intromittere, ut Fideles pia Legata Ordini, vel Fratribus, etiam particularibus relinquant, sed est id remittendum pietati eorundem.*

Quatenus verò aliquis devotus spontè privato, etiam Religioso aliquod legaret, ipsi perpetuò ab aliqua persona gravata dandum, non à Fratre ipso, sed à Guardiano foret protestatio, mutatis mutandis facienda, *ut supra*. Qua etiam præstita, Frater non posset ad gravatum pro eleemosyna recurrere, nisi de licentia Superioris; & in solo casu veræ necessi-
sita.

sitatis præteritæ, præsentis, vel imminen-
tis, de qua non ipse, sed Superior deberet
judicium ferre: & in pecunia, deberet
non à Fratre, sed à Syndico recipi.

An verò valeat Legatum factum
Religioso particulari, hac apposita con-
ditione, *ut non acquiratur Monasterio?*

52. R. Negativè cum Fagnano in 3.
ad cap. Monachi de stat. Monachor. n. 21. & 25.
ponderando, quòd Religiosus nihil pro-
prij potest habere, sed totum est Mona-
sterii, si sit capax, *cap. Nolo; cap. Non*
dicatis 12. quæst. 1. & d. cap. Exiit S. Ad hæc,
ac cap. 2. Trid. sess. 25. de Regul. Ideò dicta
conditio, utpotè continens repugnan-
tiam, habetur tamquam turpis, & pro
non adjecta. Hinc res ea lege legata,
Fratri Minori, quantum ad usum facti
(modò non sit interdictus) acquiritur
Conventui, quò vero ad dominium
Apostolicæ Sedi.

§. VII.

*Decretum S. Congregationis ab Urbano VIII.
specialitèr præpositæ negotiis Fratrum
Minorum de Observantia.*

„ 53 **S**Acra Congreg. à Sanctiss. D.N.
 „ Fratr. Minor. de Obser. S. Fran-
 „ cisci Cismontanæ Familiæ consulta-
 „ tionibus præposita, volens, quantum
 „ potest in Domino, ipsorum postulatis
 „ satisfacere circa Novitios ad habitum,
 „ & professionem admittendos, Sancti-
 „ tate Sua approbante, censuit, tunc
 „ demùm esse illis permittendum, ut
 „ Novitios, ut suprà recipiant, cùm
 „ constiterit ex ipsorum Conventibus
 „ eos sustulisse abusus omnes, qui Re-
 „ gulæ S. Francisci observantiæ adver-
 „ santur. Quòd ubi præstiterint, desi-
 „ gnanda erunt loca pro iisdem Novitiis
 „ recipiendis, & præscribendus recipien-
 „ dorum numerus, & qualitas, & alia ad
 „ eorum institutionem pertinentia; &
 „ prout unaquæquè Provincia id ex-
 „ quetur, eidem receptionem hujusmo-
 „ di fore permittendam.

Abu-

„ Abusus verò, quibus eos pro-
 „ ptereà mederi oportebit, sunt potissi-
 „ mùm infrascripti.

„ 54. Ac primùm abdicent à se, &
 „ eorum Conventibus, non solùm pistri-
 „ na, ac bona omnia immobilia, quæ
 „ alicubi contrà Regulæ puritatem, &
 „ declarationes fel. recor. Nicolai III. &
 „ Clementis V. extrà, vel intrà septa
 „ Monasteriorum detinent: sed etiam,
 „ census perpetuos, & Legata annua; su-
 „ per quibus Sac. Congregatio præcipit
 „ observari decretum Congregationis
 „ Generalis Romæ habitæ die 17. Maii
 „ 1603. Cujus tenor talis est.

„ 55. Cùm annuos redditus, sicut
 „ cætera bona immobilia Nobis habere
 „ non liceat, ideò renovantes alia gene-
 „ ralia Statuta, decernimus; quòd nullus
 „ Frater inducat personam aliquam ad
 „ eleemosynam perpetuam Ordini no-
 „ stro exhibendam, nec exhibitam à
 „ quopiam vivente suscipiat, & si aliqua
 „ talis nobis fuerit relicta, nullo modo
 „ in iudicio exigatur: declarantes, quòd
 „ ad perpetua Legata petenda non pos-
 „ sunt Fratres recurrere, nisi humiliter,
 „ & per modum eleemosynæ, absque
 „ alle-

„ allegatione alicujus debiti. Decernitur
 „ propterea, ac præcipitur per sanctam
 „ obedientiam, quòd quoties relinqui
 „ contingat aliqua Legata perpetua ali-
 „ quibus personis, & hospitalibus, vel
 „ alicui Republicæ, & aliis domibus,
 „ ea Lege, quòd teneantur Fratribus
 „ præstare singulis annis certam eleemo-
 „ synam, sive omninò gratis, sive, ut
 „ ipsi Fratres dicant certa Officia, & Mis-
 „ sas, quòd Guardianus faciat protesta-
 „ tionem ei, qui Testatoris voluntatem
 „ adimplere tenetur, quòd ad illas elec-
 „ mosynas nullum jus habent ex vi Le-
 „ gati, nec possunt obligari ad illa Offi-
 „ cia, & Missas. Si tamen facta ista prote-
 „ statione, hæres ex sua libera voluntate
 „ voluerit dare eleemosynas illas, &
 „ committere Fratribus dicta Officia, &
 „ Missas, tunc Fratres tutâ conscientiâ
 „ possunt eleemosynas hujusmodi reci-
 „ pere. Quòd totum, & multò fortius
 „ in relictis Legatis singularibus Fratri-
 „ bus, simili modo faciendum esse de-
 „ cernimus. Inhibemus autem, nè Syn-
 „ dicus in sua persona hujusmodi an-
 „ nuos redditus recipiat distribuendos
 „ ipsis Fratribus.

„ 56. Formula protestationis videatur supra num. 4.

„ 57. Est autem hæc protestatio necessaria, ut optimè decernit D. Bonaventura hanc disputans quæstionem, & ex Apostolicis Declarationibus Regulæ nostræ colligitur. Et ut omnibus sit compertum id, quod tantoperè est nobis necessarium, ipsam D. Bonaventuræ quæstiunculam ex suo Apologético desumptam hic apponere de industria non gravabimur, quæ talis est, ut sequitur.

„ 58. Cùm asseratis vos secundùm Regulam, & professionem vestram, nullos debere recipere proventus reddituum, seu possessiones, exceptis domibus, in quibus habitatis, videmini transgressores Regulæ vestræ in eo, quòd recipitis domos, vel areas non contiguas vestris arcis, in quibus habitatis; eodem enim modo, si hoc licet, poteritis, etiam vineas recipere, & agros, & mansos, & similia quæque recipere, imò Grangias, & Villas, & Castra, & Terras, & Oppida, & quæcumque fuerint vobis data, & sic pristina paupertas, & mendicitas, quam pro-

„ professi estis , paulatim evanescet , &
 „ non eritis discipuli S. Francisci , cùm
 „ non sequamini vestigia ejus , nec ejus
 „ Regulam teneatis . De domibus enim
 „ nobis contiguas potest esse excusabile ,
 „ quòd pro dilatanda area vestra illas
 „ quandoque recipiatis , sed de aliis non
 „ ità , in quibus homines alios pro censu
 „ locatis , quem Procurator vester loco
 „ vestri exigit , & in usus vestros conver-
 „ tit de voluntate vestra .

„ 59. Si quis in talibus incautè
 „ agunt , dolemus , contradicimus , &
 „ prohibemus . Qualitèr autem in hoc
 „ licitè agere possimus , adverte , & tunc
 „ non judicabis nos (si sanè intelligis)
 „ transgressores . Protestamur nos secun-
 „ dùm Regulam nostram nil debere , seù
 „ velle possessionis , vel certorum reddi-
 „ tuum recipere , vel habere . Quia verò
 „ mendici sumus , & pauperes , ea , quibus
 „ pro præsentis necessitate indigemus ,
 „ ideò recipimus , prout licet , sive pro
 „ solvendis debitis , vel necessariis pro-
 „ curandis .

„ 60. Cùm verò aliquis ex devotio-
 „ ne vult nobis legare domum suam , vel
 „ arcem non contiguam nostræ mansio-
 „ ni ,

„ ni, non recipimus eam per nos, nec
 „ per interpositam personam, ut no-
 „ stram; sed si ille eam disponit, per
 „ alium quemcumque, ut, eam venditâ,
 „ de pretio ejus provideatur nobis ex
 „ parte sui, in his, quibus tunc indige-
 „ mus, procurandis, vel solvendis debitis,
 „ acceptamus. Si autem ille timeat, nè
 „ fortè ejus talis dispositio per hæredes
 „ suos, vel alios imposterum impedia-
 „ tur, & propter hoc præoccupat robo-
 „ rare illam sigillo alicujus Judicis, vel
 „ Civium, vel alterius, &c. & sic com-
 „ mittit eam alicui amico suo, vel Fra-
 „ trum, qui conservat, quod ipse dispo-
 „ nit de domo tali, vel area, nil ad nos;
 „ cùm de rebus suis possit ordinare,
 „ quod vult: nec locum talem, vel do-
 „ mum dicimus esse nostram, cùm nihil
 „ juris nos in ea protestemur habere.

„ Similitèr si aliquis disponderet per
 „ amicum, vel alium, quod de prædìo,
 „ vel de proventibus illis, vel illis daren-
 „ tur Fratribus tot panes quotidie, vel
 „ tantum eleemosynæ singulis septima-
 „ nis, aut annis, non essemus propter hoc
 „ prædii, vel reddituum possessores; nam
 „ si, me petente eleemosynam, aliquis
 divces

„ dives promittat , quòd singulis annis
 „ velit dare Fratribus duas tunicas , vel
 „ tantum unam , vel singulis hebdoma-
 „ dis tot panes , & hoc committat Offi-
 „ cialibus suis, ut vice sui ista dent, etiam
 „ eo absente , & hoc pro Fratribus reci-
 „ piam ; vel etiam, si illi negligent dare,
 „ admonendo exigam , numquid pro-
 „ ptercà certos redditus habere dicendi
 „ sumus ? Cùm non ex jure , sed ex gra-
 „ tia solum talem eleemosynam reci-
 „ piamus , vel exigamus .

„ 61. Et si post obitum illius uxor
 „ ejus , vel alii amici pro anima illius ad
 „ huc velint aliquo tempore talem no-
 „ bis eleemosynam per se , vel ex dispo-
 „ sitione illius largiri , possumus simili-
 „ liter accipere ex tali gratia , ità quòd
 „ quandocumque nollent amplius ista
 „ dare, nihil peteremus ab eis , quasi ex
 „ debito, sed more Mendicorum recur-
 „ reremus ad domũ clementis Domini
 „ pro quotidiana eleemosyna, quamdiũ
 „ illi placeret ; sed quando plus nollat ,
 „ discedimus vacui , gratias agentes de
 „ dato, non murmurantes de negato. Hęc
 „ est vera , & pura vita Mendicorum ,
 „ quod datur ex gratia recipere , non ex
 „ jure ,

„ 62. De censibus verò domorum,
 „ Fratribus Legatarum nihil quærimus,
 „ sicut nec de aliis redditibus. Si autem
 „ antequàm vendantur, aliquem indè
 „ censum dare volunt hi, in quorum
 „ tunc potestate sunt illæ domus, nihil
 „ juris habere in eo protestamur, sed
 „ eleemosynam nobis spontè oblatam
 „ simpliciter recipimus, sicut aliunde
 „ donatam. Quia verò Dominus docet,
 „ *nos cavere ab hominibus. Matth. 10. &*
 „ *Apostolus ab omni specie mala abstinere,*
 „ *1. Thessal: 5. ne putemur ab ignorantibus*
 „ *transgressores Regulæ nostræ, debe-*
 „ *mus apertè protestari nihil nobis juris*
 „ *in talibus donationibus velle habere;*
 „ *sicut tenetur suspectus de fornicatione*
 „ *illa cavere, ex quibus posset ista suspi-*
 „ *ciò probabilis judicari. Hæc omnia*
 „ D. Bonaventura.

„ 64. Sed quia in his casus solet ali-
 „ quandò venire, quòd annuus redditus
 „ ob temporis antiquitatem non compe-
 „ riatur habere aliquem patronum, cui
 „ fieri debeat talis, ut supra protestatio,
 „ decernimus, quòd in tali casu servetur
 „ statutum Ordinis Minorum sub Paulo
 „ II. contentum in Constitutionibus *super*
 „ c. 6.

„ c.6. Reg. & §. *Inhibemus*. Quòd nimirum
 „ hujusmodi redditus assignetur Recto-
 „ ribus spiritualibus, aut temporalibus
 „ Collegiorum, aut Communitatum,
 „ Terrarum, aut Civitatum, qui tales
 „ eleemosynas, sivè fructus, vel redditus
 „ annuos nomine Ecclesiæ Romanæ, vel
 „ donantium, sine Fratribus exigant, &
 „ recipiant: & Fratribus, sive aliis Sacer-
 „ dotibus, quando Fratres voluerint ta-
 „ les Missas, vel suffragia juxta piam in-
 „ tentionem benefactorum, in toto, vel
 „ in parte secundùm quantitatem ta-
 „ lium obventionum, dicere faciant.

„ 64. Itèr, statuitur, ut deinceps
 „ nulla instrumenta publica fiant à Fra-
 „ tribus capitularitèr congregatis, nec
 „ quocumque alio modo se habentibus,
 „ in quibus transferatur dominium, &
 „ proprietas alicujus Capellæ, sivè Sepul-
 „ turæ, cùm hoc omninò sit contra Re-
 „ gulam, & nostro repugnet Instituto:
 „ nam, quomodò aliquis dat, quod non
 „ habet? Si tamen occasio se obtulerit,
 „ in quo oporteat satisfacere devotæ fide-
 „ lium voluntati, id fiat per modos no-
 „ stræ Regulæ, & Instituto congruentes.
 „ Est autem protestatio prædicta necessa-
 „ ria,

ria, ne, ut ait D. Bonaventura, ab ignorantibus nostrum Institutum, Regulæ nostræ transgressores judicemur. Cujus Seraphici Doctoris sententiam hîc inferendam judicavimus, quatenus è medio tollatur abusus ignorantissimorum aliquorum, qui existimantes Charibdim fugere, in Scyllam inciderunt, in favorem Ordinariorum, vel alicujus tertii, vel hæredis renuntiantes prædicta Legata, quasi non esset opus proprietatis, & dominii donare, sicuti accipere, & summa dementia alienum renuntiare.

65 De hujusmodi autem bonis, seu illorum pretio Generalis, vel Commissarius Generalis unâ cum consilio Guardiani, & Discretorum Conventus in usum Sacristiæ, Fabricæ Ecclesiæ, & Conventuum provideat, prout, illorum necessitate perspecta salubritèr in Domino expedire arbitrabitur. Et de hac provisione quamprimùm sacram hanc Congregationem fidelitèr certiores faciat.

Hanc verò bonorum abdicationem, & Legatorum renuntiationem, fuisse executioni demandatam, constare

„ re debebit huic Sac. Congregationi ex
 „ Generalis, vel Commissarii Generalis,
 „ & Ordinariorum attestationibus gra-
 „ tis, & absque ullo Fratrum dispendio
 „ concedendis.

„ 66. Deindè, à Fratribus particula-
 „ ribus auferatur cujuscumque rei pro-
 „ prietas, si qua sit, & omnia in com-
 „ muni redigantur ad Regulæ, sacrorum
 „ Canonum, Apostolicarum Constitu-
 „ tionum, & Sac. Concil. Trid. disposi-
 „ tionem. Potissimùm verò tollantur
 „ pecuniæ, & quam primùm insuman-
 „ tur in veras, & communes ipsorum,
 „ Conventuum necessitates, idque fiat
 „ à Syndicis Apostolicis tantùm, itaut
 „ nihil pecuniæ mediatè, vel immediatè
 „ supersit in manibus, vel potestate Fra-
 „ trum, etiam Superiorum.

„ 67. Ad hæc tollantur abusus Aro-
 „ maticarum, ita ut de cetero illæ non
 „ retineantur, nisi ad usum Monasterio-
 „ rum dumtaxat; nec liceat res illarum
 „ cuique vendere.

„ 68. Præterea, nullo modo habeant
 „ in eorum Ecclesiis, vel Sacristiis, aut
 „ alibi cippos, aut truncos ordinatos ad
 „ offerentium, seu donantium pecunias,

ncc

, nec capulas pro eleemosynis Missarum .

, 69. Ac demum, Superiores Regulares invigilent , ut Fratres communi mensa utantur , divina Officia temporibus debitis recitent , vacent Orationi mentali, & divinum cultum diligentèr exercent , ac cetera impleant, ad quæ pro Regulæ observatione tenentur .

, 70. Hæc autem superius expressa fuisse ad effectum perducta constare debet eidem Sacræ Congregationi ex attestationibus , medio juramento Generalis, aut Visitatorum, prævia diligenti informatione capta in Visitatione singulorum Conventuum cujusque Provinciæ . *Romæ 14. Junii 1628.*

F.A. Card. S. Honuphrii .

P. Fagnanus Secret.

Leſta, & publicata fuere præfata Decreta die 15. Junii 1628. in Congregatione Fratrum Minorum de Observantia in præſentia Illuſtriſſ. & Reverendiſſ. Card. Giſſii, Præſidentis ejusdem Congregationis. Hæc ſunt in tomo 4. Bullarii ad Conſtit. Sacroſanctum Urbani VIII. § 1.

Alia ejusdem S. Congregationis decreta vide ſuprà §. 1. 2. 3. & 4.

§. VIII.

*Decretum Sac. Congregat. Fabricæ Principis
Apostolorum de Urbe super Legatis ,
relictis PP. Minor. de Obser-
vantia S. Francisci .*

„ 71 **C**um sæpiùs fuit habitus recur-
 „ sus ad Sacr. Congregationem
 „ Vener. Fabricæ S. Petri super annuis
 „ Legatis factis , seù faciendis ad favo-
 „ rem Fratrum S. Francisci Min. de Ob-
 „ serv. cum onere Missarum , seu Offi-
 „ ciorum , sive gratis, sive alio modo .
 „ Pretendente Ven. Fabrica S. Petri
 „ ad illam spectare propter dd. Fratrum
 „ incapacitatem hujusmodi legatorum .
 „ Dictis autem Fratribus alleganti-
 „ bus , posse annua legata hujusmodi
 „ recipere tutâ conscientiâ , quatenùs
 „ hæres ex sua libera voluntate voluerit
 „ illa dare in eleemosynâ, & committere
 „ Fratribus dictis Missas , & Officiâ juxtâ
 „ sententiam S. Bonaventuræ, & decreta
 „ S. Congreg. à S. D. N. Frat. Minor. de
 „ Observ. Sancti Francisci Cismontanæ
 „ Familiæ Consultationibus præpositæ
 „ sub

„ sub die 14. Junii 1628. publicata.

„ Eadem Sacra Congregatio pro
 „ opportuna præmissorum provisione,
 „ facta prius relatione S. D. N. Urbano
 „ Papa VIII. ac de illius expresso ordine,
 „ & mandato, decrevit in futurum super
 „ hujusmodi legatis observari, ut infra.

„ 72. Quòd hujusmodi Legata per
 „ debitores, vel hæredes non extinguantur,
 „ vel reducantur per compositionem cum Ministris Fabricę faciendam,
 „ vel alio quovis modo, sed illorum capitale, sive sors principalis, vel proprietas
 „ absque alia diminutione cõserventur semper,
 „ & perpetuò ad effectum, ut in usus Romano
 „ Pontifici pro tempore esistenti benè visos
 „ possint applicari; Ita tamen, ut quamdiù applicationem specialem Auctoritate Apostolica fieri non contigerit,
 „ hæredes, vel debitores possint liberè,
 „ si velint, dictis Fratribus dare dictam
 „ annua Legata per eosdem Fratres recipienda in eleemosynam, non autem
 „ per eos exigenda. Et quòd quævis extinctio, reductio, seu diminutio capitalis, seu proprietatis, aliter absque
 „ speciali Romani Pontificis permissione facta, eo ipso nulla sit, nec Debitori-

„ facere ad sui beneficium , juxtà suas
 „ facultates , & Privilegia : *Salvo semper*
 „ *capitali , seu proprietate* , ut suprà , ad
 „ effectum , quòd hæredes , vel debitores
 „ (dummodò de eis per Romanum
 „ Pontificem pro tempore existentem
 „ aliter non fuerit dispositum , nec præ-
 „ dicta Legata in alios usus ejus auctori-
 „ tate applicata fuerint , vel applicari
 „ contigerit) possint , si velint , quando-
 „ cumque futuris temporibus , & dein-
 „ cept in perpetuum *dare dictis Fratribus*
 „ *dicta annua Legata in eleemosynam* , ut su-
 „ pra : nec Fabrica eisdem hæredes , vel
 „ debitores molestare possit , & valeat
 „ toties , & quoties casus contigerit , nisi
 „ pro præterito : & tunc in illis terminis
 „ tantum , post quorum maturationem
 „ fuerit elapsum biennium , vel ultrà ,
 „ ut suprà ; salva semper erectione Bene-
 „ ficiarum , & applicatione Legatorum ,
 „ seu quorumcumque bonorum , & red-
 „ dituum , ac jurium eisdem Beneficiis ,
 „ seu aliis usibus piis auctoritate Apo-
 „ stolica facta , vel imposterum quando-
 „ cumque , & quomodocumque facien-
 „ da , & executione Litterarum Aposto-
 „ licarum desuper expeditarum , seu ex-

„ pediendarum. Itaut præfata decreta,
 „ ad illas nequaquam se extendant, sed
 „ illæ semper firmæ, & illæ sæ rema-
 „ neant, ac suos plenarios, & integros
 „ effectus sortiri debeant, ita quod ne-
 „ que Fabrica, neque hæredes, vel debi-
 „ tores præfati ullo modo illas impedire,
 „ retractare, vel controvertere valeant; &
 „ salvis semper Sedis Apostolicæ auctori-
 „ tate, & facultatibus competentibus di-
 „ ctæ S. Congregationis Ven. Fabricæ.
 „ 75. Prohibuit eadem Sacra Con-
 „ gregatio Fratribus supradictis *sub pœna*
 „ *excommunicationis ipso facto incurrendæ*, nè
 „ audeant, seu præsumant, nec quilibet eorum
 „ audeat, seu præsumat per se, nec per alios,
 „ Syndicos, Ministros, seu Procuratores, tam
 „ Sæculares, quàm Regulares dictas annuas præ-
 „ stationes, seu Legata, nec judicialitèr, tam
 „ coràm quocumque *Judice Ecclesiastico*, quàm
 „ Sæculari, Ordinario, vel Delegato, nec aliàs,
 „ nisi juxtà formam dicti decreti Congregationis
 „ *Fratr. Minor. de Observ. S. Francisci Cismon-*
 „ *tanæ Familiæ à S. D. N. deputatæ*, ab hæredibus,
 „ seu quibuscvis aliis eorum debitoribus petere;
 „ minusve dictis hæredibus, seu debito-
 „ ribus facere aliquas receputas pro di-
 „ ctis annuis præstationibus, nisi pro rata,
 „ & pe-

„ & pecunia, seu eleemosynis supradictis
 „ cum effectu, ac verè, & realitè eidem
 „ Fratribus data, vel soluta, seu datis, vel
 „ solutis: nec sub alia data, nisi sub ea,
 „ qua verè fuerit iisdem Patribus, aut
 „ aliis pro eis facta realis satisfactio; &
 „ insuper, nè Provisos Apostolicos pro
 „ tempore de Beneficiis, quibus Legata
 „ supradicta fuerint applicata, vel co-
 „ rum Procuratores, & Ministros super
 „ erectione dictorum Legatorum dire-
 „ ctè, vel indirectè, impedire, vel mole-
 „ stare quovis quæsito, colore, vel præ-
 „ textu audeant, vel præsumant. *In quo-
 rum fidem &c. Datum Romæ, &c. die 14. Fe-
 bruarii 1633.*

§. I X.

*Constitutio Clementis X. confirmantis Decretum
 S. Congr. in causa Turritana Legatorum.*

„ 76 **C**lemens Papa X. Ad futu-
 „ ram, &c. Nuper pro parte
 „ dicti Filii Syndici Apostolici Conven-
 „ tus S. Petri de Syrchis in Sardinia Ordi-
 „ nis S. Francisci de Observ. &c. Congre-
 „ gationi Fratrum nostrorū S. R. E. Car-
 dina.

„ dinalium, negotiis, &c. Episcoporum,
 „ & Regularium præpositæ exposito,
 „ quòd quondam Petrus Moros de Mo-
 „ linos in suo ultimo Testamento, quod
 „ anno 1645. condiderat, diversa annua
 „ Legata pro Missis per Fratres dicti Or-
 „ dinis celebrandis fecerat, modo se-
 „ quenti: *Primò mando, quòd meus hæres*
teneatur expendere pro confectiōe tumuli, &
exequiarum quolibet anno libr. 25. pro una
Missâ cantata, & aliis sexdecim Missis pro
animabus meorum Parentum celebran. à Fra-
tribus Franciscanis S. Petri de Syrchis, & pro
hoc Legato volo, quòd sint perpetuò obligata
bona mea. Item, volo, quòd dictus meus hæ-
res solvat ex dictis bonis meis quolibet anno
lib. 40. quæ inserviant pro oleo lampadis meæ
Capellæ majoris in dictâ Ecclesia S. Petri.
Item, relinquo in perpetuum Missas septem
qualibet hebdomada pro Animabus Purgato-
rii, &c. & eleemosyna sit septem solidorum pro
qualibet Missâ, &c. & proprietas illarum est
1400. libr. quæ sit super domo mea, in qua
habito. Item, relinquo pro eleemosyna dicto
Conventui S. Petri de Syrchis lib. 300. ut illæ
applicari debeant per meos Curatores in loco
securi ad rationem lib. 24. annuarum, & in-
serviant pro emendis linteaminibus pro pau-
peri-

peribus Fratribus infirmis. Item, quia D. Mater mea reliquit, ut dicantur due Missæ perpetuæ qualibet hebdomada à dictis Fratribus, mando, quòd super bonis meis solvantur quolibet anno lib. 28. Item, quia D. Pater meus reliquit unam Missam perpetuam qualibet hebdomada celebran. à dictis Fratribus, & reliquit pro eleemosyna censum libr. 150. debitum à Gavino Aduano, &c. quatenus perdidertint supradictum, mando, ut meus hæres solvat lib. 11. annuas, &c. & factis aliis pluribus Legatis profanis, &c. instituit sibi hæredem Deum, & animam suam, mandans suis Exequutoribus, ut, adimpleret, & satisfactis Legatis, instituerent unam tertiam dignitatem Archidiaconalem in Cathedrali Turritana, cum annuo redditu lib. 1000. Et de residuo, unum, vel plures Canonicatus secundum caducitatem bonorum suorum, & aliàs, prout in dicto Testamento dicitur uberius contineri.

77. Et subindè in executionem dicti Testamenti unus Canonicatus, & unus Archidiaconatus in Ecclesia Turritana erecti fuerant; dictus Archidiaconatus, ex dispositione ejusdem Petri testatoris collatus fuerat quondam Dida-

„ Didaco Moros ejus Fratri Germano ,
 „ Exequutori Testamentario , qui bona
 „ fide, dum in vivis erat , eadem Legata
 „ pia adimpleri curaverat ; verum post
 „ ejus obitum de eodem Archidiacona-
 „ tu provisus fuerat dilectus Carolus de
 „ Capudoro , ad cujus favorem dilectus
 „ filius Pro-vicarius Generalis Turrita-
 „ nus , nesciebatur quo jure , declarave-
 „ rat : *Fratres Minores prædictos Legatorum*
 „ *capaces tantum , factorum pro oleo lapadis,*
 „ *& lintheaminibus infirmorum, & incapaces*
 „ *pro reliquis , quæ Archidiacono prædi-*
 „ *cto adjudicaverat , prout in ejus sen-*
 „ *tentia dicitur contineri ; undè dictus*
 „ *Syndicus , tamquàm unus de Populo , pro*
 „ *suffragio animarum , pro quibus insti-*
 „ *tuta fuerunt dicta Legata pia , & pro*
 „ *sua pietate erga dictos Fratres de Ob-*
 „ *servantia , qui in magna necessitate*
 „ *propter eleemosynarum deficientiam*
 „ *in prædicta Insula Sardinia reperiebantur ,*
 „ *prout ex attestazione juratorum ,*
 „ *& Officialis Civitatis Turritanæ con-*
 „ *stare dicebatur : Nobis humiliter sup-*
 „ *plicaverat , ut omnimodum adimple-*
 „ *mentum Legatorum , prædictorum*
 „ Ven. Fratri Archiepiscopo Turritano ,
 non

„ non obstante prædicta Pro-Vicarii Ge-
 „ neralis sententiâ, committere de beni-
 „ gnitate Apostolica dignaremur.

„ 78. Instantia verò hujusmodi ad
 „ prædictam Cardinalium Congrega-
 „ tionem à nobis remissa, & de manda-
 „ to ipsius Congreg. citato dilecto, etiam
 „ filio Alexandro Bulla supradicti Ca-
 „ roli de Capudoro Archidiaconi Pro-
 „ curatore, Syndicus prædictus pluri-
 „ mùm cupiebat declarari, prædictos
 „ Fratres Minores de Observantia posse
 „ recipere præinserta annua Legata Mis-
 „ sarum, per modum puræ, & simplicis
 „ eleemosynæ, juxta doctrinam S. Bona-
 „ venturæ in quadam Constitutione fel.
 „ rec. Urbani Papæ VIII. prædecessoris
 „ nostri, cujus initium: *Sacro sanctum Apo-*
 „ „ *stolatus Ministerium, &c.* proindè de-
 „ bere dictum Archiepiscopum Turri-
 „ tanum, tamquàm executorem ulti-
 „ marum voluntatum, & præcipuè pia-
 „ rum, curare omnimodum adimple-
 „ mentum eorum Legatorum, & vo-
 „ luntatis dicti Petri testatoris, compen-
 „ sando hæredes, & detentores bonorum
 „ ad satisfactionem, nè animæ ejus Au-
 „ ctorum, & Benefactorum suffragiis de-

„ defraudatæ remanerent ; emanavit ab
 „ eadem Cardinalium Congregatione
 „ decretum tenoris , qui sequitur . *Sac.*
Congreg. EE. S. R. E. Card. negotiis , & con-
sultationibus Episcoporum , & Regularium
præposita , Procuratore . Archidiaconi Turrita-
ni sæpius citato , referente Eminentiss. D. Car-
dinali Portocarero , decrevit esse dandas decla-
rationes sæpè aliàs factas , videlicet , Fratres
Minores de Observantia non posse possidere
censuras , & bona stabilia , posse tamen recipere
per viam eleemosynæ , quidquid eis traditur ab
executoribus ultimarum voluntatum pro cele-
bratione Missarum , & Anniversariorum ; &
propterea committendum , prout præsentis de-
creti tenore committit , Archiepiscopo Turri-
tano , ut ad limites prædictæ declarationis in
causa , de qua suprà agitur , procedat , & ad
illius observantiam , quantum opus fuerit , juris
remediis , & in subsidium , etiam censuris Ec-
clesiasticis compellat . Romæ 3. Augusti 1674.
Cardinal. Brancacius .

„ Cùm autem , sicut dictus Syndi-
 „ cus Nobis subindè exponi fecit , ut de-
 „ cretum hujusmodi firmiùs subsistat , &
 „ observeretur exactiùs , Apostolicæ No-
 „ stræ confirmationis patrocinio com-
 „ muniri summoperè desideret . Nos
 ipsum

„ ipsum Syndicum, &c. absolventes, &c.
 „ supplicationibus ejus inclinati, &c. De-
 „ cretum præinsertum Authoritate Apo-
 „ stolica tenore præsentium approba-
 „ mus, & confirmamus, illique invio-
 „ labilis Apostolicæ firmitatis robur
 „ adjicimus, &c. sicque in præmissis
 „ per quoscumque Judices, &c. irri-
 „ tum, &c. Datum Romæ apud S. Mariam
 „ Majorem die 22. Augusti 1674. Pontifi-
 „ catus nostri anno quarto, &c.

59. *Decretum S. Congregat. Episcop. & Regul. in una Lucana sub die 26. Martii 1677. ut in Regesto ejusdem: Offerunt di Lucca. Sac. Congreg. &c. Sapiens declaravit Fratres Minores de Observ. S. Francisci, quamvis, attenta dispositione, Exivi de Paradiso Clement. V. & constitut. Nicolai III. Exiit, sint incapaces obtinendi census perpetuos, & bona stabilia, posse tamen per viam puræ, & simplicis eleemosynæ recipere, quidquid ab Executoribus ultimarum voluntatum eis traditur, pro celebratione Missarum, pro ornamento Ecclesiæ, aliisque necessariis procurandis juxta doctrinam D. Bonaventuræ relata in Constit. san. mem. Urbani VIII. incipiente, Sacrosanctum Apostolatus Ministerium; atque in præfatis casibus dictos Executores ul-
 tima-*

timarum voluntatum curare debere, ut hujusmodi piæ petitiones adimpleantur, nè Testatorum Animæ debitis suffragiis defraudatæ remaneant; quam quidem declarationem, illiusque tenorem in casu, de quo agitur, eadem Sac. Congreg. servari præcepit, committendo Ordinario Lucensi, pro tempore esistenti, ut, quatenus alius Executor non existat, prænaratam pii Testatoris dispositionem executioni demandet, &c.

Decretum Sacræ Congregationis Fabricæ editum 15. Decembris 1646. ad providendum indemnitati Fratrum in annuis Legatis, & occurrendum hæredum; vel Executorum malitiæ.

„ 80. Sacra Congregatio Generalis
 „ R. Fabricæ S. Petri de Urbe ad consu-
 „ lendum, non minùs indemnitati Fratr.
 „ Ord. Minor. de Observ. S. Francisci,
 „ quàm providendum malitiæ hæredum,
 „ & aliorum quomodolibet obligato-
 „ rum, qui differunt ultrà biennium illis
 „ solvere annua Legata pia cum onere
 „ Missarum, scè Officiorum, vel, etiam
 „ gratis, dictis Fratribus, scè eorum Ec-
 „ clesiis relicta, ac in futurum relin-
 „ quenda, sub spe postea super illis pro
 „ minori summa se componendi cum
 Com-

„ Commissariis, & aliis R. Fabricæ Mi-
 „ nistris, & Officialibus, prohibuit, &
 „ expresse mandavit Commissariis, Eco-
 „ nomis, Secretariis, & aliis quibuscum-
 „ que Officialibus, & Ministris R. Fabri-
 „ cæ præsentibus, & futuris, tam Urbis,
 „ & Status Ecclesiastici, quam Regni
 „ Neapolitani, & aliorum quorum-
 „ cumque Locorum, sub poenis arbi-
 „ trio ejusdem Sac. Congr. nè de cœtero
 „ cum hæredibus, vel aliis quomodolibet
 „ obligatis ad solutionem dictorum
 „ Legatorum, ad aliquam compositionem,
 „ remissionem, vel transactionem
 „ deveniant, sed ab illis omnes annatas
 „ supra biennium decursas, & non solu-
 „ tas, integralitèr exigant, & exigere
 „ faciant in beneficium dictæ R. Fabricæ
 „ sinè relaxatione alicujus minimæ por-
 „ tionis, seu quantitatis, servato in reli-
 „ quis tenore Decreti in hac materia ab
 „ eadem Sac. Congreg. editi *sub die 14. Fe-*
 „ *bruarii 1633.* & compositiones, &c. eo
 „ ipso nullas, & irritas esse decrevit, man-
 „ dans, &c.

§. X.

*Epistola S. Congregat. R. Fabricæ concernens
capacitatem Fratr. Minor. de Observ.
circa Legata.*

„ 81. Molto Rev.mio Amatissimo.
„ Hà fatto rappresentare à questa Sacra
„ Congregazione della Fabrica il Padre
„ Commissario di Corte della Religio-
„ ne de' Minori Osservanti di S. France-
„ sco, come la q. Bartolomea Ginchelli
„ da Ancona, lasciò al Convento di det-
„ ta Città annui scudi cinque, perche li
„ celebrino un'Officio con trenta Messe;
„ e, che gl' Eredi ricusano pagarglieli,
„ sotto pretesto della loro incapacità:
„ Questa Sac. Congregatione altre volte
„ dichiarò detti Frati capaci per mo-
„ dum eleemosynæ: però provvederete il
„ Legato si eseguisca, nè sotto il detto pretesto
„ li Eredi ritardino il pagamento: Gover-
„ nandovi conforme al Decreto fatto in
„ questa materia, e conservatevi. Roma
31. Dicembre 1634. Tutto vostro:

Il Cardinal Lante.

Andrea Ghetti Economo.

Alia

Alia ejusdem Epistola.

„ 82. Molto Rev.mio Amatissimo,
 „ Per parte delli Frati Minori Osservan-
 „ ti di S. Francesco d'Offida è stato rap-
 „ presentato à questa S.Congregazione,
 „ che il Capitano Alfonso Paolini per
 „ il bisogno, che tenevano d'augmenta-
 „ re il loro Orto, gli lasciò certo sito à
 „ quello contiguo, con peso d'una Messa
 „ la settimana. E perche a detti Padri è
 „ permesso ritenere simili Orti per gli
 „ erbaggi necessari, non solo non li proi-
 „ birete, ma operarete ancora con la
 „ vostra autorità, che detti Padri goda-
 „ no il beneficio di detto Legato, facen-
 „ dogli dagl'Eredi consegnare detto Or-
 „ to lasciatoli, e conservatevi. *Roma li 2.*
 „ *Novembre 1641.* Tutto vostro: Il Car-
 „ dinal Lante. Andrea Ghetti Econo-
 „ mo. Apud Pironium.

„ *Decretum S. Congr. Conc. in Faventina*

„ *Legatorum.*

„ 83. In assignatione bonorum facta
 „ per Constantiam Severolam, anno
 „ 1657. ad effectum fundandi in Terra
 „ Mutilianæ, vel beneficium Ecclesiasti-
 „ cum, vel Monasterium Monialium,
 „ tria onera Fundatrix imposuit. Pri-

„ mum, annuæ præstationis, libr. 100.
 „ olei pro manutentione lampadis antè
 „ Sacras Reliquias in Ecclesia PP. Ca-
 „ puccinorum dictæ Terræ. Secundum,
 „ libr. 25. ceræ albæ pro usu ejusdem Ec-
 „ clesiæ. Et tertium denique, unius fer-
 „ culi valoris solidorum 20. ipsis PP. Ca-
 „ puccinis per singulas hebdomadas sub-
 „ ministrandi.

„ Secuta de anno 1686. Monasterii
 „ fundatione, recusarunt Moniales sub-
 „ ministrare dictas præstationes, sub præ-
 „ textu omnimodæ incapacitatis Fratr.
 „ Capuccinorum. Quarè ad instantiam
 „ Alexandri Ronconi, tamquàm unius
 „ de Populo, citatis, & informantibus,
 „ quoque Monialibus, declarari humili-
 „ tèr supplicatur.

I. *An Monasterium Monialium teneatur
 subministrare singulis annis dictas libr. 100.
 olei, & 25. ceræ albæ pro usu Ecclesiæ Fratr.
 Capuccinorum?*

II. *An similiter teneantur præstare sin-
 gulis hebdomadis supradictum ferculum bo-
 nonenorum 20. pro ipsis Capuccinis?*

Die 2. Martii 1697. S.C.C. ad primum
 respondit affirmativè.

Ad secundum, servanda esse decreta
 Con.

Congreg. Fabricæ die 14. Februarii 1633.

Votum Rotæ in Turritana Legatorum, quæ recensentur supra in Constitutione Clementis X. num. 76.

84. Rota per rationes deductas in postrema ex superscriptis Decisionibus (editis respectivè 10. Januarii 1695. & 6. Aprilis 1696. coram Emerix, quas non refero, nè ab intento brevitatis deflectam : Et possunt videri, tum apud Monacellum in formul. tom. 2. in appendice : tum apud de Luccia in tr. de Legatis pro victu Religios. Mendicant. n. 351. & 358.) est in voto Legata, de quibus agitur, deberi, & esse adimplenda juxta modum in ea expressum : Primò nempe, deberi, & esse adimplendum Legatum relictum Capellæ majori pro oleo lampadis.

Secundò, absolutè loquendo, non deberi Legatum pro syndonibus relictum ad usum infirmariæ, sed esse adimplendum ex parte hæredum, seu executorum in ipsamet specie, & juxta majores, vel minores indigentias ejusdem infirmariæ arbitrio Ordinarii, seclusa ex parte Fratrum quavis instantia, & facta prius per ipsos solemnī protestatione se nullum jus habere ad illius consequutionem.

Tertiò demùm, reliqua Legata pro Anniversariis, & Missis similiter non deberi ;

sed nihilominus teneri heredem , seu Executorem ad eorum implementum , committendo celebrationem Missarum , vel ipsismet Fratribus , vel aliis juxta rationabile arbitrium ejusdem Ordinarii : qui ulterius possit , si rei necessitas exigat , applicare Archidiacono partem proventuum ad hunc effectum relictorum , injuncta illi proportionabili Missarum celebratione : prout latius declaratur in eadem postrema decisione .

Alexander Ursinus S.R.E. Decanus.

Rationes , propter quas S. Rota inducta est ad præactas resolutiones edendas , recensentur in §. §. respectivè in præsentì Consilio examinatis , & pro veritate facili methodo resolutis .

§. XI.

Aromatarie Fratrum Minorum .

85. **O**ccasione decreti allegati nu. 67. examinatur : an liceat Fratribus Minoribus , Sæcularibus , aliorumque Ordinum Religiosis vendere res Aromatariarum , quas in Conventibus retinent ad usum suorum infirmorum ? Fundamentum dubitandi subnascitur propter decre-

decretum S. Congregationis Concilii 7. Septemb. 1647. quæ censuit, posse Regulares vendere Theriacam, Hyacinthum, & Chimica; dummodo hæc postrema non sint præparata, & composita, ut decrevit Sac. Congregatio Visitat. Apostol. 22. Decembr. 1662. pro Regularibus Urbis, ejusque districtu.

86. Resolutionem tamen dictæ Sac. Congregationis non ampliari ad Fratres Minores dubium esse non potest juxta Regul. 81. jur. in 6. *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter concessurus.* Oportet itaque, ut de illis fiat specialis expressio, ut comprehendantur, & absoluta locutio eos non afficit, propter altissimam paupertatem, cujus sunt professores, à qua inhabiles sunt ad dominium, vel transferendum, vel recipiendum, prout opus est in vero venditionis contractu. Propter quod licet Innocentius XII. in *Constit. nupèr de celebrat. Missar. §. 28.* generalitèr præcipiat Regularibus cum expressa derogatione omnium, quæ possent obstare, ut asservent in capsula sub duplici clave eleemosynas pro Missis, attamen sub dispositione Fratres Minor. Observantes non compræhendi

respondit Sac. Congregatio Concilii, ex adnotatis *tit. priori cons. 3. n. 38.* & indè ipsi tenentur religiosè parere enunciato decreto *in d. num. 67. escripto*, quod per se ipsos res aromatariæ vendi omnino prohibet.

87. Si tamen occurreret hypothesis, quòd ex cōsuetis eleemosynis, vel per recursum ad amicos spirituales (quìa nullus reperiretur, qui vellet onus subire) non possent in levamen Fratrum infirmorum Aromatariæ de medicinalibus sufficienter provideri; tunc liceret Aromatario de licentia Generalis, vel Provincialis tradere petentibus medicamenta superius expressa, aut alia quoque ad mensuram indigentiae, eaque commutare in res opportunas ad medicinalia conficienda, zacharum, aromata &c., quæ iidem offerrent, ex resolutis in *cap. exiit de verb. signif. in 6. §. Quia verò libros*, ibi: *& alia mobilia interdum contingit, seu expedit vendi, vel etiam commutari.* Inter mobilia autem, medicamenta recenseri notum est: at quæ major utilitas, imò necessitas, etiam ex mente saltèm implicita S. Patris, ut ea commutentur, quàm ubi cessant eleemosynæ, nec adest Amicus spiritualis

da

ad erogandas pecunias in pharmaca ad effectum elevandi necessitates infirmorum? quos adeò Ministris, & Custodibus summoperè ipse commendavit, eisque in *cap. 4. Regulæ* recursum prædictum iniunxit; & hinc commutatio illa foret in subsidium utriusque, ac de interpretativa intentione S. Francisci.

88. Quin etiam, si neque commutatio sufficeret ad congruam medicinalium provisionem pro infirmis Fratribus, possent medicamenta per Syndicum, vel ejus Substitutum, æstimato pretio vendi, ut apertè deducitur ex *alleg. cap. 8. d. §. vers. Si verò*, à quo juxta textum esset pretium recipiendum, & per eum in res medicinales erogandum. Sed ad fraudes evitandas, & occurrendum abusibus, quos eadem Sac. Congr. in sæpè citato decreto *num. 67.* tolli voluit, nonnullæ cautelæ in praxi observandæ proponuntur.

89. I. Ut veræ eleemosynæ cessent, & sit frustraneus recursus ad Amicos spirituales.

II. Ut necessitas sit vera, præterita, præsens, vel imminens à Superiore approbata; qui, ut sufficientè sit de illa instru-

instructus, debet singulis annis recognoscere ex libro in Aromataria, & alio penes Syndicum asservatis, tum eleemosynas, tum sumptus.

III. Ut pecuniæ à Syndico, ejusve Substituto recipiantur; in libro ad hoc designato notentur, & per eos in solos usus præfixos pro pharmacis infirmorum Fratrum convertantur.

IV, Ut Fratres circa eleemosynas non se ingerant: quorum partes sunt tantum necessitates Syndico significare.

V. Ut Aromatarius à negotiatione temperet.

VI. Ut necessitate cessante, cesset venditio per Syndicum.

Expedit etiam, ad removendam quoque speciem mali, ut Aromatarius instruat petentes medicamenta, quòd illorum pretium non cedat ad relevandam mendicitatem Fratrum sanorum, quoad victum, & vestitum, utpote taxatum pro pharmacis pro infirmis, privativè quoad alios.

90. Singulæ ferè hujusmodi restrictivæ præscribuntur à Paolo V. qui sub anno 1607. petente pro securitate conscientiae P. Archangelo de Messina Ministro
Gene.

Generali, confirmavit vivæ vocis oraculum à Greg. XIII. factum P. Gonzagæ, asservandi in Aromatariis indigentibus capsulam, in qua reponerentur eleemosynæ in compensationem medicamentorum, vel ex gratitudine à recipientibus oblatae: cujus clavis existeret penès Syndicum Apostolicum. Subindè exhibitis Sac. Congreg. Episcop. & Regul. precibus pro confirmatione concessionis ipsa suo decreto petitam facultatem concessit, servatis tamen omnibus conditionibus, & restrictivis in concessione à sa. me. Paulo V. facta, præscriptis, & præsertim: quòd pecuniarum exactio fieri debeat à Syndico Apostolico cum assistentia Guardiani, Discretorum, & Aromatarii pro tempore: illaque in particulari libro describatur: & in alios, quam in superenarratos usus minimè erogetur. Romæ 23. Februarii 1679.

91. Attamen, quamquàm decretum quòad cœtera possit ad praxim, tutò deduci (semper necessitate urgente) pro Fratribus infirmis, numquàm tamen quantum ad retinendum in Aromataria capsulam pro eleemosynis asservandis; quoniam hac in re opponitur Clementinæ Exrvi de Paradiso de verb. signif.
in

in qua Clemens V. §. *Quocirca* Fratribus prohibet *retinere cippos, vel truncos ordinatos ad offerentium, seu donantium pecunias reponendas*. Idcirco censetur, Religionem illud, quoad illam clausulam numquam acceptasse, cum ejus mens sit nullatenus admittere dispensationem ullam, vel concessionem Apostolicam, quæ repugnet strictæ observantiæ Regulæ, & Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. sed omnibus ex animo renunciat juxta protestationem, quæ solet in omnibus Capitulis generalibus sincerè præmitti.

Quæ præsentī §. notavimus sub censura sint dicta, cum nostrum non sit relaxare rigorem puritatis Regulæ, sed potius cum stricta ejus observantia modum proponere juxta dictas Declarationes, ut possint ergà infirmos, etiam per pharmacorum remedia exerceri officia charitatis, & pietatis functiones tantò amoris fervore Ministris, & Custodibus à S. Patre commendata. Sed vitentur abusus, nec in fraudem paupertatis quidquam agatur; super quo oportet Superiores esse summopere vigiles.

CONSILIUM II.

An Fratres Minores possint se
componere cum hæredibus
Testatorum super Le-
gatis ?

S U M M A R I U M .

- 1 *Fratres Minores sunt incapaces ad trans-
actiones instituendas.*
- 2 *Transactio duplex, generalis, & specialis.*
- 3 *Capitalia Legatorum cum onere celebratio-
nis Missarum debent investiri in bonis
immobilibus.*
- 4 *Nec possunt sine licentia Sedis Apostolicæ
alienari.*
- 5 *Super Legatis relictis favore Fratrum
Minorum nullus potest transigere, &
capitalia extinguere.*
- 6 *Concordia super legatis rescissa à S. Congr.
Concilii.*
- 7 *Decretum confirmatum à Papa, factum est
Pape.*
- 8 *Opinio Roderici, & Lantuschæ.*
- 9 *Reprobatur.*

350 TIT. III. CONS. II.

- 10 *Ordo semper rejecit dispensationes relaxativas puritatis Regulæ .*
- 11 *Legata immediatè Fratribus facta , quòad eos caducantur .*
- 12 *Non verò quoad opus pium adjectum Legatis .*
- 13 *Episcopus ex officio est Judex executor Testamentorum .*
- 14 *Opus pium est privilegiatum .*
- 15 *In dispositionibus Testamentariis est facienda benigna interpretatio .*
- 16 *Concessio Pauli IV. non percutit Legata annua .*

IAM constat ex superiori consilio Fratres , inspectâ puritate suæ professionis , nullum jus habere , aut posse prætere , tam in capitali , quàm in præstationibus Legatorum , à Fidelium pietate ad sublevandas ipsorum necessitates dispositis . Quod non modò procedit , quando gravantur hæredes , ut præstationes in eleemosynam eis conferant ; sed in fortioribus terminis , quando Legata sunt , etiam Fratribus directè facta , vel fors principalis ipsis legatur ad effectum , ut ex illa annuos proventus recipiant (quorum nullatenus sunt capaces)
& in-

& indè in consequentiam de necessitate venit eorum incapacitas ad conventiones faciendas cum hæredibus per compositionem, transactionem, vel aliàs: cum similia ex sui natura ab eo exire petant, qui de re possit disponere, & civiles, & obligatorios contractus inire.

2. Quod est planè communiter à Doctõribus receptum; sive tractetur de compositione, & transactione generalitèr, prout importat actum, quo concordia inducitur, vel ab obligatione receditur, aut negotium quocumque modo ad finem perducitur, etiam de re, quæ nunquàm fuit in controversia *l. transacta de verb. signif.* sive de speciali, & propriè, ut nimirum idem est, ac conventio, quæ à lite jàm mota, vel movenda, aliquo dato, vel retento, vel promisso receditur, & controversia deceditur *tot. tit. & ff. de transact.*

3. In casu Legati caudati onere Missarum celebrandarum, nullatèus dubitatur de inhabilitate procedendi ad compositionem cum hæredibus, vel aliis gravatis quoad implementum: nam extinctio capitalis prohibetur omninò institut. Innoc. XII. *incip. Nuper de celebrat. Missar.*

Missar. in qua §. Præterea, Pontifex statuit, & decrevit, ut pecuniæ, ac bona immobilia Ecclesiis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Congregationibus, Monasteriis, Conventibus, ac Locis omnibus, tam Sæcularibus, quàm Regularibus, atque illorum personis in futurum simpliciter acquirenda cum onere perpetuo Missarum celebrandarum, ab iis, ad quos pertinet, sub pœna interdicti ab ingressu Ecclesiæ ipso factò incurrenda à die realis acquisitionis, statim deponi debeant penès eadem sacram, vel personam fide dignam, & facultatibus idoneam ad effectum illa, seu illorum pretium quamprimum investiendi in bonis immobilibus fructiferis, cum expressa, & individa mentione oneris, quod illis annexum reperitur.

4. Et §. 7. *Ac si eadem bona immobilia auctoritate Apostolica deinceps alienari contigerit, eorundem pretium sub eadem pœna, ut supra, deponi, atque in aliis bonis stabilibus itidem fructiferis cum ejusdem oneris repetitione, atque annexione converti debet. Quæ quidem manifestissima dispositione Sanctæ Sedis intentum fuit providere, nè unquàm ad extinctionem capitalium, procederetur, sed ex integro conservarentur, ut implementum, ut par est, Legata*
tem.

temporibus statutis assequerentur .

5. Quantum verò ad Legata annua in specie facta favore Fratr. Minor. de Observ. tam gratis, quàm aliquo onere gravata sub 14. Februarii 1633. emanavit à S. Congr. R. Fabricæ S. Petri decretum *Cum sepiùs* approbatum ab Urbano VIII. quod refero *consil. prior. num. 71.* In quo §. 1. prohibetur quævis *extinctio, reductio, & diminutio capitalis, & proprietatis per compositionem cum Ministris Fabricæ, vel alio quovis modo facienda.* Et quævis facta absque speciali permissione Romani Pontificis, eo ipso nulla sit, nec debitoribus, aut aliis quibuscumque suffragetur .

Ponderetur clausula, *vel alio quovis modo, & aliis quibuscumque;* sub qua omnes generalitèr modi comprehenduntur, & Fratres, etiam per se, vel alios ad compositiones faciendas inhabiles declarantur .

6. Propter quòd S. Congr. Concilii in *Salernitana eleemosynarum*, de qua dictum est *consil. prior. §. 6. n. 36.* petentibus PP. Theresianis, ut confirmaretur concordia stipulata ex vi Constitutionis Clementis VII. (de qua statim) cum PP. Capuccinis super Legato ibi enunciato, petitionem 5. Decembris 1705. rejecit per

rescriptum, *Lectum*; & compositio, intelligebatur rescissa, etiam per decretum ibi allegatum.

7. Circa verò decretum *Cum sapius* est annotatione dignum, esse ubique Terrarum ad instar Legis observandum; neque in ipso contenta sunt executioni danda in Locis solùm, in quibus est acceptatum Tribunal Rev. Fabricæ, sed in aliis paritèr ad terminos juris spectat ad Episcopos curare, ut omninò servetur. Cum enim ejusdem promulgatio fuerit facta prævia relatione ad Sanctissimum, adeoque, causâ cognitâ, evenerit, & de Pontificis ordine, & mandato præcepta observantia, omnes ad hanc tenentur, utpotè lege Pontificia præfixa: decretum enim post impertitam à Pontifice auctoritatem, est factum Pontificis, per text. in *cap. Si Apostolica de præbend. in 6.*

Et observant DD. quòd estò decretum, vel Breve ad reformationem emanatum pro aliquo Loco, in aliis non obliget, quatenus reformativum, obligat tamen, quia contenta in illo fundata sunt in jure canonico, quod in conscientia adstringit omnes ad sui implementum, ut per Sperellum *decis. 147.* Accedente etiam ratio.

ratione, quòd quotiès lex disposuit super re certa, ut iusta est in facto conscientiae ab omnibus observanda. Canones autem disponunt ultimas Testatorum voluntates esse sincerè ex integro observandas, *cap. Ultima 13. q. 2.* & consequentè, ubi ipsi alitèr non disponunt, interdictum absolutè est compositiones super Legatis celebrare ad extinctionem, vel diminutionem capitalium, nisi Sedes Apostolica eas specialitèr permittat.

Opponitur, hæc verificari, quantum ad Legata, in quibus gravantur hæredes, ut Fratribus in eleemosynam annuas præstationes conferant; non verò quòad Legata ipsis Fratribus immediatè, & directè, scèu modo non conveniente statui, & conditioni Fratrum Minorum relicta, ac quoties per se ipsos, non autem si per Syndicum agant, ut expressè in *constit. Nuper Clementis VII. lá 15. Bullar. tom. 1.* In qua conceditur, ut Fratres, mediantibus Syndicis Conventum, possint se cum hæredibus componere super Legatis, & institutionibus, quorum non sunt capaces.

Subindè ad hanc concessionem, Paulus IV. *constit. Et Clementi 1 §. 2. ibi,*

Syndicis facultatem fecit transigendi super rebus Fratribus in Testamentis, vel alias donatis, & concessis.

8. Habitaquè consideratione ad dictas concessiones, Roderico *to. 2. qq. Regul. q. 126.* & Lantusca *Theatr. Regul. vers. Legatum num. 3.* dixerunt posse Fratres hodie illis uti, servatâ formâ præscriptâ, hoc est, quòd ipsi non se ingerant in compositione facienda, sed omnis actio Syndico relinquatur.

9. Qui certè palinodiam recitassent, si observassent dictam Clementis concessionem adversari puritati Regulæ, ac statui altissimæ paupertatis Frat. Min., juxta Declarationes Nicolai III. in *cap. Exiit.* Et Clementis V. *Clement. Exivi de verb. signif.* Quoniam per eos fuit declaratum Fratres esse incapaces cujusvis juris ad res temporales, & ut hæredes instituantur, ut diximus *tit. 1. consil. 3. 4. & 5.* Idcò nec, agente Syndico, possunt conventionem aliquam cum hæredibus, vel aliis celebrare; siquidem est planum hoc in Fratribus supponere aliquod jus ad bona ipsa: nam nullus potest pacisci de re non sua; & quatenus de re conveniat, actus corrui.

10. Qua.

10. Quapropter cum concessio Clementis sit contraria puritati Regulæ, eam Fratribus nullatenus licet ad praxim deducere; præsertim, quia ab Aula recessit: enim verò cum esset privilegium, & dispensatio relaxativa rigoris observantiæ, fuit ab Ordine rejecta. Notum est, quòd Capitulum Generale Toletanum anno 1606. renunciavit omnibus concessionibus Pontificiis, quæ repugnarent puritati nostræ Regulæ, decrevitque ad unguem servandas esse Declarationes per dictos Pontifices editas: quod fuit repetitum in Capitulo Generali anno 1612. Et in celebrato an. 1625. ab Urbano VIII. impetrata est Constitutio *Sacrofanctum* 51. Bullar. 10. 4. In qua Urbanus confirmavit decretum dicti Capituli Generalis, quo disponebatur: *Quòd de cætero perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli ejusdem Ordinis professores juxta dicti Ordinis Regulam, nec non Declarationes piæ mem. à Nicolao III. & Clemente V. emanatas vivant: & abrogat omnes concessionibus, seu indulta, tam per litteras Apostolicas, & motu proprio, quam vivæ vocis oraculo, & aliàs quomodolibet concessa, eidem Regulæ quomodolibet contraria, videatur* Portel. dub. Regul. verb. Legatum n. 2. & Con.

stitutio Innoc. XI. *Sollicitudo*, edita 20. Novembris 1679. in qua similes concessiones revocantur, & cassantur.

11. Hinc Legata quorum proprietas non esset pœnes hæredes, vel alios gravatos, sed forent Fratribus immediatè, & directè relicta (cùm ipsorum incapacitas ad ipsa sit notissima, adeòt nec momento possint ea retinere) caducantur respectu ipsorum, & quòad ipsos remanent nulla; quæ in statu Ecclesiastico, & Regno Neapolitano, in quibus est erectum Tribunal Rev. Fabricæ, debent ipsi Fabricæ applicari, cùm in casu intrent facultates Fabricæ juxtà declarationes S. Congr. R. Fabricæ de anno 1598. in *compend. privileg. Vespignani*, apud Petram ad *constit. 5. Honorii III. sect. 4. num. 19.*

12. Ubi verò dictum Tribunal non reperitur erectum, tametsi Legata quòad Fratres, stante eorum incapacitate, sint nulla, & caduca, ac si non fuissent scripta, adeòt nullum jus ei censeatur factum ad illorum consecutionem; adhuc tamen non caducantur, quantum ad opus pium ipsis annexum, sed hoc adhuc est omnimodè ex parte hæredis, vel executoris adimplendum, ut tenuit Rota
dec. 2.

dec. 2. in Turritana Legatorum coram Emerix:
 & explicat Amostaz *de caus. piis cap. 3.*
num. 74.

13. Quin enim, Episcopus ex officio
 Judex executor ultimarum voluntatum
 ex Trident. in *decret. de Purgator. sess. 25.*
 debet eos ad implementum compellere .
 vel, istis recusantibus, in alios capitale,
 & onus implendum transferre.

14. Opus enim pium, cùm respiciat
 cultum divinum, & favorem animæ, est
 adeò privilegiatum, ut præjudicium non
 recipiat ab extrinseca incapacitate Lega-
 tarii. Præsumitur enim, quòd Testator
 voluerit salutem animæ suæ consulere,
omni meliori modo; quæ clausula juxtà vul-
 gatam, facit valere actum, eo modo,
 quo potest.

15. Et indè ubi opus injunctum non
 potest à Fratribus impleri, & Legatum
 acceptari, censendum est eum voluisse
 gravare eos, quos, vel hæredes instituit,
 vel, ad quos de jure omnia sua bona
 transirent, si dispositio ipsa non præcessis-
 set, & quos fortè gravasset, si instructus
 fuisset de incapacitate Fratrum: semper
 enim favore animæ in dispositionibus
 testamentariis est ab unoquoque facien-

da benigna interpretatio; & cum aliis eo modo agendum, quo quis ab alio vult tractari, juxta axioma notissimum, *quod tibi vis, alteri feceris*. Et propterea in casu hæredes actionem non habent ad vindicanda sibi dicta Legata, quasi essent, etiam quoad opus pium implendum, caducata.

16. Neque possunt Fratres se tueri secunda concessione à Paulo IV. emanata. Nam dispositio Pontificis restricta est ad res *Ordini secundum modos licitos, & congruos relictas, ut ex §. 10.* Ità, relinquitur ad Fratrum necessitates relevandas domus, ut per Syndicum vendatur, & pretium in eum finem convertatur; petunt hæredes, ut sibi domus relinquatur, loco cujus se paratos exhibent ad conferendum pretium æquivalens: in casu intrat dispositio Pauli, & Syndicus potest cum illis transigere, & se componere, dummodo nihil de valore domus eis remittat; tunc enim ab uteretur auctoritate sibi facta; neque enim est dominus rei relictæ, sed administrator, ideò fidelitèr se in ea administranda gerere debet.

Quæ concessio non est extendenda ad Legata annua, vel Fratribus immediate

diatè facta, quorum sunt incapaces; vel in quibus gravantur hæredes, ut annuatim quidquam persolvant. Et constitutio intelligenda est, ut non repugnet, tam dispositioni decreti *Cum sæpius*, quàm Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. pro quarum observantia Ordo semper stetit, & constanter rejecit, quidquid extraneum inducebatur ab ipsarum legitimo sensu.

CONSILIUM III.

An Fratres Minores sint capaces Legatorum in persona Syndici Apostolici?

S U M M A R I U M.

- 1 *Fratres Minores non sunt capaces reddituum in persona Syndici.*
- 2 *Nec Legatorum, & num. 4. & 15.*
- 3 *Incerta mendicitas, quid petat?*
- 4 *Decreta à Papa approbata sunt facta à Papæ.*
- 5 *Fratres non possunt habere stabilia in personis Syndicorum.*

- 6 *Opinio Felicis exadverso.*
- 7 *Reprobatur.*
- 8 *Mendicitas Fratrum nec per indirectum est laedenda.*
- 9 *Distinctio à Felice excogitata non sustinetur.*
- 10 *Qualitas Syndicatus operatur, ut Syndico, tamquam tertiæ personæ Legata pro Fratribus non possunt relinqui.*
- 11 *Syndicus est personalitèr alius à gravatis à Testatoribus.*
- 12 *Legatum factum Syndico, ut tertiæ personæ corrui.*
- 13 *S. Congr. in Romana Donationis non favet sententiæ Felicis ad 15.*
- 16 *Quid agendum, cum Legata sunt immediate relieta Fratribus, vel Syndico?*
- 17 *Syndicus non potest esse administrator dictorum Legatorum in Fratrum utilitates.*
- 18 *Quid sit habere usum possessionum?*
- 19 *Quid censendum de Legato celebrationis Missarum in Capella Testatoris existente in Ecclesia Fratrum?*
- 20 *Legata nulla favore Fratrum, per alios habiles sunt implenda.*

I **S**YNDICUS Apostolicus ex dicendis
tit. sequen. consil. 1. est persona aliqua pia, auctoritate Summi Pontificis nominata à Ministris Generalibus, Provincialibus, vel Custodibus respectivè: ut nomine, & auctoritate Sedis Apostolicæ, ac ut ipsius Procurator, & Oeconomus, quamplurima præstet in utilitates Fratrum Minorum, ut expressius *loc. cit.* Verùm inter ea non est facultas, ut possit redditus retinere ad Fratrum, necessitates sublevandas; in eo enim non esset S. Sedis Procurator, sed interposita Fratrum persona; nam redditus reciperet, & ministraret auctoritate, & nomine Fratrum, non verò Apostolicæ Sedis, quæ ipsorum dominium non recipit. Et in *Clementina Exivi de verb. signif.* declaravit Fratres esse incapaces recipiendi, & habendi annuos redditus: cùm verò absolute Papa loquatur, dispositio extenditur, ut id non liceat per se, vel per alios; cùm autem facultas Procuratoris non se extendat ultra facultatem à Substituente concessam, non possunt Fratres prætere esse in Syndico facultatem ad redditus retinendos; siquidem Sedes Apostolica

lica eam illi numquam concessit .

2. Item , Fratres non sunt capaces Legatorum annuorum , quorum dominium directum ipsorum capitalium , & immobilium resideat apud Syndicum , Apostolicum , quia Syndicus agit nomine , & auctoritate Papæ ; Papa verò prohibet expressè talium Legatorum receptionem , & retentionem : ità Nicolaus III. in *cap. Exiit . §. Ad hac eod. tit. in 6. ibi . Declaramus , ordinamus , & dicimus , quòd si Testator modum , secundum quem Fratribus (eorum conditione inspecta) recipere non liceret , exprimat in legando : ut , si legaret Fratribus vineam , vel agrum ad excolendum , domum ad locandum , vel similia verba in similibus proferret , aut modos similes in relinquendo servaret , à tali Legato , & ejus receptione per omnem modum Fratres abstineant . Quibus excluditur quilibet modus , qui Regulæ repugnet , & in fraudem paupertatis censeatur factus ; adeoque nec per se , neque per Syndicum debent Fratres Legatum recipere , & acceptare .*

3. Etenim Fratribus debet victum , & vestitum præbere incerta mendicitas , per text. in *cap. Religionum de Religios. domibus in 6. Incerta verò mendicitas hoc ex sua natu-*

natura petit, quod nihil certum habeant, undè victum sumant, sed quæstuatione illum requirant. Propriè enim incertum Mendici suffragium in hoc stat, ut, quandoque ex misericordia alterius illi subveniatur, quandoque non.

4. Hinc à Sac. Congreg. ab Urbano VIII. specialitèr proposita consultationibus Fratr. Minor. de Obser. Cismontanæ Familiæ ad effectum, ut ab ipsorum Conventibus removerentur omnes abusus adversantes Observantiæ Regulæ S. Francisci, ipso Urbano approbante 14. Junii 1628. plura constituit, videnda *consil. 1. num. 53. & in Bullar. tom. 4. ad constit. Sacrosanctum 51. Urbani VIII.* inter quæ §. *Cum annuos redditus*, est hæc prohibitio directè Syndicis facta, ibi: *Inhibemus autem, nè Syndicus in sua persona hujusmodi annuos redditus percipiat distribuendos ipsis Fratribus.* Quæ decreta, cum sint à Papa approbata, sunt facta Papæ, dicente textu in cap. *Si Apostolicæ de præbendis in 6. quodd post imperitam à nobis auctoritatem, nostra censeantur effecta*; & ideò sunt ubique tamquam lex Pontificia observanda.

5. Et subindè S. Congr. R. Fabricæ in *Æsina Legati 26. Novembris 1692. Censuit*
Fran.

Franciscanos Observantes, qui prætendebant stabilia nomine Syndici, esse incapaces ad ista retinenda. Nec moveatur difficultas propter ly stabilia, quasi lex noluerit comprehendere, etiam annuos redditus ex Legatis, vel aliàs provenientes. Nàm isti ex d. Clementina §. Cumque annui inter immobilia, & stabilia ab jure, etiam civili reputantur; proptereà excluduntur quoque census, & cambia.

6. Hæc omnia admittit Felix in *exam. Confessar. to 2. par. 2. n. 1189.* Si Syndicus consideretur, ut Syndicus, quia, ut Syndicus stat nomine Pontificis, & Pontifex ubi supra vult, quòd Fratres à dictorum Legatorum receptione *per omnem modum abstineant*: ly *per omnem modum* excludit tam Fratres per se, quàm per Syndicum.

Sed aliud systema servat loquendo de Syndico, ut est quædam tertia persona, sub qua ratione *num. 1195.* dixit, non esse contra Regulam, & nostram paupertatem, si dominium directum Legatorum sit apud Syndicum, ut est persona tertia: sicut enim Testator potest relinquere Collegio, Hospitali, vel alteri tertiæ personæ aliquod capitale ea lege, ut

te-

teneantur illud reinvestire in aliqua re stabili, seu censibus, & locis Montium non vacabilibus, ut ex fructibus reinvestimenti quot annis tantum pro Fratrum necessitatibus solvant; ità ex identitate rationis sibi videatur eandem praxim, posse tenere cum Syndico, ut tertia persona: officium enim Syndicatus non potest facere, quin hic valeat alteri se obligare ad aliquod onus gratis subeundum, ad suscipienda nimirum bona immobilia Legantis cum onere distribuendi annuatim fructus pro Fratribus in suffragium animæ Testatoris.

Pro confirmatione allegat decretum S. Congr. Concilii in *Romana Donationis* ex Lantuscha *verb. Legatum num. 5.* In qua, cum Syndico Apostolico Conventus S. Mariæ de Ara-Cœli, & aliis in dicto officio Syndicatus pro tempore successoribus quædam Pamphilia Mota donasset scuta mille cum conditione reinvestimenti faciendi, ut ex fructibus perpetuò impenderent, & applicarent triginta scuta in emptionem panis albi ad beneficium, & servitium Infirmeriæ dicti Conventus; & Procurator R. Fabricæ S. Petri, citatis PP. petiisset à d. S. Congr. de-

declarari. *An prænarrata donatio valeat sustineri? Ipsa 2. Junii 1663. censuit licere dictis Fratribus prænarratam annuam panis præstationem titulo dumtaxat eleemosynæ recipere, ad præscriptum decreti Congr. Fabricæ 14. Febr. 1633. editi: Et Syndico Apostolico non posse à Ministris Fabricæ ratione hujusmodi donationis molestias inferri, nisi ad formam supradicti decreti.*

7. Hæc congeffit Felix pro sua opinione firmanda. Verum, vel nihil probant, vel aditum parant ad dispensationes relaxativas puritatis observantiæ Regulæ. Etenim, si Syndicus, ut tertia persona, habilis esset ad retinenda legata pro necessitatibus Fratrum, posset etiam, census, loca Montium, ac possessiones, eorumque fructus, imò & pingues hæreditates acquirere: cum eadem ratio sit de omnibus; & hinc via esset aperta excludendi Fratrum mendicitatem, & introducendi abusus repugnantes puritati Regulæ.

8. Inter quos ante tempora dictæ Urbanæ Congregationis hic, etiam numerabatur, quod Syndici annuos redditus in sua persona reciperent Fratribus distribuendos; ad quem eradicandum, ipsa

ipsa absolutè prohibuit, nè id amplius agerent, & introductum sustulit. Nec esset satis provisum, si, Syndicis inspectis, ut tertię personę, adhuc illa praxis liceret: Tunc enim verificaretur Legata à Syndicis recipi: & per æquivalens, & indirectum mendicatas Fratrum læderetur.

9. Ideò arbitraria, & vana est in casu distinctio illa Felicis, excogitata in fraudem legis, & ad palliandam transgressionem Regulę, cùjus observantia in sua puritate non pendet à præcisionibus Metaphisicis; propterea sub neutro conceptu est Syndicus habilis ad ipsa Legata recipienda, sed sub unoquoque exclusus censetur, tùm per Regulam in Clement. §. Porro: *ubi aliquid generalitèr prohibetur, quod expressè non conceditur, intelligitur denegatum*; tùm ex 84. jur. in 6. *Cùm quid una via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti.*

Maximè, quia tunc Fratres essent certi de annuis præstationibus, & aliquid certi præsumerentur habere, ex quo vivere possent absque eo, quòd deberent, vel precariò mendicare, vel recurrere pro necessitatibus ad Amicos spirituales. Etenim securi essent, & confiderent,

quòd Syndicus, utpotè constitutus, ut eorum indigentis provideret, illas præstationes in eum finem expenderet; & ita læsa esset mendicitas, & fraus legi facta.

Imò, qualitas Syndicatus præsumitur principalitèr intentata, cùm nulla tertia persona posset esse proprietaria Legati, nisi esset Syndicus: proindè verbis, & linguâ tertia persona constitueretur domina proprietatis Legati, sed re, & effectu Syndico proprietas esset concessa. Tunc quidem censeretur Syndicus, ut tertia persona electus, quando per occasionem remotus à Syndicatu, adhuc capitale apud ipsum remaneret; sed, cùm deberet transire in alium pro Syndico nominatum, consequens est, ut non ratio tertiæ personæ sit inspecta, sed qualitas Syndicatus, utpotè in casu à dispositione omnimodè impræscindibilis.

10. A qua quidem qualitate unusquisque constituitur extraneus, ut non possit à Testatore ad eum effectum assumi. Neque enim rationi repugnat, quod una persona ad certas actiones reddatur inhabilis, ad quas aliàs esset apta: ita Religiosi à qualitate professionis inhabilitantur, ne possint testari, *cap. Quia ingredientibus*

tibus de testam. Et quatenus ille assumeret dominium *Legati*, illa qualitate resistente, penes eum non esset, nec apud hæredes Testatoris, nec apud Papam; adeoque esse deberet penes Fratres, quorum tunc Syndicus foret interposita persona, cum nomine Fratrum Legatum reciperet.

11. Ulteriùs consideratur, à dicta Sac. Congreg. pro Cismontana Familia supponi Syndicum, ut personalitèr Discretum à gravatis à Testatoribus, ad annuas præstationes Legatorum pro Fratribus dandas, ut constat ex *Consil. 1. num. 9. ad 2. & num. 12 ad 4., & num. 26. ad 3.* Idemque emergit ex decreto d. *Cum sæpiùs* resolvente realem alicuius inter Syndicos, debitoresque Legantium.

12. Tandem Legatum corrueret, adeout, tamquam factum personæ incapaci, intrarent facultates R. Fabricæ, prout deducitur ex *Imolen. donationis, vel Legati* -- In qua, cum Anna Maria Quaini „ assignasset capitalia censuum in scutis „ 1200. Syndico pro tempore existenti „ Conventus PP. Reformatorum Civi- „ tatis Imolæ, non tamquam Syndico, „ vel aliqua ratione spectanti ad Fratres,

A a 2 - sed

„ sed ut personæ privatæ, administratori,
 „ & executori fructuum ex illis prove-
 „ nientium ea lege, ut eos perpetuò eis-
 „ dem Fratribus conferret propter onera
 „ in ipsorum Ecclesia per eos implenda,
 „ celebrationis Missarum, & solemniza-
 „ tionis quarundam Festivitatum; & in
 „ casu incapacitatis, propter quam R.
 „ Fabrica jus aliquod in donatione pos-
 „ set prætere, se cautelasset, & decla-
 „ rasset in tali casu dominium capita-
 „ lium, & fructuum remaneret apud se,
 „ ejusque hæredes, & donationem haberi
 „ pro non facta; cum vcrò Ministri Fa-
 „ bricæ prætenderent donationem ad
 „ Fabricam pertinere, utpote factam,
 „ personæ incapaci, provocatum esset
 „ ad S. Congr. R. Fabr., hæc 16. Martii
 1707. rescripsit: *non intrare privilegia R.
 Fabricæ*. Et subinde, non acquiescente
 rescripto Procuratore Fiscali d. Fabricæ,
 repositâ causâ, eadem 20. Julii d. ann.
 stetit in decis; quasi diceret: Legatum
 non esse factum personis incapacibus, &
 capitalia Legati spectare ad hæredes.
 Ideò cum in nostra hypothesis proprietas
 Legati esset apud Syndicum, esto, ut
 asseritur, tamquam tertiam personam,
 dubia

dubia haud esse posset nullitas, & caducitas Legati.

Nec tunc canonizavit dispositionem Testatricis, qua parte instituit administratorem Syndicum. Nam ejus mens est non posse Fratres in persona Syndici habere redditus, ut ex dd. n. 5. & concordant adnotata *conf. 1. §. 6. d. n. 39. de quo etiam infra n. 17.* sed in eo processit præcisivè.

13. Ideò opinio Felicis nullo modo in praxi regit, habita etiam consideratione ad allegatum decretum S. Congreg. Concilii *nu. 6.* Nam prætermisso, quòd doctrina Felicis est generalis ad quæcumque Legata, & in quacumque summa concernentia utilitates, & commoda Fratrum pro quotidiano victu, & vestitu: animadverti debet præjactum decretum esse in terminis legati, nequaquam ordinati ad absolutam, & necessariam ægrotantium sustentationem, sed restrictum ad aliquòd solatium, seu sublevamen, majoremvè quamdam curam infirmorum, quàm, quæ aliàs per eorum Conventus posset illis ex mendicatione præstari.

Quæ fortè, attentaque pietate Fidelium, ut notavit Rota in *Turritana Le-*

gatorum coram Emerix anno 1695. fuit ratio motiva dictæ resolutionis; habito pari modo respectu ad clausulas à Donatrice adjectas donationi, ut fartatecta servarentur Fratrum mendicitas, prout infra: Quòd, si ullo unquam tempore Guardiani, seu Superiores pro tempore dicti Conventus de Ara-Cæli intentaverint quovis modo velle, applicare dicta annua scuta triginta in aliam causam præterquam supradictam, tali casu prædicta donatio, & omne commodum dictæ annuæ solutionis scutorum triginta sit, & intelligatur ipso facto caducata, & devoluta, prout caducari voluit, & vult in favorem V. Archiconfr. B. Mariæ Consolationis.

15. Non desunt tamen asserentes prædictam resolutionem aliquam dispensationem continere circa rigorem paupertatis, considerando donationem esse Syndico factam; qui à suis facultatibus capax non fit recipiendi donationes perpetuas immobilium in Fratrum utilitates; & exindè penès ipsum non esset consolidatum dominium donationis, sed præsumeretur residere apud Fratres; & indè ipse, in casu de quo agitur, intelligeretur Fratrum persona: & fictione juris, qui Syndico in eum finem donasset,

nasset, censeretur donare Fratribus, qui ad similes donationes inhabiles omninò declarantur, ubi supra à Nicolao III.

Sed petitur. *Quid agendum, si aliqua Legata reperirentur immediatè, & directè relicta Fratribus?*

16. R. In Statu Ecclesiastico, & Regno Neapolitano agendum esset per Syndicum cum Ministris Rev. Fabricæ, ad quam spectant Legata facta personis incapacibus juxta declarationes ejusdem S. Congr. editas de anno 1598.

In locis verò, ubi non est erectum Tribunal Fabricæ, si ob temporis anti-quitatem non reperiatur aliquis patronus Legati, & redditus (facta priùs protestatione, de qua diximus *consil. I. n. 4.*) assignari debent per eum Rectoribus spiritualibus, aut temporalibus Collegiorum, aut Communitatum, Terrarum, aut Civitatum, qui tales eleemosynas, sive fructus, vel redditus annuos, nomine Ecclesiæ Romanæ, vel donantium sine Fratribus exigant, & recipiant; & Fratribus, sive aliis Sacerdotibus, quando Fratres voluerint tales Missas, vel suffragia juxta piam intentionem Benefactorum in toto, vel in parte secundum quantitatem talium obventionum dicere, faciant, ex dicta

Sac. Congreg. pro Familia Cismontana.

Quando verò adessent hæredes, illis deberent renunciari; & quatenus non vellet onus acceptare, essent per Ordinariū loci cogendi, utpotè ex officio Executorem piarum dispositionum ex Trident. sess. 25. in decret. de Purgat. Quæ ex identitate rationis debet esse praxis, cum Legata Syndico relinquuntur.

Difficultas est. *An Syndicus, etiam ut privata persona possit esse Administrator, & Executor fructuum Legatorum pro Fratribus: Ut, si Testator hac forma Legatum disponderet? Relinquo scuta mille, ut Fratres Minores tot Missas celebrent in suffragium animæ meæ; & volo, quòd dominium capitalis sit semper penès meos hæredes, administrator verò, & executor fructuum sit Syndicus Fratrum, non tamquam Syndicus, sed ut persona privata ad Fratres non spectans.*

17. R. Negative. Nam tunc aptissime verificaretur Syndicum in sua persona recipere annuos redditus Fratribus distribuendos contra prohibita à S. Congregatione supra n. 4. sive esset dominus proprietatis, sive tantum administrator, aut, quæ persona privata, executor.

18. Alio.

Alioquin posset pariter Syndico, tamquam privatæ personæ committi cura, ut agros, & vineas per se, vel per alios coleret, existente proprietate ipsorum penès alium, vel hæredes Testatoris, ad effectum, ut fructus erogaret in necessitates Fratrum. Hoc autem omnino repugnat, etiam si dicta cura esset apud alium, qui non esset Syndicus. Siquidem ita habere, teste Hugone de *Dina tr. 10. plag. plag. 6.* est habere usum, redditum, vel accedentium ad naturam redditus, seu usum possessionum, Fratribus omnimodè interdicta in *d. Clement. §. Cumque annui redditus*; & ulterius hujusmodi dispositiones obvium est in fraudem esse paupertatis.

Ideò in similis dispositionis eventu non debent Fratres permittere, quòd Syndicus hujusmodi curam, & administrationem acceptet: nisi velint actum esse de observantia Regulæ in sua puritate. In quem finem ibi Clemens V. dixit à Fratribus evitandum esse non solum, *quod malum esse dignoscitur, sed & omne, quod speciem (hoc est, apparentiam) habet mali.*

Quæritur. *An Legatum relictum pro*
Mis?

Missis perpetuò celebrandis in Capella Testatoris, existente in Ecclesia Fratrum Minorum, per viam Capellanix, vel alio modo, censeatur factum Fratribus directè ?

19. R. Affirmativè. Esse factum contemplatione Fratrum in fraudem paupertatis tenuit Baldus in *authen. Ingressi num. 55. vers. idem dicit* ; & post eum Ancharanus in *Clement. Exivi nu. 6. de verb. signif.* apud Fagnan. in 3. ad cap. *Nos quidem num. 65. de testam.* Neque relevat, quòd fuerit nominata Capella, vel Altare. Quoniam relictum Ecclesiæ Fratrum, vel Capellæ in eadem existenti, censeatur factum ipsis Fratribus : Ecclesia enim in casu non accipitur pro ædificio materiali, quod est quid insensatum, sed pro communitate Fratrum ; & ideò Testator habuit considerationem ad Fratres, non ad parietes Ecclesiæ ; nisi in casu, quo declararet se aliquid relinquere, ut Ecclesia repararetur, & reapretur.

Nec Testator censeatur cogitasse de Sacerdotibus sæcularibus, qui sunt capaces, & de assensu Fratrum possent Missas celebrare. Quoniam Religio Fratrum Minorum non consuevit permittere, ut in suis Ecclesiis erigantur Capellanix per-

perpetuò officiandæ à Sacerdotibus sæcularibus, ut ex praxi est notorium; & aliàs ea de re fuerunt S. Congr. Concil. exhibitæ à Procuratoribus Ordinum Mendicantium attestationes. Nec ad id cogi possunt inviti ex *constitut. Dum intra Leonis X. in Bullar. tom. I.* Vidcri possunt, quæ dixi *Offic. Cur. Eccles. cap. 9. num. 8. ver. quatenus*: ergo non censetur Testator disposuisse, ut Missæ in sua Capella à Presbyteris sæcularibus sint celebrandæ. Si quidem non est credendū elegisse viam, qua dispositio sua reddatur inutilis, & elusoria, *l. 3. ff. de milit. testamen.* Propterea in simili casu eadem S. Congreg. censuit Legatum fuisse ipsismet Fratribus relictum apud Fagna. *cit. num. 74.* Et hinc fit, quod Legatum respectu Fratrum ob eorum incapacitatem corruat.

20. Sed adhuc est adimplendum per hæredes, vel providendū ab Episcopo: est enim generale, quòd ubi Legatum pium non est absolutè, & simpliciter propter se nullum, sed modaliter tantum, vel propter modum de jure prohibitum (ut in casu præsentis propter incapacitatem Fratrum) non potest haberi pro non scripto: nec debetur hæredi, sed debet
per

380 TIT. III. CONS. III.
per istos, aut aliàs personas habiles adim-
pleri eo modo, quo potest: favor enim
animæ Testatoris, & divini cultus præ-
ferendus est cuicumque ratiocinio, quod
esse potest exadverso. Vide *tit. i. consil. 5.*
num. 8.

TITULUS IV.

Syndicus Apostolicus :

CONSILIUM I.

An usus Syndici Apostolici sit
dispensatio in Regula Fra-
trum Minorum ?

S U M M A R I U M .

- 1 *Syndicus Apostolicus est Procurator Pā-
pæ .*
- 2 *Ex nominatione Syndici per Fratres non
sequitur dispensatio in Regula .*
- 3 *Provisio Martini IV. & V. ac Pauli IV.
circa Syndicum non est contraria Decla-
rationi Nicolai III.*
- 4 *Syndicus non est persona interposita Fra-
trum .*
- 5 *Facultas Syndicorum ad plures actus
extenditur .*
- 6 *Dominium rerum pro Fratribus relictarum
est penes Romanum Pontificem .*

382 TIT. IV. CONS. I.

- 7 Potest Syndicus vendere, & commutare,
ac compositiones celebrare circa res,
modo licito Fratribus legatas.
- 8 In alienatione rerum pro Fratribus reli-
ctarum non est necessarium beneplaci-
tum Apostolicum.
- 9 Petendum est in alienatione rerum pretio-
sarum.
- 10 Etiam à Patribus Reformatis.
- 11 Potest Syndicus res aliquas pro Fratribus
modo congruo legatas in iudicio exige-
re, ad 12.
- 13 Provisio Martini, & Pauli non repugnant
cap. Exiit, ad 14.
- 15 Potest privilegia Fratrum defendere.
- 16 Concedit mandatum Procuratori ad lites,
ad 19.
- 20 Syndicus supplicat pro reductione Missa-
rum, ad 21.
- 22 Opinio Sanctoro rejicitur.
- 23 Dominium pecuniæ pro Fratribus donatæ
est in Pontifice.
- 24 Syndici non recipiunt, neque expendunt
pecunias nomine Fratrum.
- 25 Fratres possunt juxta cap. Exiit nominare
personam, quæ sit Substitutus Donantiũ.
- 26 Rationes propter quas à Sede Apostolica
emanarunt provisiones de Syndico.

- 27 *Fratres nominant Syndicos ex facultate Papæ.*
- 28 *Syndici non possunt pecunias administrare, nisi secundum intentionem Papæ.*
- 29 *Fratres cum Syndico actionem auctoritativam, & juridicam non possunt exercere.*
- 30 *Concordia deducta à Substitutis Donantium ad Syndicos; & ibi plurima ad praxim necessaria ad 42.*
- 43 *Declaratio Innocentii XI. de usu Syndici licito, & non relaxativo Regulæ in sua puritate.*
- 44 *Votum Portelli.*

APPELLATIONE Syndici in præsentem venit Procurator, Oeconomus, & Minister, qui ex concessione Pontificis per Superiores nominatur, ut nomine, & auctoritate Sedis Apostolicæ possit facere in Fratrum utilitates, quæ ipsi à Pontifice conceduntur in Constitutione institutionis Syndicorum.

I. Quoniam verò à Fratribus ex clementia Sedis Apostolicæ nominatur, ac nominatus ab eadem Sede, facultate dona-

donatur (ut ejus nomine, & auctoritate recipiat, tùm res mobiles, & immobili-
les, tùm pecunias pro Fratrum necessita-
tibus oblatas, & modo licito Legatas,
aliaque agat ad relevandas illorum indi-
gentias, juxtà præscriptum Regulæ, &
Declarationum Nicolai III. in *cap. Exiit.*
Et Clementis V. *cap. Exivi de verb. signif.*)
appellatur Syndicus Apostolicus; ideò
est legitimus Procurator Papæ, & admi-
nistratores rerum Pontificis non Fratrum,
licèt pro Fratribus.

Facultatem nominandi Syndicos
Fratribus concessit Martinus IV. *constit.*
Exultantes in Domino. Quæ concessione
licitè utuntur, non obstante, quòd id
prohibuerit Joannes XXII. *extravag. Ad*
Conditorem de verb. signif. Nàm prohibitio
fuit modificata, *nisi de speciali Sedis Apo-*
stolicæ licentia. Quæ subindè emanavit à
Martino V. *constit. Amabiles fructus*, ut
in Litteris Pauli IV. *Ex clementi 1. in Bul-*
lar. tom. 1. In qua Paulus Litteras Præde-
cessorum innovavit, dictamque faculta-
tem iterùm dedit.

2. Ex qua facultate nominandi non
sequitur ulla dispensatio relaxativa ob-
servantiæ Regulæ in sua puritate. Etenim
ipsa

ipsa purè observatur, cùm servatur juxta præscripta in Declarationibus Nicolai, & Clementis, secundùm quas Fratres in conscientia vivere tenentur, ut declaravit Innocentius XI. *constitut. Sollicitudo edita 20. Novembris 1679. innovata ab Innocentio XII. constit. Aliàs sub die 2. Julii 1695. la 47. in Bullar. Firmani*. Constat autem à Nicolao esse Fratribus concessum, ut personam idoneam nominent, quando Amicus spiritualis, vel de illa notitiam non habet, vel eam nominare non vult. Hæc sunt in *cap. Exiit S. Cæterum: dicimus*, ait Pontifex, quod in nullo Regule puritas infringitur, aut quomodolibet ipsius observantia maculatur, si Fratres ipsi alicujus, vel aliquorum sibi curent dare notitiam, seu aliquem, vel aliquos nominare, aut etiam præsentare, cui, vel quibus, si eleemosynam facienti placuerit, committi possit executio prædictorum, ac ipsius habeatur assensus super subrogationibus infrascriptis. Si verò persona nominata non posset per se necessitati satisfacere, sequitur textus. *Liceat Fratribus cum conscientie puritate quandam aliam personam subrogandam ad præmissa in nominando, & aliis (si ad primum Dantem non possit, vel nolint habere recursum) cum*

ista persona facere , sic ut supra proximè declaravimus eis licere cum prima .

Undè sic discurritur . Licet Fratribus ex Nicolao III. cum puritate conscientiae (quando dominus pecuniae , vel ipsas non vult , vel commodè non potest expendere in necessitates Fratrum) nominare , & ex consensu , & voluntate principalis domini subrogare quamcunque personam , quæ nomine , & auctoritate dantis pecunias in necessitates Fratrum convertat : & cum persona sic nominata omnia agere , sicut cum prima , seu Domino pecuniae licebat : ergò pari modo , servatâ conscientiae puritate , possunt Fratres de licentia Papæ nominare Syndicum , vel Procuratorem in vim Martinianæ , & Paulinæ ad venditiones rerum , & receptionem , & expansionem pecuniae pro Fratribus oblatae . Quippè hic in nihilo videtur dissidere à personis à Fratribus , ut supra nominatis ; neque aliud Fratres agunt , quàm ex voluntate principalis Domini (qui est Papa : cum ipse per se vendere , & expendere non velit , nec personam subrogare) cum nominare , qui nomine illius vendat , & pecunias expendat in Fratrum necessitates .

3. Et eo magis, quòd dispositio Martini, & Pauli, quantum ad Syndicum, nullatenus contrariatur Declarationi Nicolai, sed est eidem omninò conformis; cum ipsi suppleverint, quod Nicolaus à Sede Apostolica (hoc est, à Sedente in illa) agendum reliquit, & ipse non fecerat, prout constat ex §. Si verò res, ibi. Si verò res hujusmodi (hoc est mobilia Fratrum, ex pediens erit, quòd vendantur, ut dixit supr a) æstimato pretio vendi contingat; cum Fratribus ipsis per se, vel per alium recipere pecuniam (Regula prohibente) non liceat: ordinamus, quòd talis pecunia, seu pretium recipiatur, & expendatur in rem licitam, cujus usum Fratribus liceat habere per Procuratorem à præfata Sede, vel Card. Protectore deputandum. Illud deputandum significat à Nicolao non fuisse deputatum. Marchant in relect. theol. ad exposit. Reg. diff. 2. refert transumptum Card. Mattæhi Protectoris: ex quo constat, etiam tunc temporis fuisse ad nominationem Ministrorum Procuratores deputatos: datum illud fuit anno 1280. uno anno post Declarationem Nicolai.

Nec nominatio per Fratres Syndico auctoritatem confert, sed est pura con-

ditio declarativa, quòd auctoritas à Papa in personam nominatam derivetur: & certificativa pro securitate, tam personæ nominatæ, quàm illorum, cum quibus in venditionibus, & expensis ad Fratrum necessitates tractare debet, quòd nomine, & auctoritate Papæ procedat, & eo modo, quo Pontifex voluit. Et quia à Papa auctoritatem recipit, & ex ejus facultate eum Fratres nominant, à Papa cum proprietate dicitur institui, juxtà Regulam 72. *jur. in 6. Qui facit per alium, est perindè, ac si faciat per se ipsum.*

Respondent, quòd hoc verificaretur, si Syndico competeret sola actio enunciata, sed alia plura exequitur, quæ adversantur Declarationi Nicolai.

R. Nicolaus non restrinxit, ut Syndico illa tantùm facultas concederetur: ergò ubi aliæ dictæ Declarationi non repugnant, non est contra puritatem Regulæ uti Syndico habente aliàs facultates.

4. Hinc sequitur hujusmodi Syndicos nec esse, neque dici posse personas interpositas Fratrum; nam parificantur cum Syndico, seù persona à Fratribus juxtà Declarationem Nicolai nominatam; quæ ideò persona interposita Fratrum

trum non est, quia pecuniam recipit, ac expendit, & quidquid agit, nomine Donantium operatur. At Syndici pariter secundum provisionem Martini, & Pauli, quidquid faciunt, agunt auctoritate, & nomine Papæ, à quo auctoritatem recipiunt: cujus auctoritate nominantur, & subrogantur: & cujus, tamquam principalis Domini, eo in munere vices tenent.

5. Facultates Syndicis Apostolicis ad quinque actus, seu officia extenduntur, ut ex *d. constit. Pauli*.

Primò. Potest Syndicus recipere nomine Sedis Apostolicæ res omnes mobiles, & immobiles modo congruo oblatas, donatas, & in Testamento pro Fratribus relictas.

Secundò. Potest vendere, commutare, & alienare mobilia; item & immobilia, hac lege relictas, ut vendantur, & pretium in necessitates Fratrum convertere.

Tertiò. Potest in iudicio repetere res, etiam pecuniarias modo licitò, & Ordini congruo Fratribus in Testamento legatas, juxta dicenda *num. 12*.

Quartò. Potest agere in iudicio pro

omnibus privilegiis, juribus, & immunitatibus Fratrum.

Quintò. Potest nomine Sedis Apostolicæ recipere omnes eleemosynas pecuniarias undecumque, & quomodocumque provenientes, easque in Fratrum necessitates, monente Superiore, expendere, prout ibi in textu.

Quantum ad primum, & secundum actum concedunt, etiam Corduba in *cap. 4. Regulæ q. 16. v. tertium punct.* & Sanctoro *comment. in stat. cap. 4. stat. 4. v. Certum est secundo* licere Fratribus, quò ad utrumque Syndico uti, quin rigor Regulæ intelligatur relaxatus, utpotè conformes allegatis Declarationibus.

6. Illudque satis est notum quòad primam facultatem. Nàm ipsi Fratres valent per se ipsos ad suum usum recipere res tam mobiles, quam immobiles, quarum usus facti illis non prohibetur; & quæ eis dantur, vel in ultima voluntate modo ipsis congruo legantur: ità, licet recipiunt mobilia eis relicta necessaria tum ad vitæ sustentationem, tum ad officiorum sui status executionem: & immobilia, ut domum ad habitationem Conventualem reducendam, & aream,
Con-

Conventui unitam pro incremēto horri,
ex alibi dictis secundum doctrinam Divi
Bonaventuræ : ergò nihil obstat , quin
possit Syndicus ea civiliter accipere no-
mine Romanæ Ecclesiæ , ad cujus domi-
nium spectant . Siquidem in dominio
Apostolicæ Sedis sunt res omnes (dum-
modo aliud Donantes non expriment)
quarum facti usus est Fratribus concel-
sus, & modo ipsis licito legantur , ut ex-
pressè *cap. Exiit §. Ad hæc cum , & Clement.*
§. Proinde .

7. Pari modo , non relaxato Regulæ
rigore , eo utuntur quoad *secundam facul-
tatem* componendi , vendendi , & com-
mutandi etiam , tam res mobiles Fratri-
bus datas, prout ex *§. Si verò supra num. 3.*
quàm immobiles . Ità potest vendere
domum , vel agrum pro Fratribus reli-
cta , ut per eum vendantur, & pecunia in
necessaria Fratrum covertatur, per text. in
d. c. Si verò modum . Ubi Nicolaus decre-
vit , quòd domus, vel ager ad eum effe-
ctum relicta vendi possunt , per personas
idoneas: quis nam autem magis idoneus
Syndico ? Quin etiam , si Testator perso-
nam non nominasset neque hæredes vel-
lent nominare , subintraret ex officio

Syndicus, à Fratribus nominatus in ipsa concessione litterarum patentium, utpotè ex tunc à Papa constitutus ad similitudinem distractionem.

Nec discrimen allegabitur, quòd, si domus ab aliqua persona à Fratribus de consensu Domini nominata vendatur, non offendatur puritas Regulæ, & debeat ledi, si à Syndico alienetur. Sicut enim in primo casu esset persona illa substitutus Donantis, sic in casu Syndicus esset non Fratrum Procurator, sed Papæ, cujus illa bona sunt.

8. Neque in dicta alienatione est necessarium beneplacitum Apostolicum, & juris solemnitas; quæ minimè petitur in alienatione, quæ fit ex necessitate juris, vel, quia ab jure fieri præcipitur; secus dicendum de alienatione, quæ voluntariè fit, licet ex causa necessitatis, & utilitatis Ecclesiæ. Quæ praxis servatur in Curia, teste Fagnan. in 3. ad cap. Nulli de reb. Eccles. non alienan. Ideò S. Congr. Concilii respondit: *Valere Legatum immobilium Fratribus Minoribus sub modo licito, nempe, ut vendant, & pretium convertant in usum Fabricæ, vel Sacristiæ; & idem si factum fuit simpliciter, quia sub modo licito factum intel-*

intelligitur ex c. Exiit §. Ad hæc quia, nec in huiusmodi alienatione opus est solemnitate, quia fit ex præscripto Regulæ ibi num. 28. & dixi supr. tit. I. consil. 4. num. 7.

9. Solemnitas tamen, dictumque beneplacitum necessarium est in alienatione rerum mobilium pretiosarum spectantium ad Ecclesias, sive sint lampades, picturæ, candelabra, & paramenta, etiam per Fratres Reformatos S. Francisci facienda, prout expressè de mandato Urbani VIII. 7. Septembris 1624. decrevit S. Congr. Concilii, prohibens alienationes dictorum fieri sine expressa S. Congr. licentia in scriptis, adjectis pœnis ipso facto incurrendis à contrafacientibus, nullisque alienationibus declaratis.

10. Neque amplius possunt Reformati uti concessione habita à Clemente VII. constit. In suprema 35. Bullar. tom. I. In qua §. 3. indulget posse Fratres Conventus sibi assignatos expropriare superfluis, & pretiosis, & ea in utilia, & necessaria commutare, mediante Syndico à Nicolao III. ordinato: quoniam Sac. Congreg. in dicto decreto auctoritate Pontificis derogavit omnibus indultis, privilegiis, &c. ut dixi Off. Cur. Eccles. cap. 45. num. 3.

Sed

Sed hic advertas, quòd sub prohibitione alienandi, etiam bona immobilia in d. decreto contenta, non veniunt bona illa immobilia, de quibus dictum est *sup. num. 7.*

Etenim quo ad illa d. S. Congreg. 12. Aug. 1625. censuit, *Minores Observantes non comprehendi sub prohibitione alienandi immobilia, census, & annuos redditus ex Nicol. lucubr. lib. 2. tit. 1. de alienan. bon. Eccles. sub n. 20.* Nequeunt tamen vendere bona immobilia, quarum præstationes cepissent percipere, per dicta *tit. prior. consil. 1. §. 4. num. 26. ad 4.* Hæc per Corollarium sint dicta ad regulam pro praxi.

Quinimò, si hæc facultas Syndico non conveniret, non possemus indigentis vitæ subvenire, nec Regulam secundum puritatem observare. Sæpè enim humili mendicatione aliqua acquiruntur, quæ vendi debent, ut eorum pretio alia (quæ in propria specie quæstuatione non possunt haberi) quibus Fratres egent, emanant, In casu verò, tam emptio, quàm venditio à Syndico facienda est, juxta textum Nicolai *sup. num. 3.*

II. Nec repugnat puritati Regulæ admittere Syndicum cum *tertia facultate*,
prout

prout consentit Sanctoro, aliis cumulatim
loc.cit. & in terminis de actione judiciaria
 traditur à Marchant. exposit. in *leg. relict.*
Theol. diff. 2. qu. 2. Ratio est, quia non
 agit nomine, vel auctoritate Fratrum,
 sed Sedis Apostolicæ. Tùm quia, possunt
 Fratres in necessitatibus recurrere ad Ami-
 cos spirituales; atque ità & ad Syndicum,
 qui relictas pecunias, vel res ad Fratrum
 necessitates sublevandas, in judicio expe-
 rat, implorato Judicis officio, tamquàm
 Patris pauperum, nulla inductione,
 actione, vel auctoritate, & jurisdictione
 ex parte Fratrum concurrente; licèt pos-
 sint monere Syndicum, ut suum officium
 fidelitèr impleat.

Quæ facultas supponitur à Nicolao
d. §. Si verò res: ponatur, quòd res, de qui-
 bus ibi textus, vendantur, & quod emens
 postea renuat pretium solvere Syndico:
 hic quidem ex natura, & qualitate sui
 officii poterit in casu ad Judicem recur-
 rere, ejusque officium implorare, ut de-
 bitorem ad solutionem compellat. Cùm
 enim sit Sedis Apostolicæ Procurator,
 quoad res pro Fratribus relictas, debet
 curare nè dilapidentur, aut distrahantur
 contra intentionem, tùm Donantium,
 tùm

tum Romani Pontificis , qui per suum Procuratorem voluit necessitatibus Fratrum providere .

12. Verum hic advertendum , quod Constitutio Pauli IV. interpretationem , & declarationem recipit à resolutionibus Sacræ Congregationis Urbanæ allegatis *tit.3. consil.1. quatuor distinctis* §§. Adeò , si tractetur de rebus cedentibus in usum , Fratrum quoad victum , & vestitum , unicaque solutione adimplentur , potest Syndicus officium Judicis implorare , ut *ibi §.1.ad 2.* Quid verò importet implorare officium Judicis *ibi dixi nu.7.* Ubi autem res pro Sacristia , fabrica Conventus , vel divino cultu relinquerentur , posset Syndicus eas in judicio exigere , prout *ibi §.2. ad 2. & §.4. ad 2.* Quæ interpretatio congruit menti Pontificis , qui Constitutionem edidit , non intendens nisi puram observantiam Regulæ , & conscientiarum quietem .

Dices Nicolaus in alleg. cap. §. *Ad hæc legata* , executionem Legatorum pro Fratribus relictorum commisit , tam hæredibus Testatorum , quàm Executorum : & in casu negligentię monuit Episcopos , & alios Judices , ad quos pertinet cura ,
ut

ut impleantur voluntates Testatorum, ut hæredes, aliove cogèrent ad satisfaciendum piæ dispositioni: ergo opus non erat, ut à Martino, & Paulo superadderetur provisio Syndici: aut, quomodo dicendum non contradicere Declarationi Nicolai?

13. Resp. Negatur consequentia. Provisio Martini, & Pauli tunc contradiceret Declarationi allegatæ, cum quidquam statueret, quod rigorem paupertatis relaxaret, eiquè derogaret. Quod non contingit in casu; quoniam illi Pontifices dispositioni Nicolai superaddiderunt tantum quò ad illum effectum, Syndicum in subsidium, quòd personæ à Nicolao deputatæ aliquo titulo non possent operari circa executionem Legati, etiàm pecuniarii (de quo agitur in textu) relictæ ad necessitates Fratrum sublevandas.

14. Quinimmò persona Syndici, qui nomine S. Romanæ Ecclesiæ de executione Legatorum esset sollicita, in terminis tamen ponderatis *num. præced.* videtur persona habilior conducent ad puriorem Regulæ observantiam: cum à Fratribus possit facilius instrui super necessitatibus, quibus Fratres premuntur; nec debeat
cum

cum incommoditate Fratrum executio Legatorum per multorum manus transire, sed illius dumtaxat, à Sede Apostolica constituti ad Fratrum indigentias elemosynis relevandas, ut infra num. 26.

15. Tandem, puritas Regulæ non offenditur, si admittatur Syndicus cum *quarta facultate*, ut de se notum est. Ita potest in iudicio Fratrum privilegia, & exemptiones defendere: ut si graventur ad solvendas gabellas, collectas, ad quartam funeralem (putà, ubi hæc solvi non consuevit) vel ad similia cogentur, ad quæ ipsorum statu, & exemptione inspectis, non tenentur, à Syndico possunt coram Iudice à molestiis relevari, quin Fratres maculentur. Nullus enim habetur titulus, per quem puritas Regulæ videatur offendi.

16. Syndico quoque convenit concedere Procuratori ad lites, concernentes bona temporalia pro Fratribus relicta, mandatum Procuræ. Quod nullatenus potest à Fratribus dari, nec Procurator constitui. Quoniam nullam Fratres possunt actionem judicariam in propria persona in iudicio exercere: consequenter nec alteri suas vices committere, ex vulgatif.

gatissima regula : *nemo dat , quod non habet ,*
& 67. in 6. *quod alicui suo non licet nomine ,*
nec alieno licebit .

17. Quod maximè constat confide-
rando , mandatum desiderari , ut ejus vir-
tute Procurator ex persona Domini reum
in judicium trahere possit . Et ideò in
principio litis mandatum exhibendum
est , ut Procurator doceat de sua faculta-
te , & in se ipsum fuisse à Principali suas
actiones transportatas , juxta Glos. ad cap.
Qui ad agendum de procurator. in 6. Cùm ve-
rò mandatum sit quid facti , non præsu-
mitur , sed probatur , *l. in libello §. Facti*
ff. de captivis , arg. ex cap. si forte de elect. in 6.

18. Ac ulteriùs patet ex terminis ,
quibus exponitur munus Procuratoris ad
lites , dicendo : *quòd sit is , cui alienæ rei*
actio , vel defensio præsentis , vel absentis
permissa est mandato Domini , seu Principalis ,
qui in judicio litis causam sustinet . Cujus au-
tem rei temporalis dominus est Frater
Minor ? Et quam potest ipse actionem in
foro contentioso habere pro re temporali
vindicannda ? Nullam quidem ad præscri-
ptum Declarationum Nicolai , & Cle-
mentis , & hinc inhabilis est , ut alteri ali-
quam exercendam concedat .

19. Qua-

19. Quare Procuratorem tractare, litem, causamque de re temporali cum mandato à Fratribus recepto, perindè esset, ac sinè mandato negotium agere; paria enim sunt, aliquid non fieri, aut eo modo fieri, quo fieri non potest, l. i. §. *Quod si nemo ff. quòd si cujuscumque Universit. nomine, & c.* Et hinc *cap. Alia de Procurator.* exigitur in Procuratore mandatum legalitèr, seù legitimè factum; alioquin, etiam parte non opponente, potest ab Judice repelli per Gonzalez in 1. tit. 38. *cap. 1. num. 9.* Nulliusque momenti, & ponderis sunt acta per Procuratorem, aut mandatum non habentem, aut cum insufficiente operantem. Tunc enim, consideratur, non ut persona representans Principalem, sed ut omninò extranea, & intrusa.

Inter cætera, ut mandatum in casu dicatur legalitèr factum, debet coram Notario, & Testibus fieri; ac continere nomen Syndici constituentis Procuratorem, & Procuratoris constituti: item, contra quem, & in qua causa: Item, coram quo, & ad quos actus, ad agendum, an ad defendendum. Inserendus est etiam dies, & annus factæ commissionis,

nis, ac observanda sunt cœtera, quæ sunt in praxi in Curia illa, pro qua Procurator constituitur.

20. Paritèr pro obtinenda à S. Congregatione Concilii Missarum reductione, preces eidem à Syndico exhibentur, prout est praxis; hac enim in re nequeunt Fratres esse petitores; quia versamur in materia, quæ saltem de indirecto res temporales Fratrum respicit, stipendia, nimirum Missarum, quæ Fratribus celebrantibus ab Executoribus legatorum in eleemosynam regularitèr conceduntur, ad quorum necessitates à Syndico licitè, & ritè recipiuntur.

Major difficultas excitatur circà quintam facultatem *ex n. 5.*, & continet duo puncta. Primum, an dicta facultas sit dispensatio quantum ad essentialia præcepta Regulæ? Secundum, an, renunciatis dispensationibus, & privilegiis relaxativis puritatis Regulæ (ut regularitèr sit in omnibus Capitulis Generalibus) possint Fratres puritate conscientiæ uti Syndico quoad illam facultatem?

22. Sanctoro *ubi supr.* censet usum Syndici sub titulo, ut recipiat omnes eleemosynas pecuniarias in utilitatem.

Fratrum oblatas , datas , vel relictas , easque in necessitates Fratrum expendat, continere modum repugnantem puritati observantiæ , & Fratres mortaliter peccare , si eo utantur : consequenter dispositionem factam à Martino V. importare dispensationem relaxativam puritatis Regulæ ; ubi quamplurima infarciat ad illud probandum .

Contrà quem dicimus provisionem Martini nec Regulæ , neque Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. esse contrariam . Quod ità demonstratur : si illis contrariatur ; contrarietas provenit, vel ex parte *Pontificis* assumentis in se dominium pecuniarum ; vel , ex parte *Syndicorum nominatorum* ; aut ex parte *Fratrum* , & modo recurrenti . At nullum horum verificatur .

23. Non primum, quia in casu Martinus V. nihil aliud egit, quàm quod Nicolaus III. qui pecuniam, aut ex Legato, aut ex rebus Fratrum usibus prius datis , & donatis , ac divenditis proveniente in dominium suum , impliciter saltem , & virtualiter assumpsit , ut ex sæpè cit. §. *Ad hæc quia, v. si vero* . Quam provisionem Nicolaus hoc motivo constituit, nè,
res ,

res, & rerum pretia, sive pecuniæ, sub incerto dominio maneant: non est enim persona aptior, in quam devoluatur dominium rerum, & pecuniarum Fratribus propter Deum oblatarum, quàm persona Romani Pontificis, cui quòad dominium acquiruntur ea: quæ Fratribus Minoribus modo licito offeruntur, vel conceduntur §. Ad hæc cum.

Adnotandum tamen, Martinum non assumpsisse in se dominiū, & administrationem pecuniæ cujuscumque fuerint; sed illius solū, quæ nullum haberet dominum, hoc est, pecuniæ, quam Donans, offerens, vel legans intelligeretur omnimodè à se abdicasse: tunc enim Pontifex jure Capitis, & Patris universalis pauperum succedit in vices, & potestatem Donantis, vel Domini prioris: quapropter quemadmodum est impertinens ad Regulam, & Declarationes Nicolai, & Clementis, quisnam sit dominus, & administrator pecuniæ pro Fratribus oblatae, dummodò ipsi Fratres non sint; ità nihil spectat ad Regulam, vel dictas Declarationes, si Martinus acceperit in se dominium pecuniæ, cujus dominium donans sibi non reservavit.

Quod, ut dictum est, fecit etiam Nicolaus, saltè per æquipollens.

Et præsertim in casu, quòd donans principalis decederet, voluit, quòd pecunia à Substituto, apud quem fuisset deposita pro necessitatibus Fratrum, in illas expenderetur, etiam contradicente hærede. Quæ pecunia, donec sit expensa (cùm non sit amplius Donantis, cùm mortuus sit: nec Substituti, qui est solum minister: nec hæredis, qui exclusus videtur) necesse est, ut ex vi Declarationis Nicolai ad dominium Pontificis, & Ecclesiæ Romanæ redeat, ut expressè ex §. *Ad maiorem*.

24. Neque officit Regulæ, vel ipsius Declarationibus, quòd per Syndicos nominatos recipiatur, & administretur Quoniam Syndici non nomine Fratrum, sed Romanæ Ecclesiæ pecuniam recipiunt, & expendunt. Tum quia, Syndici duplicem personam gerunt, hoc est, *Substitutorum* Donantium, quòad pecuniam, quarum dominium dantes sibi reservassent: & *Substitutorum* Papæ, quòad pecunias, quæ sunt de dominio Papæ (cùm illud Donantes à se ablegasse censeantur.) Undè sicut Substituti Donantium nihil

Regu-

Regulæ, aut Declarationibus præjudicant, ex Nicolao §. *Ceterum, cum*; ità ex identitate rationis dicendum de Substitutis Papæ. Sicùt enim primi repræsentant Donantes, quorum nomine agunt; ità secundi repræsentant quòad hoc munus personam Papæ, cujus auctoritate pecunias recipiunt, & expendunt.

Dices. Secundum Declarationem Nicolai *alleg.* §. opus est, quòd si Donans nolint per se ipsum expendere pecunias in necessitates Fratrum, debeat Substitutum nominare, qui ejus nomine id agat? vel, si nominare ipse non velit, conceditur, ut Substitutus ipsi à Fratribus præsentetur, vel nominetur, adeòut tot sint Substituti, quot sunt Donantes. In casu verò de Syndico unicus assignatur pro omnibus, & tam Donantes arctantur illi cleemosynas consignare, & non alteri, quàm Fratres coguntur ad illum, & non alium eos dirigere; neque possunt simul, & cumulativè alium nominare. Ideò provisio Syndici Declarationi adversatur.

R. Nullatenùs Martinus, & Paulus restrinxerunt potestatem Donantium, qui possent liberè per se ipsos, vel per

Substitutos à se nominatos expendere pecuniam, cujus dominium sibi retinuis-
sent; & liberum reliquerunt Fratribus
servare modos à Nicolao declaratos.

25. Verùm in casu, quo Donantes
retinentes adhuc sibi dominium pecu-
niæ, nollent per se illam expendere, vel
personam substitutam nominare, sed de-
beret persona secundum Declaratio-
nem Nicolai præsentari, vel à Fratribus
nominari, Paulus providè secundum
Regulam ordinavit, ut unus à Ministris,
vel Custodibus nominaretur, qui esset
Syndicus, & Procurator Sedis Apostoli-
cæ: cujus fidelitati cœtera negotia Con-
ventuum, concernentia Fratrum sub-
sistentationem essent committenda.

26. Adverterant Fratres, prout expe-
rimentum docuerat, sibi durum, mole-
stumvè fuisse ad plures personas, pro di-
versitate Benefactorum recurrere; sibi-
que facilius esse informare unam, quàm
plures, de modo expendendi pecunias in
necessitates Religiosorum, de qualitate
necessitatis, & aliis conducentibus ad pu-
ram Regulę observantiam; propter quod
pro serenitate conscientiæ, & ad remo-
vendo scrupulos recursum habuerunt ad
Sedem

Sedem Apostolicam sub Martino IV. & V. ac Paulo IV. à qua dictæ provisiones emanarunt; quæ nihil puritati Regulæ præjudicant, nihilque continent, quod, inspectum, ut oportet, substantiam vulneret observantiæ: prout cuique consideranti perspicuum esse potest.

27. Quæ macula in observantiâ sequitur, quod à Fratribus ex facultate Sanctæ Sedis unus Syndicus nominetur ad effectum, ut pecunias omnes administret? profectò nulla; sicut quævis excludatur, quod unam, vel aliam nominarent de licentia Donantium ex concessione Nicolai.

28. Nec tandem officit puritati Regulæ *quoad Fratres recurrentes*. Nam Fratres nihil agere possunt circa Syndicos, quod operari non possent circa Donantes, & eorum Substitutos juxta d. Declarationem Nicolai. Neque est Syndicis permissum, ut pecunias ad suum libitum administrent; sed est servanda intentio Donantium, quantum ad pecunias, quarum dominiû sibi ipsi retinuerunt: & illa Pontificis quoad pecunias ad dominiû Ecclesiæ jure devolutas. Horum verò intentio est, ut nonnisi in veras Fratrum

necessitates, præteritas, præsentēs, vel imminentes erogentur.

Dices. Tàm Martinus, quàm Paulus IV. in suis respectivè provisionibus præscripserunt, quòd Syndici circa rerum receptionem, venditionem, & pecuniarum expensionem, non pro sua libertate procederent, sed *sicut, & quomodo de assensu Superiorum fuerint requisiti*. Quod quidem aliquod jus in Fratribus videtur inferre.

Item, purior erit observantia Regulæ, si serventur modi à Nicolao præfiniti §. *Cæterum cum*, quàm si admittatur usus Syndici Martiniani, vel Paulini.

29. R. Negatur illatum. Requisitio ibi nullam actionem auctoritativam, juridicam, & præceptivam importat; sed est solùm humilis insinuatio, & expositio necessitatis; quæ Fratribus conceditur, etiam à Nicolao circa personas Donantium, vel Substitutorum: ibi: *Licet tamen Fratribus suas necessitates insinuare, ac specificare, vel exponere personam prædictam, ac eam rogare, quòd solvat*. Propterea requisitio est solùm ministerialis, consultiva, specificativa, directiva, & deprecativa: & ideo nullo modo contra Regulam, & Regulæ Declarationem. Quo

Quo sensu accipitur auctoritas ab eodem Nicolao §. *Quia verò*, ibi: *commutatio rerum in alijs Fratrum licitas fiat (à Syndico) de auctoritate Generalium, & Provincialium*. Non enim auctoritas ibi stat pro juridica, & civili, cujus Fratres sunt incapaces, sed pro auctoritate directiva, & consultiva.

30. Ad item. De falsitate constat ex concordia, quæ est inter Declarationes Nicolai, & Clementis cum provisionibus Martini, & Pauli quoad Syndicum *loc.cit. v. si verò promissum*.

31. Itaque I. Ex textu Nicolai §. *Articulus istum*, & ex illo Clementis §. *Cum etiam*, licet Fratribus pro veris necessitatibus recurrere ad Amicos spirituales, *sive*, ut ait Clemens, *sint Dantes pecunias, seu deputati per ipsos, sive nuntii, vel depositarii, vel quocumque nomine appellentur*. Ergò pariter, salva puritate conscientie, eis licet in casu dictarum necessitatum recurrere ad Syndicos institutos ad præscriptum Litterarum Martini, & Pauli. Qui in proprietate sermonis nominari possunt Substituti Amici spiritualis, Papæ nimirum, de cujus proprietate sunt res pro Fratribus donatæ. Quin etiam ratione mini-

ministerii non incongruè appellarentur *Amici*, & *Patres spirituales*. Sed lis non sit in voce.

32. II. Nicolaus ibi declaravit, quòd, nolentibus Donantibus aliquem nominare, possent Fratres tutò unam, vel plures personas sibi bene visas nominare, ac etiam mutare, si opus esset; qua itaque ratione dicendum est eis repugnare Syndicos ex beneplacito Apostolico nominatos?

33. III. Declarat Nicolaus *loc. cit.* Fratribus licere necessitates proprias significare Substitutis Donantium; quo titulo debet eorum puritas maculari, si illas Syndicis significant?

34. Substituti nomine Donantium pecunias in administrationem recipiunt, ut modis Regulæ congruis necessitates Fratrum relevent. Hoc ipsum agunt Syndici, nomine Papæ.

35. V. Quemadmodum donans potest quovis momento repetere pecunias de manu Substituti. Sic Pontifex potest pecunias de manu Syndici repetere, quando expediens judicat, & in alios usus convertere.

36. VI. Substitutus tenetur pecuniam

niam sibi creditam defendere, & in iudicio repetere arg. ex §. *Possint etiam ex declaratione Nicolai*; Idem onus à Martino, & Paulo imponitur Syndicis.

37. VII. Incumbit Fratribus instruire Substitutos Donantium, quod ius pecuniarum ad Donantes spectat ex Nicolao §. *Ità tamen*; non tamen ad Fratres *Clement. §. Cum etiam*. Quod paritèr debent exequi circa Syndicos, eos monendo reperiri apud Pontificem.

38. VIII. Nequeunt Fratres consentire, ac plus scientèr Substituto à Donante concedatur, quàm verisimilitèr pro veris necessitatibus exigatur ibi §. *Caveant*. Quo debito tenentur cum Syndico; graviterque peccant, si plus apud eum depòni permittant.

39. IX. Sicut est Fratribus prohibitum in iudicio, vel extrà procedere adversus Substitutum Dantis: aut ab ipso computus juridicos exquirere de expensis: vel, præcipere, quomodo pecunia expendenda sit: seù, tenere clavem arcæ, in qua pecunia à Substituto asservatur, ex Nicolao §. *Ità tamen*, & Clemente §. *Attendant*. Sic pari modo sunt hæc eis cum Syndico interdicta.

Et si

Et si interdum Syndici computus reddere videantur, actus ille non est iudicus, & auctoritativus ex debito, vel obligatione civili ad Fratres; sed est tantum charitativa informatio præstita Superioribus, ut, eâ notitiâ habitâ, videant, an eleemosynæ excedant casum necessitatis veræ, præteritæ, præsentis, vel imminæntis; & quid sit agendum.

Dices. Fratres mittunt Benefactores ad Syndicos, ut penes eos pecuniam deponant: quod repugnat Regulæ.

40. R. Non auctoritativè Fratres se gerunt cum Benefactoribus; quos non præceptivè; sed consultivè solum, & deprecativè ad Syndicum dirigunt. Nec aliud tunc censentur agere, quàm, quod Nicolaus declaravit posse fieri circa principales Dantes, eorumque Substitutos, vel istis Subrogatos, cum pecunia erat per diversas manus transitura, §. *Si verò personam*, §. *In eo verò*.

41. Notabis, quòd, posito, Dantem velle per se, vel alium à se Substitutum necessitati Fratrum providere, non licet Fratribus eundem deprecari, ut pecunias apud Syndicum deponat; ejus enim electioni relinquendum est: sed quatenus
fit à

sit à Fratribus aliquis nominandus, est nominandus Syndicus, ex dictis *num.* 26.

42. Est adnotatione dignū, quòd, cūm Papa ordinat, Superiores debere nominare Syndicos, aliud non facit, nec majorē eis confert auctoritatem, quā conferat Amicus spiritualis, dum nolens per se Substitutum nominare, mandat, & consentit, ut per Fratres nominetur; & quemadmodum persona nominata auctoritate Donantis, & modo Fratribus licito debet pecunias expendere; itā Syndicus auctoritate Papæ, modisque Ordini congruis tenetur pecunias administrare.

Hæc profectò concludunt Syndicos parificari cum Substitutis Donantium; probantque provisionem de Syndico non tantū non adversari, sed esse in totum conformem Regulæ, & Declarationibus Nicolai, & Clementis; nilque conferre Fratribus, quod rigorem Regulæ relaxet, sed esse à benignitate Apostolica de remedio provisum, quo secundū circumstantias temporum, puritati, & quieti Fratrum, sinceræque observantiæ consuleretur.

Quæ sanè præponderant aliis, ponderatis à Corduba, & Sanctoro *loc. cit.*
adver-

adversus legitimum Syndicorum usum ;
 contra quæ optimè valent , quæ fuerunt
 adeò doctè scripta à Marchant in *relect.*
theol. de usu Syndicor.

Quatenus verò reflexionibus hucus-
 que productis quis non cederet , nec ra-
 tionibus adeò concludentibus acquiesce-
 re vellet , vel saltèm urgeret, negari non
 posse , quin sit probabile , quòd utentes
 Syndico Apostolicò dispensationem ad-
 mittant in puritate Regulæ , cùm id sua-
 deant rationes à Corduba , & Sanctoro
 productæ (est enim certum opinionē ali-
 quam esse probabilem, pro qua utrinque
 sunt rationes, & motiva) adversus eū au-
 thoritatem reporto, cui & ipsum cedere
 necesse est , & sincerè fateri opinionem
 adversam à probabilitate recessisse prop-
 ter decretum Apostolicum . Quod spe-
 culationibus silentium indixit , & finem
 litibus posuit .

43. Innocentius itaque XI. Constitut.
Sollicitudo sub 20. Novembr. 1679. revo-
 catis , irritatis , annullatis , & cassatis om-
 nibus , & singulis dispensationibus , con-
 cessionibus , & consuetudinibus , si quæ
 contra observantiam Regulæ in corpore
 Observantiæ irrepsissent adversus purita-
 tem

tem Regulæ , & Declarationes Nicolai III. , & Clementis V. subdit : *Declarantes, quòd per præmissa non prohibentur in dicto Ordine (de corpore Observantiæ) Syndici Apostolici , eùm eorum usus non sit dispensatio in Regula , sed modus à Romanis Pontificibus, Prædecessoribus nostris provisus pro puriori illius observatione : sive ejusmodi Syndici assumantur ad præscriptum Constitutionum Nicolai III. & Clementis V. Prædecessorum præfatorum , sive secundùm dispositionem Constitutionum rec. mem. Martini IV. Martini V. , ac Pauli IV. Prædecessorum paritèr nostrorum ; prout illorum usus in singulis Familiis , Congregationibus , Reformationibus , ac Provinciis Ordinis prædicti respectivè fuerit receptus .* Qua declaratione posita , planè , si nondum Corduba , & Sanctoro fatis cessissent , palinodiam canerent , retractando , quæ scripserunt adversus usum Syndici assumpti ad tenorem provisionum Martini , & Pauli ; & à censura temperarent , quòd illo utentes essent dispensati in Regula .

44. Concludendum est cum Portello *dub. regul. v. Syndicus num. 4.* quod Conventus non habens Syndicum ponit se in periculo transgrediendi Regulam ; cùm,
ut

ut ait, vix inveniendus sit Cōventus quantumcumque reformatus, qui Syndico non indigeat: homines enim sunt, qui ibi vivunt, & frequenter opus habent necessitatibus providere per pecuniam, quod quidem ut plurimum implere non possunt, nisi per Syndicum; non enim semper Amici spirituales per se ipsos, vel alios nominatos volunt executioni mandare: pluresque interrogati, vel, quòd ipsi expendant, vel, quòd alteri personæ committant, solent respondere: *habetis Syndicum: mittam ad Syndicum, nec ulteriorem curam suscipiam.*

CONSILIUM II.

Quisnam Syndicos nominet?

S U M M A R I U M.

- 1 *A quibus Syndici Apostolici nominentur?*
- 2 *Quæ personæ sint nominandæ?*
- 3 *Facultas nominandi Syndicos potest committi aliis à Superiore?*
- 4 *Syndici sunt ab Officio amovibiles.*
- 5 *Pro quolibet Conventu unus Syndicus nominandus.*
- 6 *Sub.*

- 6 *Substitutus potest à Syndico deputari.*
- 7 *Comitatus euntium ad Capitulum Generale à Lege præfinitus.*
- 8 *Substitutos Syndicorum an Fratres valeant nominare?*
- 9 *Undè constet de legitima nominatione Syndici?*
- 10 *Cautela servanda in nominatione Syndicorum.*
- 11 *Quorum instructio sit à Superioribus Syndicis danda.*
- 12 *Nomine quorum Syndici pecunias administrent, ad 15.*
- 16 *Pecuniæ pro Causa unius Canonizationis pro alia expendi non possunt, nisi de licentia Pontificis.*
- 17 *Syndicis non licet eleemosynas ad superfluitates recipere.*
- 18 *In iudicio Syndici non agunt nomine Fratrum.*
- 19 *Neque ipsorum nomine quietantias faciunt.*
- 20 *Nullus acquirit dominium Capellæ, vel Sepulturæ.*
- 21 *Quæ Guardiani debeant cum Syndicis præstare.*
- 22 *Inhabilitas Fratrum circa quietantias iuridicas concedendas.*

- 23 *Episcopis de Ordine Minorum assumptis
vetitum res Religionis asportare.*
- 24 *Formula nominandi Syndicos Conventuum.*
- 25 *Et pro asservandis, &c. pecuniis donatis
pro Causis Beatificationum, &c.*
- 26 *Formula receptæ faciendæ à Syndicis.*
- 27 *Formula attestationis super pecuniis à
Syndico receptis per Fratres dandæ.*

I **F**ACULTAS nominandi Syndicos non est à Sancta Sede promiscuè omnibus Fratribus, sed taxativè aliquibus data, ut ex *constitut. Ex Clementi Pauli IV. 1. Bullar. tom. 1.* In qua conceditur Generali pro toto Ordine, Provincialibus verò, & Custodibus pro sua respectivè Provincia, & Custodia, earumque Conventibus.

Eadem gaudent Procurator, & Commissarius Generalis Romanæ Curix ex concessione Eugenii IV. *sub 4. Kal. Maii 1432. apud Sanctoro comment. in stat. cap. 8. stat. 37. ad calcem.* Plures enim expensæ sunt pro ministerio exercendo necessariæ, quæ absque Syndico Apostolico, salva puritate Regulæ, fieri minimè possent.

2. Verùm non quævis persona censetur

setur habilis, ut nominetur; sed nominanda non debet esse de Ordine ipso Fratrum Minorum, prout expressè ex allegatæ Constitutionis lectura, sed ex statu sæculari assumenda est; & sive Ecclesiastica sit, vel Laica, necesse est, ut, quantum humana infirmitas patitur, sit probatæ vitæ, integræ fidei, ac idonea, ut capax sit recipiendi instructiones, & informationes de pertinentibus ad sanam Syndicatus administrationem, ad hoc, ut cum merito, & juxtà modos Fratribus licitos in ministerio se gerat.

3. Coeteri quoque Fratres possunt Syndicos nominare, dummodò illis nominatio à prædictis committatur; cùm enim illi in eo sint delegati Papæ, donantur jure alios subdelegandi, ex notissima regula, quòd Delegato à Papa, vel Principe subdelegare conceditur, *cap. Si pro debilitate, cap. Præterea de offic. deleg.* Et maximè, quia Paulus in d. Constitutione habilitat Ministros Generalem, & Provinciales, ac Custodes, ut alios possint deputare ad nominandum, ibi: *Et ad hoc ab eis respectivè deputati Fratres pro tempore.*

Hinc patet, quod ubi à Guardiano,

etiam cum toto Conventu, commissione ab eis, ad quos spectat, non receptâ, Syndicus nominaretur, realitèr, & in effectu non Syndicus, sed persona esset interposita, utpotè ab inhabilibus intrusus, & proptereà ageret auctoritate Fratrum: qui per ipsum dicerentur recipere pecunias per interpositam personam; & indè essent proprietarii, & Regulæ transgressores.

4. Nec modò Paulus præfatis indulget, ut Syndicos nominarent, verùm etiam, ut nominatos ab officio amoverent, dum expediens judicarent: hæc sunt in textu: *Revocandi quoque personas easdem, & earum quamlibet, ac alias subrogandi, vel nominandi per supradictum modum nominationis, quotiès opportunum fuerit ... Generali, ac Provincialibus Ministris, ac Custodibus, & eorum singulis, eadem auctoritate facultatem, etiam concedimus.*

5. Plures Syndici pro uno Conventu simul nequaquam esse possunt, sed singulis Conventibus proprius, unicuique convenit: Ex pluritate enim Syndicorum confusio in Conventibus oriretur; & de facili provisio, quæ facta est, ut purius Regula observetur, fraudes paras-

parasset ad transgressionem. Unus enim sufficiens est: & melius de requisitis ad statum Fratrum instruitur unus, quàm plures.

Evidens id est ex Constitutione Clementis VII. *Dum consideramus* 19. Bullar. tom. 1. in qua unum tantum Syndico Conventuum quædam privilegia conceduntur, ut dicam infr. *consil.* 3. Et in Litteris Innocentii XI. (editis 19. Junii 1686. in *Offic. Cur. Ecclesiast. cap.* 51. num. 3.) quibus Pontifex decreta Sac. Congr. memorata privilegia concernentia confirmat, habetur: *ut unicuique Conventui dicti Ordinis* (scilicet S. Francisci de Observantia) *assignaretur unus Procurator, sive Syndicus Apostolicus, qui omnes eleemosynas* (notabis omnes poni adversativè ad alium, qui aliquas recipiat) *tàm pecuniarias, quàm aliarum rerum colligere, illasque solus in necessitates Fratrum applicare deberet.* De qua re nefas est dubitare; quandoquidem omnia decreta Apostolica uniformiter procedant, & pro unico semper disponent, & supponent, prout videri possunt approbata in d. Constit. Innocentii; ac alia edita à Congregatione particulari ab Urbano VIII. præposita consultationibus

Fratr. Minor. de Observ.⁴ quæ excipit
tit.3.consil.1. quatuor distinctis §.§. Idem-
 que comprobatur ex Statutis generali-
 bus in compilatione Sambucana *cap. 4.*
 §.1. *num.4.* quò præscribitur, *ut quilibet*
Conventus habeat Syndicum, & Procurato-
rem, ac etiam Substitutum, si opus fuerit, &
non alios. Syndicum ajunt, non Syndicos.

Quocirca non est recipienda doctri-
 na Cordubæ in *cap. 4. Reg. quæst. 16. vers.*
tertiò notandum, ubi tradit plures Syndicos
 posse esse pro uno Conventu, ad effe-
 ctum recipiendi eleemosynas pecunia-
 rias, licèt duo tantùm privilegiis fruc-
 rentur; cùm enim adversus ipsum stent
 jura superiùs allegata, non est ejus opi-
 nio ad praxim deducenda; ne quis velit
 in Regulam offendere, & pro Syndico
 uti personâ interpositâ. Propterea, nè Fra-
 tres hallucinentur, nè fortè ex malitia
 Benefactores seducant, regulam Superio-
 res in nominatione novi Syndici debent
 sibi præfigere, inserendo in patentibus
 nominationis clausulam, quòd annul-
 lant, cassant, & revocant alias quascum-
 que litteras ea de re concessas, ut dixi
infra num.24.

6. Cœterùm Syndicus canonicè no-
 mina-

minatus potest, cum oportet, & expediens advertit, Substitutum nominare; cum enim Syndicus sit Oeconomus, vel Procurator Sedis Apostolicæ in administratione Syndicatus, potest alium deputare, qui nomine Syndici recipiat, & pecunias expendat in utilitates Fratrum; qui Syndico rationem reddere tenetur. Fortè huc faciunt dicta *num. 3.* Et ulterius videtur res præfinita in *cap. Exiit de verb. signif. in 6.* ubi §. *In ea verò*, deciditur Substitutum principalis Domini posse alium Substitutum nominare; Syndicus autem est Substitutus Domini principalis, Papæ videlicet, de cujus dominio sunt res pro Fratribus relictæ, ut alibi diximus, & ejus auctoritate expenduntur.

7. Supponiturque in Statutis Capituli Generalis *de anno 1676. confirmatis in forma specifica ab Innoc. XI. constitut. Militantis, sub die 22. Novembr. 1679. apud Orb. Seraph. tom. 4. tit. pro utraq. Familia. ibi: Capitulum Generale præcipit sub pœna privationis suffragii, quòd Minister, seu Pro-Minister, & Custos cujuscumque Provinciæ simul ad Capitulum iter faciant, cum unico tantùm socio Religioso pro utroque: & si expensæ aliquæ in itinere ex necessitate faciendæ*
D d 4 *sint,*

sint, adducant secum Tertiarium, qui Syndici Apostolici Substitutus sit, & ipsius nomine expensas prædictas inevitabiles faciat.

8. Dicitur *Substitutus* non Fratrum, sed Syndici, cujus nomine agere debet; nam si nomine Fratrum sumptus faceret, vel pecunias oblatas reciperet, esset Fratrum persona interposita, in Regula omninò prohibita. Proindè in nominatione Substituti Fratres alias partes non possunt habere, quàm, ubi Syndicus exigat, personam idoneam eidem proponere, vel etiam nominare, si ipse consentiat, ad text. in d. cap. *Exiit* §. *Articulum istum*.

9. In deputatione Syndici opus non est adhibere Notarium, vel Testes, aliamvè servare solemnitatem juris: neque est exquirendus consensus Conventus; quoniam ad hæc Superiores nullo jure arctantur, cum eis facultas simpliciter, & sinè recensitis restrictivis à Sancta Sede ubi supra concedatur. Propterea de nominatione legitimè constabit per litteras patentes in forma probante nominato traditas: hoc est, propria Nominatoris manu subscriptas, & sigillo officii munitas, & in registis Secretariæ Ordinis, vel
Pro-

Provinciae respectivè exemplatas.

10. Ponderandum hic est, Paulum IV. facultatem elargiri dumtaxat nominandi Syndicos, ut patet ex textu Constitutionis. Ideò Superiores cavere debent, nè plus sibi usurpent, quàm per concessionem tribuatur. Propterea cautelam servant, & non utantur hac forma, vel simili: *constituimus, vel, eligimus*: neque, *damus auctoritatem ad hoc, vel illud*: sed solum *nominamus*. Neque aliud est hæc nominatio, quàm certificatio, tam pro securitate personæ nominatæ, quàm pro illis, cum quibus tractare debet in alienationibus, venditionibus, &c. Quæ nominatione posita, recipit nominatus à Sede Apostolica auctoritatem, ut legitimè exequi ea possit, eo modo, quo ipsa voluit. Formulam verò nominandi *damus num. 24.*

11. De nonnullis sunt Syndici à Superioribus instruendi pertinentibus ad Officium Syndicatus; nè, aut ex parte sua error contingat, aut Fratribus relaxatis facilè in recursibus contra Regulam condescendant. Quamquàm enim in Litteris Apostolicis Pauli inseratur clausula, quòd de sibi commissis disponant, prout

prout à Ministris, & Custodibus per se, vel per alios Fratres fuerint requisiti, tamen hoc non probat Pontificem velle observantiam relaxare, & omnem recursum justificare; sed supponit requisitionem justam, & puram esse, juxtà modificationem in textu Litterarum adjectam: hoc est: juxtà *modos Regula congruos, & licitos: vel, prout eis licet ex Regula, aut Regula Declarationibus*: per alibi hoc opere dicta.

12. Primò itaque moneantur, quòd tam pecunias, quàm res Fratribus modo licito relictas, donatas, vel concessas administrant nomine Donantium, quando sibi dominium reservant; vel nomine Papæ, quando illud deponunt. Quod deposuisse censetur, quoties pecunia, vel res offertur generalitèr pro necessitatibus Fratrum absque ulla specificatione in particulari; & maximè, si nomen Donantis non exprimatur: tunc enim dominium est ut minimum incertum; & cum res, vel pecunia sit pro amore Dei pro pauperibus data, in dominium transit Sedis Apostolicæ, & ejus nomine à Syndico administratur.

13. Secundò. Quòd omnis res humili

mili mendicatione à Fratribus modo licito (hoc est, cujus usus facti ipsis vetitus non est) acquisita, administratur à Syndico nomine, & auctoritate Papæ; Etenim quæ mendicis à Donantibus in eleemosynam traduntur, tanquàm bona pauperum propter Deum elargita, in jus Romani Pontificis transeunt, ut alibi notavimus: præsertim, si pauperes, pro quibus conceduntur, sint domini incapaces, prout sunt Fratres Minores; & consequenter nomine Papæ à Syndico, tanquàm ejus Oeconomo, & Procuratore sunt administranda.

14. Tertiò. Quòd pecunia in necessitates Fratrum oblata titulo laboritii corporalis, vel spiritualis, ut pro Missis, Officiis, *Prædicationibus*, & *Sepulturis*, ad Romanam Ecclesiam pertinet; utpotè pro iis concessa, qui à Regula inhabilitantur ad rerum proprietatem, & dominia acquirenda.

15. Quartò. Quòd quævis res, & pecunia, modo Fratribus licito donata, vel testamento legata pro necessitatibus Fratrum, mortuo Donante, vel Testatore (nisi pro hæredibus aliud disposuerint) est Ecclesiæ Romanæ, per alibi notata; ejus

ejus proindè nomine à Syndico in Fratrum utilitates debet converti .

16. Quintò . Quòd pecuniam traditam , ut expendatur pro determinata necessitate, non potest in alium usum convertere, ut expressè, & in terminis terminantibus *Clementina Quia contingit de Relig. domib.* Enim verò Syndicis non licet operari præter intentionem Domini principalis, ut ex sæpè dictis *consil. prior. notum est* .

Et confirmat factum nostris temporibus practicum . Instante enim Canonizatione S. Joannis de Capistrano , cùm pecuniæ sufficientes pro ea absolvenda deessent , suppletæ fuerunt ex deposito facto pro alia Causa ; non quidem privata Superiorum Ordinis, aut Syndici Apostolici auctoritate , sed expressa, & specifica licentia Sedis Apostolicæ , ac assensu Alexandri VIII. & tenuit Rota coram Card. de la Tremoille in *Mexicana depositi eleemosynarum* 22. Junii 1699. & dixi tit. sequen. *consil. 3. num. 22. & 23.*

17. Sextò . Quòd Syndicis non licet nomine Papæ , vel Donantium recipere pecunias , & res ad superfluitatem , thesaurizationem , & curiositates Fratribus, & ipso-

& ipsorum statui incongruas. Ratio est, quia auctoritas Syndici à Pontificibus est restricta ad modos Fratribus juxta Regulam licitos: de quorum specie non sunt prædicti.

18. Septimò. Instruantur Syndici de modo tenendo, quando occurrit, ut debeant in judicio repetere, aut defendere res Fratribus modo congruo relictas. Tunc non nomine Fratrum actores debent esse; sed, illo Romanæ Sedis, vel Donantium assumpto, agant, & rem tractent.

19. Octavò. Instruantur, quòd, quoties quitantiæ, & receptæ dandæ sunt, non nomine Fratrum illas faciant, sed nomine proprio, tamquam Oeconomi, & Administratores Papæ pro rebus in Fratrum utilitates convertendis. Formulam vide *num. 26.*

20. Nonò. Instruantur, quòd idem servant, si opus sit, ut aliquos contractus stipulent pro aliqua re Fratres concernente. Abstineant tunc ab assumendo nomine Fratrum, sed proprio conventionem incant. Ità, si alicui Benefactori concedendus esset usus facti alicujus Cappellæ, vel Sepulturæ, instrumentum nò-
mine

mine proprio faciat; quod tamen nullatenus debet importare venditionem ipsarum, etiam quoad usum. Permittit quidem ipse, de consilio, & assensu Fratrum usum facti, hoc est, quod Benefactor, sui que hæredes possint Capellam ædificare, ornare, & in ea sua arma apponere, cum exclusione aliorum; vel, ut jus habeat sepulturæ, nimirum, ut tam ipsius, quam hæredum corpora in sepulchro constructo sepeliantur ad aliorum exclusionem; verum illum locum neutiquam vendere potest, juxta dicta *tit. 1. consil. 6. num. 14.*

Hinc observandum, in nullis Ecclesiis, vel Cœmeteriis posse vendi locum pro Capellis, vel Sepulturis ædificandis, adeò ut acquirens fiat ipsarum dominus. Cum enim Ecclesia sit res sacra, adeoque spiritualis, non potest nec in totum, nec in partem sub dominio esse Laici, vel Clerici *l. quæ de tota ff. de rei vindicat.* Quocirca dicendum, quod acquirens locum habet usum Sepulturæ, & jus honorarium ædificandi, & ornandi Capellam privativè etiam quoad alios, non tamen dominium, ita Barbosa *de offic. Parochi part. 3. cap. 26. num. 11.* Peyrinus *de privil. Regul.*

Regul. additam. ad constitut. Leonis X. cap. 4. num. 36.

21. Curent proindè Superiores, & maximè Guardiani Syndicos Convēntuum circa præmissa docere. Sciantque se in casu omissionis gravitèr peccare, cū in causa sint, quòd Syndici irregularem administrationē in suo munere teneant. Sanè omnes difficultates, & scrupuli excitati à Sanctoro in Commentariis in Statuta adversus Syndicorum provisionem, non tam ipsas provisiones percutiunt, quàm abusus eorum, ad quos spectat eosdem instruere, & illicitis recursibus finem ponere. Satagant pariter ad observantiam reducere adnotata *consil. præced. num. 38. & sequen.*

22. Advertant Fratres se inhabiles esse ad faciendas juridicas quietantias de recepta, vel expensa pecunia; cū hoc eorum sit, qui vel domini, vel Administratores sunt, aut ius in pecuniis habent. Quatenus verò aliquas faciant, noverint nihil per eas in iudicio probari, utpotè procedentes à personis ab iure inhabilitatis. Possunt tamen testari à Syndico fuisse receptas. Quæ attestatio adminiculum ad probandum facit, vide *n. 27.*

23. Pon-

23. Ponderent se in nullis posse rebus dominium, & jus prætere, easque sibi appropriare vetitum, & interdictum secum deferre, cum ad Episcopatum, promoventur, ut expressè legitur in Constitut. Alex. IV. *Ex parte 3. in Bullar. 10. 1.* edita ad occurrendum corruptelæ ab eis inductæ, qui tali dignitate à Sancta Sede donantur; ibi: *Nos igitur eorumdem Fratrum (promotorum) salutem, & indemnitate vestri Ordinis paterna sollicitudine providere, ut libros, & alia, quæ ipsos promotionis suæ tempore habuisse, seu habere constiterit, tibi, fili Generalis Minister, vel tuis Provincialibus, submota quacumque dilatione, resignent: ipsis Fratribus jam promotis in virtute obedientiæ: illis autem, quos promoveri contigerit, ne resignare differant, auctoritate præsentium duximus injungendum: nisi forsan vos ipsorum usus eis ad tempus concesseritis de gratia speciali.*

§. I.

*Formula Litterarum patentum pro Syndico
Apostolico Conventus .*

24. **N**Os Fr. N. &c. Minister Provin-
cialis, &c. Dilecto nobis in
Christo, Domino &c.

„ Cupientes, prout nostri postulat Mini-
„ steriatus debitum, ut in nostro Con-
„ ventu N. regularis observantia non
„ relaxetur, & factum tectum conserve-
„ tur altissimæ paupertatis capitale, suis
„ Fratribus à S. Patre nostro Francisco
„ legatum, animum convertimus ad ea
„ media ab Apostolica Sede in eum fi-
„ nem providè, & salubritè constitu-
„ ta. Cùm autem de clementissima,
„ ejusdem Sanctæ Sedis benignitate (ad
„ quam, nullo medio, spectat proprietas
„ rerum nostro Ordini modo congruo
„ oblatarum) possimus, & debeamus
„ Syndicos in Conventibus nominare,
„ ut nomine, & auctoritate Romanæ
„ Ecclesiæ ad sublevandas Fratrum ne-
„ cessitates, salva puritate Regulæ, re-
„ cipiant, & expendant pecunias pro illis

E c

con.

„ concessas , & donatas ; ac curam ha-
 „ beant de bonis, tam mobilibus, quàm
 „ immobilibus modo licito Legatis ,
 „ cum facultate ipsa alienandi, distrahen-
 „ di , ac, quoties opus fuerit, in iudicio
 „ repetendi , servatâ tamen formâ præ-
 „ scriptâ, tum in Declarationibus Ni-
 „ colai III. & Clementis V. tum in de-
 „ cretis emanatis à Sac. Congregatione
 „ specialitèr deputata à san. me. Urbano
 „ VIII. pro Cismontana Familia , &
 „ Rev. Fabricæ S. Petri; Nos de Tua ergà
 „ Ordinem nostrum benevolentia , & in
 „ hanc nostram Provinciam singulari
 „ devotione , prudentia quoque, & zelo
 „ satis edocti, & maximè confisi, Te Syn-
 „ dicum Apostolicum dicti nostri Con-
 „ ventus nominamus , & ità nomina-
 „ tum declaramus. Monentes Te, quòd
 „ à Nobis ità nominatus , Sedis Aposto-
 „ licæ Syndicus , Procurator, vel Oeco-
 „ nomus ab eadem institutus existis , &
 „ auctoritate donaris , prout ex Litteris
 „ Pauli IV. *Ex clementi* , ut ejus nomine
 „ dictas eleemosynas pecuniarias reci-
 „ pias , & expendas : simulquè acce-
 „ ptes bona pro ipsiis modis licitis Lega-
 „ ta, vel concessa, cum facultate ea alie-
 nandi,

„ nandi , convertendo pretium in Fra-
„ trum utilitates, prout fuerit Tibi à Su-
„ perioribus significatum : eaque in ju-
„ dicio repetendi : & in eo Fratrum pri-
„ vilegia , & immunitates defendendi ,
„ servatis semper restrictivis earundem
„ Litterarum , & Decretorum . Et ad
„ majorem redundantiam, potioremq;ue
„ cautelam annullamus , cassamus , &
„ revocamus alias quascumque litteras,
„ quas hactenus per Nos , vel Nostros
„ Prædecessores fuerint ad memoratum
„ effectum concessæ . Requirentes , &
„ exhortantes Te, ut in officio procedas,
„ prout decet , & Statui nostro non re-
„ pugnat .

„ Nè verò vacuus , & absque mer-
„ cede sit labor , ac aliqua nostræ gratitu-
„ dinis signa præstando beneficio respon-
„ deant (præter cētuplum, quod eris con-
„ secuturus in futuro sæculo) oramus
„ Deum , ut Te cum tota Tua Familia
„ participem faciat omnium bonorum
„ spiritualium, quæ per Fratres, & Soro-
„ res hujus nostræ Provinciæ , donante
„ Deo, solent præstari . In quorum par-
„ ticipationem , & communionem in
„ vita paritèr , & in morte Te , Tuosque

436 TIT. IV. CONS. II. §. I.

„ admittimus , & libenti animo coapta-
 „ mus . Significantes Tibi esse concessa
 „ omnia , & singula privilegia , quæ à
 „ Sede Apostolica Syndicis Apostolicis
 „ sunt elargita ; quibus omnibus uti ,
 „ potiri , & gaudere vales . In quorum
 „ fidem præsentem manu nostra subscri-
 „ psimus , & majori officii nostri sigil-
 „ lo muniri iussimus . Vale .

Datum , &c.

Fr. N. Minister Provincialis .

Eadem , mutatis mutandis , poterit
 esse formula pro Syndico nominando à
 Generali pro toto Ordine , vel Provin-
 ciali pro Provincia , cum expressione
 tituli honorifici juxta conditionem per-
 sonæ ; in qua , si fuerit nobilis , non est
 inferendum *Tu , Te , &c.* sed *Vos , Vestra*
dominatio , &c.

§. II.

*Formula nominandi Syndicum Apostolicum
 pro Causis Beatificationum , vel
 Canonizationum .*

25 **N** Os Fr. N. totius Ordinis Minor.
 Minister Generalis , &c. Dile-
 cto

eto nobis , &c. Nobili viro, Domino N.
&c.

„ Inter curas , quibus promoti ad
„ totius Ordinis nostri Ministerium te-
„ nemur intendere, illam Nos præcipuè
„ urgere censemus, ut rigorem altissi-
„ mæ paupertatis Fratribus à Seraphico
„ Patre nostro Francisco maximè com-
„ mendatæ relaxari non permittamus;
„ ac simul omnem sollicitudinem præ-
„ stemus circa ea , quæ tendunt in mayo-
„ rem Dei gloriam, exaltationem San-
„ ctæ Romanæ Ecclesiæ, & honorem
„ Servorum Dei; hinc, cùm ad introdu-
„ cendam, promovendam (vel *prosequen-*
„ *dam*) Causam Beatificationis (vel *Cano-*
„ *nizationis*) Venerabilis Servi Dei (vel
„ *Beati*) Fr. N. de N. nostri Ordinis ex-
„ pressè professi, & Provinciæ N. Filii,
„ opportunus sit Syndicus Apostolicus,
„ qui eleemosynas omnes à Christi Fi-
„ delibus ad eum effectum concessas,
„ vel Testamento Legatas, recipiat, &
„ custodiat, ac pro necessariis Causæ
„ sumptibus subministret: & cùm id
„ Fratribus nullatenus, salvâ puritate
„ Regulæ, liceat; Nos de Vestra ergà
„ Ordinem nostrum specialissima devo-

„ tione , prudentia item, & rerum agen-
 „ darum dexteritate maximè instructi, &
 „ confisi , Vos Syndicum Apostolicum
 „ nominamus , ut res , & pecunias pro
 „ memorata Causa donatas recipiatis, &
 „ opportunè expendatis , prout vobis
 „ fuerit à Religioso Postulatore per Nos
 „ deputato insinuatum ; & ità à Nobis
 „ nominatum declaramus . Monentes
 „ Vos , quòd à Nobis ità nominati au-
 „ ctoritate ad prædicta à Sancta Sede do-
 „ namini, cum facultate dictas res, & pe-
 „ cunias nomine Romanæ Ecclesiæ re-
 „ pctendi in iudicio , vel extra , & adver-
 „ sus molestos retentores defendendi ;
 „ easque in loco securo ad fructum ,
 „ & utilitatem Causæ investiendi . Et ad
 „ majorem cautelam annullamus , cas-
 „ samus , & revocamus aliàs quascum-
 „ que Litteras per Nos , vel Nostros
 „ Prædecessores super hoc negotio con-
 „ cessas . Ut verò munus cum spe spi-
 „ ritualis præmii læto animo suscipiatis,
 „ & serena fronte exequamini , ultrà
 „ coronam , quam Vobis in novissimo
 „ die erit redditurus iustus Iudex , Vos ,
 „ universamque Familiam Vestram in
 „ Confratres nostros in vita paritèr , &
 in

„ in morte ità recipimus , ut omnium
 „ bonorum spiritualium , quæ per uni-
 „ versos Nostri Ordinis Fratres , & So-
 „ rores in dies præstantur , fructum , be-
 „ nedicente Deo , participetis : signifi-
 „ camusque Vos omnibus , & singulis
 „ privilegiis , & indultis à Romana Ca-
 „ thedra Syndicis Apostolicis hujusmo-
 „ di concessis , gaudere . In quorum fi-
 „ dem , &c. *ut supra in alia formula .*

§. III.

*Formula quitantiæ , seu receptæ à Syndico
 faciendæ , de receptis eleemosynis
 pro Fratribus .*

„ 26 **P**ER præsentem ego subsignatus ,
 „ Syndicus Apostolicus Con-
 „ ventus N. Fratrum Minor. de Observ.
 „ hujus Terræ N. tamquàm Admini-
 „ strator , & Oeconomus Papæ , quantum
 „ ad res , & eleemosynas pro Fratribus
 „ d. Conventus modo congruo donatas ,
 „ concessas , vel Testamento Legatas ,
 „ in verbo veritatis attestor , qualiter à
 „ Domino N. fuerunt mihi tradita , &
 „ realiter consignata scuta , &c. (vel, duo

„ *rubia frumenti; aut duos cados vini, &c.*)
 „ in eleemosynam , favore ipsorum Fra-
 „ trum. In quorum fidem has propria
 „ manu dedi , subscripsi , & proprio
 „ sigillo munivi.

Datum , &c.

Contractus paritèr venditionis ali-
 cujus rei pro Fratribus relictae debent à
 Syndico stipulari, non nomine Fratrum
 assumpto, sed proprio, facta expressione,
 quòd res vendita est, ut ejus valor in-
 necessitates Fratrum convertatur, prout
 ea fuit, & debuit esse Benefactoris in-
 tentio.

27. Formula attestationis , quæ po-
 test à Fratribus præstari super receptione
 eleemosynæ Syndico tradita.

„ Ego subscriptus Guardianus hujus
 „ Conventus N. omnibus , & singulis
 „ præsentibus visuris, lecturis, & audituris
 „ sincerè significo, qualiter Domino N.
 „ Syndico Apostolico dicti Conventus ,
 „ fuerit consignata eleemosyna scuto-
 „ rum , &c. pro Missis per Fratres cele-
 „ bratis in Ecclesia N. (vel , occasione fu-
 „ neralis quond. N. aut, pro implenda inten-
 „ tione Domini N. in suo ultimo Testamento
 „ expressa) eroganda pro necessitatibus
 Fra-

Fratrum . In quorum fidem , &c.

Datum , &c.

Hæc sunt in exemplum : prudentia tamen potest formulas variare , & idiomate Italico eas concipere . Abstineant semper Fratres , etiam à terminis , qui possent dominium , proprietatem , & jus sonare ; memoresque sint illius *Clementinæ Exivi de verb. signif.* in qua Clemens V. S. Cum etiam illis proponit, Sanctum Franciscum voluisse *sua Regulae* professores totalitèr esse abstractos ab affectu , & desiderio terrenorum : & specialitèr à pecunia , & ejus usu totalitèr inexpertos , sicut probat prohibitio de recipienda pecunia in *Regula sæpius repetita* .

CONSILIUM III.

Quibusnam Privilegiis Syndici
Apostolici gaudeant ?

S U M M A R I U M .

I Sancta Sedes Syndicis Apostolicis privilegia concedit , ad 5.

6 Extortæ interpretationes super Constitutione

442 TIT. IV. CONS. III.

tione Clementis VII. ea de re edita.

- 7 *Syndici gaudent privilegio fori in causis ,
motis, etiam ante deputationem.*
- 8 *Syndici sunt exempti à represaliis .*
- 9 *Quid sint represaliæ ?*
- 10 *An Syndici exempti sint ab oneribus com-
munitativis ?*
- 11 *Quanta sit vis proemii in Constitutioni-
bus .*
- 12 *Etiam Clerici comprehenduntur in Cle-
mentina .*
- 13 *Tridentinum non obstat .*
- 14 *Ut Constitutio Pontificia deroget Triden-
tino, non est opus, ut id exprimat, ad 15*
- 16 *Non gaudet privilegiis , nisi unicus Syn-
dicus pro unoquoque Conventu .*
- 17 *Quibus privilegiis Syndici gaudeant , ad
19.*
- 20 *Syndicus Apostolicus, & Procurator pro-
miscuè sumitur pro Administratore
rerum, & pecuniarum .*
- 21 *Discrimen inter Syndicum Conventuum,
Fratrum, & Monialium ,*
- 22 *An Syndicus Monialium possit à Superio-
re Regulari removeri ?*
- 23 *An Syndicus Hospitii gaudeat privilegiis,
ad 26.*
- 27 *Agitur de Syndico Religionis , & Pro-
vinciæ .*

1 **F**ACTA ab Apostolica Sede facultate Superioribus nominandi Syndicos juxtà dicta *consil. I. n. I.* ad effectum, ut vera observantia, & Regulæ puritas in Ordine Minorum conservaretur, ac magis augeretur, & Fratres ipsos ab omni rerum dominio (& quantum ad pecunias, etiam ab usu) & administratione alieni essent omninò; nè provisio redderetur inutilis: præstòque adessent personæ, quæ ministerium Syndicatus recipere non renuerent, eadem Sancta Sedes, solitâ erga Seraphicum Ordinem clementiâ, iisdem Syndicis mercedem laboris proposuit, & in premium sollicitudinis favores, & privilegia summa benignitate concessit, prout ex Constitutione Clement. VII. *Dum consideramus 19. in Bullar. tom. I.*

Quæ in expressis terminis, nominatis Syndicis, & Procuratoribus Domorum, & Monasteriorum Fratrum Minorum S. Francisci Regularis Observantiæ, & Monialium S. Claræ, Conceptionis, & Annunciationis Ordinum, & Sororum Tertiæ Regulæ S. Francisci, impertita est.

2. S. I. Uni syndico, & Procuratori hujusmo-

jusmodi, cum illius uxore, & liberis, presenti, & futuro, singula Domui, & Monasterio prædictis, pro tempore servientibus, quòd de cæterò perpetuis futuris temporibus, ipsi, & eorum quilibet omnibus, & singulis Indulgentiis, & peccatorum remissionibus, favoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis Observantiae prædictorum utuntur, potiuntur, & gaudent, seu uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, ac valeant.

3. §. II. *Et insuper in quibusvis causis, & rebus ipsos Syndicum, & Procuratorem concernentibus, civilibus, criminalibus, & mixtis, nonnisi coram Judicibus Conservatoribus Domorum illorum, quarum ipse Syndicus, & Procurator fuerit, de justitia respondere teneatur, auctoritate Apostolica concedimus, & indulgemus.*

Hic pondera hujusmodi exemptionem non extendi ad filios, & uxorem; nam textus loquitur solum de Causis Syndicum, & Procuratorem concernentibus. Quia Pontifex voluit Filios, ejusque uxorem gaudere de Indulgentiis, & gratiis spiritualibus, quibus gaudent Fratres, eos in dispositiva §. I. nominavit, & expressit; quòd nullatenus egit in dispositione secundi §. & ideo constat ejus men-

tem

tem fuisse eos ab hoc privilegio excludere, quos tamen intendit sub primo comprehendere.

4. §. III. *Inhibendo sub excommunicationis late sententiæ pœna universis, & singulis Judicibus, Commissariis, Ecclesiasticis, & Secularibus, quacumque auctoritate fulgentibus, ac de causis contra dictos Syndicos, & Procuratores motis, & movendis, directè, vel indirectè, quovis quæsito colore, seu prætextu se intromittere quomodolibet de cæterò audeant, vel præsumant.*

5. §. IV. *Decernentes quoscumque processus contra dictos Syndicos, & Procuratores, per alios, quàm dictos Conservatores, in causis dumtaxat contra eos motis, & movendis, habendos, & sententias ferendas nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse; ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scientèr, vel ignorantèr contigerit attentari. Non obstantibus, &c. cum solitis derogatoriis.*

Dat. Romæ 16. Aprilis 1526.

6. Verùm, non obstante adeò expresso Constitutionis tenore, & verborum sensu, nonnulli in distortas interpretationes dispositionem trahebant, notorium præjudicium inferentes observantiæ
Re-

Regulæ in sua puritate; quoniam propter excogitados sensus textui superadditos, durum erat aliquos reperire, qui Syndici munus assumerent, & Fratribus in ministerio Charitatis deservirent.

Nonnulli asseriebant privilegium Clementis in aliqua sui parte ab Aula recessisse, ac amplius in usu non esse. Quidam prætendebant privilegium non suffragari Syndicis, nisi quoad causas proprias Syndicatus, seu respicientes officium Syndici: non verò quoad illas pertinentes ad ipsos, ut tales personas, & homines Reipublicæ: quantum ad istas eos privilegio fori spoliabant, declamando immunes nullatenus esse ab iudicio Episcopi, vel Iudicis laici respectivè.

7. Quibus tamen silentium imposuerunt rescripta Apostolica. Sacra enim Congr. Immunitatis difficultatem sustulit: Interrogata: *An Syndici, & Procuratores Apostolici Conventuum Ordinis Minorum gaudeant privilegio fori, etiam in causis, tam civilibus, quam criminalibus, & mixtis, motis ante institutionem officiorum, virtute Bullæ Clement. fel. record. Papæ VII.* Sacra Congr. die 23. Maii 1645. respondit. *Syndicos Conventuum Ordinis Fratrum Minorum*

de Observantia S. Francisci ex Bulla fel. recor. Clement. VII. gaudere privilegio fori, tam in causis civilibus, quàm criminalibus, & mixtis, etiam motis ante eorum deputationem, seu institutionem in officium Syndicatus.

Quæ resolutio cum aliis, tam ejusdem, quàm S. Congr. Episc. & Regular. fuit in forma specifica approbata, & confirmata à san. mem. Innocentio XI. *constit. Aliàs. pro parte, edita 19. Junii 1686. quam refero Offic. Cur. Ecclesiast. cap. 51. num. 3.*

8. Syndici paritèr gaudentes privilegio fori, fruuntur exemptione à repræsaliis, prout in *una Spoletana 7. Januarii 1699. censuit eadem S. Congr. Immunitatis, ut ibi num. 5.*

9. Repræsaliæ verò sunt pignorationes rerum concedi solitæ ob damna, vel injurias adversus quoslibet habitatores loci, in quo fuerint commissa hujusmodi delicta; ità Amalthea Onomastica; quæ repræsalias distinguit ab Androlepia, quod hæc sit pignoratio hominum, seu corporum contra eos, apud quos homicidium perpetratum est.

10. Non possunt Syndici compelli ad exercenda munia publica Communitatis,

tatis, neque à quoquam molestari, nisi coram legitimo Conservatore S. Congr. Immunit. 7. *Januarii* 1699. ibi num. 4. Et 9. *Augusti* 1701. Sacra Consulta in favorem Syndici Conventus Terræ Fabriani extracti, ut exerceret munus Communitatis, rescripsit: *Extrahi alium*. Coëterùm subindè S. Congr. Boni Regiminis, instantibus nonnullis Cōmunitatibus Status Urbini, die 19. *Julii* 1704. censuit. *Syndicos Apostolicos teneri ad onera communitativa*. Intèr onera verò communitativa adnumerantur, taxa salis, salarium pro Medico, resectio viarum, & pontium; sed, an munus Prioris, Consiliarii, aut similis de Magistratu, dubitatur.

Difficultas est: *An Clerici in Syndicos nominati gaudeant privilegio fori?*

II. R. Affirmativè. Nàm Clemens in narrativa Constitutionis loquitur absolute per hæc, *Syndicis, & Procuratoribus*, quos intendit relevare à quibusvis molestiis, & injuriis sibi pro tempore illatis, ut ità faciliùs Fratres adinveniant, qui onus Syndicatus sustineant.

Quapropter ex proemio Constitutionis cōstat Clementem cogitasse, etiam de Clericis. Est autem ratio proemii adeò po-

potens, ut ait Jason in *l. quadraginta ff. ad Trebell.* & post eum Fagnanus in *1. ad cap. Ad aures num. 11. de temp. ordin.* ut ab ipsa dispositio reguletur, sicut corpus ab anima.

12. Nec ex proemio solùm, vel narrativa Constitutionis ad Clericos Syndicos privilegia indulta ampliantur, sed etiam eos sub Constitutione comprehendit ostendit textus in §. 2. & 3. cùm loquatur indefinitè, & generalitèr, *Syndicos, & Procuratores*; in generali autem locutione nulla fit exceptio.

Quinimò, si prætendatur Clericos exclusos, ex quo §. 1. nominetur *Syndicus cum illius uxore, & liberis*, concludendum est, quòd Laicus in Syndicum nominatus, non conjugatus, vel, si conjugatus non habens filios, privilegiis non fruatur; quod quidem nullus prudens dixerit; etenim Pontifex sua Constitutione Fratres non arctavit, ut in Syndicos nominarent Laicos uxoratos. Sed sicut Constitutio est indifferens ad Laicos tam matrimonio ligatos, quàm solutos, ità complectitur tam Clericos, quàm Laicos in officium Syndicatus assumptos. Quod evidens profectò est,

inspectâ causâ finali à Pontifice intentâ ,
ac movente ad concedendum privile-
gium ; ea enim est communis ad Cleri-
cos , & Laicos ; quos voluit privilegiare
in præmium laborum , & vigiliarum ,
quas assiduè in commodum Fratrum , &
Monialium sustinent , & in dies gravantur.

13. Nec videtur ob stare Tridenti-
num sess. 14. cap. 4. de ref. statuens *nullum
Clericum cujusvis privilegii pretextu tutum
censeri , quominus juxta Canonicas Sanctiones
visitari , puniri , & corrigi possit* . Nàm Cle-
rici Syndici legitimè nominati non vi-
dentur comprehendi sub dispositione
Conciliari , sed pertinere ad forum Con-
servatoris ; cùm ab Innocentio XI. ut
diximus , fuerint post Concilium confir-
mata decreta , quibus S. Congregationes
præservarunt Syndicis privilegium fori
juxtâ Bullam Clementis VII. & aliàs d.
Sacra Congregatio Immunitatis sub 31.
Maii 1639. in una Fanen. commisit Episco-
po , ut quoad exemptionem Syndici Fra-
trum Minorum de Observ. loci de Car-
tocceto curaret esse executioni dandam
Bullam Clementis , prout expressè in al-
legata confirmatoria Innocentii : vigore
cujus est observantiæ restituta Clementi-
na ,

na, quamquàm antè Tridentinum emanaverit; & decretum loquitur absolutè.

14. Neque attendendum est, quòd non fuerit ab Innocentio expressè revocatum Tridentino: Non enim opus est, ut eidem specialitèr, & expressè derogetur; sed sufficit, ut Pontifex in spectantibus ad disciplinam, & reformationem (in pertinentibus ad fidem, & doctrinam morum decreta, & Canones sunt omninò immutabilia) statuatur directè contrarium illius, quod Concilium disposuit; & ità fuisse sæpiùs declaratum à S. Congreg. Concilii refertur à Fagnano. *in 2. ad c. Si quis n. 67. de foro compet.* Quod quidem scribit procedere, si Pontifex positivè quidquam statuatur contra Concilium; non verò, si simpliciter permittat, vel tacitè per tolerantiam consentiat, ut evenit in consuetudine; cùm contra Concilia generalia à S. Sede approbata, ut est Tridentinum, validè, ac legitimè consuetudo nulla introduci possit. Et *in primum ad cap. Nulli num. 30. de rescrip.* tradit Constitutionem Apostolicam contra decreta Concilii generalis valere, quamvis Concilio non deroget, aut de illo mentionem non faciat; idque, etiamsi

Constitutio posterior sit solius Papæ ; quia Concilia generalia habent clausulam derogatoriam ad sequentia Rescripta, non autem ad sequentes Constitutiones. Et quamvis nonnunquam, etiam in Constitutionibus, quæ per modum legis universalis eduntur, fiant derogationes ad contraria decreta in Concilio generali promulgata, id tamen censeretur debet factum ad abundantio-rem cautelam, non quòd derogatio expressa sit necessaria : hæc ille. Quid autem intersit inter Constitutiones, & Rescripta, vide Pirin-ghi *compend. suis titulis*.

15. Fortè hùc spectat textus in cap. *Licet de constit. in 6. ibi : Romanus Pontifex, qui jura omnia in scrinio pectoris sui censetur habere, Constitutionem condendo posteriorem, priorem, quamvis de ipsa mentionem non faciat, revocare noscatur ; maximè, si posterior sit priori directè contraria, ut ibi Gloss. verb. priorem.*

16. Advertas nonnisi unicum Syndicum esse nominandum pro unoquoque Conventu, qui omnes eleemosynas, tam pecuniarias, quàm aliarum rerum colligere, illasque solus in necessitates Fratrum præfatorum applicare debet, ut ex d. constit. Inno-

cen-

centii, adeò ut unus tantum gaudeat privilegiis à Clemente elargitis: textus enim ait: *uni Syndico, & Procuratori.*

17. Quamvis autem Litteræ Clementis Syndicis Apostolicis concedant posse frui omnibus, & singulis favoribus, & gratiis, quibus gaudent Fratres, intelligitur dispositio restricta ad terminos habiles, & favores compossibiles cum statu sæculari. Gaudet quidem Clericus Syndicus privilegio Canonis *si quis suadente*, sed id non habet à qualitate Syndicatus, sed quia est persona Ecclesiastica.

18. Hinc, posita legitima nominatione præter allegatum privilegium fori, participat de fructu omnium bonorum operum, quæ in Religione à Fratribus præstantur, tametsi in litteris patentibus eorundem fructus non enuncientur communicari; siquidem Clemens, ut illis gaudeat, hoc necessarium non postulat.

19. Gaudent quoque Syndici privilegio, quod, facta promulgatione excommunicationis, vel interdicti generalis in Terris, in quibus habent domicilium, illis non ligentur; nisi causam, illis dederint, vel causam dantibus, & au-

etoribus consilium , auxilium , vel favorem præstiterint per constitut. Leonis X. *Dum intra 22. in d. Bullar.* vel , nisi fuerint specialitèr excommunicati , vel interdicti . Proindè admitti possunt cum uxore , & filiis , si habeant , in nostris Ecclesiis ad audienda divina , dum in eis , januis clausis , submissa voce , & non pulsatis campanis , ac exclusis excommunicatis , & interdictis , celebrantur : hæc enim possunt Fratres in suis Ecclesiis tempore interdicti generalis Terræ , in qua sunt , servatis dictis cautelis , celebrare : quatenus tamen ipsi Fratres causam interdicto non dederint , nec auxilium præstiterint ; vel , nisi ipsorum Ecclesiæ fuerint specialitèr interdicto suppositæ ; ut in terminis habetur in *constit. Virtute conspicuos Clement. IV. la 4. §. 9. ibi .*

Quæritur . *An in d. Constitutione Clementis , Syndicus , & Procurator ponantur , tamquàm diversi ?*

20. R. In re idem significant : sumuntur enim pro Administratore eleemosynarum , & bonorum Conventuum Fratrum , & Monasteriorum Monialium respectivè . Ideò Pontifex illa duplici nomenclaturâ est usus , nè excitaretur quæstio

stio de voce, & non possent privilegia negari Agenti, vel Administratori rerum Monasteriorum Monialium in Constitutione expressarum sub prætectu, quòd non Syndicus, sed Procurator nominaretur. Non est curandum de voce, quando res significata non est diversa. Ità Sac. Congreg. Immunitatis in *d. Spoletana* respondens petitioni, qua petebatur, *an Agentes quorundam Monasteriorum Monialium illius Civitatis essent exempti à repræfaliis? censuit Syndicos tantum gaudentes privilegio fori esse exemptos à repræfaliis.* Ipsos Agentes quoad dictum privilegium parificavit cum Syndicis, quia reverà in illis concurrebat qualitas intenta à Pontifice, quamvis nomen esset varium.

21. Interest inter Syndicum Apostolicum Fratrum, & Procuratorem Monialium (non ad lites, quia hic non cadit sub dispositiva Clementis) quòd Syndicus à Fratribus solùm nominatur, auctoritatem verò participat à Sede Apostolica, cujus auctoritate, & nomine recipit, & expendit pecunias in necessitatibus Fratrum. Procurator verò Monialium, à Monialibus, servata solemnitate juris, eligitur, hoc est, per suffragia ipsarum,

capitularitèr congregatarum ; adeòut censeatur electus ille , in quem major pars consenserit , redditusque Monasterii auctoritate à Monialibus recepta , administrat , & cœtera negotia temporalia tractat .

22. *An verò Syndicus , vel Procurator Monasteriorum Monialium possit ab officio , & administratione bonorum removeri à Superiore Regulari , sub cujus regimine Monasteria existunt ? Vide constitutionem Greg. XV. Inscrutabili 18. Bullar. tom. 3. in qua hæc sunt §. 5. Liceat Episcopo ex rationabili causa Superiores Regulares admonere , ut Administratores amoveant : iisque Superioribus id facere detrectantibus , aut negligentibus , habeat Episcopus facultatem prædictos Administratores amovendi quoties , & quando opus esse judicaverit. Quamvis autem ibi enuncietur posse per Regulares bona Monasteriorum Monialium administrari , hoc tamen sibi Fratres Minores intelligant esse vetitum , tam ex vi Regulæ , quam in specie ab Innocentio XI. constit. Sollicitudo, sub 20. Novembris 1679. ut alibi dixi.*

Queritur . An Syndici Apostolici Hospitiorum Fratrum Minorum gaudeant privilegiis à Clemente , ut supra , Syndicis clarigitis .

23. Hic

- 23. Hic distinguenda sunt genera Hospitiorum, ut petitioni fiat satis. Quare alia sunt Hospitia, quæ retinent naturam simplicis Hospitii sæcularis; alia verò, quæ accedunt ad naturam Conventus. Primæ speciei illa sunt, in quibus non potest esse Ecclesia, vel Oratorium formale cum janua in publica via, & campana; sed permittitur tantum Oratorium privatum, seu internum ad effectum, ut in eo Missæ celebrentur, & Orationes privatæ fiant, pro spirituali infirmorum solatio, & commodo Religiosorum itinerantium. Nec possunt ibi haberi publicæ conciones, vel celebrari divina, aut sepeliri cadavera (nisi expressè à Sede Apostolica concedatur) neque Religiosi ad illa se trasferentes possunt sibi assumere titulum Præsidentis, vel alterius Officialitatis; & in casu contraventionis subjiuntur ipso facto poenis contra Religiosos degentes extra Claustra, prout resolvit S. Congr. Episc. & Regul. 13. *Septembris* 1690. decretum excribo *cap. 16. num. 7. d. Offic. Cur.* Alia, plura recenset Pignatellus *tom. 10. consult. 34.* firmans ex sententia S. Congregationis in simplici hospicio non posse exerceri, nec

ri, nec respectivè retineri superius expressa; neque ibi posse Religiosos continuò permanere, exceptis infirmis, & servientibus, durante infirmitate.

24. Hospitia verò, quæ accedunt ad naturam Conventus, ea sunt, in quibus, de licentia Sac. Congregationis erectis, servatur forma regularis, & sub regimine Superioris sub titulo Præsidentis nonnulli Religiosi continuò sunt permanentes, exercenturque functiones, ac retinentur ea, quæ pro simplici Hospitio sunt prohibita.

25. Pro Hospitiis primæ conditionis, receptis, etiam de consensu S. Congreg. dispositiva Clementis non procedit: cum privilegia impertiatur Syndicis *Domorum Fratrum Minorum*; nec appellatione *Domorum* veniunt materiales parietes, sed Conventus, & Loca in sensu formali accepta, quatenus nimirum in illis à Religiosis forma Regularis servatur: hujusmodi enim egent Syndico, qui eleemosynis piorum necessitatibus Fratrum commorantium occurrat. Quæ ratio non militat pro simplici Hospitio, & erecto ad commodum infirmorum, vel itinerantium. Quatenus verò sumptus ali-

aliqui essent opportunè faciendi, posset à Syndico Conventus, in cujus districtu foret Hospitium, nominari Substitutus, qui necessaria ministraret.

26. Ubi verò Hospitia essent secundæ naturæ, Syndicus foret necessarius ad effectum prædictum, de quo diximus *nu.1.* Qui propterea à Constitutione Clementis protegeretur, eique assisterent privilegia, quibus Pontifex voluit à molestiis, & injuriis, eis illatis, Syndicos relevare, in præmium laborum, & vigiliarum, quas assiduè in beneficium Fratrum sustinent, & læto animo assument.

27. A quibus oneribus non absolvi-
tur, & forsan majoribus curis gravatur Syndicus Provinciæ, & Syndicus Religionis, iisdem idcirco favoribus fruitur juxtà *reg. 55. jur. in 6. Qui sentit onus, sentire etiam debet, & commodum.* Circa quod ulterius non progredimur, quia res certa videtur, & prorsus innegabilis. Neque est attendendum, quod Clemens adhibeat terminum *Domorum*: quoniam, omisso, quòd Religio, & Provincia, fictione, vel presumptione juris domus reputari possit, est dubio procul hujusmodi Syn-

di Syndicos gravia incommoda subire in beneficium Religionis, & Provinciæ, proindè equum est, ut de privilegiis participant; quibus gaudent Syndici ad laborantes unicè in commodum Religiosorum unius dumtaxat Conventus.

Obstare videtur textus Clementis per ea verba: *uni Syndico, & Procuratori*, quæ sunt alterius exclusiva. Hoc nequaquam negocium faceffit: nam ly *uni* ponitur exclusivè ad alium Syndicum ejusdem Conventus pro eodem tempore, non verò ad Syndicum Religionis, vel Provinciæ. Et quemadmodum duo ejusdem Conventus Syndici pro eodem tempore privilegiis simul frui nullatenus possunt, simili modo duo Religionis, vel duo Provinciæ nequeunt copulativè illis gaudere; sed ad unum nominatum pro Religione, & alium pro Provincia privilegia restringuntur, sicut limitantur ad unicum pro unoquoque Conventu, ut diximus *suprà*.

Damnanda proindè est praxis quorundam Superiorum, qui litteras patentes, uti Syndicis, concedunt particularibus personis cujusvis Castri, vel Terræ apud quos hospitantur Quæstores, & alii

Fra-

Fratres occasione transitus: Gaudent illæ,
ut Benefactores bonis spiritualibus Religionis,
non verò privilegiis Syndicorum.

CONSILIUM IV.

An adversus Syndicum aliquo titulo ab officio Syndicatus cedentem, detur actio judiciaria pro recuperandis eleemosynis pro necessitatibus Fratrum à Benefactoribus elargitis.

S U M M A R I U M.

- 1 *Systema casus.*
- 2 *Fratribus non licet Syndicum in judicio experiri.*
- 3 *Carent Fratres jure in pecunia à Dante tradita Substituto.*
- 4 *Fratribus prohibita assistentia in Curiis Judicialibus.*
- 5 *Qua ratione possint Judices, & Advocatos informare? ad 6.*
- 7 *Actio judicialis competit novo Syndico.*
- 8 Con-

462 TIT. IV. CONS. IV.

- 8 *Conceditur Fratribus monere Syndicum :
& de quo ! ad 9.*
- 10 *Paritas à Substituto Donantium ad Syndicum .*
- 11 *Syndicus omittens , quæ sunt sui muneris ,
de quo teneatur ?*
- 12 *Personæ miserabiles quæ ?*
- 13 *Bona Syndicorum sunt tacitè hypothecata
pro securitate eleemosynarum .*
- 14 *Tacita hypotheca fit à lege , ad 15.*
- 16 *Pupilli , qui sint ?*
- 17 *Depositum aliud Regulare , irregulare
alterum .*
- 18 *Depositarius gravatur de consumptis pecuniis rationem reddere .*
- 19 *Depositarius tenetur de casu fortuito ex
sua culpa suborto .*
- 20 *In concursu creditorum Syndicus admittitur
in petitorio .*
- 21 *Pecunia existens in individuo, Syndico reddenda .*
- 22 *Syndicus pro eleemosynis recuperatis non
tenetur cautionem dare .*
- 23 *Causæ pupillorum , & miserabilium personarum sunt mixti fori .*
- 24 *Ex-Syndicus debitor potest conveniri, tam
in Foro Laico , quàm Ecclesiastico .*

I **C** A S U S figuratur in terminis, quòd Syndico Religionis, vel Conventus N. fuerint à Benefactoribus concessæ pecuniæ in necessitates Fratrum erogandæ; intereà Syndicus morte, aut resignatione, vel decoctione ab officio Syndicatus cadit, vel removetur: subintrat in casu difficultas, an adversus dictum ex-Syndicum, vel ejus hæredes detur actio judiciaria pro dictis elemosynis recuperandis? Et quatenus affirmativè, quis possit judicialitè petere, & agere?

2. Hoc Fratribus per se ipsos non licere notissimum est, inspecta conditione sui status: quovis enim jure civili in quibusvis temporalibus carent, omnique dominio, & proprietate, tam in communi, quàm in particulari ex qualitate professionis spoliantur, prout expressè habetur in *cap. Exiit de verb. signif. §. Ad hæc cum*, & diximus *tit. 1. consil. 3.*

3. Et in specie ibi *§. Ità tamen*, declaratur penès Dantem reperiri dominium, proprietatem, & possessionem pecuniæ, quam Substituto Dans tradidit, nullamque posse per Fratres actionem in judicio intentari adversus Substitutum illius.

4 Qua-

4. Quapropter Clemens V. intendens de remedio providere (etiam, quò ad ea, quæ in Curiis per Fratres contrà conscientiam, & puritatem Regulæ agebantur, eique fuerant proposita) edidit *Clementinam Exivi sub eod. tit.* In qua §. *Amplius* declarat Fratribus nullatenus licere se litigiosis actibus in Judicio immiscere, vel *præstando præsentiam*, vel *sollicitando causam*, vel *instigando Advocatos, & Procuratores*; siquidem hæc ex parte Fratrum sapiunt cooperationem à Regula, & Declarationibus Pontificum sibi interdictam, importantque eos per se, vel alios jus proprium prosequi circa temporalia in proprium commodum convertenda.

5. Ex hoc verò eis non intelligitur denegatum, quin valeant extra-judicialitèr Judices, Advocatos, aliosve instruere de qualitate, & circumstantiis summæ recuperandæ; enim verò in casu non reputantur jus proprium prosequi, sed opportunam notitiam iis exhibere, qui negotium debent judicialitèr tractare: Semper tamen cavendum est, nè offendiculum ponatur infirmis quoniam, ut ait Paulus I. ad *Corinth. 6. omnia mihi licent, sed non omnia expediunt*.

6. Ideò

6. Ideò ad majorem cautelam debent protestationem præstare, quòd præstita informatio eò solùm tendit, ut res non ipsis Fratribus, sed ei reddatur, cui ex justitia debetur; de quo scripsit Corduba *exposit. in Regul. cap. 6. quæst. 8. in princip.*

7. Hinc contra ex-Syndicum, qui, vel foro, vel bonis cessit, ad effectum recuperandi dictas eleemosynas datur actio novo Syndico à Superiore, vel alio Fratре de ipsius commissione, prævia revocatione alterius, nominato, per dicta, *consil. 3. num. 22.* A quo tamen judicialitèr agente non est assumendum nomen Fratrum, vel jus eorundem in pecuniis allegandum; cùm nullum habeant, & spectent ad Sedem Apostolicam, vel Dantes, si Dominium sibi retinuerint, estò convertendæ in utilitates Fratrum: & proindè nomine Papæ, cujus auctoritate agit, negotium est ab eo pertractandum.

8. Fratribus verò permittitur solùm extrà judicium Syndicum, aliosque, ut diximus *num. 5.* præmonere de quantitate eleemosynarum, quæ aliàs fuit apud debitorem, aliaque lumina præbere necessaria ad opportunam expeditionem. Id-

que consequitur ex iis, quæ ex Declaratione Nicolai §. *Possint etiam*, Fratres valent licitè exercere circa Substitutum, Dantis exhortando, & inducendo, ut fidelitè in re commissa se habeat: Syndicus autem venit in locum Substitutorum donantium. Idcirco illum debent monere, ut receptum munus fidelitè exerceat; quod includit ea præstare, quæ necessaria sunt ad assecuranda, & assequenda bona pro pauperibus data, & à Decocto ad usus irregulares, & non permixtos distracta.

9. Clemens V. paritè supponit posse Syndicū res, & pecunias modo congruo pro Fratribus relictas judicialitè petere, dicente textu in d. *Clementina* §. *Quapropter, ad solos dominos pertinere, qui dederunt, & eos, quos ipsi deputaverunt ad hoc ipsum*; Syndicus verò à Fratribus nominatus, ad id deputatus intelligitur ab Apostolica Sede per adnotata *consil. 1.*

10. Compulsio iudicaria adversus debitorem comprobatur innegabili paritate, in his terminis: Amicus spiritualis suo Substituto consignat pecunias in necessitates Fratrum expendendas: interim Fratres monent Amicum de infideli
admi-

administratione per Substitutum exercitata: tunc dixerit nemo, non posse Amicum d. Substitutum in iudicio compellere, ut rationem reddat, receptasque pecunias restituat. Ità verificatur de Pontifice, qui, ut verus dominus (si donans aliud non exprimat) eleemosynarum, quæ pro Fratribus conferuntur, judicialiter petit per suos Delegatos (adeoque per Syndicum, qui est ejus Procurator) illas ab infidelibus administratoribus, eosque urget, tum ad computus liquidandos, tum ad distractas eleemosynas reddendas. Ipsique Fratres secundum modos suæ Regulæ congruos possunt, salva puritate Regulæ, hujusmodi judicialis compulsionis effectu gaudere; sicut, salva Regulæ puritate, fruuntur fructu repetitionis factæ ab Amico. In neutro enim casu exactio ipsos tangit, nec adeos pertinet, licet in eorum utilitatem ex beneplacito repetentium cedat; cum neque ipsorum concursu, aut nomine sit facta, sed solum per Amicum spirituales, proprio nomine assumpto, vel per Syndicum Apostolicum, nomine, & auctoritate Pontificis.

11. Neque exactio illa est solum.

Gg 2

Syn.

Syndico facultativa, verum alligatur oneri intentandi judicalem compulsio-
nem adversus ex-Syndicum enunciatum,
ut sibi reddat eleemosynas pro Fratribus
donatas. Quatenus verò de assécutione
non fatagat, debet de propriis supplere,
juxtà notam regulam Moralistarum :
*quòd adstrictus ex officio impedire, nè damnum
dominus in suis bonis patiatur, si suo muneri
non satisfacit, tenetur ex lege justitiæ de suo
tantum reddere, quantum ejus incuria fuit
deperditum.*

12. Aptaturque decisio in Clement.
*Quia contingit de Religios. domib. in 6. ubi. Cle-
mens V. in Concil. Viennens. statuit, quòd
hi, ad quos pertinet (cura Locorum piorum, &
eleemosynarum) occupata deperdita, &
alienata indebitè, in statum reduci debitum
faciant. Cùm itaque Fratres inter mise-
rabiles personas numerentur (sivè misera-
biles personæ dicantur, ex quo eis naturâ
movemur ad miserandum propter for-
tunæ injuriam : sivè, quia propter mise-
riam, in qua sunt constitutæ, sunt mise-
ricordiâ dignæ : est autem miseria non
quicumque defectus, sed tantum defe-
ctus naturæ rationalis, quia opponitur
ipsius felicitati, ex D. Tho. 1. p. q. 21. art. 4.*

¶ 2.2. q. 30. art. 1.) eleemosynæ pro illis concessæ gaudent privilegio rerum concessarum ad sustentationem miserabilium personarum; hinc onus imponitur Syndico eas administrandi, ut ex-Syndicum, qui eas indebitè dixtraxit, cogat ad formam juris restituere.

13. Nullatenùs verò novus Syndicus à dicto onere absolutus censetur, quòd similes pecuniæ apud ex-Syndicum debitorem, vel ejus hæredes amplius non extent, sed præter usus præfinitos fuerint consumptæ, & alienatæ. Hæc namque exceptio non regit, cùm Syndico detur actio adversus personam debito gravatam, ejusque bona, utpotè tacitè hypothecata ad securitatem pecuniæ sibi in administrationem à Benefactoribus commissæ, non quidem eo fine, ut negotiationi exponat, vel aliàs alienet, sed taxativè pro necessitatibus Fratrum; sibi que imputet, si ex propriis supplere debeat: extrà terminos enim facultatis non debebat excurrere, & mentem Pontificis, ac Donantium vulnerare, sciens in dicta Clementina esse à Clemente in generali præscriptum, quòd ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata Fidelium, ad illum

debeant, non ad alium (salva Sedis Apostolicæ auctoritate) converti. Quibus constat cœteris vetitum posse usum deputatum variare, solique Pontifici reservatur commutatio usus eorum, quæ per Fideles propter Deum pauperibus, & miserabilibus personis donata sunt, vel relicta certis usibus in individuo applicanda.

14. Quamobrem ad uberiorem notitiam considerabis, tacitam hypothecam esse, quæ fit à lege, & legis auctoritate contrahitur; ita bona viri sunt tacite hypothecata pro securitate dôtis uxoris, *l. assiduis qui potiores*. In aliis, etiam juris articulis extrâ partium conventionem, tacita hypotheca inducitur, ut in administratione rerum pupillorum, pro quorum securitate bona Tutoris, & Curatoris legis supplemento (quæ etiam pupillis, & incapacibus ministrat) obligantur *C. pro officio ff. de administr. Tutor*. Item, eam habent legatarii in bonis defuncti pro rebus legatis *l. 1. C. communia de legat*. Item, bona Prælati tacite obligantur pro mala administratione Ecclesiæ, apud Majol. in *Decalog. par. 2. sept. præcept. quæst. 3. art. 4.* Gonzalez in *3. tit. 21. cap. 5. num. 12.* & similia apud alios.

15. Tantæ verò efficaciæ est dicta hypotheca, ut actionem relinquat adversus hæredes debitoris præ defuncti, ad quos illius bona transcunt, tacitè vinculata ad compensanda credita realia ab eodem contracta, juxtà *cap. In litteris de raptorib.* & hic hæredibus committitur satisfactio condigna juxtà facultates suas pro damno contrà justitiam à defuncto irrogato; ubi Gloss. in *verb. juxtà facultates suas* notat, hoc intelligendum de facultatibus à defuncto relictis; quia hæredes, si fecerint inventarium, non tenentur ultra vires hæreditatis *Cod. de jure delib. l. sancimus §. Si autem*, vide Gonzalez in 3. tit. 23. num. 6.

16. Hinc cùm pecuniæ piè à Benefactoribus elargitæ pro Fratrum necessitatibus, & ad hunc effectum ex-Syndico commissæ assimilentur rebus pupillorum, seu carentium parente, privilegio simili gaudent: & sicut pupilli ex propria conditione suis rebus præesse non possunt, sed ab Administratoribus gubernantur; ità eleemosynæ pro Fratribus oblatae ab ipsis, eorum statu inspecto, administrari nequeunt, sed opus est Syndico Apostolico, qui de illis nomine

Papæ curam habeat: cujus bona proinde pro securitate ipsarum remanent vi tacitæ hypothecæ obligata, sicut illa Curatoris, & Tutoris idem onus subeunt pro rebus pupillorum. Propter quòd ex bonis ex-Syndici debet, favente lege, damnum reparari, si ipse indebitè administraverit, nè pauperes Christi opportunis auxiliis fraudentur, ex d. cap. Exiit §. *Ad hæc quia*. In quem finem lex ipsa cum tacita hypotheca supplet carentiam expressæ, per notissimam regulam: *Cui damnum obvenit ex natura legis, eidem ab eadem lege remedium præstari debet*.

17. Neque videtur obstare, quòd pecunia fuerit apud ex-Syndicum debitorem apertè deposita, non verò clausa sacculo, vel involucro obsignata, ex quo præsumi posset ei tacitè facta facultas illam exponendi negotiationi; nam ex hac specie facti hoc solùm consequitur, quòd depositum fuit irregulare; quatenus, regulis non observatis, fuit factum; etenim ad regulare, & strictæ speciei recensita qualitas concurrir.

Tandem, licèt irregulare, adhuc gaudet privilegiis stricti depositi; cujus hæc sunt quoque propria. Primum, quòd
Depo-

Depositarius potest, captis pignoribus, & carceris coercitione cogi ad depositum reddendum, ex *cap. Gravis de deposito*. Secundum, quòd Deponens potest, quandoque voluerit, revocare depositum, Rota coram Card. de la Tremoille in *Mexicana-Depositum* 16. Februarii 1696. Considerant enim jura, depositum non fieri in gratiam Depositarii d. l. r. §. penult. & ad nutum Deponentis revocatur. Quamquam verò sæpè tempus deposito addatur, id non servatur, quasi Deponens non valeat rem suam, quandoque repetere; sed fit ponendo obicem Depositario, ut non valeat antè tempus custodiam depositi relinquere, per Tuschum *verb. depositum concl. 200. num. 10.*

Idcirco præsumpta conjectura evanescit. Nam quomodo posset Papa, vel Donans præactas pecunias adhuc in necessitates Fratrum non erogatas ad suum placitum repetere, si fuissent negotiationi implicatae? Quin etiam hoc innegabili fundamēto reputatur asserta facultas denegata, quòd sint pecuniæ talis naturæ, quòd ad custodiã sint traditæ cum arctatione ad usus determinatos; & indè pro illis urget dispositio allegata n. 12. & 13. ex *Clementina Quia contingit*. 18. Non

18. Non negamus Laymanum *Theol. Moral. lib. 3. tr. 4. cap. 5. num. 3.* scripsisse, quòd commissâ Depositario pecuniâ numeratâ, non clausâ, vel obsignatâ, censetur ipsi mutuò data, tacitèque facta facultas eam alienandi, vel convertendi in usum mercaturæ, adeòut depositum à tempore, quo pecunia est consumpta, transeat in mutuum: de cuius natura est ut, tam dominium sortis, quàm huius periculum ad mutuatarium spectet. Sed applicando doctrinam casui nostro, controverti non debet, adhuc remanere in Syndico onus providendi necessitatibus Fratrum per pecunias sibi proprias. Licèt enim Benefactores ei elemosynas non consignent in specie, & individuo expendendas, sed in auro acceptas valeat in argenteas convertere, & his proprio muneri satisfacere; hoc tamen est certum, pecunias ei *per se* non conferri ad effectum negotiationis (quemadmodum videntur tradi, quæ ab aliis non clausæ penès Bancharios deponuntur) & si illas ad mercaturam adhibet, est *per accidens*, utpotè alteri fini *per se* annexas.
19. Quin etiam propter conditionem talis pecuniæ tenetur, etiam de casu fortuito,

tuito; quia ab ipsius voluntate pendet, ut ipsam negotiationi exposuerit, quæ, fortunâ adversâ, in deterius processit; sibi imputet, si pecunia illa deperdita sit, non debebat eâ uti in usus improprios, sed in taxatos, & non aliâs.

Petitur I. *An in concursu Creditorum sit in petitorio admittendus novus Syndicus adversus ex-Syndicum decoctum, vel ejus hæredes, quatenus ipse non satisfecerit?*

20. R. Affirmativè. Quoniam ex-Syndicus supponitur liquidus debitor pro pecuniis, quæ sunt Papæ, & quas ipsius auctoritate debebat expendere in necessitates Fratrum; ideò subsequens Minister Papæ tenetur curare, ut pecuniæ distractæ, viâ, etiam juris recuperentur. Cum verò Syndicus à Fratribus nominatus in hac re sit Procurator Papæ, cum cæteris creditoribus admitti debet, ut judicalem petitionem intentet, & hac forma pecunias indebitè ab infideli Administratore alienatas suo principali recuperet.

Verùm, admissio ipsa nequit esse, cum præjudicio tertii, illius videlicet, qui anterior, vel potior esset in credito; proptereâ in casu creditoribus anterioribus,

bus, vel potioribus cederet; sed posterioribus, estò habentibus expressam hypothecam præferendus esset beneficio legis, per tacitam hypothecam superantis expressam de qua re agitur expressè *tit. sequen. consil. 3.*

21. Dum tamen pecunia pro indigentis Fratrum donata, in individuo ab aliis discreta reperiretur (de quo, vel syngraphâ appareret, vel esset in scrinio deputato ad asservandas eleemosynas pro Fratribus oblatas) esset novo Syndico tradenda, quacumque aliis creditoribus actione quantum ad ipsam denegata, ex nota regula juris, *quod res semper clamat pro domino, ubicumque, & apud quemcumque sit.* Undè ad occurrendum litigiis, quæ possent suboriri circa pecunias pro Fratribus à Benefactoribus donatas, instruendi sunt Syndici, ut eam praxim servent in illarum asservatione.

Petitur II. *An Syndicus, quantum ad pecunias in concursu exactas debeat solitam de restituendo obligationem præstare, aut loco cautionis eas in tot locis Montium investire?*

22. R. Negativè, quò ad utrumque: neutrum enim in facto regit. De primo constat; quoniam perindè est hujusmodi obli-

obligationem exquirere, ac rem moraliter impossibilem petere; nullus quippe reperiretur, qui vellet tale onus subire: Fratres pro eo suscipiendo sunt incapaces ex dictis *tit. i. consil. 6.* alius extraneus nollet fidejubendo se exponere periculo solvendi de proprio in casu restitutionis faciendæ. Quod quidem periculum, nec Syndicus, ut persona privata in se esset suscepturus: & quâ Syndicus reduplicativè inhabilis esset; quia aliàs suo ministerio obligaretur Sedes Apostolica, (cujus nomine, & auctoritate agit) quæ à nullo potest in obligationem adduci: cum sit omninò à conventionibus per inferiores stipulatis independens.

Quò ad secundum, resistit qualitas pecuniæ in eleemosynam datæ, quæ ex intentione Donantium, & Pontificis manualis, & in promptu esse debet, ut inopportunas Fratrum necessitates erogetur, sub quo statu, admissio investimento, nullatenus esse posset, obstante investimenti naturâ, quæ petit, ut perpetuò stet pro vinculo cautionis: de quo paritèr *loc. cit.*

Peritur III. *Coram quo Judice debeat debitor conveniri, Ecclesiastico, vel Laico?*

23. R. Coram utroque potest. Causæ enim miserabilium personarum sunt mixti fori, nisi causa sit Ecclesiastica. Hinc pupilli, viduæ, orphani, cœteræque miserabiles personæ habent electionem fori, & possunt adversarios suos (non Clericos tamen) trahere ad Curiam Principis: estò namque Summi Pontifices receperint pupillos, & viduas sub protectione Ecclesiæ ex *cap. Licet omnibus* 87. *dist.* non intendunt tamen Principum Sæcularium interturbare jurisdictionem; nam inquit Innocentius III. *cap. Ex tenore de foro compet.* Nos igitur sic sumus viduis in iustitia debitores, quòd aliis injustitiam facere non debemus. Ideò viduas, pupillos, & consimiles miserabiles personas (quibus natura movetur ad miserandum propter fortunæ injuriam) utpotè, quia regularitèr, ut scribit Sperellus *tom. 2. decis. 156.* de foro laico existunt, Principum tuitio-
ni commendat in *cap. Administratores* 23. *quest. 5.* de qua re agit expressè dictus Sperellus, & Fagnanus in 2. *ad cap. Ex litteris de foro compet.*

24. Secundùm hæc Syndicus potest debitorem pro assécutione pecuniæ indebitè distractæ convenire in foro laico (si
verò

vero Judex sæcularis fuerit negligens in administrando illi justitiam, debet ipsum trahere ad forum Ecclesiasticum *d. cap. Ex tenore*) dummodo ex-Syndicus non sit persona Ecclesiastica; quia in casu ei assistit privilegium, quo constituitur sub jurisdictione *Judicis Ecclesiastici* privativè, quòd ad quemcumque alium Judicem. Alia videas *tit. sequen. consil. 3.*

TITULUS V.

Eleemosynæ pro Causis Beatificationum, & Canonizationum, &c.

CONSILIUM I.

An Fratribus Minoribus liceat pro expensis faciendis in Causis Beatificationum, ac Canonizationum, & Extensionis, aut Continuationis cultus Sanctorum sui Ordinis recurrere ad Amicos spirituales?

S U M M A R I U M .

- 1 *Sumptus plures in Causis Beatificationum, & Canonizationum faciendi.*
- 2 *Expensæ aliæ præviæ, aliæ concomitantes actum solemnem Canonizationis.*

3 Ta-

- 3 *Taxa circa honoraria conferenda paucioribus Causas .*
- 4 *Et quantum ad pretium pro impressione Scripturarum .*
- 5 *Fratribus licitus est recursus ad Amicos spirituales pro expensis faciendis in dictis Causis .*
- 6 *Et pro procurandis pecuniis pro conservatione locorum Terræ Sanctæ .*
- 7 *Temeritas Hæreticorum circa Beatificationes , & Canonizationes .*
- 8 *Vuicleffi mendacia .*
- 9 *Erectio Montium Pietatis , cur facta , & à quo ?*
- 10 *Recursus ad Amicos spirituales pro dictis Causis non repugnat Regulæ .*
- 11 *Sancti sunt templum Dei vivi .*
- 12 *Fratribus licet recurrere pro pertinentibus ad divinum cultum .*
- 13 *Pro bono spirituali est licitus recursus .*
- 14 *Praxis Ordinis fuit recurrere ad Amicos spirituales pro Causis Beatificationum , & Canonizationum .*
- 15 *Recursus fit , scientibus Romanis Pontificibus .*
- 16 *Quinam Fratres possint recurrere ?*
- 17 *Pecuniæ à Fratribus recipi non debent .*
- 18 *Formula tenenda in recursu faciundo .*

19 *Summa, etiam notabilis pecuniæ pro dictis
Causis non repugnat paupertati Fra-
trum Minorum.*

I

UM in Ecclesiæ Catho-
licę regimine nihil ma-
jus , aut gravius sit ,
quàm hominès sancti-
tate claros , & in æter-
na Tabernacula rece-
ptos declarare pro Sanctis , eosque uti
tales colendos , & venerandos decernere,
& proponere Ecclesiæ , prout legitur in
decretis editis à S.R.Congreg.de expreso
mandato Innoc.XI. & ab eodē 15. Octobr.
1778. approbatis, ac ejus jussu publicatis
pro directione, & praxi tenenda in Causis
Beatificationum , & Canonizationum ;
necesse est , ut in re adeò gravi exactis-
sima diligentia , & maturitate proceda-
tur . Quod constat nullatenus absque
opportunitis , & necessariis impensis exe-
qui posse . Etenim nulli ab Apostolica
Sede honor decernitur, nullusque colen-
dus , ut Beatus, vel Sanctus proponitur ,
nisi prius legitimè , & authenticè , pro-
batis virtutibus , & miraculis : & indè
opus est, ut præviè fabricentur processus
aucto-

auctoritate, tum Ordinaria, tum Apostolica, & ex illis excerpantur Summaria, & typis dentur: subindè examinanda est eorumdem processuum validitas; simulque discutiendum, an constet de virtutibus, fama sanctitatis, & miraculis, tam in vita, quàm post mortem patratis; hæc planè sinè hominum ministerio, studio, & labore inagibilia sunt. Ideò opus est, ut plures respectivè defatigent, & super illis laborent: ut *Notarii, Procuratores, Advocati, Postulatores, similesve Ministri necessarii*: qui gratis operas suas exhibere nullatenus debent, sed justo stipendio, & æqua mercede est eorum labor compensandus, juxtà illud Lucæ 10. *Dignus est operarius mercede sua.* Et 1. ad Corinth. 9. *quis militat suis stipendiis unquam? Quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit? Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat?* & alibi passim in Scriptura.

2. Hæc, aliaque divina testimonia satis exprimunt laborantibus dignam, conferendam esse mercedem: sive operas suas præstent circa præmissa, sive aliis incumbant concomitantia ipsum actum solemnis Canonizationis; prout sunt, ornatus amplissimi Templi D. Petri, magnifica

erectio Solii Pontificii cum annexis, & connexis, ut solemni pompa, & ritu sacra Functio peragatur.

3. Honoraria conferenda Patrocinantibus Causas, & Notario S.R. Congr. regulanda sunt ad præscriptum taxæ ab eadem S. Congregat. editæ, & ab ipso Innocentio die, & anno, de quibus supra, approbatæ: de ejus commissione publicatæ, & injuncta iis, ad quos pertinet, observantia, apud Lantusca *Theatr. Regul. in supplemento.*

4. Pariformitèr procedendum est circa impressionem, & pretium pro Scripturis pertinentibus ad ipsas Causas, & attendenda est forma ab Alexandro VII. pro Curia præfinita: Inter quæ I. Mandavit, ut in posterum *Informationes, tam in factò, quàm in jure: Summaria, memorialia, oppositiones R.P.D. Fidei Promotoris, responsiones, replicationes, ac omnes, & quæcumque aliæ Scripturæ quomodolibet pertinentes ad Causas Beatificationum, & Canonizationum, imprimi, & Typis mandari possint, & valeant.*

II. Pontifex licentiam, & facultatem hujusmodi impressionis privativè quoad omnes alios concessit Impressori, seu Typographo Camerali pro tempore.

III. Pro

III. *Pro minori Partium dispendio, & sumptus aequitate constituenda, congruam taxationem in certa summa, cujus limites nullatenus transgredi possit, pro Scripturis ad Causas Beatificationum, & Canonizationum pertinentibus præscripsit: & expressè declaravit, & mandavit, ut ad summum solvantur julii quindecim, obulorum decem in singulos, pro quolibet folio cum apostillis, & julii quatuordecim sine apostillis: omnibus, & singulis ipsius Impressoris sumptibus, & impensis, etiam quòad correctionem, papyrum, & alia quacumque, imprimendo tamen.*

IV. *Ut folium contineat quatuor paginas: quælibet autem pagina, seu facies dicti folii debeat continere lineas quinquaginta quatuor: & quælibet linea litteras sexaginta quinque circitèr: additis præterea apostillis opportunis in margine. Carta verò sit alba, & quæ, vulgò dicitur Francese da Scrivere, melioris conditionis, quæ possit inveniri: & character Sylvius cum suo cuscino simili, in apostillis tamen longè minor.*

V. *Sexaginta tantummodo exemplaria imprimantur, nisi plura desiderentur à Secretario dictæ Congregationis Sacror. Rituum, quo casu pro exemplaribus, quæ supradictum numerum imprimentur, solvantur julii tres dum-*

taxat pro unoquoque folio aliorum quinquaginta exemplarium : integro pariter Impressoris sumptu , ut supra ; & sic respectivè ad majorem , seu minorem quantitatem .

VI. Pro correctione verò impressionis ab iisdem Causarum Postulatoribus , seu earum Agentibus duo caroleni pro quolibet folio persolvantur Correctoribus , ab iisdem deputandis , qui deducendi erunt à summa prædicta juliorum quindecim , vel quatuordecim ; nisi correctio ipsimet Impressori demandetur ab iisdem Postulatoribus , seu Causarum Agentibus die 19. Julii 1661. apud Matta de Canonizat. Sanctor. par. 5. cap. 3. num. 22.

5. Hisque præmissis, dicendum Fratribus licere recurrere ad Amicos spirituales pro sumptibus opportunè faciendis in Causis Beatificationum , & Canonizationum , Extensionis, vel Continuationis cultus . De qua re nullatenus videtur posse dubitari . Nam , tam Beatificatio , quàm Canonizatio , vel Extensio , & Continuatio cultus cedunt in honorem Dei , decorem Ecclesiæ Catholicæ , exaltationem Fidei , ac bonum spirituale Fidelium ; idcirco ad hujusmodi bona procuranda non est Fratribus interdictus recursus ad illos ad effectum , ut pecunias

nias conferant pro impensis opportunis in expeditione Causarum : finis enim adeò excellens recursum justificat.

6. Qua ratione sinè offensione suæ professionis legitimè procurant pecunias , tùm , ut loca Terræ Sanctæ (à pluribus sæculis ex clementia Sedis Apostolicæ existentia sub regimine nostri Ordinis) redimantur à tyrannide , & vexationibus Turcarum , ac Græcorum molestiis ; tùm , ut in illis Christianæ Religionis professio conservetur , celebrentur divina , & augeatur Fidelium devotio , illuc peregrinantium ad ea invisenda . Quod quidem esset obtentu difficile inter gentes , quibus Christianum nomen adeò est infensum : nisi extorta ab eis tributa suo tempore ex pecuniis à piissimis Christianis collectis promptam manu exsolverentur , prout tradit Sanctoro *comment.] cit. tit. 2. consil. 3. num. 42.* Quæ , retenta paritate , positam resolutionem coadjuvant .

7. Potissimum verò in specie comprobari videtur , quòd Fratres sollicitudine colligendi eleemosynas ad effectum propositum , parent dictamini rationis , & charitatis præcepto , quo filii tenentur

injurias Matri irrogatas vindicare , & Romanam Ecclesiam ab imposturis , & maledictis Hæreticorum pro viribus præservare . Mordent isti Beatificationes , & Canonizationes Sanctorum ; & tamquam damnabilem Ecclesiæ politiam impia animositate imperitis venditant : notam , ut falsissimè ajunt , quòd ipsa non pauperes , & despectos Religiosos , sed divites solùm , & potentes Fastis sacris adscribat .

8. Eadem curâ Fratres incumbunt , ut factis quoque mendax Wicleffus notetur , quem neutiquam puduit blasphemio ore evomere : *Peccant fundantes Claustra , & ingredientes sunt viri diabolici . Item , omnes de Ordine Mendicantium sunt Hæretici . Item , ingredientes Religionem , aut aliquem Ordinem eo ipso inhabiles sunt ad observanda divina præcepta , & per consequens ad perveniendum ad Regnum Cælorum , nisi apostataverint ab eadem . Quos errores cum aliis proscriptis Martinus V. constit. Inter cunctas Bullar. tom. I.*

9. Maximè pro legitimitate recursus facit , quòd recurrere ad Amicos spirituales ad malum præcavendum , inducendumque bonum spirituale non legitur

tur Fratribus Minoribus interdictum; quin potius à viris sanctissimæ vitæ non semel, ut rem Deo gratam id assumptum refertur. Hoc narratur de B. Bernardino de Feltro, quin in subsidium pauperum, & ad avertendas enormes Judæorum, usuras enixus est, ut in nonnullis Italiæ Civitatibus erigerentur Montes Pietatis; pluresque fundaverat, adjuvante Civium pietate, quos rogaverat, ut pecunias in unum conferrent, ut pauperibus, & indigentibus mutuari valerent. Rem sanè Deo acceptam à Bernardino exercitam factum mirabile præmonstravit, relatum in *Menologio Franciscano in Febuario die 6. num. 7. ibi*: *Cùm B. Bernardino Feltrensi Montis pietatis erectionem Lucæ meditantī aliquot ejus Cives tergiversarentur, ac ipse Zelosus Pater de assequendo negotio fermè desperaret. Christus Dominus præfati Montis institutionem absque dubio futuram revelavit Francisco à Plebe S. Stephani, præcipiendo, ut prædictum Bernardinum hac de re certionem redderet. Propter quod, ponderata similitudine, sequitur Fratribus vetitos non esse recursus ad procuranda bona adeò excellentia, & quæ, etiam ex dictis Causis sequuntur.*

At difficultas est : *An hic recursus sit contrarius Regulæ?*

10. R. Negativè juxta Declarationem Nicolai III. in *cap. Exiit de verb. signif. in 6.* In quo §. *Et quia oportet*, Pontifex declarat Fratribus licere recursum pro necessitatibus quoque, quæ, propria conditione inspecta, necessariò tractum temporis habent : & exemplificat, ut in *libris scribendis, Ecclesiis construendis, libris in locis remotis emendis, & aliis similibus, si quæ occurrerint*. Ubi ponderandum sub clausula, *& aliis similibus &c.* contineri, etiam recensitas Causas, quæ ex sui qualitate tractum successivum includunt ; & ex quibus æquè proveniunt bona spiritualia, quàm ex scriptione librorum, Ecclesiarum constructione, & conservatione sacrorum locorum Terræ Sanctæ, ut notorium est ; quinimò, si non denegatur, sed expressè conceditur Fratribus licere recurrere pro pecuniis, ut Tempia materialia ædificentur, & ornentur, vetitum illis paritèr nullatenùs censendum est, quòd recurrant, ut tractentur, expédianturque Causæ Virorum proprii Ordinis, qui propter excellentiam vitæ, & integritatem morum fuerunt
hic .

hic viventes templum Dei vivi, & in quibus habitavit Spiritus Sanctus ex 1. ad Corinth. cap. 3. Par enim ratio militat: in neutro recurritur ad pecuniam pro relevanda Fratrum paupertate: In utroque divinus cultus intenditur, & promovetur profectus spiritualis Fidelium,

12. Ulterius, idipsum per æquipollens, & implicitum constat ex *Clementina Exivi eod. tit.* Ubi §. *Cum etiam*, recursus ex Regula restrictus ad necessitates infirmorum, & pro Fratribus induendis, ampliatur à Clemente V. ad alias, vel *similibus*, ut ait textus; sub quo loquendi modo, noster casus in generali continetur, consentiente Glossa ibi, *verb. vel similibus*: necessariis nimirum, ut ait, non voluntariis, seu iis, quæ sunt necessaria ad victum, vestitum, divinum cultum, & spirituale studium: Pecuniæ verò ad sumptus pro dictis Causis necessariæ divinum cultum respiciunt: quandoquidem honor, qui Sanctis, & Deo amicis exhibetur, in Deum refertur: qui est auctor sanctitatis, juxta illud Exodi cap. 21. *Ego Dominus, qui sanctifico vos.*

13. Neque his opponatur Declarationes Nicolai, & Clementis restrictas
videri

videri ad necessitates Fratrum, & nihil aliud afficere. Nam dispositio in textu extenditur ad necessitatem, tùm temporalem, tùm spirituales, ut patet ex littera. Necessitas spiritualis figuratur in inscriptione Librorum, & Templorum, structura, & exconsequenti, etiam in tractatione dictarum Causarum; quæ necessaria est, tùm, ut Apostolica Sedes Religiosis in osculo Domini defunctis honores Sanctorum definiat, tùm, ut nostri Ordinis professores novos concipiant virtutum stimulos, animentur ad sancta; tùm, ut Fideles omnes excitentur ad amorem eorum, quæ Deus præparavit diligentibus se: tùm tandem, ut cunctis, notum sit, quòd Seraphicus Ordo juxta elogium Leonis X. in *Constit. Ite, & vos* 23. Bullar. 10.1. est Religio, quæ nihil, nisi divinum, angelicum, omni perfectione, resectum, Christoquæ nihil, nisi conforme, ut non immeritò sua dicatur, repræsentat; ac simul pateat Regulam Minorum illicitam minimè, & inobservabilem esse, prout nonnulli eam mordebant temporibus Nicolai III. ex enunciatis in d. cap. *Exiit* §. *Hæc est*, quam ipse Apostolico oraculo celebravit, tot divinis testimoniis communitam, quæ

quæ credibilia facta sunt nimis, in tot Sanctis viris, in observantia hujus Regulæ agentibus, & finientibus dies suos : quorum nonnullos Sanctorum Cathalogo Sedes Apostolica ex eorum vita, & miraculis fecit adscribi.

14. Tandem, resolutioni assistit praxis assidua in Ordine à Viris sanctissimis observata. De S. Bonaventura legitur plurimum adlaborasse pro Canonizatione S. P. Francisci : illa Sancti Bernardini Senensis promota asseritur à S. Joanne de Capistrano ; Et certè verisimile est per eos rogatos esse Amicos spirituales, ut necessaria pro sumptibus ministrarent. Eatuum autem esset, Sanctis illis impingere, quòd prætaçto recurſu peccaverint in Regulam, quam adeò rigidè observarunt, & de observantia solliciti nos paritèr sanis, utilissimisque doctrinis instructos fecere.

15. Ad extremum additur, recurſus non fieri, nisi scientibus Romanis Pontificibus, optimè de puritate Regulæ, & statu Fratrum Minorum instructis. Quibus profectò perspicuum est non posse sumptus pro expeditione Causarum fieri de bonis Fratrum, qui omnibus temporalibus carent, sed oportere,

ut

ut pietas Fidelium, Fratribus petentibus, manus adjuatrices porrigat. Zelavit autem semper Sedes Apostolica rigorem paupertatis in Ordine, ut notissimum est ex Declarationibus Regulæ editis respectivè ab eodem Nicolao, & Clemente, ac Innocentio XI. *constitut. sollicitudo*; & diximus *tit. 3. Consil. I.* Idcirco fundatissimè præsumitur Sanctam Sedem censere recursum ad amicos spirituales ad effectum enunciatum, abusum non continere contra Regulam, sed medium esse, licitè eligendum ad intenti finis assecutionem.

16. Verùm, non omnibus Fratribus permissum est recurrere, sed iis tantum, quibus commissum erit à Ministris, & Custodibus, vel Guardianis; quibus à Regula facultas recurrendi generalitèr præservatur, ut *tit. 2. consil. 4. n. 48.*

17. Abstinere tamen debent Fratres deputati à receptione pecuniæ; quatenus verò concedēs per se ipsum, vel Substitutum suum non velit pecuniam expendere, debet moneri, ut eam mittat Syndico proximioris Conventus, qui eas transmittat, vel Syndico Conventus loci, in quo fabricandi sunt processus, vel Syndico

dico generali Romæ existenti, ubi Causæ ipsæ tractantur; & in plures annos differuntur, tùm exigente qualitate materiæ: tùm, ut maledica ora Hæreticorum, obstruantur, blasphemantium Sedem Apostolicam præcipitantèr dictas Causas resolvere, & cultum Famulis Dei decernere.

18. Formula verò in recurſu adhibenda esse potest: *Placet vobis aliquam eleemosynam pecuniariam conferre pro introducenda Causa Beatificationis (vel, continuanda illa Canonizationis, aut promovenda Extensione, vel Continuatione cultus) Servi Dei, Fratris N. de N. nostri Ordinis?*

Quæritur: An dispositio testamentaria, qua legatur summa, etiam notabilis pecuniarum ad effectum, ut dictæ Causæ tractentur, repugnet statui Fratrum Minorum?

19. Respondetur negativè. Etenim huiusmodi pecuniæ non concernunt utilitates, & commoda Fratrum pro quotidiano victu, & vestitu, sed decorem, Ecclesiæ, gloriam Seraphici Ordinis, & cultum religiosum, exhibendum amicis Dei ab Apostolica Sede in numerum Sanctorum relatis. Constat autem relicta
pro

pro certo usu cultus divini in Ecclesiis Fratrum, ut, pro oleo lampadis, & frumento pro Sacrificiis, aut pro utilitatibus Sacristiæ, vel Fabrica Ecclesiæ non repugnare arctissimæ paupertati Fratrum, ut tenuit Rota coram Emerix in *Turritana Legator. 10. Januarii 1695.*, quæ relicta deberi censuit, ut diximus *tit. 3. consil. 1. §. 5.* ita in proposito dicendum.

Dictum est *Summa, etiam notabilis*, quia si versemur in casu, quo moderata quantitas pecuniæ unica præstatione solvenda relinquatur pro necessitatibus Fratrum, sunt Fratres capaces recipiendi per modum eleemosynæ ex ibi dictis *§. 1. n. 6.* nisi esset in fraudem paupertatis: quæ fraus præsumitur, cum summa est adeo relevans, & tanta, ut propterea censcatur mendicitas Fratrum ita relevari, ut eximantur à quotidianis, & humilibus quæstuationibus, quò ad ea, quæ ad Fratrum alimoniam, & vestitum ordinantur, exhibi dictis *§. 6.*

CONSILIUM II.

An pecuniæ oblatę pro Causis Beatificationum, & Canonizationum, aut Extensionis cultus possint investiri in locis Montium?

SUMMARIUM.

- 1 *Quid sint loca Montium?*
- 2 *Loca alia antiquæ, alia novæ erectionis.*
- 3 *Pecuniæ pro Causis Beatificationum, & Canonizationum concessæ possunt in locis Montium investiri: & à quo?*
- 4 *Pecuniæ in locis Montium sunt in loco securo, & pro Causis fructificant:*
- 5 *Nequeunt illis emi census: & cur ad 7.*
- 8 *Emptores locorum Montium de facili reperiuntur.*
- 9 *Capitale in locis Montium semper remanet.*
- 10 *Loca Montium novæ erectionis sunt difficilius extinctionis.*
- 11 *Pensionibus annuis compensatur damnum,*

Ii

quod

*quod potest obvenire per extinctionem
locorum Montium .*

- 12 *Pecunia pro dictis Causis concessa deponi
non debent in aedibus Montis Pietatis .*
- 13 *Neque ex illis possunt creari cambia .*
- 14 *In mutuo nihil potest supra sortem recipi :
excipe .*
- 15 *Nec ratione periculi ad 16 .*
- 17 *Nec quia Negotiator suas facultates auget
ex pecunia mutuo recepta .*
- 18 *An verò possit , quia quis non consuevit
suas pecunias non tenere otiosas ?*
- 19 *Pecunia pro Causis predictis concessa, sine
beneplacito Apostolico in alios usus
converti non possunt .*

I **H**IC Romæ sunt loca quædam
auctoritate Pontificis erecta ,
loca montium nuncupata , in
quibus , ut in montibus pecuniarum, pe-
cuniæ , tam à Civibus , quam exteris
investiuntur cum translatione domini :
quibus Camera Apostolica ad publicam
utilitatem utitur ; singulisque annis per
determinatos Ministros quandam pen-
sionem ex vectigalibus pro quolibet cen-
tenario investientibus solvit . Quæ loca
in aliorum Principum dominiis fortè
non

non defunt, licèt aliis titulis nuncupata.

2. Variant hæc loca in nomenclatura: alia appellantur Baronalia, & quædam Cameralia; ista sunt quasi moralitèr secunda; cum pro illis debitor sit dicta Camera, quæ non potest bonis excidere vulgò, *fallire*. Et inter hæc quædam dicuntur antiquæ erectionis, diversis nominibus intitulata, ut *Mons restauratus*, *Mons fidei*, &c. Quædam verò novæ erectionis nominantur; quæ idem nomen retinent, & variant solum in numero, ut *Mons S. Petri primæ erectionis*; *Mons S. Petri secundæ erectionis*, &c.

3. Quibus præmissis, dicimus posse licitè dictas pecunias in locis Montium Cameralibus investiri: nihil enim investimento officit, aut hoc repugnat statui Fratrum Minorum. Quoniam pecuniæ non spectant ad Fratres: cum à Donantibus non pro Fratribus, sed pro dictis Causis fuerint concessæ.

Nec nomine, vel auctoritate Fratrum investiuntur, sed, vel immediatè à Donantibus proprio nomine in apocha expresso, vel, per Syndicum Apostolicum, utpotè personam fidiorem, & magis idoneam, quæ per Religiosos

Gausarum Postulatores instrui valeat de sumptibus pro tractatione earundem .

4. Quinimò, non tam versamur in casu de licito, sed, ex debito quoque sunt pecuniæ in illis investiendæ; tùm, ut hac ratione pro opportunis expensis fructificent (quæ quidem fuit verisimilis Donantium voluntas) tùm etiam, ut in loco securo deponantur: utraque qualitas est cum investimento connexa: de fructu ex dictis constat: securitas verò est notoria: etenim dicta loca à fide Principis sunt affe-curata, æquivalentque rebus immobilibus, & stabilibus, *arg. ex Clementina Exivi §. Cumque annui de verb. signif.* & indè periculum amissionis, vel capitalis, vel annuæ præstationis excludi censetur.

Quod profectò non procederet, si Banchario, vel alteri Mercatori ad lucrum, etiam pro Causis concederentur. Quoniam, data horum cessione à foro, vel, rei familiaris consumptione, interitus utriusque foret necessarius, adeòut reimpensatio, aut in totum desperaretur, aut nonnisi variis sumptibus, & molestiis esset assequenda.

5. Propter quòd nec census, hoc est, jura per-

percipiendi annuas pensiones *ex re alterius stabili, vel frugifera* (quæ est definitio census) possunt dictis pecuniis comparari: contractus enim censualis repugnat intentioni Donantium pecunias, & fini, ad quem pietas Fidelium eas contulit. Enim verò, stipulato contractu censuali, nequirent amplius deservire pro Causarum expeditione; cùm de natura census ex parte emptoris sit perpetuitas ex constitut. *Cùm onus S. Pii V. la 79. Bullar. to. 2.*

6. Pactum verò ab emptore initum cum venditore census, ut intrà certum tempus debeat hic censum extinguere reddendo pecuniam in summa, quam in venditione accepit, ibi improbatur à S. Pontifice; declaranturque usurarii contractus censuales cum simili pactione ad stipulati, aliisque ibi præscriptis non observatis.

7. Quin etiam capitale in contractu censuali subesset periculo interitus; frequentè enim bona, quæ stant pro hypotheca census, possunt etiam absque culpa Emptoris perire, aut aliis debitis esse gravatà; quatenus verò hujusmodi oneri supponerentur, in exactione facienda cedendum esset anterioribus creditoribus:

neque posset aliis bonis fieri compensatio, cum, vel nulla sint, vel non nisi fideicommissaria, pro asssecuratione censuum prorsus inepta; & indè recognoscenda est evidens Causarum damnificatio.

Neque obstat nostro investimento opponere. I. Quòd etiam loca Montium sunt perpetua. II. Quòd illa quoque, subsunt periculo interitus, in casu nimirum, quòd Roma depredaretur, & ab hostibus vastaretur. III. Sæpè Loca extinguuntur.

8. R. Nullum ex aductis convincit. Non primum, quia, estò perpetua, tamen quia à fide Principis asssecurata de facili reperiuntur emptores; sicut probat praxis quotidiana in emergentibus casibus; & propterea in casu expeditionis Causæ illa vendi possent, & pretium erogari pro requisitis ad actum solemnem Beatificationis, vel Canonizationis; vel, tunc recurri posset ad Summum Pontificem, ut mandaret restitutionem capitalis: ex qualitate negotii investiti pro Causa finibili.

9. Nec secundum. Quoniam, illo item infortunio admissio, sequitur solum aliquas annuas pensiones esse ad tempus, vel deperditas, vel suspensas, salvo ta-
men

men semper capitali, quia Camera Apostolica illud deberet, & in futurum teneretur ex redditibus vectigalium, vel aliis præstationes solvere, quoties receptas pecunias non restitueret. Dictum verò periculum est valdè remotum, & in consideratione non habendum.

10. Minusque obstat tertium. Nàm Loca novæ erectionis, in quibus pecuniæ deberent investiri, remotissima sunt ab extinctione; ad quam nunquam proceditur, nisi prius per edictum locis publicis affixum moneantur creditores de extinctione, & restitutione capitalis facienda.

Dices. Cùm dicta loca extinguuntur, à Camera Apostolica non redduntur, nisi centum scuta pro quolibet Loco, quando in investimento fuerunt tradita centum, & quindecim plus, minusvè: & ità Causæ in amissione excessus damnificarentur.

11. R. Hujusmodi damnum compensatur per annuas pensiones duorum ad minus scutorū cum dimidio pro quolibet centenariis; quæ pensio non reciperetur, si pecuniæ otiosæ apud aliquem remanerent. Quinimò, permissio, damnum illud per dictas pensiones non reparari,

sanè censendum est, quemquam velle prudentèr potius parva aliqua capitalis parte carere, quàm jacturam ex integro illius facere; vel dicendum, quòd detrimentum in parte illa compensatur per præstationes, quæ in tot annorum fluxu recipiuntur, vel, in subsidium expensarum dietim contingentium, vel etiam in augmentum capitalis; quod fieri posset, dum in esse conservatæ integrarent summam aptam pro investimento alterius loci Montis.

Quæritur: *An dictæ pecuniæ debeant deponi in adibus Montis Pietatis?*

12. R. Negativè. Tum, ex quo ibi infructuosè manerent. Tum ex eo, nam eveniente, quòd Mons bonis cederet, vel violentèr deprædaretur, pecuniæ perirent Causæ; enim verò dominium pecuniarum in depositum Montibus Pietatis commissarum, in ipsos Montes non transit, sed remanet apud eum, in cujus faciem partitæ, & depositum cantant: semper autem res domino perit. Sed vide *consil. 3. num. 25. exceptionem.*

Quæritur II. *An possent ex illis creari cambia, in quibus recipiens debitorem, se constituit pro summa recepta, & ulterius tene-*

tenetur dare quinque pro quovis centenario, sive in nundinis plus, vel minus pretium currat?

13. R. Negative propter periculum amittendi, tùm capitale, tùm interesse promissum. Experimur enim sæpè Bancharios, aliosvè, vel foro, vel bonis cedere, adeòut ex tunc impotentes sint ad utrumque.

14. Ulteriùs observo, esse valdè dubitandum de honestate similium cambiorum, quæ in re aliud non videntur importare, quàm pecuniam mutuò datam, superaddita solùm appellatione cambii: in quo, sicut in mutuo transferatur dominium in gravatum reddere. Cum verò in mutuo nihil supra sortem liceat recipere (aliàs præsumeretur venditus usus pecuniæ, qui invendibilis est) ità & in cambio; quatenùs verò recipiatur usura committitur, nisi titulus recipiendi justificetur ex legitimo titulo damni emergentis, vel verisimilitèr lucri cessantis.

15. Justa causa recipiendi aliquid ultra sortem non reputatur periculum amittendi capitale, cui quis exponitur, ut quidam dixerunt. Nam hujusmodi
peri-

periculum est remotissimum, & extrinsecum mutuo, vel illis assertis cambiis. Quin etiam, tunc prætextu periculi posset justè plus à pauperibus exigì, quàm à divitibus; quòd nullatenus admitti debet, aliàs via aperiretur palliandi usuras, ut dixi *cautel. confes. li. 2. c. 24. n. 31.*

16. Neque id probari videtur decreto Sacræ Congregationis Inquisitionis approbato ab Innocentio X. anno 1645. in his terminis: *Sinenses, si aliquid accipiant ratione periculi probabiliter imminenti, non esse inquietandos.* Decretum enim non, continet positivam approbationem, & concessionem, sed tolerantiam dumtaxat ad tempus, non respectu omnium, sed Sinensium tantùm (de quibus agebatur) recentèr converforum ad Fidem; quos non statim S. Congregatio censuit à Missionariis inquietandos circa contractus, in quorum vim quidquam ratione periculi supra sortem recipiebant, sed tolerandos esse ad tempus, & in bona fide reliquendos, quousque progressu temporis plenius instructi suavius possent à similibus commerciis abduci. Poterant enim ignorantiam invincibilem habere de re, quæ eis non apparebat ab intrinseco mala.

17. Alii

17. Alii titulum justè recipiendi auctarium in hoc fundant, quòd Negotiator ex pecuniis mutuo receptis suas facultates auget, & lucrum facit. Etenim hac ratione posset quicumque à Mercatoribus, & Banchariis mutuatariais aliquid supra sortem justè recipere, estò abesset verus titulus, aut damni emergentis, vel lucri de proximo cessantis. Lucrum illud Mercatoris non est fructus pecuniæ, sed industriæ ab eo pro illo exhibitæ. Quemadmodum major quantitas frumenti, quæ agricolæ provenit, non est fructus frumenti ab alio mutuò recepti, sed illius laboris, & industriæ; & propterea mutuans non potest ab agricola plus frumenti recipere, quàm dederit.

18. Quidam de justo titulo non dubitant, allegantes, se non consuevisse suas pecunias otiosas tenere. Verùm videndum est, an reverà dictas pecunias quis destinaverit negotiationi licitæ, non usurariæ: vel, in acquisitionem alicujus fundi frugiferi, & annui census, seu officii lucrativi; & quatenus ita sit, jus habet paciscendi cum mutuatario, vel campario de compensatione lucri cessantis, quod sibi verisimiliter evenire posset

ex

ex negotiatione, vel prædictorum acquisitione; quamvis aliàs habeat pecunias ad varios rationabiles usus reservatas, ut ad alimenta familiæ, dotem filiæ, similesvè casus, quos quisque prudens debet præcavere.

Hæc digressio adjecta est, nè Syndici se implicent similibus, contractibus, aptis solummodò ad palliandas usuras; sed ubi opus sit, pecunias apud eos à pietate Fidelium depositas pro Causis enunciatis, in tot locis Montium investiant, ut hinc, & securitati ipsarum consulant, & utilitatem in beneficium Causarum intendant.

Quæritur III. *Quid agendum de residuo pecuniæ, si, causis absolutis, aliquid supersit?*

19. R. In casu proviso spectat ad Sedem Apostolicam, sinè cujus facultate nequeunt pecuniæ in alios usus converti per text. in *Clementina Quia contingit de Religios. domib.* in quo quoad res ad certum pium usum à largitione Fidelium destinatos, Clemens V. decrevit, *ad illum debeat, non ad alium, salva Sedis Apostolicæ auctoritate, converti.* Constat autem pecunias ad tractationem dictarum Causarum elargitas pio usui esse,
ad-

addictas; ideò ad alios usus diverti nulloatenus possunt, nisi Romanus Pontifex, supplicante Syndico Apostolico, pro alia necessitate concesserit. Dominium enim ipsarum, utpotè pro Causis piis in Sedem Apostolicam transit; cùm præsumentum sit Dantes illud à se abdicasse, si secus non exprimant; nam propter Deum illas concesserunt, ac ut deservirent pro Causis piis; quæ finibiles quidem sunt, sed regularitèr, ipsis viventibus non absolvuntur; & ideò aptior persona non est, in quam dominium transferatur, quam persona Romani Pontificiis; *arg. ex cap. Exiit §. Ad hæc cùm, de verb. signif. in 6.*

CONSILIUM III.

An adversus Syndicum, qui, vel bonis, vel foro cessit, detur actio judiciaria pro recuperandis pecuniis oblatiis pro Causis Beatificationum, Canonizationum, Extensionis, vel Continuationis cultus? & quis debeat judicialitè petere?

S U M M A R I U M .

- 1 *Provisio novi Syndici in casu, quòd, alter foro, vel bonis cedat, aut aliàs a Syndicatu amoveatur, à quo facienda, & quæ partes Syndici succedentis, ad 3.*
- 4 *Possunt Commissarii Terræ Sanctæ retinere unam clavem arcæ eleemosynarum.*
- 5 *Pro securitate recuperandi pecunias pro Causis donatas debent bona ex Syndici obligari.*
- 6 *Et bona dotalia.*
- 7 *Syndicus in concursu Creditorum admit-*
ten-

tendus in petitione adversus debitorem.

8 Tacita hypotheca fit à lege.

9 Factis probatur admissio Syndici in Creditorum concursu.

10 In concursu Creditorum servatur graduatio.

11 Creditores hypothecarii expressi, qui sint?

12 Et habentes privilegium tacitæ hypothecæ?

13 Creditum probatur, etiam per privatam scripturam.

14 Et per testes.

15 Creditores personales, alii privilegiati, alii simplices, seu chirographarii.

16 Syndicus in exactione crediti cedit Creditoribus anterioribus, & potioribus.

17 Regula juris, qui prior est tempore, &c. qualiter usurpanda.

18 Posteriores Creditores habentes, etiam expressam hypothecam, cedunt Syndico judicialiter petenti.

19 Clausula in forma Camerae non ladic jura alterius.

20 Creditores chirographarii, estd anteriores, semper cedunt posterioribus hypothecariis expressis, vel tacitis.

21 Res semper clamat pro domino, & huic reddenda, ubicumque extet.

22. Res

512 TIT. V. CONS. III.

- 22 *Res ad certum usum pium destinatae in alios nequeunt converti.*
- 23 *Fidejussor solvit de proprio, si principalis non satisfaciatur.*
- 24 *Sedes Apostolica à nullo potest in obligationem adduci.*
- 25 *Sumptus in dies occurrentes petunt pecunias, vel ipsarum fructus, esse manuales.*
- 26 *Consignatio eleemosynarum exactarum ex bonis decocti novo Syndico non repugnat Regulae Fratrum, ad 27.*
- 28 *Pecuniae aliarum Causarum non possunt stare pro cautione de restituendo, credito recuperato.*
- 29 *Agitur de assistentia Postulatorum in Curiiis, Syndico judicialiter petente.*
- 30 *Postulatores non exigunt à Syndico computus juridicos, ad 31.*
- 32 *Non sunt confundenda debita, & credita Causarum, ad 34.*
- 33 *Expensae aliae Civae, aliae mortuae: & quæ?*
- 36 *Formula litterarum patentum pro deputatione Postulatoris.*
- 37 *Expeditio ipsarum per se pertinet ad Ministrum Generalem.*

HUJUS qualitatibus dubium concernens pecunias piè à Fidelibus in eleemosynam oblatas ad Fratrum Minorum necessitates relevandas proponitur, resolviturque *tit.4. consil.4.* Et cum ibi dicta, servata proportionem, sint ad præsentis intellectum aptabilia, relegi possunt. Verum quia nonnulla in specie animadvertenda occurrunt circa pecunias à Benefactoribus elargitas pro expeditione Causarum Beatificationum, Canonizationum, Extensionis, vel Continuationis cultus Beatorum Ordinis Minorum, propterea in propriis terminis hic difficultas examinatur.

1. Et in hac facti specie præmonemus, quòd, eveniente casu, ut Syndicus, cui fuerant commissæ pecuniæ ab eo opportunè expendendæ juxta insinuationem Postulatorum dictarum Causarum, bonis, vel foro cedat, ac debitis supra vires gravetur, adeòt timeatur de interitu eleemosynarum, Superior, vel de ejus commissione Postulator debet dictum Syndicum ab officio remove-re, novumque nominare cum facultatibus opportunis, de quibus diximus *loc.cit.*

K k

consil.

consil. 2. n. 25. & hic, supposita nominatione, in executionem proprii muneris tenetur adversus Syndicum decoctum, vel debitorem, aut alio titulo ab officio Syndicatus amotum, judicialiter agere pro assecutione pecuniarum, quas idem indebitè distraxerit, vel in præjudicium Causarum alienaverit: aut etiam, si adhuc apud ipsum existant.

Nunquam tamen in Actis debet nomen Fratrum assumere, tamquam ipsorum Causam agens: sed nomine Papæ, ad quem dominium pecuniarum spectat (vel Donantium, si illud sibi expressè retinuerint) procedere, instando pro recuperandis eleemosynis à Fidelibus elargitis ad effectum, & intentione, ut ipsæ Causæ pertractentur.

2. Hæc praxis nominandi novum, Syndicum servanda pariter est, cum Fratribus innotescit imminens esse periculum decoctionis Syndici, cui primùm fuerant enunciatae eleemosynæ commissæ. Nec propterea Fratres maculantur; quin potius eis videtur incumbere, ut satagant, nè pia Donantium intentio fraudetur, & negligentia, ac incuria Syndici obvietur: in quem finem planè Superiorio.

rioribus concessa, etiam fuit facultas Syndicos nominandi, ut expressè in *constit.* *Ex Clementi Pauli IV. 1. Bullar. to. I.*

3. Videturque provisio fundari in *cap. Exiit de verb. signif. in 6.* applicando nostro instituto ea, quæ disponuntur §. *Possint etiam* circa subrogationem faciendam Substitutis Donantium; ibi: *Si tamen interdum propter locorum distantiam, in quibus esset satisfactio facienda, & conditiones, seu circumstantias alias, casus emergeret, in quo videretur plurium personarum subrogandarum ministerium opportunum, liceat ipsis Fratribus hoc in casu juxta negotii qualitatem (servato modo prædicto: hoc est, de consensu Dantis, vel personæ ipsius Substitutæ) plures personas assumere, nominare, seu præsentare ad istud ministerium exequendum.* Sicut enim licitè in dictis circumstantiis aliam, vel alias personas respectivè nominare possunt; sic in præfati facti specie ad novi Syndici nominationem licitè procedunt, nè bona Papæ dilapidentur, pia Donantium intentio frustretur, & opportunis auxiliis Causæ priventur.

4. Maximè, quia versamur in casu eleemosynarum, quæ, ipsis Fratribus

etiam fortè petentibus, donatæ sunt pro
 Causis Sanctorum sui Ordinis, conse-
 quenter ex debito charitatis naturalis te-
 nentur per modos suæ Regulæ congruos
 providere, nè ipsarum interitus contin-
 gat; quamquàm jus nullum in ipsis præ-
 tendant, vel prætereendere possint; sicut
 onus habent providendi, ne expilentur
 eleemosynæ donatæ à Benefactoribus pro
 conservatione, restauratione, & subsi-
 dio Sanctorum locorum Terræ Sanctæ,
 divinique cultus in illis augmento: &
 etiam pro Fratrum inibi degentium, &
 Peregrinorum illuc pergentium susten-
 tatione, & necessitatibus. In quem finem,
 & pro tutiori custodia Innocentius X.
constit. Cum sicut 11. Bullar. tom. 5. concessit,
 ut Commissarii Terræ Sanctæ tutâ con-
 scientiâ possent retinere unam clavem
 arcæ, in qua pecuniæ pro illis Locis as-
 servantur, existente aliâ apud Syndicum
 Apostolicum: ut hac forma intactæ con-
 servarentur, & obviaretur periculo am-
 missionis: sæpè enim plures fuerunt sub
 interitu culpâ Syndicorum, vel in casu
 decoctionis, vel, quia aliàs illis indiffe-
 rentè in suos particulares usus, & inte-
 resse utebantur.

5. Tunc

5. Tunc verò recens Syndicus alligatur oneri monendi ex-Syndicum, vel, ut amicabiliter reddat, vel, legaliter se, suaque bona expresse obliget pro securitate solvendi debitum; & pro potiori cautela debent, uxore, & filiis consentientibus, pro affecuratione vinculari bona, etiam dotalia uxoris ad affectum, quòd si illa viri satis pro solutione nō sint, vel, sit cedendum Creditoribus anterioribus, vel potioribus, ex aliis reimpursatio integretur.

6. Quod observatum est pro recuperanda summa pecuniarum, quæ existebant apud Comitem de Sylva, Syndicum generalem Religionis pro Causa Beatificationis, & Canonizationis Ven. Servi Dei Fr. Sebastiani de Apparitio. In casu enim, solidatis computis, d. Comes se fecit, & constituit verum, & legitimum debitorem in summa notabili; sequens obligavit dictæ Causæ: & pro ea D. Marchioni Francisco Nunez Syndico de novo nominato, illam exbursare promisit, & pro uberiori cautela dictæ solutionis addendo jura juribus, se se ut principales principaliter, & insolidum obligarunt ejus uxor, & filii, ut latius, instru-

mentis editis respectivè, 20. Aprilis 1694.
ac 8. & 9. Octobris d. anni.

Quæritur . I. *An Syndicus succedens in officio Syndicatus debeat in concursu Creditorum admitti pro recuperandis iis , pro quibus ex-Syndicus est debitor Causæ?*

7. R. Affirmativè per adnotata tit. & consil. citat. num. 20. quæ punctualitè in specie hic quoque probant , posita liquidatione debiti , quo supponitur ex-Syndicus gravari ; cujus bona sunt tacitè hypothecata in securitatem eleemosynarum , quas receperat expendendas in beneficium Causarum . Quemadmodum enim cœteri Creditores jus habent in ipsius bona propter hypothecam expressam , vel tacitam , ità à lege tacitâ hypothecâ Syndicus protegitur , ut adversus decoctum , ejusque bona possit juridicè procedere .

8. Tacita verò hypotheca in casu fit à lege . Cum enim à lege propriæ professionis Fratres sint incapaces ad expressam hypothecam imponendam , utpotè inhabiles ad aliquam obligationem activam , vel passivam contrahendam ; nec de expressa hypotheca possint ipsæ Causæ pacisci , cum sint organa inanimata , &
nolle

nolle, & velle careant; nec ab aliis personis valeat ea conventio expectari; & cum aliàs lex ipsa disponat, ut res, & bona ad pios usus determinatè destinata in alios usus non convertantur, ut expressè in *Clementina Quia contingit de relig. domib. in 6.* lex ipsa tacitè bona Executorū, & Ministrorum obligat, ut, quatenus illi relictæ ad pios usus indebitè distraxerint, ex propriis debeat damnum reparari, & pia intentio Fidelium impleri, ut ibi textus significat. Ità, quia pecuniæ pro Causis relictæ ex-Syndico à Fidelibus consignatæ, sunt piis usibus determinatè deputatæ, lex per tacitam hypothecam, supplet expressam, consulens securitati, tum pecuniarum, tum executionis à Fidelibus intentæ. Verum tamen est, quòd Syndicus de novo nominatus potest obligationem expressam recipere à Syndico ab officio remoto, in securitatem reddendi eleemosynas receptas, quarum in solidatione computorum debitor esset. De tacita hypotheca, & deposito irregulari, ac regulari nonnulla dicta sunt ubi *supr. loc. c. it. num. 14. 15. 16. & 17.* ibi videnda.

9. Subsecutis factis res comprobatur,

tur: & in specie adversus d. de Sylva, (realem, & liquidum debitorem in summa gravi add. Causam spectante) in judicio pro exactione processit D. Marchio Nunez, ut supra. Subindè, secuta decoctione Leonardi Librii, apud quem, ut Syndicum generalem Religionis asservabantur in depositum irregulare scuta 2062. (proùt liquidatum fuit ex regeſtis ejus Banci) à Fidelium pietate elargita ad effectum ut 1255. erogaret pro necessitatibus Officialium Generalium, aliorumque Fratrum Familiæ Ultramontanæ; & scuta 807. subministraret pro prosequendis quinque Causis Canonizationum: adversus Librium, non obstante prævia resistantia Creditorum, cognito de bono jure D. Gulielmi Ricca Syndici subsecuti, fuit ab Judice favore hujus pronunciatum pro admissione in causa adversus debitorem, à quo dicta summa fuit recuperata.

Sed oritur difficultas. *An Syndicus in exactione crediti præferendus sit cæteris Creditoribus, si bona decocti omnibus debitis solvendis non sufficiant?*

10. Est regula generalis, quòd, dato concursu Creditorum, servanda est gradua-

duatio in exactione crediti. Quod, ut plenius constet, notandę sunt species Creditorum.

II. Primò itaque, Creditores alii sunt hypothecarii expressi; de quibus verificatur sibi pro securitate crediti obligata habere, non tam personam ipsam Debitoris, quàm aliqua ejus bona (si hypotheca sit specialis, & rei in individuo affixa) vel omnia (si sit generalis.) Nuncupantur autem expressi, quatenus in Instrumento, vel fuit expressè, & nominatim hypotheca specificata, vel per æquipollens, ut si stipulatio fuit concepta cum clausula, *se se, &c. suosque heredes, &c. obligat in ampliori forma Reverendę Camera Apostolicę*: per quam reputantur obligari omnia, & singula bona, Rota coram Coccino apud Pauluccium *dissert. legal. dissertat. 30. num. 32.*

12. II. Alii sunt Creditores habentes privilegium tacitę hypothecę, quę à lege fit, ut dictum est: ità bona mariti sunt tacitè hypothecata uxori, ejusque liberis pro dote *leg. assiduis C. qui potiores.* Item; bona illius, qui cum Fisco contraxit: aut, si Respublica pecuniã alicui credidit, vel tributa colligenda commisit.

C. qui;

C. quibus causis l. quamvis de privileg. Fisci. Item, domus, vel navis constructa, vel conservata per pecuniam ab aliquo mutuata, manet ipsi tacite hypothecata *ff. qui potior in pignore.* Item, si ex pecunia pupilli res aliqua comparata fuit, in ea tacitam hypothecam acquirit, & juris prælationem, ubi alia exempla dedimus *loc. cit.*

13. De credito verò, & prioritæ hypothecæ, tam tacitæ, quàm expressæ potest legitimè constare, tum per Instrumentum à Notario coram Testibus ad stipulatum, tum per Scripturam privatam, seu Apocham à Banchario Creditori traditam: & ideò *Instrumentarii* fortè appellantur.

14. Quinimò, etiam per æquipollens patens id esse potest: ut, si per testes legitimè probari possit: in iudicio enim non minorem fidem merentur depositiones testium, quàm publicum Instrumentum *l. in exercendis C. de fide Instrumentor.* & videri potest Gloss. in *cap. Scripta, verb. authentica eod. tit.*

15. III. Quidam sunt Creditores personales: quorum aliqui dicuntur privilegiati, quia ex juris privilegio totum debi-

debitum suum postulare possunt, antequàm alii Creditores purè personales : qui ideò merè personales appellantur , quatenus nullam habent hypothecam , tacitam , aut expressam , vel pignus , vel privilegium , sed solum actionem personalem : & hi à Juristis vocantur Creditores *chirographarii* .

16. Ad hæc notabis Syndicum in exactione crediti cedere anterioribus Creditoribus habentibus expressam , vel tacitam hypothecam , juxta Regulam 54. *jur. in 6. qui prior est tempore , potior est jure* .

Cedit quoque, etiam posterioribus, si potiores sint, quia isti ex juris prælatione cœteris præferuntur; ità uxor propter hypothecam tacitam privilegiatam in bona mariti , quoad vindicanda sua bona dotalia , anteponitur Creditoribus , estò sint priores in credito ; quinimò etiam si habeant hypothecam expressam; quamvis aliàs senserit Layman *loc. cit. d. tit. & cons. num. 18.* Jura enim in *cap. Ex litteris de pignorib. & in d. l. assiduis* loquuntur generalitèr , ideò de omnibus Creditoribus accipienda sunt , per Gonzalcz in *3. tit. 21. cap. 5. num. 12.*

Con.

Considerandum est, multum interesse Reipublicæ, quòd mulieres non maneant indotatæ *l. 1. ff. solut. matrim.* Quapropter, quia in dotibus versatur publicus favor, singulorum commodis est præferendus *l. actione §. Labeo ff. pro socio*; sicut bono privato ratio dicat bonum publicum esse præferendum.

17. Hinc regula illa *juris* procedit, quando Creditores sunt quoque in aliis omnibus pares, excepta temporis prioritate: tunc profectò obligatio, & hypotheca, quæ prior est tempore, dat primum, & fortius jus, ac realem actionem in rem obligatam: quia hypothecæ, & pignora dantur in securitatem, & prælationem solutionis.

18. Posterioribus verò Creditoribus habentibus, etiam expressam hypothecam, Syndicus nullatenus cedit, ex privilegio legis, quæ per tacitam hypothecam supplet expressam, ut ex dictis *tit. & consil. cit. num. 16. & supr. nu. 8.*

Ità in concursu Creditorum d. Leonardi Librii practicatum fuit anno 1712. & admissus novus Syndicus; qui coram D. Vincentino Judice à Sanctissimo delegato instetit sibi consignari prædicta scuta

ta 2062. & docto, quòd pro hisce elemosynis tacitè erant obligata bona decocti, mandatum reportavit de consignando; & fuit executioni traditum.

19. Nec possunt posteriores allegare sibi praelationem deberi, ex quo adversus decoctum agant vigore Instrumenti *obligatione Camerali* vallari; quoniam vigor talis obligationis non est jura alterius lædere, sed præservare sua unicuique ad formam juris. Ità, quamquam clausula in forma Cameræ inferat bona debitoris esse obligata pro securitate crediti, hoc tamen non verificatur, quòd bona, in quibus alii anteriorem habent hypothecam; nàm tunc illa aliis sunt obligata, & quasi alienata, idèò nequeunt regularitèr absque eorum voluntate transire in jus alterius: hic verò supponitur anterioritas hypothecæ competentis credito pro Causis, idèò nihil dicta clausula præjudicat juri Syndici agentis ad recuperationem crediti spectantis ad dictas Causas, quarum jus vincere, & superare non valet: quamvis potens sit, ut censeantur exclusi, qui sunt posteriores; vel alii, etiam anteriores, qui nec talis clausulæ assistentiam habent, neque per
hy.

hypothecam expressam sibi caverunt ,
nec à lege proteguntur per hypothecam
tacitam.

20. Idque fortiùs procedit , quòad
Creditores chirographarios, qui, estò an-
teriores , semper cedunt posterioribus
hypothecariis; quoniam actio personalis
quantumcumque privilegiata à qua-
cumque hypotheca vincitur, ut advertit
Gonzalez *cit. num. 12.* & hinc anterioritas
temporis in illis est per accidens. Qua-
propter creditum Causæ ex capite tacitæ
hypothecæ est melioris conditionis, quàm
credita illorum. Qui sibi imputent, si
per expressam hypothecam, vel obliga-
tionem Cameralem securitati proprii
crediti non consuluerunt.

21. Adnotatione dignum est, quòd
si pecuniæ in custodiam ex Syndico com-
missæ, in loco à cœteris separato, & pro
illis asservandis deputato reperiantur ,
sunt novo Syndico restituendæ ad exclu-
sionem cœterorum, etiam anteriorum,
& potiorum Creditorum. Ratio est, quia
res in individuò existens semper pro Do-
mino clamat, & Domino reddenda est:
in casu autem pecunia illa in individuo
existeret, nec à decocto consumpta, ne-
que

que cum propriis permixta ; & in Syndico, Domino redderetur, Papæ nimirum, ad quem pecuniæ Causarum pertinent, & de cujus, & Donantium voluntate pro Causis erogantur . Tum quia, in casu depositum pecuniarum quamvis in se irregulare, hoc de regulari participat, quòd in se existens sit reddendum; proindequè ei, cui pro *exigendo* datur actio; adeoque novo Syndico, tamquam Procuratori, & Administratori Domini Principalis ipsum judicialitèr petenti.

22. Nec dicendum, quòd ex quo ex-Syndico decocto fuerint eleemosynæ consignatæ non clausæ, & obsignatæ (adeoque non servatâ formâ depositi regularis) præsumi debeat eas de licentia, saltem tacita Domini alienasse, vel negotiationi exposuisse. Hæc sanè licentia, nullatenus præsumenda est, ut diximus *loc.cit. nu. 18.* & asseritur contra disposita in dicta Clementina *Quia contigit*; in qua quò ad res ad certum pium usum à pietate Fidelium destinatas statuitur, *ad illum debeant non ad alium (salva Sedis Apostolicæ auctoritate) converti.* Hinc Congregatio Baronum in Causa Ven. Servi Dei Joanne à Cruce rescripsit contra Patrimonio.

monium d. de Sylva, qui ex dicta præsumpta licentia abusus fuerat in alienatione nonnullarum pecuniarum ad Causam spectantium. Quæ quidem dolosa, hoc etiam titulo, fuit considerata, quòd non fuerint pecuniæ prius alienatæ, quàm, secuto recessu ad Urbe Patris de Arroyo Procuratoris dictæ Causæ.

Quæritur 2. *An Syndicus de pecuniis in concursu exactis debeat solitam de restituendo obligationem præstare; aut loco cautionis eas in tot locis Montium investire?*

23. Resp. Quo ad primam partem negatur absolute propter dicta loc. cit. n. 22. Nam id exigere perinde est, ac de moraliter impossibili tractare. Etenim Syndicus, ut persona privata nunquam in se tale onus susciperet, ne verisimili se exponeret periculo solvendi de proprio in casu restitutionis faciendæ; quoniam fidejuberet pro Causis, quæ planè longo temporis cursu absolvuntur, sed adhuc constat esse finibiles: ponas pecunias nunc, causâ absolutâ, consumptas esse, & interea compareat Creditor, docens de sua anterioritate, vel posterioritate, ex quibus satisfactio erit faciendâ? non de pecuniis Causæ, quia amplius non

extant: Ergo de propriis Syndici, prout hujusmodi onus omnibus fidejussoribus incumbit in defectum, quòd principales non solvant.

24. Nec minus potest se, quàm Syndicus obligationi submittere. Tum quia, ad id ejus facultates non extenduntur; propterea nullitèr procedit, si non servat formam mandati, cap. *Venerabili de offic. deleg.* Tum quia, tunc per ipsum, tamquam ejus Oeconomum, & Ministrum obligari præsumeretur Sedes Apostolica, quæ à nullo potest in obligationem adduci, cùm sit à quovis independens, & Superior omnibus.

25. Quantum ad secundam partem, paritèr *negatur*, si tractetur de exigua summa; quia investimentum, non tam non esset utile Causæ, cui propter tenuitatem capitalis, vel nihil, aut non sufficienter pro diurnis expensis fructificaret: quàm in promptu, & manuales pro illis non essent pecuniæ, vel præstationes ipsarum, ut sumptibus necessariis in dies occurrentibus fieret satis, prout notorium est,

Verumtamen pro majori securitatis cautela, quò ad pecunias manuales pro

quotidianis sumptibus Caufarum utile esset, ut à Syndico deponerentur in ædibus Montis pieratis, ut hac ratione obviam iret fraudibus Servorum, & casualibus exterorum latrociniis; ac ulterius, nè in casu, quòd inopinatò decederet, exponerentur controversiis, quæ possent excitari circa pecunias apud ipsum asservatas. Tunc enim dubitari nullatenus posset eas ad Causas spectare, cum in apocha id apertè significaretur, & deberentur Syndico, qui de-mortuo substitueretur ad affectum expressum. Neque id repugnaret statui Fratrum, cum nec eorù nomine assumpto essent depositatæ, neque ad ipsorum necessitates temporales relevandas custodiæ commissæ. Quantum verò ad summam notabilem videantur dicta *consil. superiori n. 12.*

26. Et ulterius ponderetur, quæ hic Romæ in contingentia facti fuerit praxis: consignata itaque novo Syndico summa illa scutor. 2062. ut *sup. n. 9.* pro qua debitor erat dictus Librius, sed hac lege, ut cautio præstaretur de restituendo favore Creditorum anteriorum, & potiorum, quando comparerent, aut loco cautionis reinvestirentur cum vinculo
in

in tot locis Montium, fuit exhibita petiti-
tio Sanctissimo D. N. Clementi XI. qua
petebatur, ut novo Syndico illa liberè
absque ullo onere, & vinculo configna-
rentur, ut indè tam dd. Fratrum necessi-
tates, quàm Causæ Canonizationum be-
neficium reciperent in summa pro illis
respectivè assignata *supr. nu. 9.* Preces San-
ctissimus remisit S. Cong. Episc. & Regul.
à qua, examinato articulo: *An petitio
prædicta, & facultas respectivè repugnaret
puritati Regulæ S. Francisci. Eadem 1. Julii
1712. audito P. Commiss. Generali Ordinis,
referente Em. S. Clementis, censuit, & decla-
ravit liberam consignationem enunciatarum
pecuniarum in manibus Syndici non ob stare:
servatis tamen Constitutionibus Apostolicis,
& decretis Capitulorum Generalium.*

Et aliàs idem Sanctissimus, non ob-
stante acri contradictione Creditorum d.
de Sylva, liberavit ab enunciato vinculo
scuta 3819. (deducta ex summa seuto-
rum 7839. quæ Congregatio Baronum,
sub 1. Maii 1713. mandaverat consignari
Syndico Apostolico dictæ Causæ Servi
Dei de Apparitio) licèt cum dicta in-
tegra summa fuissent investita in locis
Montium cum solito vinculo de resti-

tuendo, quatenus opus fuerit.

28. Nec pro cautione possent obligari eleemosynæ ceterarum Causarum, quoniam, quæ uni Causæ sunt concessæ, ita sunt usibus illius addictæ, ut nequeant in alios usus, etiam, pios, & similes converti, ut est expressus textus in *d. Clementina Quia contingit, ut supra n. 22.* Propterea in hac specie opus est ex d. textu beneplacito Sedis Apostolicæ, prout actum fuit, imminente Canonizatione S. Joannis de Capistrano, ad cujus postremos sumptus decrant pecuniæ, quæ de licentia Alex. VIII. suppletæ fuerunt ex deposito alterius Causæ. Rota in *Romana, seu Mexicana Depositi eleemosynarum coram Cardin. de la Tremoille 22. Julii 1699.*

De cujus pariter assensu in supplementum aliarum pecuniarum pro dicta Causa Capistrani, Syndicus Apostolicus summam pecuniæ mutuò recepit à Monialibus Turris Speculorum.

Sed difficultas est: *An Religiosi Postulatores possint cum Syndico judicialiter petente in Curia assistere?*

29. R. Negativè; si assistere imporet, vel partem citare, vel coram Judice in contradictorio parti respondere, & ju-

ra allegare, hæc enim statui Fratrum videtur contrariari, & reservata sunt Syndico Apostolico, vel Advocatis ab eodem institutis, juxta *Clementinam Ex vi de verb. signif. §. Quapropter*. Si verò assistere in Curiis dicat suam præsentiam exhibere, cum Syndicus, vel Advocatus Causam in judicio agit: vel extrajudicialiter Syndicum, aut Advocatos informare, & opportunè dirigere pro faciliiori Causæ expeditione, eis vetitum non putatur; tunc enim eorum præsentia in judicio se habet solum de materiali; maximè, quia non eorum negotia aguntur, seu, non tractatur de recuperandis temporalibus in Fratrum commoda, & utilitates convertendis; sub qua circumstantia est Fratribus in *d. Clementina §. Amplius* vetitum se in Curiis præsentare, ut dixi *tit. 4. consil. 4. n. 4.* sed agitur de iis consequendis, quæ ad Causas pertinent, & pro quibus, & non pro Fratribus petuntur; & aliàs notorium est eos partes Postulatorum sustinere. Idem, servata proportionem, dicendum de Commissariis, & Ministris Locorum Terræ-Sanctæ.

30. Paritèr, Postulatoribus prohibetur computus juridicos eleemosynarum

à Syndicis exigere , aut in administratione pecuniarum se auctoritative , & civiliter cum illis ingerere . Ideò cum computus requirunt , non juridicos petunt , sed solùm informationem enunciativam , ut indè tam de fideli administratione Syndicorum instruantur , quàm de summa eleemosynarum , quæ apud eos adhuc reperitur pro ulterioribus sumptibus .

31. Sic etiam Syndicis non præciunt , ut iis , qui in Causa laborant mercedem tribuant ; sed solùm illis insinuant operas à laborantibus præstitas : & indè cum eis deprecative agunt pro solutione , ut par est , facienda .

Quæritur III. *An debita , quibus Syndicus gravatur pro una Causa , possint compensari cum credito , quod habet adversus aliam Causam ?*

32. R. Negative juxtà textum in d. Clementina *Quia contingit*. In littera enim legitur : *quod ea , quæ ad certum usum largitione sunt destinata Fidelium , ad illum debeant , non ad alium (salva Sedis Apostolicæ auctoritate) converti* . Ideò pecuniæ , quæ sunt pro una Causa donatæ , pro ea tractanda debent impendi , & nisi Sedes Apostolica dispense , nequeunt in alterius Causa

Causæ beneficium converti : propterea ,
ibi Pontifex injungit iis ad quos pertinet,
*ut occupata, deperdita, & alienata indebitè ,
in statum reduci debitum faciant .* Ac proin-
dè Syndicus de propriis debet extinguere
debitum , pro quo una Causa est credi-
trix , reservata sibi actione de exigendo
credito, quod habet adversus aliam Cau-
sam, de bonis, quæ pro ea fuerint collata.

33. Non enim sunt credita confun-
denda, prout die 6. Decembris 1696. decre-
vit Congregatio ab Innocentio XII. spe-
cialitèr deputata super abusibus , qui in
Causis Canonizationum irrepsérunt , ut
infra : *Facta per Andream Pierium Subpro-
motorem Fidei (prout sub die 6. Septembris
proximè præteriti 1696. habuerat in manda-
tis .)* relatione de statu Causæ , seu Causarum
*Limanæ B. Francisci Solani, & Mexicanæ Ven.
Servi Dei Sebastiani de Apparitio , ad instan-
tiam Postulatorum eorundem , seu potius Syn-
dici generalis Religionis Minor. S. Francisci ,
contrà Equitem Sylvam pro recuperatione pe-
cuniarum penès ipsum Sylvam depositarum ,
coram A. C. seu ejus Auditore introductæ ,
seu introductarum Em. Patres : Censuerunt ,
& decreverunt .*

Primò, *Caſas pecuniarum deposita-*

rum penès prædictum Equitem Sylvam pro Causis Canonizationum, nempe Limana Beati Francisci Solani, & Mexicana Venerab. Ser. Dei Sebastiani de Apparitio, non esse confundendas cum aliis creditis aliarum administrationum ratione Syndicatus Religionis Minorum S. Francisci ab eodem Equite exerciti; & mihi Secretario injungendum, quod de prædictis A. C. sive ejus Auditorem certiore redderem.

Secundò, denuò committendum eidem Andrea Pierio Subpromotori Fidei, quod pro ulteriori expeditione Causæ assisteret.

34. Idem ex identitate rationis dicendum de debitis, & creditis à Syndico tempore Syndicatus respectivè contractis in administratione eleemosynarum pro necessitatibus Fratrum, adeò ut non sit confundendum debitum resultans ex administratione eleemosynarum concessarum à Benefactoribus pro uno Conventu, cum credito acquisito, administrando alias pro alio Conventu donatas.

Quæritur IV. An ex bonis ex-Syndici debitoris debeat fieri Syndico in judicio victori reimpensatio expensarum, quæ factæ sunt in Causa pro affecutione crediti?

35. R. Affirmativè, accedente maximè taxatione ab Judice, causâ cognitâ: & in specie loquendo de expensis, quæ appellantur *vivæ* ad differentiam earum, quæ dicuntur *mortuæ*: postremæ enim generalitèr, vel non sunt victori reficiendæ, vel juri consonam admittunt moderationem, ut per optimè dixit Rota in d. *Causa Mexicana coram Ansaldo* 27. Novebris 1705.

Quapropter expensæ *vivæ* asseruntur, quæ, ære proprio exbursato, solutæ sunt Notariis, & Executoribus, aut pro compilatione Processus, pro extrahendis Scripturis, & compulsandis Instrumentis, per Rosa de execut. Lit. Apost. part. 2. cap. 4. num. 57. vel, pro propina sententiæ, aut Judici: non, ut hic administret justitiam, quia ad hoc ex debito sui muneris tenetur: sed, quia fortè publicum stipendium non habet, aut ab jure, vel consuetudine aliquid permittitur accipere, ex Layman Theol. Moral. lib. 3. tit. 4. cap. 4. n. 10. §. Si verò. Quæ etiam solent vocari *judiciales*, quia de illis constat in Actis: petuntque semper celerem refectionem, ut expressè Rota ibi; & pro quibus solvendis ab Judice solent relaxari mandata.

exc.

executiva; & in specie ipsa Rota 15. *Septembr.* 1705. pronunciavit adversus hæredes dicti Comitis de Sylva; contra quos per D. Lancetta *sub 1. Octobr. ejusdem anni* fuit mandatum relaxatum.

Intèr expensas *mortuas* computantur, tum honoraria exhibita Advocatis, & Procuratoribus respectivè pro Scripturis elucubratis, & Informationibus in Causa factis: tum stipendia reddita, & soluta Amanuensibus pro exemplatione Scripturarum, aut Typographis pro earundem impressione. At non indè appellantur *mortuæ*, quasi, numerata pecunia non sit in effectu soluta, vel iisdem Ministris solvi non debeat, sed hoc titulo, quòd de ipsis in Actis non constet. Circa quas in praxi procedendum est juxta sensum Rotæ *ubi supra*.

Formula Litterarum patentum pro instituendo, deputando, & nominando

Postulatore Causæ Beatificationis, vel Canonizationis.

36. Fr. N. Minister Generalis totius Ord. Minor. &c. dilecto nobis in Christo P. Fr. &c.

„ Cùm ad introducendam (vel
„ prosequendam) causam Beatificationis

„ nis Ven. Servi Dei Fr. N. de N. (vel
 „ sollicitandam , vel continuandam
 „ illam Canonizationis B.N.de N.)apud
 „ Sanctissimum D.Nostrum Papam &c.
 „ opus sit unum Fratrem nostri Ordinis
 „ instituere , & deputare Postulatorem ,
 „ seu Procuratorem , qui nostræ Reli-
 „ gionis nomine in Romana Curia di-
 „ ctam Causam peragat , tractet , & pro-
 „ curet, tenore præsentium Te, de cujus
 „ Zelo virtute, dexteritate , & prudentia
 „ plurimum in Domino confidimus, in
 „ Procuratorem, seu Postulatorem dicte
 „ Causæ, cum potestate subdelegandi,
 „ instituimus , nominamus , & deputa-
 „ mus ad effectum , ut in dicta Causa ea
 „ omnia pertractes, agas , & perficias ,
 „ quæ ad felicem exitum cognoveris
 „ expedire , & opportuna judicaveris ;
 „ ac pro illa expedienda coram Sanctis-
 „ simo Domino Nostro N. Pontifici
 „ Maximo , & Sac. Rituum Congrega-
 „ tione , ac quibusvis aliis personis ne-
 „ cessariis compareas ; & quascumque
 „ super præfato negotio Litteras Apo-
 „ stolicas impetres , ac expedias ; simul-
 „ que de sumptibus necessario faciendis
 „ Syndicum Apostolicum Causæ in-
 „ struas,

„ fruas, à quo, vel ejus Substituto dum-
 „ taxat fiant. Et ad præmissa omnia, &
 „ singula, quæ circa eam erunt necessa-
 „ ria, & utilia, etiam si de jure, vel alias
 „ exprimenda forent, plenariam, & libe-
 „ ram facultatem, quo melius de jure
 „ possumus, per præsentem tibi concedi-
 „ mus: & Socium assignamus, ut expe-
 „ ditiùs munus commissum implere
 „ valeas; ac ad majorem redundantiam,
 „ & cautelam, annullamus, cassamus,
 „ & revocamus alias quascumque Lit-
 „ teras, quas usque modo pro hoc ipso
 „ negotio dederimus, Te solum in,
 „ dictum Munus Postulatoris, seu Pro-
 „ curatoris ad præmissa pertractanda,
 „ nominantes, & deputantes. In quorum
 „ fidem hæc manu nostra subscripsimus,
 „ & majori officii nostri sigillo commu-
 „ niri jussimus. Vale. Dat. die
 „ an.

37. Advertendum est I. Quòd hu-
 jusmodi Litteras concedere *per se* sit
 Ministri Generalis, ad quem spectat dis-
 ponere de rebus, quæ integrum Ordi-
 nem, & non hanc, vel illam tantum
 Familiam respiciunt. Causæ verò Beati-
 ficationum, & Canonizationum totum
 Ordi-

Ordinem concernunt; *per accidens* verò, ac ex præsumpta voluntate Generalis potest eas concedere, etiam Commissarius Generalis, in casu nimirum, quòd Minister sit absens à Curia: ne negotium, damnum patiatur, & ex defectu Postulatoris Causæ nequeant pertractari.

38. II. Quòd, dùm Minister Generalis agit in Regionibus remotis à Curia, in qua dictæ Causæ pertractantur, expedit, ut in Litteris inseratur clausula sub his terminis: *Ulterius tibi committimus, & potestatem impartimur, ut, casu aliquo cessante à suo ministerio Syndico per nos nominato, possis alium cum iisdem facultatibus nominare usque dum, Nos per te certiorati, alium nominemus; ne interea Causa in defectum illius, qui sumptus ex eleemosynis faciat, in suspenso remaneat. In quorum fidem, &c.*

39. III. Gravitas negotii exposcit, ut non quicumque reputetur aptus, & assumatur ad officium Postulatoris, se deputandus debet esse sufficientis litteraturæ, & doctrinæ, ut capax sit instructionis necessariæ ad munus congruenti modo implendum. Expedit enim, ut instruatur de meritis Causæ de essentia, & qualitate Virtutum, de natura miraculi, &c. ut
sciat

sciat rationem reddere, & difficultatibus respondere; vel, adminus possit Advocatis plura suggerere ad satisfaciendum, objectis, quæ inter informandum audiuntur, & celerem merentur solutionem; vel, aliàs à Consultoribus excitantur, ad quæ dissolvenda est sæpe necessarium, ut versentur opera Patrum, scripta Doctorum, & antiquitatis monumenta; quæ sunt extrà spheram activitatis rudis ingenii, ac vires superant indocti.

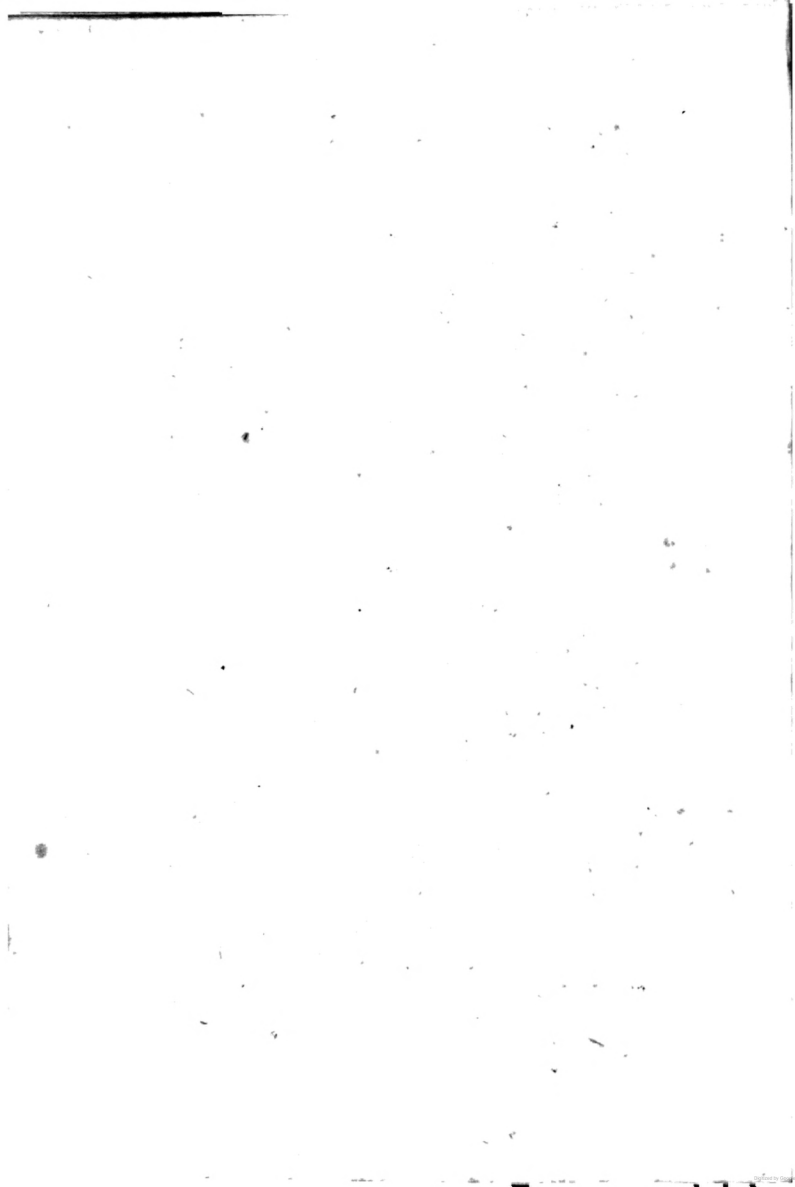
Sciendumque in provisione Postulatoris in studiis exercitati, radicari remedium, parcendi sumptibus: maximè, dum agitur de præsentatione, vel distributione Memorialium concernentium, vel propositionem Causæ, vel reassumptionem Scripturarum, aut postulationem Cardinalis Ponentis à S. Sede: cùm facili negotio à viro erudito hæc fieri possint, quin opus sit implorare subsidium à Patrono Causæ; qui gratis suas operas exhibere minimè tenetur. & ubi exhibet, sunt stipe compensandæ.

Expedit pariter, ut Postulatori Socius assignetur, non ad alia distractus. In casu enim concurrit causa illa necessaria, quæ à Clemente VIII. in decretis de

de reformatione Regularium exigitur ,
ut à Generali Socius alicui permittatur :
prout cuilibet potest esse perspectum ,
quin alteriori lecturâ fatigetur .

Quæ omnia , & singula sub censura
sint dicta . Eaque sincerè , & ex animo
submitto infallibili iudicio Romanæ Ca-
thedræ ; & , si opus sit , retractanda retra-
cto, sequens sententiam D. Bernardi epist.
174. *Quæ autem dixi , absque præiudicio sanè
dicta sint , sanius sapientis ; Romanæ Ecclesiæ
præsertim auctoritati , atque examini totum
hoc , sicut & cætera , quæ huiusmodi sunt ,
universa reservo ; ipsius , si quid aliter sapio ,
paratus iudicio emendare . Ut quicumque ista
lecturi sunt (ut utar phrasi Augustini in
Prologum ad libros Retractionum) non me
imitentur errantem , sed in melius proficien-
tem . Deo Grâtiâs semper : Amen .*

INDEX RERUM.

A primo numero ad marginalem, à secundo ad paginam manuduceris.

Administratio.

B Onorum est à Superiore committenda Officialibus Conventus. 5. [pag.6.](#)
Est jus administrandi res non alienando substantiam. 4. p.5.
Fratres Minores nequeunt administrare bona cujuscumque sine. [47. p.210.](#)
Vide *v. Moniales.*

Alienatio.

Ad alienandas res Fratribus modo licito relictas non est opus beneplacito Apostolico, [7. vers. neque p.46. & 8. 392.](#)
Oppignoratio species alienationis. 29. p. [92.](#)
Non possunt Fr. Min. alienare ornamenta pro divino cultu. [20. p.122.](#)
Neque res pretiosas. [9. p.393.](#)
Nec Capellas, & Sepulturas. [64. p. 320. & 20. p.429.](#)

Mm

Ami-

I N D E X

Amicus spirituales .

Differt à persona interposita . 10. [p.216.](#)
 Fratres iter agentes per loca aliqua possunt
 secum ducere Amicum [spiritualem.6.p.248.](#)
 Ad Amicum spirituale non debet auctorita-
 tivè recurri . [8. p.249.](#)
 Quinàm possint recurrere ? [11. p.252.](#)
 Vide v. *Recurfus* .

Aromataria .

Fratres Minores retinent Aromatarias ad pro-
 prios usus . [67. p.322.](#)
 Non possunt per se ipsos res illarum vendere .
[88. p.343.](#)
 Cautela, ut possit Syndicus illas vendere .
[89. p. 345.](#)
 Nequeunt in Aromatariis retinere capsulas
 pro eleemosynis . [91. p.347.](#)

Beatificatio , & Canonizatio .

In Causis Beatificationum , & Canonizatio-
 num expensæ necessariæ sunt . [1. p.482.](#)
 Honoraria debita, regulanda à taxa Innocen-
 tiana . [3. p.484.](#)
 Sumptus pro impressione Scripturarum præfi-
 niti . [4. ibi.](#)
 Pro hujusmodi Causis Fratres licitè recurrunt
 ad

R E R U M .

- ad Amicos spirituales . [5. p.486.](#)
Hæretici mordent Beatificationes , & Canonizationes . [7. p.487.](#)
Pecuniæ deputatæ pro una Causa, non debent alteri applicari, nisi de consensu Papæ . [16. p. 428.](#)
Debent investiri in locis Montium. [4. p.500.](#)
Ex illis non emuntur census . [5. ibi.](#)
Neque pro summa gravi deponuntur in ædibus Montis Pietatis . [12. p.504.](#)
Neque creantur cambia. [13. p.505.](#)
Residuum pecuniæ, causâ absolutâ, de licentia Papæ aliis usibus deputatur . [19. p.508.](#)
Causæ Canonizationum sunt finibiles . [23. p.528.](#)
Sunt de gravioribus Ecclesiæ . [1. p.482.](#)
Exigua pecuniarum summa non investitur in locis Montium . [25. p.429.](#)
Pecuniæ manuales depositantur in Montibus Pietatis . *v. Verumtamen. ibi.*
Eleemosynæ unius Causæ non stant pro cautione de restituendo , &c. [28. p.532.](#)
Nec compensant creditum Syndici. [32. p. 534](#)
Credita , & debita Causarum non confunduntur . [33. p.535.](#)

Bona temporalia .

- Nequeunt haberi à Fratribus Minoribus, cum onere Missarum . [13. p.51.](#)
Nec finè illo . [16. p.55.](#)

I N D E X

Non possunt Fratres habere usus possessio-
num . 5. p.43.

In Terris Infidelium possunt habere stabilia
v. Verum . p.106.

Nequeunt Fratres habere vineas . 14. p.52.

Non omnia bona Apostatarum debentur Con-
ventibus . 14. p.252.

Bona mariti , sunt tacitè hypothecata uxori .
12. p.521.

Et illa Tutoris pro securitate rerum pupillo-
rum . 14. p.470.

Et illa Syndicorum pro securitate eleemosy-
narum . 16. p.471. & 7. p.518.

Uxor propter tacitam hypothecam in bona
mariti anteponitur Creditoribus . 16. p.523.

Bursarius .

In rigore dicitur , qui bursam gerit . 1. p.243.

Eo nequeunt Fratres in itinere uti . *ibi* .

Sæpè confunditur cum Amico spirituali . 2.
p.244.

Requisita , ut sub isto quoque genere usus
illius Fratribus liceat . 3. p.245.

Calceamentum .

Nomine calceamenti venit , quod operit pe-
dem . 4. p.111.

R E R U M .

Capitulum .

In Generali , vel Provinciali disponendum ,
quæ res sint viles , & parum valentes , &c.
10. v. *Licet*. p.81.

Ad Capitulum Generale quinàm accedant ?
4. p.245.

Euntes ad Capitulum Generale pro expensis
providendi . 12. p.251.

Sumptus in itinere faciendi sunt per Substitu-
tum à Syndico . 7. p.423.

Capuccini .

Nequeunt bona immobilia retinere . 1. p.40.

Recipiunt à locis charitativa subsidia . 11.
p.104.

Sunt capaces Legati pro divino cultu . 31. pa-
gina 294.

Cautela .

Cautelæ servandæ , ut licitè congregetur
oleum, vinum, & granum . 5. p.97.

Et in usu deferendi bireta . 14. p.118.

Cautela in itinere à Fratribus servanda . 10.
p.250.

I N D E X

Concionator .

Non prædicat , Episcopo contradicente . [40.](#)

[p.166.](#)

Potest institui à Provinciali cum Definitorio,
&c. *ibi.*

Voluntariè prædicans tenetur jejunare . [27.](#)

[p.158.](#)

Bis in anno commendat necessitates Terræ-
Sanctæ . [27.](#) [p.198.](#)

Circa eleemosynas servat disposita ab Innoc.
XI. 30. [p.199.](#)

Constitutiones , & Decreta .

Decretum Congreg. Concil. circa Legata pro
ornatu , & pitantia Fratribus relicta . [83.](#)

[p.339.](#)

Decreta eximentia Syndicos à jurisdictione
ordinaria . [7.](#) [p.446.](#)

Constitutio privilegians Syndicos Frat. Min.
& S. Claræ, &c. [1.](#) [p.443.](#)

Declaratio Constitutionis de largitione mu-
nerum , [18.](#) [p.83.](#)

Decreta à Papa approbata habent vim Legis
universalis . [4.](#) [p.265.](#) & [7.](#) [p.354.](#)

Decreta S. C. Urbanæ quoad Legata , quæ
unica solutione implentur . [4.](#) [p.267.](#)

Et circa Legata facta Sacristiæ, &c. [8.](#) [p.270.](#)

Decreta Sac. Congr. Urbanæ pro puritate
ser-

R E R U M.

- servanda in Religione Frat.Min. 53. p.312.
Decretum Congr. Rev. Fabricæ super Legatis
Fratrum Min. 71. p.324.
Constitutio Clementis X. super Legatis in
Turritana . 76. p.329.
Decretum in una Lucana pro Legatis factis
Fatribus . 59. p.335.
Alterum Congreg. Fabricæ super eodem . 80.
p.336.
Decreta Congreg. Urbanæ super capacitate
Fr. Min. ad Legata . v. *Ad primum* p. 268.
& n.9.p.272. & n.12. p.276.& n.26. p.290.

Contractus .

- Ex contractu Legati duplex oritur obligatio .
47.p.307.
Contractus Syndicus stipulat non nomine
Fratrum . 26.p.440.
Emptionis, & venditionis non fit sine pecu-
nia . 25. p.88.
Contractus mutui juridici à Fr. Minor. non
celebratur . 25. p.91.
Fratr. Min. non possunt pacisci pactione civili
de mercede sui laboris . 8. p.101.

Conventus .

- Fundari non debent , nisi possint ex mendita-
to Religiosi sustentari. 11. p.104.
A Communitatibus locorum possunt in elec-
mosy-

I N D E X

mosynam recipi annuæ præstationes *vers.*

Sac. Congr. [p.105.](#)

Fr. Min. non sunt possessores amplorum Con-
ventuum . 20. [p.122.](#)

Inquisitio facienda in visitatione Conven-
tuum. [§6. p.240.](#)

Dominium .

Duplex, jurisdictionis, & proprietatis . [3. p.4.](#)

Dominium propriè est facultas disponendi de
aliqua re . [6. p. 240.](#)

Dominium in rebus usu consumptibilibus ab
usu distinctum . 10. [p.34.](#)

Dominium rerum Fratr. Min. apud Dantes ,
vel Pontifices . [11. ibi.](#)

Qualitas hereditaria trahit in hæredem domi-
nium . [4. p.60.](#)

Nequeunt Frat. concedere dominium Capellæ
vel Sepulturæ . [64. p.320.](#)

Nullus Religiosus potest in particulari habere
dominium . [1. p.19.](#)

Ecclesia . Sacristia .

Fratrum Minorum non potest institui hæres .
[8. p.64.](#)

In Ecclesiis Fr. Min. non fiunt collectæ pecu-
niarum . [28. p.199.](#)

Prohibentur in illis cippi , & trunci ad elec-
mosynas reponendas . [38. p.204.](#)

Valet

R E R U M .

Valet legatum pro Sacrificia. 9. p.272. .

Electio .

Debet esse personarum habilium publico bono . 54. p.237.

Non potest eligi Superior in Ordine Minor. qui vitam communem non sequatur . *ibi.*

Nec , qui visus sit contrectare pecunias , nisi sit emendatus . *ibi.*

Electiones alter factæ sunt irritandæ . *ibi.*

Eleemosyna .

Quando dicatur cessare . 32. p.228.

Non debet esse indifferens ad necessitates , & non necessitates . 35. p.230. .

Eleemosyna pro uno Conventu data alteri non applicatur , nisi de licentia Provincialis . 58. p.241.

Fratres recipiunt per viam eleemosynæ præstationes Legatorum . 19. pag. 280. & 40. p.301.

Rogant humiliter pro eleemosyna accipienda à gravatis à Testatoribus . 41. p.304.

Quæ dicenda in fraudem paupertatis . v. *Ditum.* p.496.

Episcopus .

Fratres Minores promoti ad Episcopatum ,
ne-

I N D E X

nequeunt secum transferre res suis usibus
datas . 23. p. 432.

Ex officio est Episcopus executor ultimarum
voluntatum . 13. p. 359.

Epistola .

S. Congr. Boni-Regiminis circa subsidia cha-
ritativa præstanda à Locis Fr. Min. Capuc-
cinis , & de Observantia . 11. p. 105. n. 35 .
p. 299.

Alia S. Congr. Rev. Fabricæ super capacitate
Fratrum ad præstationes Legatorum reci-
piendas . 16. p. 279. & n. 81. p. 338.

Alia ejusdem pro capacitate Fratrum ad reci-
pienda bona ad effectum augendi hortum .
82. p. 339.

Expensæ .

Aliæ vivæ , aliæ mortuæ . 35. p. 537.

Pro quotidianis sumptibus Causarum Cano-
nizationum pecuniæ debent esse manuales .
25. p. 529.

Inter expensas mortuas computantur hono-
raria exhibita Advocatis , &c. *vers. Inter* .
p. 538.

Formula .

Qua solet peculium comedi . 9. p. 9.

Et ad

R E R U M .

- Et ad calculum reducendi eleemosynas , &
expensas à Syndico factas . 18. p.194.
Formula recursus ad Daitem pecuniam . 8.
p.215.
Et ad Depositarium . 9. p.216.
Et qua Fratres debeant se expropriare . 18. ad
22. p.254.
Et protestationis præmittenda à Fratribus oc-
casionem Legatorum . 4. p.265.
Et litterarum patentum pro Syndico Con-
ventus . 24. p.433.
Et pro Syndico Causarum Beatificationum ,
&c. 25. p.436.
Et quitantiæ faciendæ à Syndico . 26. p.439.
Et attestationis Fratrum de receptis pecu-
niis à Syndico . 27. p.440.
Et pro cursu pro Causis Beatificationum ,
&c. 18. p.495.
Et pro nominando Postulatore Causarum
Beatificationum , &c. 36. p.538.

Fratres Minores .

- Eorum paupertas est altissima . 1. p. 19.
Non sunt incapaces juris spiritualis . 4. p. 21.
Non possunt , invitis incolis , loca obtinere .
8. p.23.
Si unus in Mundo tantum existeret , non esset
dominus rerum . 12. p.25.
Fratres Minores res destruunt, quibus utuntur,
de licentia Dantium , vel Papæ . 6. p.31.
Non

I N D E X

Non recipiunt res , nisi ad simplicem usum facti . [8. p.33.](#)

Destruentes panem non sunt hujus domini .
[9. p.34.](#)

Nequeunt in judicio res defendere . [11. p.36.](#)

Nec habere possessiones . [1. p.40.](#)

Nec annuos redditus . [2. p.41.](#)

Nec domum ad locandum , &c. [3. ibi.](#)

Non possunt nutrire oves , boves , &c. ad vendendum . [15. p.54.](#)

Nec succedere ab intestato . [16. p.55.](#)

Neque institui hæredes . [2. p.57.](#)

Neque succedere in minima portione hæreditatis . [5. p.60.](#)

Nec contractus civiles celebrare . [1. p.70.](#)

Neque emere in rigore . [2. ibi.](#)

Nec in rigore vendere . [7. p.73.](#)

Nec transferre dominium, Sepulturæ , &c. [14. p.77.](#)

Nequeunt mutuum juridicum contrahere .
[25. p.91.](#)

Neque res Conventus oppignorare . [29. p.92.](#)

Neque fidejubere . [31. p.93.](#)

Nequeunt regere Scholas sæcularium. [33. p.93.](#)

Triplici modo possunt vitæ necessaria habere .
[4. p.97.](#)

Non debent vivere ex redditibus . [15. p.119.](#)

Nec uti paramentis nimis pretiosis. [19. p.121.](#)

Possunt in pretium laboris aliqua dare . [20. p.134.](#)

Nequeunt esse Compadres . [5. p.141.](#)

Bigan-

R E R U M .

Bigantes peccant contra præceptum de non
equitando . 7. p.145.

Sæpè Fr. Min. recipit licitè litteras cambiales
12. p.191.

Nequit habere pecunias apud Syndicum. 45.
p.208.

Nec consentire in depositum pro se fructum .
46. p.210.

Status Fr. Min. est pauperum , & humilium .
14. p.218.

Fratres tenentur scire, quæ Regula præscribit.
44. p.234.

Fatribus non est concedenda generalis facul-
tas recurrendi ad Amicos spirituales . 53.
p.237.

Nequeunt nec per Syndicum exigere , ut sibi
debitas, præstationes Legatorum pro Missis
celebratis . 13. p.278.

Præstationes Legatorum recipiunt in eleemo-
synam . 36. p.298.

Frater Minor privatus non est capax Legati
annui . 50. p.309.

Recipiunt ex gratia relicta à Testatoribus. 60.
v.Similitè . p.317.

Non possunt extinguere capitalia Legatorum .
3. & sequen. p.351.

Nequeunt sub pœna excommunicationis Le-
gata exigere , &c. 75. p.328.

Nequeunt se componere cum hæredibus . 9.
p.356.

Recipiunt res , quarum usus facti eis non re-
pugnat . 6. p.391. Ne-

I N D E X

- Nequeunt concedere mandatum Procuratori
ad lites . 19. p.400.
- Neque facere juridicas quietantias . 24. p.431.
- Quo casu possint recipere litteras cambiales .
12. p.191.
- Fratres sunt incapaces ad expressam hypothe-
cam imponendam . 8. p.518.
- Habent extra iudicium actionem . 8. p.465.
- Connumerantur inter miserabiles personas .
12. p.468.
- Nequeunt in iudicio agere . 4. p.464.
- Possunt extrajudicialiter instructiones dare .
5. *ibi*.

Guardianus .

- De licentia Generalis, vel Provincialis com-
mutat res sui Conventus . v. *Tertiò*. p.90.
- Eriam Guardianus potest concedere licentiam
pro tertia Tunica . 10. p.115.
- Potest in aliquibus præcepti Regulæ dispen-
sare . 58. p.178.
- Tenetur providere necessitatibus Fratrum . 50.
p.236.
- Nomen Custodis comprehendit Guardianos .
51. *ibi*.
- Guardianus non potest applicare eleemosy-
nam alteri Conventui . 58. p.241.
- Sinè commissione nequit Syndicum nomina-
re . 3. p.419.
- Debet de quamplurimis Syndicum instruere .
11. p.425.

R E R U M .

Habitus , & Tunica .

- Judicium vilitatis habitus commissum Superioribus . *v. Ex eodem . p. 112. & 7. p. 113.*
Vilitas attenditur in pretio, & colore. *5. p. 112.*
Repeccationes habituum non debent esse monstruosæ . *6. p. 113.*
Fratres nequeunt inusitados habitus assumere. *ibi.*
Tertia tunica sinè licentia , & necessitate interdicta . *8. p. 114.*
Concessio Julii II. de usu tertiæ Tunicæ revocata . *v. Contra . p. 115*

Hæreditas .

- Dicitur ab hero . *1. p. 56.*
Fratres Minores nequeunt institui hæredes . *2. p. 57.*
Hæres succedit in universum jus defuncti . *5. p. 60.*

Hortus . Ager .

- Fr. Minores licitè retinent hortos . *14. p. 52.*
Non ad vendendum hortualitia . *ibi.*
Nec Conventui non unitos *v. Sic eis' . p. 53.*
Neque habent agros ad locandum , &c. *10. pag. 66.*

I N D E X

Hospitium.

In simplici non potest esse Ecclesia, &c. **23.**

p.457.

Aliud accedit ad naturam Conventus. **14.**

p.458.

Simplex non habet Syndicum privilegiatum.

25. *ibi.*

Hypotheca. Creditores.

Tacita fit à lege. 14. **p.470.**

Relinquit actionem adversus hæredes debitoris. 15. **p.471.**

Creditores alii hypothecarii expressi. 11.

p.521.

Alii habentes privilegium tacitæ hypothecæ.

12. *ibi.*

Creditores chirographarii cedunt posterioribus hypothecariis. **40. p.520.**

Creditores personales puri, & privilegiati. 15.

p.522.

Jejunium.

Fr. Min. tenentur jejunare in die Natalis Domini, si occurrat in Feria sexta. 22. **p.154.**

Et in Feriis sextis occurrentibus in tempore

Benedictæ. **25. p.155.**

Fratres tenentur jejunare, etiam anno **21.** non-
dum

R E R U M .

dum expleto . v. R. *Affirmativè* . [p.156.](#)

Et in jejuniis abstinere ab ovis , & lacticiis
[28. ad 35. p.158.](#)

Etiam in Dominicis Adventus . [36. p.164.](#)

Ignorantia .

Non datur ignorantia invincibilis super ob-
servantia Regulæ . v. *Nec potest* . [p.117.](#)

Judex .

Judex executor Legatorum dicitur pater pau-
perum . [7. p.269.](#)

Sententia Judicis quando requiratur ad pœ-
nam incurrendam . [32. p.200.](#) & v. *Quari* .
[p.286.](#)

Potest Judex aliis præstationes applicare , si
Fratres non indigeant . [42. p.304.](#)

Judex non Conservator procedens contra
Syndicos Fratrum , & Monialium excom-
municatur . [4. p.445.](#)

Judex pronunciat super expensis factis pro
affecutione crediti . [35. p.537.](#)

Jus .

Ubi jus resistit, illicitum vitiat licitum. [7. v.](#)
Hoc . [p.63.](#)

Fr. Min. habent jus naturæ ad res necessarias
pro vita conservanda . [3. p.20.](#)

Nn

Et

I N D E X

- Et jus petendi eleemosynas . 6. p.23.
Implorare officium Judicis non supponit in
Actore jus . 7. p.269.
Obligatio cameralis non lædit jus alterius .
19. p.525.
Religiosus est capax juris spiritualis . 2. p.3.

Labor .

- Fratr. Minoribus non est præceptum, ut in ma-
nuali labore se occupent . 7. p.100.
Opera à Fratribus facta , sunt sub dominio
Papæ . 9. p.102.
Nequeunt Fratres laborare finè commissio-
ne Superiorum . v. *Monendi* . p.103.

Lanificium .

- Licetè retinetur pro usu Fratrum . 15. p.79.
Cautela , ut à Syndico possit vendi pannus
extrà Ordinem . v. *An verò . ibi*

Legata .

- Ager Legatus pro necessitatibus Fr. Minor.
vendi potest per Syndicum . 7. v. *Sic verò* .
p.46.
Legatum factum finè expresseione modi liciti,
sub modo licito factum præsumitur . 8. p.47.
Valet Legatum factum in concreto pro infir-
maria . 9. p.48. & 24. p.285.

Legat.

R E R U M.

Legatum relictum Ecclesiæ Fratr. Minor. est nullum. 8. *v. A qua* p.65.

Sors principalis Legatorum non debet esse apud Fratres. 1. p.261.

Sed apud alios. 2. p.262.

Incapacitas ad Legata, absoluta, & respectiva. 3. p.263.

Fratrum capacitas ad Legata unica solutione implenda. 5. p.267.

Valet Legatum pro fabrica Conventus, &c. 9. p.272.

Proprietas Legatorum non debet esse apud Fratres. *v. Alterum* . p. 273.

Legata pro Missis Fratribus directè facta ipsi non recipiunt. 12. p.276.

Fratres sunt incapaces Legatorum annuorum sinè onere. 26. p.290.

Executio piorum Legatorum est mixti fori. 44. p.306.

Non valet Legatum factum Religioso particulari, hac lege, ut non acquiratur Monasterio. 52. p.311.

Valet Legatum de conferendo Fratribus vestiarium, &c. *v. Similiter* . p.317.

Legata non possunt extinguì. 72. p.325.

Legata facta in persona Syndici caducantur. 12. p.371.

Legata Fratribus Minoribus directè relictà, vel Fabricæ, vel aliis debita. 16. p.375.

Legatum factum Ecclesiæ Fratrum censetur directè factum ipsi Fratribus. 19. p.378.

I N D E X

Legatum pium semper est adimplendum . 20.
p.379.

Loca Montium .

Sunt Montes pecuniarum . 1. p.498.

Duplicis sunt generis . 2. p.499.

Pecuniæ pro Causis Beatificationum , &c. investuntur in locis Montium . 3. *ibi.*

Loca Montium sunt assecurata auctoritate Principis . 8. p.502.

Minister Generalis ; & Provincialis .

De quorum consilio Syndicus res commutat extrâ Ordinem . 23. p.87.

Generalis commutare potest data uni Provinciæ . 26. p.89.

Provincialis data uni Conventui alteri potest applicare . v. *Secundò . ibi.*

Fratres sine licentia Generalis , vel Provincialis nequeunt res commutare . 26. v. *Ca-
veant .* p.90.

Missæ .

Legata cum onere Missarum non caducantur .
11. p.67.

Fr. Mini. nequeunt retinere capsulas pro Missis
cele-

R E R U M.

- celebrandis. 38. p.204. & 68. p.322.
Per Syndicum recipiunt eleemosynas pro Missis. 39. p.205.
Missæ celebrari debent in Ecclesia à Testatore electa. 22. p.282.
Cum Fratres non egent, possunt Missæ per alios celebrari. v. *Quod*. p.283.
Sacerdotes in Ecclesia Fratrum celebrantes pro satisfactione Legatorum tenentur ad expensas pro luminibus, &c. *ver. Verum*. p.284.
Syndicus exhibet preces S.C. C. pro reductione Missarum. 20. p.401.

Moniales . Monasterium .

- Nequeunt habere redditus. 15. & 16. p.15.
Nec retinere sub clave pecunias. 17. p.141.
Appellatione Monasterii veniunt Claustrum, &c. 4. p.141.
Fratres Minores non possunt administrare bona Monasteriorum Monialium. 47. p.210. & 22. p.456.
Ipsarum Syndici, vel Procuratores conveniuntur coram Judice Conservatore. 3. pagina 444.
Procurator. Monialium ab illis eligitur. 21. p.455.

I N D E X

Mons Pietatis .

Lucæ erigitur à B. Bernardino Feltrensi . 9.
p.489.

Dominium pecuniarum depositatæ in Monti-
bus Pietatis , non est apud Montes . 12.
p.504.

Munera , dona .

Fr. Minores nequeunt donare . 16. p.80.

Cum licentia possunt extra Ordinem dare pa-
rùm valentia , &c. v. *Licet* , p.81.

Recipientes dona à Regularibus non absol-
vuntur , nisi facta restitutione . v. *Munera* .
p. 84.

Necessitas .

Necessitas spiritualis respicit , etiam Causas
Canonizationum . 10. p.490.

Necessitas futura non satis ad recursum . 29.
p.227.

Ad equitandum debet esse manifesta . 19. pa-
gina 151.

Debet à Superiori approbari . v. *Adverten-
dum* . p. 152.

Necessitas , & licentia Superioris debet adesse
pro usu licito tertiæ tunicæ , vel stamineo-
rum . 8. p.114.

Neces-

R E R U M .

- Necessitas excusans ab jejuniis . 26. p. 157.
 Necessitates aliæ comprehenduntur sub illis
 infirmorum , & de Fratribus induendis . 1.
 p. 213. & 12. p. 491.
 Necessitas pro recurſu debet eſſe proportio-
 nata ſtatui Fratrum . v. *Quapropter*. p. 219.
 Necessitas non eſt conſideranda aſperè . 15.
ibi.
 Necessitas perſonalis , & communis . 17.
 p. 220.
 Fratres poſſunt neceſſitati ſatisfacere , *ſtriſtè* ,
 & *accommodè* . 20. p. 222.
 Judicium neceſſitatis eſt Superiorum . 15.
 p. 219. & 22. p. 223.
 Necessitas imminens de proximo apparet .
 28. p. 227.

Novitius .

- Novitiis non concedendæ lanceæ particulæ .
 12. p. 116.
 Novitios poſſunt recipere Vicarii Provincia-
 les . 41. p. 167.
 Non omnes ad Ordinem ſunt recipiendi . 42.
ibi.
 Obſervanda ſunt in receptione Novitiorum
 diſpoſita ab Innoc. X. 43. p. 168.
 Solus Provincialis non poteſt ad Ordinem re-
 cipere . 46. p. 169.
 Provincialis non ſuffragatur ſuper habilitate
 Novitii exiſtentis in Conventu Novitiatus .
 47. p. 170.

I N D E X

Nec habet decisivum . [49. p.172.](#)

Definitoribus præsentibus alii non subrogantur . 50. [p.172.](#)

Officium Divinum .

Laici tenentur recitare Officium Orationum
Dominicalium . [38. p.165.](#)

Satisfaciunt alternatim dicendo . [39. p. 166.](#)

Observantes , Reformati .

Recipiunt à locis subsidium charitativum pro
pitantia , & vestimentis . v. *Item* . [p.106.](#)

Sunt capaces Legatorum , quæ unica solutione præstantur . v. *Ad L.* [p.268.](#)

Et Legati facti pro Sacristia , &c. [9. p.272.](#)

Et Legati facti pro Divino cultu . [29. p.293.](#)

Et pro pitantia . [36. p.298.](#) & [37. p.299.](#)

Et pro vestiario. 38. & [39. ibi.](#)

Reformati in alienatione rerum pretiosarum
egent beneplacito Apostolico . 10. p. [393.](#)

Vide v. *Fr. Min. & Legata .*

Paramenta , Divinus cultus , & ornamenta .

Paramenta Fratrum Minor. non debent esse
nimis pretiosa . [19. p.121.](#)

Valeat Legatum factum pro divino cultu in
Eccle-

R E R U M .

Ecclesiis Fratrum . 29. p.293.
Et pro ornamento Ecclesiæ Fratr.59. p.335.
Opus respiciens divinum cultum est privile-
giatum . 14. p.359.

Paupertas , Mendicitas .

Religiosa excludit dominium rerum . 2. p.3.
Item , possessionem , administrationem , &c.

4. p.5.

Paupertas alta , altior , & altissima . 1. p.19.
Eandem profitentur Observantes, Reformati,
& Capuccini . 2. p.20.

Paupertas Religiosorum est distincta ab illa
mendicorum hujusmodi . 2. p.20.

Illa Fr. Minorum nihil habet in communi. 10.
p.24.

Pauper est , qui nihil juris in re , vel ad rem
habet . 2. p.110.

Incerta mendicitas petit , ut nihil certi habeat-
tur . 3. p.364.

Peculium , Pecunia . Denarii .

Peculium unde dictum . 7. p.8.

Pecunia instituta est pro pretio rerum . 10.
p.75.

Fr. Min. usus pecuniæ interdictus . 25. p.38.

Appellatione denarii venit moneta . 1. p.125.

Moneta est metallum auctoritate Principis si-
gnatum . 3. p.126.

Monetæ

I N D E X

- Monetæ designatæ in coiro non erant monetæ
formaliter . 5. *ibi* .
- Forma monetæ stat in sigillo , & imagine
Principis . 6. p. 127.
- Pecunia à pecore dicta . 7. p. 128.
- Uſus pecuniæ triplex . 8. *ibi* .
- Pecunia non eſt , quidquid poteſt numeraro
nummo æſtimari . 9. p. 129.
- Pecunia , & denarii recipiuntur . 8. p. 129.
v. Varias . & 37. p. 204.
- Præceptum de non recipiendis pecuniis eſt ca-
pitale in Religione S. Franciſci . 1. p. 185.
- Recipit denarios per ſe , qui recipit in propria
perſona . 2. p. 186.
- Recipit per interpoſitam perſonam , qui alium
conſtituit , ut denarios recipiat . 3. *ibi* .
- Eſt Fratribus prohibita civilis contrectatio pec-
uniæ . 4. p. 187.
- Non verò purè naturalis . 7. p. 189.
- Nec ſolum materialis . 11. p. 190.
- Neque ut eſt res proximi . 9. p. 189.
- Non poſſunt Fratres præcipere , quòd pecu-
nia expendatur , &c. 14. p. 192.
- In locis Infidelium poſſunt pecunias recipe-
re . 42. 43. & 44. p. 206.
- Apud Syndicum nequeunt habere pecunias à
maſſa communi ſeparatas . 45. p. 208.
- Pecuniæ determinatæ ad unum uſum non
poſſunt in alios erogari . 3. p. 273. & 16.
p. 428.
- Pecuniæ neque apud Superiores Min. eſſe poſ-
ſunt . 66. p. 322.

R E R U M.

Titulus aliquid recipiendi ex pecuniis mutuò datis . 15. [p.507.](#)

Res adepta per pecuniam mutuata , manet tacitè hypothecata mutuanti . 12. [p.521.](#)

Pecuniæ existentes reddendæ sunt Domino .
[21. p.526.](#)

Pœna .

Pro Religiosis largientes munera . 20. [p.85.](#)

Lex pœnalis extenditur . [13. p.148.](#)

Etiam, dum lata est favore animæ . [14. p.148.](#)

Privatio actuum legitimorum . [31. p.200.](#)

Pœna imposita per clausulam *ipso facto*. [32. ibi.](#)

Et illa , *absque aliquo juris , aut facti* ministerio . v. *Ubi* . [p.288.](#)

Pœna inhabilitatis, & vocis incurritur absque declaratione . [32. p. 201.](#) & *ver. Quo verò* .
[p.288.](#)

Præceptum , Consilium .

Præcepta formalia Regulæ Fr. Min. [1. p.139.](#)

Et inhibitoria . [3. p.142.](#)

Et habentia vim præcepti . *ibi.*

Et æquipollentia . [5. p.143.](#)

Præceptum de non equitando comprehendit , etiam iter facere bigis , & quadrigis . [7. p.145.](#)

Non verò , si iter fiat in ratibus equis tractis .
[18. p.151.](#)

Fr. Mi-

I N D E X

- Fr. Min. non tenentur ad omnia consilia evangelica . [51. p. 173.](#)
Admittendus ad habitum instrui debet de
præceptis Regulæ . [52. p. 174.](#)
Ita de admittendo ad professionem . [52. ibi.](#)
Ad dispensandum in præceptis duo requiruntur . [57. p. 177.](#)
Et duo ad præcepta interpretanda . [60. p. 179.](#)
Minus præceptum cedit majori . [63. p. 181.](#)

Postulatores .

- Causarum Canonizationum non assistunt cum
Syndico in Curiis . [29. p. 532.](#)
Nec computus juridicos requirunt à Syndico .
[30. p. 533.](#)
Cum Syndico agunt pro expensis deprecative . [31. p. 534.](#)
Postulatores deputat Minister , & ex ejus voluntate Commissarius Generalis . [37. p. 540.](#)
Pro officio Postulatoris non quicumque est idoneus . [39. p. 541.](#)
Habilitas Postulatoris est in remedium parcendi sumptibus . *v. Sciendumque . ibi.*
Est ei assignandus locus . *v. Expedit . ibi.*

Privilegium .

- Habent Fr. Min. privilegium non solvendi gabellas . [5. p. 22.](#)
Et petendi eleemosynas . [6. p. 23.](#)

Ordo

R E R U M .

Ordo semper rejecit privilegia relaxativa puritatis Regule . 10. p.355.

Privilegia Syndicorum . 2. p.443.

Privilegia depositi regularis . 17. p.472.

Syndicis privilegia data in præmium laboris.
26. p.459.

Proprietas .

Peccari potest in simplici usu facti . 13. p.3.

Tacita licentia potest excusare . 19. 84.

Etiam proprietas usus est procul à Fr. Minor.
2. p.96.

Protestatio .

A Fr. Min. facienda occasione Legatorum .
10. p.49.

Protestatio Auctoris . v. *Quæ omnia* . p.543.

Quæstus . Quæstores .

Pecuniarum Fratribus prohibitus . 21. p.196.

Quæstores pecunias nequeunt petere . 36. pagina 203.

Res commodè mendicabilis per quæstuationem . 33. p.229.

Recurfus .

Pro necessitatibus veris recurritur per Fratr.
ad

I N D E X

- ad Amicos spirituales . 1. p.213.
 Recursus distinguitur à mendicatione . 8. pa-
 gina 214.
 Necessitas pro recurſu non debet eſſe extre-
 ma . 13. p.218.
 Nequit recurri pro rebus ſuperfluis , curioſis ,
 & pretioſis . 14. *ibi.*
 Potest recurri pro carnibus . 18. p.221.
 Et pro pertinentibus ad Divinum cultum . 24.
p.225.
 Ac pro libris ſcribendis . 28. p.227.
 Ac pro Eccleſiis conſtruendis . 23. p.225.
 Fratres poſſunt de licentia Superiorum recur-
 rere ad Amicos ſpirituales . 52. p. 237. &
 55. p.239.
 Licitè recurrunt ad Amicos ſpirituales pro
 ſumptibus in Cauſis Canonizationum . 5.
p.486.

Redditus .

- Formalis , & virtualis uterque prohibitus Fr.
 Min. 4. p.42.
 Redditus relevant mendicitatem Fratrum .
v. Propter . p.45.
 Fratres Minores nequeunt habere annuos red-
 ditus . 58. p.315.
 Neque in perſona Syndici . 55. p.314.

R E R U M .

Regula Fratrum Minorum .

Nullus Fratrum absolvitur ab ejusdem obligationibus . *v. Ponderandum . p.116.*

Vovens Regulam S. Francisci tenetur ad vestimenta , quæ præscribit . *v. Constat . p.117.*

Non datur ignorantia invincibilis super observantia Regulæ . *v. Nec potest . ibi .*

Non est contra Regulam uti galero . 13 . *p.118.*

Nec uti secundo capuccio , vulgò *capparuccia . v. Quod . ibi .*

Neque deferre bireta : sed ibi cautela . 14 . *ibi .*

Ex Regula Fr. Minores non arctantur ad penuriosos usus circa omnia . 16 . *p.120.*

In Regula Fr. Min. pro eodem stant denarii , & pecuniæ . 8 . *v. Varias . p.129. & 22 . p.135.*

Regula prohibet suspectum consortium . 29 . *p.139.*

Expositio litteralis Regulæ non prohibita . 15 . *p.150.*

Ordo semper rejicit privilegia relaxativa puritatis Regulæ . 10 . *p.357.*

Non repugnat Regulæ Fr.Min. quòd Syndicus recipiat pecunias . 24 . *p.404.*

Regula Fratrum non est inobservabilis . 13 . *p.491.*

Romanus Pontifex .

Habet dominium rerum , quibus utuntur Fr.
Min. 9 . *p.63.* Et

I N D E X

Et pecuniarum pro Fratribus oblatarum . 23.
p.402.

Cum quidquam statuit contra Concilium, intelligitur derogare dispositis à Concilio .
14. p.451.

Sedes Apostolica .

Dominium rerum Fr. Minor. est apud Sedem Apostolicam . 1. p.28.

Est adeunda à Fratribus, si locationi tradant domum, &c. 8. v. *Cæterum* . p.48.

In ipsam transit dominium pecuniæ oblatæ pro Causis Beatificationum, &c. 19. p.508.

Non potest ab ullo in obligationem adduci .
22. p.476.

Superior . Prælatus .

Tenetur Religiosis de necessariis providere .
6. p.8.

Non debet concedere subdito usum rerum indeterminatè . 14. p.38.

Tenetur curare, ut communitates pannorum erigantur . v. *Satagant* . p.119.

Superior potest dispensare in præceptis Regulæ, sed non in omnibus . 45. p.176.

Et interpretari præcepta . 58. p.178.

Superior nimis rigidus animas præcipitat. 66.
p.182.

Non potest pro se habere pecunias apud Syndicum . 45. p.208.

Ad

R E R U M .

Ad Prælatum pertinet iudicium de necessitatibus . 53. p.237.

Suspectum consortium .

Prohibetur in Regula Fr. Min. 2. p.139.

Complementum probationis est admonitio Prælati . 2. p.140.

Monitus non purgatur ex honestate fœminæ .
v. Quatenus . ibi.

Syndicus Apostolicus .

Non potest usum possessionum recipere , ut redditus Fratribus Minoribus tribuat . 6. p.44.

Vendit res Fratribus relictas . 8. p. 73. & 15. p.79.

Celebrat pacta cum laborantibus pro Fratribus Minoribus . 17. p.81.

Res commutat juxta consilium Generalis, vel Provincialis. 23. p.87. & 26. *v. Possesse.* p.90.

Ab ipso venduntur opera à Fratribus facta . 9. p.102.

Exigit in iudicio Legata pro Sacristia , &c. *v. Ad II.* p.273.

Potest Syndicus , tamquam unus de populo instare , ut voluntas Testatoris impleatur . 21. p.281.

Non potest habere redditus , ut Fratribus ministraret . 4. p.365.

I N D E X

Neque ut tertia persona . 6. & 7. p.368.

Neque esse administrator fructuum pro Frat-
tribus . 17. p.376.

Syndicus dictus Apostolicus duplici titulo .
1. p.383.

Ex facultate nominandi Syndicos nulla di-
spensatio in Regula . 2. p.384.

Dispositio Martini , & Pauli nominandi Syn-
dicos non est contraria declarationibus Ni-
colai , & Clementis . 3. p.387.

Non est persona interposita Fratrum . 4. p.388.

Potest res in iudicio exigere . 12. p.396.

Syndicus dat Mandatum Procura Procura-
tori ad lites . 16. p.398.

Non potest pecunias ad suum libitum expen-
dere . 28. p.407.

Cum Syndico Fratribus prohibita actio au-
thoritativa . 29. p.408.

Computus , qui redduntur à Syndico , non
sunt juridici . v. *Et si* . p.412.

Syndici parificantur cum Substitutis Donan-
tium . 42. p.413.

Ufus Syndici est modus provifus pro puriori
observatione Regulæ . 43. p.414.

Syndicos nominant Generalis , Provinciales ,
& Officiales Curia . 1. p.418.

Syndicus potest nominare Substitutum . 6.
p.422.

Syndicus à Superiore nominatus accipit au-
thoritatem à Papa . 10. p.425.

Res oblatas pro Fratribus administrat nomi-
ne Papæ . 11. p.426. Quie-

R E R U M.

Quietantias non facit nomine Fratrum . 20.

p.429.

Unicus Syndicus pro unoquoque Conventu .

5. p.420.

Quilibet Conventus eget Syndico. 44. p.415.

Syndici conveniuntur coram Iudice Conser-
vatore . 2. p.443.

Clerici , Syndici, gaudent privilegio fori . 11.

p.448.

In Causis Canonizationum novus Syndicus
nominatur , si periculum immineat deco-
tionis Syndici prius nominati . 2. p.514.

Debet novus Syndicus instare pro recupera-
tione pecuniæ . 5. p.517.

Habet Syndicus actionem contra ex-Syndi-
cum . 7. p.465.

Et ejus hæredes . 13. p.469.

Bona Syndici sunt hypothecata pro securita-
te eleemosynarum . 16. p.471.

Eleemosynæ non conferuntur Syndico ad effe-
ctum negotiationis . 17. p.472.

Syndicus admittitur in concursu Credito-
rum . 20. p.475.

Ex-Syndicus potest conveniri , etiam coram
Iudice Laico . 23. p.478.

Non obstat puritati Regulæ consignare pecu-
nias Syndico , ab isto non præstita cautio-
ne , &c. 26. p.530.

Syndicus Provinciæ , & Religionis gravia in-
commoda subit . 27. p.459.

Procuratores Benefactores non gaudeat privi-
legiis

I N D E X

legiis Syndicorum , nisi spiritualibus . *ver.*
Damnanda . p.460.

Syndici tempore interdicti possunt admitti in
Ecclesiis Fratrum, &c. 19. p.453.

Terra-Sancta .

In Concionibus commendandæ necessitates
locorum Terræ-Sanctæ . 27. p.198.

Eleemosynæ collectæ asservandæ sub duplici
clave . 4. p.515.

Si Syndicus haberi non possit, possunt Fratres
in dictis locis pecunias recipere . 42. p.206.

Fratres legitime recurrunt ad Amicos spiri-
tuales pro conservatione locorum Terræ-
Sanctæ . 6. p.487.

Tenetur curare, nè eleemosynæ pro illis expi-
lentur . 5. p.515.

Testamentum . Testator .

Nullum est, in quo Fr.Min. instituuntur hære-
des . 10. p.66.

Fr. Minores non tenentur ad observantiam
Testamenti S. Francisci . 6. p.99.

Nequeunt esse Executores testamentorum. 25.
p.89.

Religiosi nequeunt testari . 10. p.370.

Intentio Testatoris est , ut Missæ in Ecclesiæ
Fratrum non celebrentur à Sacerdotibus se-
cularibus . v. *Nec* . p.378.

Visti

R E R U M .

Visitator .

Debet inquirere super necessitatibus à Superiore locali Subditis conferendis . 56. pagina . 240.

Votum .

Vota substantialia Religionum , obedientia , paupertas , castitas . 2. p. 1.

Vota Religionum obligant secundum intentionem Fundatorum . v. *Ad hæc* . p. 116.

Obstrictus voto ad aliquid dandum Fratribus Minoribus . 48. p. 308.

Usura .

Propter periculum ammittendi sortem , nihil potest supra eam recipi . 15. p. 505.

Neque ex hoc , quòd Negotiator , pecuniis receptis , lucratur . 17. p. 507.

Usus .

Usus-fructus quid . 4. p. 6.

Usus juris , & simplex facti . *ibi*.

Usus simplex facti separatur à dominio . 4. p. 30.

Usus juris naturalis est distinctus à dominio . 5. p. 31.

I N D E X

- In rebus, quæ usu consumuntur, usus à domi-
nio distinguitur. 19. [p.34.](#)
- Fr. Min. nec quoad usum facti sunt capaces
proprietas. [39. p.97.](#)
- Tenentur ad usus arctos in Regula expressos :
[1. p.109.](#)
- Usus arcti in Regula Fratr. Min. expressi. [3.](#)
[p.111.](#)
- Usus moderatus respectu eorundem. v. *Di-*
stinguendi. [p.153.](#)
- Legata pro uno usu in alios non convertenda.
[10. p.274.](#) & [33. p.296.](#)
- Usus possessionum Fratribus Minoribus pro-
hibitus, etiam in persona Syndici, quid in-
cludat. [17. p.376.](#)

*En finis Opusculi, & Laboris, in
ejus honorem, & gloriam,
cujus Regni non erit
finis.*

*Peruicax ad Præsent. S. Angeli
Balth. Montane*

	<i>Errores</i>	<i>lege.</i>
Pag. 4. lin. 16.	domos	domus
pag. 44. lin. 20.	esser	esset
pag. 50. lin. 18.	essent	esset
pag. 113. lin. 1.	veritas	vanitas.
pag. 185. lin. 12.	ad	ab
pag. 461. lin. 7.	cedentem	cadentem.

Si quæ alia emendanda occurrant, prudentia
Lectoris castiget.

MAG 2012587

